

VESZPRÉM MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT KÖZGYŰLÉSE

HATÁROZAT

Szám: 33/2021. (IV. 21.) MÖK határozat

Tárgy: Veszprém megye területfejlesztési dokumentumainak megújítása a 2021-2027-es uniós tervezési ciklusra való felkészülés jegyében – a megyei területfejlesztési koncepció módosítása

A Veszprém Megyei Önkormányzat Közgyűlésének feladat és hatáskörében eljárva a Veszprém Megyei Önkormányzat Közgyűlésének Elnöke a veszélyhelyzet kihirdetéséről és a veszélyhelyzeti intézkedések hatálybalépéséről szóló 27/2021. (I. 29.) Kormányrendelettel kihirdetett veszélyhelyzetben, a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján az alábbi határozatot hozza:

1. A Veszprém Megyei Közgyűlés Elnöke a 2021-2027 uniós tervezési időszak területfejlesztési dokumentumainak megújítása során, - figyelemmel a megyei területfejlesztési koncepció módosításához kapcsolódó jóváhagyott környezeti értékelésre - a megyei területfejlesztési koncepció módosítását elfogadja. Az elfogadott módosított megyei területfejlesztési koncepció a határozat 1. számú melléklete. (Digitális elérhetősége: [VESZPRÉM MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ MÓDOSÍTÁSA](#))
2. A módosított megyei területfejlesztési koncepciót – továbbiakban Koncepció - kell figyelembe venni a 2021-27 tervezési időszakra vonatkozó Veszprém Megyei Területfejlesztési Program és a Veszprém Megyei Integrált Területi Program kidolgozása és elfogadása során, valamint a 2021. május 1. után indított új ügyeknél.
3. Biztosítani kell az elfogadó döntés átvezettetését a vonatkozó területfejlesztési dokumentumon, a módosított megyei területfejlesztési koncepción.
4. A Koncepcióban foglaltak érvényre jutását segítő intézkedések:
 - a) az elfogadott Koncepció közzététele a megye hivatalos honlapján
 - b) az elfogadott Koncepció megküldése a területfejlesztés stratégiai tervezésért felelős miniszternek
 - c) a Koncepció elfogadásáról szóló tényközlő és általános ismertető híradás közzététele a térségi tömegtájékoztató eszközökön
 - d) az elfogadott Koncepcióról értesítés megküldése a véleményezésbe bevont szervezetek számára

Határidő: 1. - 2. pont esetében: azonnal
3. pont esetében: 2021. április 30.
4. pont esetében: 2021. május 20.

Felelős: Polgárdy Imre, a megyei közgyűlés elnöke

Polgárdy Imre s.k.
a megyei közgyűlés elnöke

A határozat kihirdetésének napja: 2021. április 21.

KÉSZÜLT A
VESZPRÉM MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT
MEGBÍZÁSÁBÓL

VESZPRÉM MEGYE

TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ MÓDOSÍTÁSA

AZ EGYEZTETÉSI ELJÁRÁS KERETÉBEN BEÉRKEZETT VÉLEMÉNYEK ÉS JAVASLATOK
FIGYELEMBEVÉTELÉVEL ÁTDOLGOZOTT, ISMÉTELTEN KIEGÉSZÍTETT VÁLTOZAT

KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A PÉNZÜGYMINISZTERIUM PM/1244/2021. SZÁMÚ
2021. FEBRUÁR 18-ÁN KELT VÉLEMÉNYÉBEN FOGLALTAKRA

2021. FEBRUÁR 25.

VESZPRÉM MEGYE
TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ MÓDOSÍTÁSA

MEGBÍZÓI KONZULTÁCIÓ

Dr. Imre László
megyei főjegyző

Fabacsovics Zoltán
megyei főépítész, irodavezető

Várszegi Bernadett
területfejlesztési referens

KÉSZÍTETTE: PESTTERV KFT

Felelős tervezők:

Károlyi János
Schuchmann Péter

További tervezők:

Hanczár Zsoltné
Kollányi László
Rhorer Ádám
Ziman Gergely
Keszthelyi Ákos Bence

2021. február 25.

TARTALOM

1. BEVEZETÉS, A TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ KÉSZÍTÉS CÉLJA	4
2. VESZPRÉM MEGYE JÖVŐKÉPE.....	10
3. CÉLRENDSZER	13
3.1. Célrendszer és a helyzetértékelés kapcsolata.....	13
3.2. A területfejlesztési koncepció célrendszere 2030-ra	17
3.3. Veszprém megye fejlesztésének átfogó céljai 2030-ig	19
3.4. Veszprém megye fejlesztésének stratégiai céljai 2030-ig.....	20
3.5. Veszprém megye fejlesztésének elvei, horizontális célok	96
3.6. A fejlesztési célok a megyén belül különféle sajátosságokkal rendelkező területi részegységekre (járásokra) a részcélok és beavatkozási területek meghatározásával.....	98
3.7. Együttműködési lehetőségek a szomszédos megyékkel közös területfejlesztési célok megvalósításában.....	108
3.8. A célrendszer koherenciája	109
3.9. Területfejlesztési célkitűzésekkel összehangolt területhasználat kialakítása	113
3.10. A megye stratégiai térstruktúrája	117
4. ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZER.....	118
4.1. A területfejlesztés eszköz- és intézményrendszere	118
4.2. Javasolt prioritások	119
4.3. A felülvizsgálati, módosítási folyamat, a társadalmasítás és legitimáció leírása, partnerségi terv.....	120

1. Bevezetés, a területfejlesztési koncepció készítés célja

A területfejlesztés intézményrendszere, a tervezési gyakorlat, a megyei önkormányzatok feladatai

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 27. § (1) bekezdése szerint a megyei önkormányzat területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat lát el. A törvény alapján a területfejlesztés a megyék (megyei önkormányzatok) egyik legfontosabb feladata, amelyet a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (Tftv.) későbbi módosításai tovább erősítettek.

Ebből következően a megye hosszú- és középtávú fejlesztését megalapozó és meghatározó dokumentumok kidolgozása is a megyei önkormányzat feladatkörébe tartozik. (A megyék mellett a Tftv. területfejlesztési tervezési feladatokat ad a fővárosnak és a kiemelt térségeknek is).

A fenti változások a területfejlesztési tervezés és végrehajtás átalakítását igényelték, melynek az első lépése a megyei területfejlesztési koncepciók elkészítése volt 2012 és 2014 között a 2014 év elején elfogadott Országos Fejlesztés és Területfejlesztési Koncepcióban (OFTK) foglaltakkal összhangban. A megújított területfejlesztési szabályozások szerint a megyéknek két tervi műfajban kell területfejlesztési tervezést végezni: területfejlesztési koncepciót kell készíteni, majd ezt követően területfejlesztési programot kidolgozni.

Tervezési előzmények

Veszprém megye területfejlesztési koncepcióját a Veszprém Megyei Közgyűlés 62/2013 (XII.19.) számú határozatával fogadta el, mely 2017. május 25-én az 54/2017.(V.25.) MÖK határozat szerint módosításra került.

Veszprém Megyei Jogú Város Közgyűlése 383/2013 (XII.19.) számú határozatával egyetértett a Veszprém Megyei Területfejlesztési Koncepcióval. A Koncepció módosításának jóváhagyásához Veszprém Megyei Jogú Város Közgyűlése a 78/2017.(III.30.) számú határozatával járult hozzá.)

Ezt követően a területfejlesztési programok kialakítása és elfogadása is megtörtént.

(A Veszprém Megyei Közgyűlés 47/2014.(IX.25.) számú határozatával elfogadta Veszprém Megye Területfejlesztési Programját. Veszprém Megyei Jogú Város Közgyűlése 207/2014.(IX.11.) számú határozatával egyetértett a Veszprém Megyei Területfejlesztési Programmal).

A 2014-2020 időszakra vonatkozó területfejlesztési tervezési folyamatot az Államreform Operatív Program uniós forrásai is támogatták.

Ebben az időszakban a korábban alkalmazott gyakorlattal szemben a megyei szintű területfejlesztési tervezés erősebb központi területfejlesztési tervezési szakmai koordinációval, támogatással és ellenőrzéssel zajlott.

A 2021-2027 közötti fejlesztési időszakot megalapozó területfejlesztési dokumentumok kidolgozásának ütemezése és az azokkal kapcsolatos tartalmi követelmények

A 2021-2027 közötti fejlesztési időszakot megalapozó területfejlesztési dokumentumok tartalma és a kidolgozás ütemezése a Pénzügyminisztérium 2020. szeptember 25. keltezéssel kiadott szakmai iránymutatása szerint történik. („Útmutató a megyei önkormányzatok, a főváros és a kiemelt térségi fejlesztési tanácsok számára a 2021-2027 közötti tervezési időszakra, valamint a területfejlesztési koncepciók felülvizsgálatához, módosításához”)

E szerint a 2020. negyedik negyedévének kiemelt feladata a 2014-2020 közötti tervezési időszakhoz kapcsolódóan elfogadott, átfogó céljait tekintve 2030-ig érvényes megyei területfejlesztési koncepció felülvizsgálata és aktualizálása, módosítása, valamint a 2020-ig érvényes területfejlesztési program megújításával a 2021-2027-es időszakra új területfejlesztési program kialakítása a rendelkezésre álló legfrissebb információk alapján.

A területi tervek aktualizálása a 2021-2027 közötti uniós tervezési időszak fejlesztési dokumentumainak tervezését és (elsősorban a területi operatív program esetében) végrehajtását is támogatja.

Veszprém megye tervezése során is figyelembevételre kerültek a jelenleg érvényben lévő, hatályos OFTK-ban foglaltak, a tervek tartalma összhangban van az OFTK-val.

A Veszprém megye teljes területére kiterjedő Veszprém megyei területfejlesztési koncepció és a Balaton Kiemelt Térség területére készülő területfejlesztési koncepció egymással összhangban készül. A hazai területfejlesztési szabályozás értelmében előbbi a megyei önkormányzat, utóbbit a kiemelt térségi fejlesztési tanács készítteti.

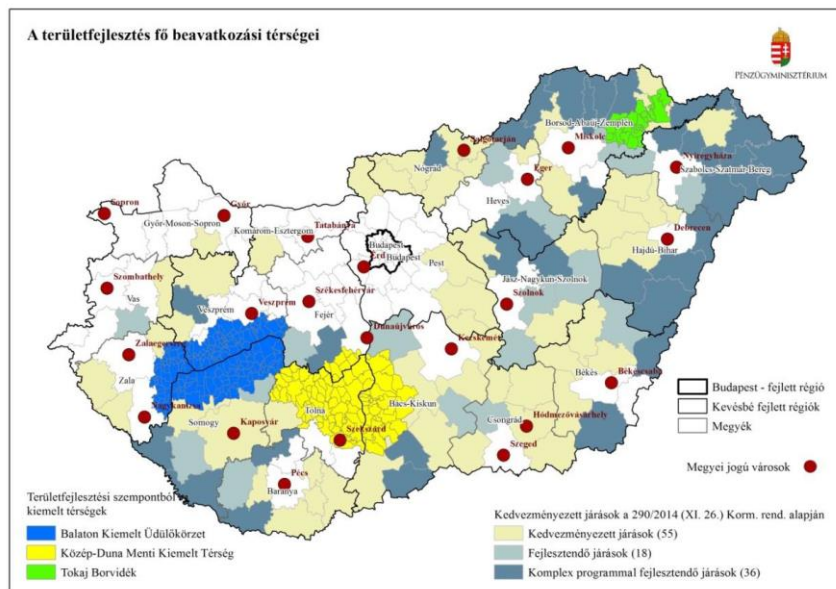
A területi (megyei) területfejlesztési tervezési folyamat az alábbi főbb feladatokból áll:

- a helyzetfeltáró, helyzetértékelő dokumentumok frissítése, elkészítése a területfejlesztési koncepció előkészítő fázisaként
- a területfejlesztési koncepció (előkészítő és javaslattevő fázis) felülvizsgálata és módosítása
- a területfejlesztési program (stratégiai és operatív programrész) megújítása, összeállítása (amelyre külön útmutató készült)
- területi (társadalmi, gazdasági, környezeti) hatásvizsgálat készítése
- a területfejlesztési tervekhez környezeti vizsgálat készítése az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet előírásainak megfelelően
- a 2021-2027 közötti uniós programozási időszak területfejlesztési operatív programjának végrehajtását támogató megyei integrált területi program összeállítása
- a tervezési folyamat során a partnerség biztosítása (partnerségi terv kidolgozása és végrehajtása)
- területi koordináció ellátása
- uniós forrásból (a területi operatív programhoz kapcsolódóan) támogatandó megyei projektkezdemenyvezések gyűjtése

A megyei területfejlesztési tervezést befolyásoló országos szintű tervezés

A Pénzügyminisztérium iránymutatása szerint elvégzendő a 2021-27-es programozási időszak területi operatív programjának a megvalósításához szükséges, helyi, integrált területi stratégiai dokumentumok - mint például területfejlesztési koncepció és program, integrált területi program - felülvizsgálata, illetve elkészítése.

A Pénzügyminisztérium szakmai iránymutatása tartalmazza magyarországi területfejlesztés fő beavatkozásai célterületeit, a kiemelt térségek, kedvezményezett járások, a fejlesztendő járások, valamint a komplex programmal fejlesztendő járások lehatárolását. E lehatárolások Veszprém megye területfejlesztési dokumentumai megújításának is kiinduló alapját képezik.

A megyei tervezés alapja a megyei területfejlesztési koncepció

A területfejlesztési koncepció a törvényi meghatározás szerint: „Az ország, illetve egy térség átfogó távlati fejlesztését megalapozó és befolyásoló tervdokumentum, ami meghatározza a térség hosszú távú, átfogó fejlesztési céljait, továbbá a fejlesztési programok kidolgozásához szükséges irányelveket, információkat biztosít az ágazati és a kapcsolódó területi tervezés és a területfejlesztés szereplői számára”.

A megyei területfejlesztési koncepció hivatott arra, hogy a megye egészének tervezési alapjait lerakja. Ezért a megyei területfejlesztési koncepció készítése úgynevezett teljes tervezés, mely kiterjed:

- a megye társadalmi, gazdasági és környezeti alrendszereire egyaránt, beleértve a vidéki térségekkel kapcsolatos témakörökre;
- a megye fejlődése szempontjából fontos témákra, ágazatokra;
- a megyei szinten és a központi szinten kezelhető témákra és ágazatokra egyaránt;
- az önkormányzat és a község térségi tevékenységeivel befolyásolható témákra és ágazatokra, de emellett számba veszi a gazdasági szereplők, a vállalkozások, a civil szervezetek, egyházak és egyéb társadalmi szervezetek felelősségi körébe tartozó feladatokat.

Fentiek figyelembevételével **Veszprém megye területfejlesztési koncepciójának feladata a megye fejlesztéspolitikájának megfogalmazása, Veszprém megye és térségei területi fejlődése fő irányainak, fejlesztési stratégiai céljainak és az ezek elérését segítő legfontosabb eszközöknek hosszabb időtávra szóló meghatározása** (ez utóbbiak részleteit a területfejlesztési program határozza meg):

- a társadalom és a gazdaság megújulását elősegítő, a térségi erőforrásokat hasznosító megyei fejlesztéspolitika fő irányainak meghatározása, összehangolása,
- a „jól lét” feltételeinek fokozatos biztosítása az itt élők és ide látogatók számára,
- a lakosság egészségi állapotának javítása,
- a gazdaság szerkezeti megújulásának elősegítése az egyes ipari és mezőgazdasági jellegű térségekben, a munkanélküliség mérséklése;
- a hátrányos térségek felzárkóztatásának és fejlődésének elősegítése;
- a környezeti feltételek javítása,
- az innováció feltételeinek javítása a megye megfelelő termelési és szellemi háttérrel rendelkező központjaiban, és az innovációk térségi terjedésének elősegítése;
- a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet, mint a kiemelt térség sajátos fejlődésének elősegítése;
- a befektetők számára vonzó vállalkozói környezet kialakítása.

A megyei területfejlesztési koncepció kidolgozásának keretei

Veszprém megye új Területfejlesztési Koncepciójának módosítása a sajátos megyei és térségi érdekek érvényesítésével figyelembe veszi a NEMZETI FEJLESZTÉS 2030-ban megfogalmazott célkitűzéseket és épít azok indoklásaira is. Az Országos Területfejlesztési Koncepció pedig figyelembe veszi és beépítette azokat a Veszprém megyei területpolitikai célkitűzéseket, amelyeket a megyei közgyűlés a Nemzeti Fejlesztés 2030 számára megfogalmazott és elfogadott.

Ezek az – alábbi – Veszprém megyei fejlesztéspolitikai célok megjelennek, ezzel is megerősítést nyerve a Nemzeti Fejlesztés 2030 dokumentumban:

- A közösségi közlekedést segítő kelet-nyugati irányú közlekedési infrastruktúra *(8-as főút és vasútvonalak)* hálózati fejlesztése, a városok közötti kapcsolat javítása, Veszprém város lakóterületeinek az Északi iparterülettel történő összekapcsolásával és a közösségi közlekedés átszervezésével.
- A helyi gazdaság jelenlegi teljesítő képességének, hozzáadott értékének emelése, új perspektivikus ágazatok és a „tudásalapú ipar” megerősödése.
- A megyében élők szaktudásának, képzettségi színvonalának növelése, a tudományos kutatás és fejlesztés feltételeinek, intézményeinek fejlesztése.
- Az ipari zónák rehabilitációjának folytatása, a turizmus és koncentrált ipari tevékenységek környezetterhelésének minimalizálása.
- A megye határain túlnyúló egészségügyi szolgáltatások fejlesztése.
- A megye táji-, természeti- és műemléki értékeinek megőrzése, tematikus összekapcsolása, fenntartható hasznosítása, megismertetése.
- A karsztvíz ivóvízforrás védelmének fejlesztésével a környezet minőségének javítása és a Balaton védelmének növelése.
- A balatoni turisztikai körzet, mint rekreációs térség szolgáltatás- és minőségi kínálatának a szezonaritást oldó fejlesztése, koordinálása.
- A városok térség-szervező szerepköreinek élénkítése, kooperálás; az aprófalvas és perifériális térségek komplex fejlesztése a népességmegtartás érdekében.
- A megyeszékhely és a városok a kultúra és az innovatív tudás központjai.

Az országos szinten megfogalmazott fejlesztési célrendszer és a megyei szinten támogatott fejlesztési irányok együttes figyelembevételével kerül módosításra Veszprém megye területfejlesztési koncepciója úgy, hogy az egyes fejlesztési célterületek meghatározásánál és lehatárolásánál figyelembe vételre kerültek a megyén belüli térségek speciális adottságai, eltérő fejlesztési potenciáljai.

A megyei területfejlesztési koncepció feladatának tekinti, hogy a további területi tervezés és a településtervezés felé közvetítse az országos szinten megfogalmazott, a célok elérését szolgáló eszközöket és megoldásokat. Ennek érdekében a megyei koncepció szövegszerűen is beemeli (*beidézi*) a „Nemzeti Fejlesztés 2030” dokumentum legfontosabb, a továbbtervezés során is figyelembe veendő, irányt mutató szakmai megfogalmazásait. A megyei területfejlesztési tervezés a következő (2021-2027-es) uniós tervezési ciklus megyei forrásfelhasználását is orientálja.

Központi tervezési szakmai koordináció, támogatás a megyei koncepció kidolgozásához

A megyei területfejlesztési koncepció kidolgozásához szükséges szakmai iránymutatást és módszertani segítséget a Pénzügyminisztérium biztosítja. Ez a koordináció biztosítja az országban készülő megyei területfejlesztési koncepciók szerkezeti és tartalmi egységességét, az országos koncepciók készítéséhez való felhasználhatóságát.

Veszprém megye módosított területfejlesztési koncepciója a területfejlesztési koncepciók és területrendezési tervek tartalmi követelményeiről szóló 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet szerinti tartalommal, a Pénzügyminisztérium által e tárgyban kibocsátott útmutatójára figyelemmel került kidolgozásra.

A megyei területfejlesztési koncepció módosításának szakaszai

A megyei területfejlesztési koncepció módosításának kidolgozása - *a tartalmi követelményeknek megfelelően* - két szakaszból, a helyzetértékelés elkészítéséből és a 2013-ban készült, 2017-ben módosított koncepció módosításából állt:

A helyzetértékelés a megyei területrendezési tervhez 2019-ben készült és a korábbi területfejlesztési koncepcióhoz korábban készült helyzetképek egységesítésével és aktualizálásával történt. Az ilyen módon frissen elkészült helyzetértékelés tárgya:

- a megye társadalmi, gazdasági, stb. viszonyainak felmérése,
- a megye területén zajló folyamatok vizsgálata,
- a beavatkozást igénylő területek (földrajzi és tematikai értelemben egyaránt) azonosítása.

A helyzetértékelés célja, hogy alapját és kiindulási pontját képezze a megyei területfejlesztési koncepciónak, majd pedig a megyei területfejlesztési stratégia/program kidolgozásának.

A helyzetértékelésnek alapvetően két fókuszot kellett szolgálnia. Egyrészt, hogy a tematikus célkitűzések figyelembe vételével kellő alapot adjanak koncepciót követő programok kidolgozására. Másrészt, hogy beazonosíthatók legyenek olyan területek, megyei helyszínek ahol komplex, több alapról finanszírozható programok megvalósíthatók.

A helyzetértékelés figyelembe vette a korábban készített koncepcionális-stratégiai elemzésekben leírtakat. Adatbázisa statisztikai alapú, idősoros elemzést tett lehetővé. A helyzetértékelésben bemutatásra került a 2014-2020 közötti időszakban felhasznált EU-s források területi megoszlása is, a dokumentum erre vonatkozóan szakmailag megalapozott elemzést tartalmaz.

A koncepció módosítás részeként megtörtént: Veszprém megye jövőképek megfogalmazása, valamint a jövőkép elérésének szolgálatába állított koncepcionális területfejlesztési és ágazati célkitűzések rendszere a „NEMZETI FEJLESZTÉS 2030” tervezési dokumentumban megfogalmazott országos fejlesztési célrendszer, valamint az elkövetkező 7 éves időszakra szóló európai uniós szakpolitikai célkitűzések figyelembevételével.

A megyei területfejlesztési koncepcióhoz kapcsolódóan a tervezési folyamatba illesztve a szükséges oda-visszacsatolás figyelembevételével elkészült a társadalmi, gazdasági hatásvizsgálat és a környezeti értékelés munkarész is.

A megyei koncepció tervezete – a kormányrendeletben meghatározott körben és módon – 2020. december és 2021. január között széles körben kerül egyeztetésre az illetékes minisztériumokkal, ágazati szereplőkkel, a megye települései önkormányzataival, valamint a megye meghatározó gazdasági és egyházi, civil szervezeteivel, valamint a teljes lakossággal. Az egyeztetés során beérkezett releváns észrevételek és javaslatok beépülnek a koncepciót megalapozó helyzetelemzésbe, illetve a koncepció célrendszerébe.

2. Veszprém megye jövőképe

A Dunántúl szívében fekvő, ezerarcú természeti környezettel rendelkező, tradícióit gondoskodva őrző Veszprém megye egészséges társadalmának alkotó munkaerejével, tudásával, innovációra való nyitottságával, feltörekvő gazdaságával vonzó, élhető és versenyképes térség.

Olyan terület, ahol jó és biztonságos az élet, kulturált a társadalom, megvalósul a kiemelkedő táji-, természeti és az emberi erőforrások fenntartható használata. Javul a környezet minősége, a helyi társadalom rétegei széleskörű együttműködésének is köszönhetően erősödik a közösség megtartó ereje és az indokolatlan térbeli és társadalmi egyenlőtlenségek mérséklődnek.

A megye jövőképe olyan távlatot rajzol fel, amelyben - a Nemzeti Fejlesztés 2030-ban kitűzött országos szintű stratégiai célkitűzések megvalósulásától is függő ütemben és mértékben - **Veszprém megyében:**

- a helyi erőforrások széleskörű hasznosításával erősödik a gazdaság úgy az ipari ágazatok, mint a mezőgazdaság, illetve a szolgáltatások vonatkozásában,
- erősödik a gazdaság térségi beágyazottsága, nő a versenyképessége,
- javulnak a lakosság életkörülményei,
- a gazdaság minden versenyképes szektorában javulnak a fejlődési lehetőségek,
- nő a foglalkoztatás, az aktív korú lakosság minden rétege és a tenni kívánók számára esély lesz a munkavállalásra, illetve a megélhetést biztosító önfoglalkoztatásra,
- a XXI. századi innovatív, tudás alapú gazdasági ágak, szolgáltatások és intézmények megyei jelenléte megerősödik;
- a helyi szereplők együttműködése révén a megtermelt jövedelmek lehető legnagyobb része a megyén belül marad, a térség gazdasági szereplőit és polgárait gazdagítja;
- fejlődnek a települések, javul a környezet állapota és a lakosság életminősége,
- nő a megye népességmegtartó és népességvonzó képessége, amelynek eredményeként csökkennek a megyén belül jelentős területi társadalmi-gazdasági különbségek, a multikulturális és érdektagolt helyi társadalom konfliktusai jól kezeltek.
- javulnak a gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételei úgy a K-Ny irányú közúti és vasúti (a kiépítés alatt lévő M8 folytatása Veszprém megyén át az országhatárig, a 29. sz. vasútvonal villamosítása, a 20. sz. vasútvonal fejlesztése), mint az É-D-i irányú közúti és vasúti (Veszprém – Győr, Pápa – Győr) kapcsolatok vonatkozásában,
- a belső közlekedési hálózat javításával valamint a közösségi közlekedés feltételei javításával javul a munkahelyek és az ellátást biztosító központok elérhetősége,
- az információs társadalom legújabb vívmányai elterjedtek, és alkalmazásuk megjelenik a gazdasági és társadalmi életben,
- megvalósulnak klímavédelmet és az energiahatékonyságot és a károsanyagkibocsátás csökkentését szolgáló fejlesztések, nő a megújuló energia (különösen a napenergia) hasznosításának és felhasználásának súlya és aránya úgy a megye gazdaságában, mint településeiben és a háztartásokban,
- a megye felkészül a klímaváltozás hatásaihoz való folyamatos alkalmazkodásra,
- a Székesfehérvár – Várpalota - Veszprém – Ajka gazdasági és innovációs tengely a térségi gazdaságfejlesztés és a tudásipar meghatározó célterületévé válik, megvalósul az M8 kiépítése Ausztria határáig, a Székesfehérvár-Várpalota-Veszprém-Boba vasútvonal korszerűsítése ezt a gazdasági térséget intermodális központokon keresztül bekapcsolja a budapesti agglomeráció elővárosi és a nemzetközi hálózatok rendszerébe, bővül a gazdasági együttműködés Ajka és Várpalota vonatkozásában, valamint Pápa és Győr gazdasági együttműködése,

- A kiépülő M8 jelentős mértékben felfűzi az országos sugaras gyorsforgalmi úthálózat elemeit és így **tehermentesíti** a fővárost, Székesfehérvárt és **Veszprémet** is.
- erősödik a táji-, természeti erőforrások fenntartható használata és az agrárium megyei adottságaira és a termelési hagyományokra, valamint a bővülő értékesítési lehetőségekre alapozva **nő a helyben termelt és felhasznált egészséges élelmiszer mennyisége és aránya**, kiépülnek a **rövid ellátási láncok (REL)**, amely a magyar gazdaságban, agráriumban és élelmiszerbiztonságban hálózatszerű, támogatott, és a foglalkoztatásban jelentős szerepet vállaló, a világvárvány idején biztonságosabb termelési-piaci rendszert ad,
- kialakulnak a térségi sajátosságokat figyelembe vevő tájgazdálkodás feltételei, a táji, természeti adottságokra és kultúrtörténeti hagyományokra épülve, a helyi környezeti feltételekhez igazodva **javul a vidéki térségek értékteremtő képessége**, szerepe az e térségekben való megélhetésben, a vidék népesség- és képességmegtartásában,
- kiteljesedik és gazdasági részesedését növeli a térségi sajátosságokkal bíró **szőlőtermesztés és borászat**, a helyi karaktert adó egyedi termékek termesztése és feldolgozása,
- a megyében egyre nagyobb teret nyer az energia-, anyag- és környezetkímélő gazdálkodás, a **körforgásos gazdaság** kialakítása,
- a **települések megőrzik és gazdagítják természeti- és épített értékeiket**, ápolják helyi hagyományaikat, amelyek így a fejlesztés erőforrásaivá válnak,
- javul a megye térszerkezete, azon belül javul az egyes települések szerkezete is, a társadalmilag indokolt és a gazdasági fejlődéssel összehangolt ütemben folytatódik a **városközpontok funkcióbővítő és értékőrző megújítása** és megkezdődik a vidéki településeken a **helyi értéket és karaktert hordozó településközpontok és településrészek revitalizálása**,
- bővülnek a zöldfelületek, egyaránt növekszik azok használati értéke és biológiai aktivitása, fokozatosan kialakulnak a **települések zöldfelületi rendszerei** (hálózatai),
- **tovább nő a megye erdőszültsége**, javul az erdők állapota és ez egyaránt **hozzájárul a térségi gazdaság erősödéséhez**, az ökológiai-, a turisztikai- és rekreációs potenciál növekedéséhez,
- a Dunántúli-középhegység **karsztvíz készletével való gazdálkodás** meghatározó jelentőségűvé válik,
- **tovább bővül a nemzetközi és a belföldi idegenforgalom**, javulnak a vendégül látás feltételei, a Balaton-felvidék eredményesebben használja ki a kiemelkedő turisztikai potenciáljában rejlő lehetőségeket, kialakul a Balaton-felvidék és a Bakony turisztikai és fejlesztési együttműködése,
- **Veszprém MJV integrálódik a Balaton Kiemelt üdülőkörzetbe**, Európa 2023-as Kulturális Fővárosaként **idegenforgalmát tovább erősíti**,
- a Bakonyalja térségében bővülnek a **falusi vendéglátás**, a rekreáció lehetőségei, javulnak annak feltételei, térségi együttműködései,
- biztosítottak és elérhetők az alap-, a közép-, valamint a felsőfokú minőségi oktatás és a képzés, valamint a munkaerő-piaci igények változásához való alkalmazkodást biztosító **élethosszig való tanulás feltételei**, a különleges helyzetekben a **digitális oktatás és képzés** feltételeit rendelkezésre állnak,
- kialakul a **lakosság sokoldalú ellátásának hatékony rendszere**, biztosított az intézményhálózat elérhetősége,
- **Veszprém erősödik, mint a felsőfokú képzés és a térségi gazdasággal együttműködő innováció regionális központja** a Székesfehérvárral és a hazai pólusvárosokkal, valamint a Közép-Kelet Európai Országok gazdasági központjaival való együttműködésben,
- tovább nő a születéskor várható élettartam, a megye településein biztosítottak az **egészséges élet megőrzésének, illetve a gyógyulás feltételei, a pandémia okozta szociális és egészségügyi, megelőzési rendszerek**,
- megőrződnek a **gazdag hagyományok és tradíciók**, nő a kultúra szerepe a térségi és a helyi identitás erősödésében, nő a kultúra szerepe a térség és a települések fejlődésében (fejlesztésében).

Veszprém megye jövőképe egy dinamikusan megújuló harmóniát tükröz, annak megteremtését vetíti előre.

Harmóniát, amelyet ez a táj - *a Balaton part, a Balaton-felvidék, a Bakonyalja, a Bakony, a Somló* – is tükröz, harmóniát a rendelkezésre álló sokszínű lehetőségek és azok hasznosítása között, harmóniát az itt élő emberek képességei, elvárásai és a térség és települései fejlődése között, harmóniát a természeti és a települési környezetben és harmóniát a társadalomban.

A megyei fejlesztési koncepció célja tehát ennek a harmóniának megteremtése, a jövőképben felvázolt olyan **vonzó, élhető és versenyképes térség kialakítása**, amely az itt élők, és az ide látogatók szélesen értelmezett „jól lét”-ének is feltétele.

3. Célsrendszer

3.1. Célsrendszer és a helyzetértékelés kapcsolata

Veszprém megye területfejlesztési koncepcióját megalapozó helyzetértékelés keretében megtörtént a megye (térsegei és területei) helyzetének, potenciáljainak, problémáinak átfogó felmérése és bemutatása. Ez alapján azonosíthatókká váltak azok a potenciálok, erőforrások és változások, amelyek a figyelembevételével a megye fejlesztésének következő időszakra szóló célkitűzései meghatározásra kerülhetnek.

Míg a helyzetelemzés és értékelés alapvetően szakértői munka, a szintézis, az erősségek, a gyengeségek, a lehetőségek és a veszélyek meghatározása, illetve azt követően a jövőkép és a koncepcionális célkitűzések és a fejlesztési elvek megfogalmazása már csak részben szakértői, sokkal inkább területpolitikai feladat ezért abban részt vettek a megye fejlesztésért érdekelt szervezetek a területfejlesztési szakmai kollégium keretei, a területfejlesztés önkormányzati szereplői pedig járásokénti együttgondolkodás keretei között.

A megye jövőképe egy vonzó, élhető és versenyképes térséget határoz meg, mint elérendő célállapotot.

A helyzetértékelés és az országos fejlesztés stratégiai célkitűzései együttes figyelembevételével került meghatározásra Veszprém megye fejlesztésének stratégia célsrendszere, mely szerint:

Veszprém megye 2030-ig szóló kiemelt célkitűzése a gazdasági és társadalmi versenyképesség növelése a területi egyenlőtlenségek csökkentése mellett. A társadalmi, gazdasági, környezeti és humán fenntarthatóság összhangja biztosíthatja a nemzeti erőforrások, a jövő nemzedékek lehetőségeinek hosszútávú megőrzését, az alkalmazkodóképességet a hazai és globális kihívásokra.

A fejlesztés fő célkitűzései az országos stratégiai célkitűzések figyelembe vételével:

- a megye gazdasága bővítése kiemelten a versenyképesség és a jövedelemtermelő képesség növelését szolgáló ágazatokban,
- gyarapodó, egészséges, képzett és kulturált, a munkaerőpiacon versenyképes népesség
- a helyi potenciálokra épülő gazdaságfejlesztés (iparban, mező- és erdőgazdálkodásban, feldolgozóiparban, turizmusban),
- csúcstechnológiák által magas hozzáadott értéket előállító gazdaság bővítése
- a szolgáltatások bővítése a lakosság jól-léte biztosítása,
- a megye egésze, azon belül a munkahelyek és a szolgáltatások elérhetőségének a javítása, gyors és kényelmes közlekedés,
- a megye energiabiztonságának növelése,
- a környezeti állapot javítása, a kedvező környezeti állapot fenntartása,
- a zöld és a kék infrastruktúrák összehangolt fejlesztése, a fenntartható-, tiszta és biztonságos környezet megteremtése,
- a városok és a várostérségek összehangolt fejlesztése,
- a vonzó, vidéki életmód feltételeinek javítása,
- a megye társadalma fejlesztése, a társadalmi és a területi különbségek, valamint a szegénység csökkentése.

A megye jövőképének elérése szempontjából a lakosság életminőségének javulása kiemelkedő jelentőségű, és ezen keresztül jól mérhető a területfejlesztési koncepció megvalósulása is. Ennek megfelelően, valamint a helyzetértékelésben feltárt demográfiai, a lakosságot érintő egészségügyi, szociális, oktatás-nevelési sajátosságok kezelésére átfogó célként fogalmazódik meg „A lakosság életminősége javítása, jól léte biztosítása, a társadalom fejlesztése”.

Az elkészült helyzetértékelés választ adott arra, hogy mely területeken mutathatók ki jelentős fejlettségbeli különbségek a megyén belül, és hogy a folyamat milyen tendenciákkal jellemezhető. Ez alapján kirajzolódtak a megye sajátos térségtípusai. E területeken az eltérő helyzeteket kezelő differenciált fejlesztési célok megfogalmazása és eltérő fejlesztési eszközök alkalmazása vált indokolttá.

Veszprém megye területi és gazdasági potenciáljai és a térség e potenciálok fenntartható hasznosítására alapozó fejlesztése

A helyzetelemzés alapján kirajzolódott, hogy milyen erősségei, átlagon felüli kompetenciái vannak a megyének, illetve annak egyes részeinek, illetve hogy milyen problémákat, veszélyeket sikerült azonosítani tématerületenként.

Kirajzolódik a megye magasabb fejlesztési potenciállal rendelkező tengelye a Székesfehérvártól Várpalotán, Veszprémen át Ajkáig tartó zónában valamint a Balaton térsége, illetve a Balaton-felvidék, mint az országos koncepciókban és tervekben is megkülönböztetett fejlesztési térség. Mindezeknek megfelelően a területfejlesztési koncepció egyik átfogó célja a „Gazdasági növekedés, a térségi potenciálokra építő, a versenyképességet fokozó gazdaságfejlesztés”. Az ennek elérését elősegítő stratégiai céljai között meghatározásra került:

- Gazdasági növekedés, versenyképes, innovatív gazdaság, kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés a fejlődési potenciált hordozó ágazatok fejlesztésével, a foglalkoztatás bővítésével a versenyképes, innovatív és zöld gazdaság megteremtése érdekében.
- A Balaton térségére és az innovációs tengelyekre specializált gazdaságfejlesztés a térségi és a helyi potenciálok fenntartható kihasználásával

A vizsgálatok alapján kirajzolódtak a megye belső perifériái, amelyek összefüggő területsávot képeznek a megyeszékhelytől és térségi központoktól rosszabbul elérhető és kevésbé feltárt összefüggő zónában. Ezek kiterjedésében is kevés eltérés van a korábbi évtizedekben történt értékelésekhez képest. Hasonlóan kirajzolódnak a megye külső perifériái, amelyek a megye határ menti területein Komárom-Esztergom, Fejér, illetve Vas megye hasonlóan hátrányos adottságú térségeivel képeznek összefüggő zónát. Ezek alapján indokolttá vált a gazdaságfejlesztési átfogó cél keretein belül egy harmadik stratégiai cél rögzítése is e térségek vonatkozásában:

- Vidékiek térségek értékalapú megújítása, a vidék élhetőségének és életképességének fokozása, e térségek leszakadásának megállítása, és újbóli fejlődési pályára állítása.

Az elmúlt két évtized változásai csak kis mértékben rajzolták át ezeknek a sajátos kezelést igénylő területeknek a térképét. Bár több vonatkozásban jelentősen fejlődtek a megye területei és a települései, a hátrányos helyzetek csökkentése, illetve a sajátos potenciált jelentő térségek hatékony és célirányos fejlesztése vonatkozásában csak részsikereket lehetett elérni, ezért indokolt fenti három gazdaságfejlesztési és területi célkitűzés fenntartása.

A helyzetfeltáró vizsgálatok tartalmazzák a megye lakossága életminőségét meghatározó fő tényezők ismertetését, a változások értékelését. Megállapításra került, hogy többek között a lakhatási körülmények is az aprófalvas térségekben kedvezőtlenebbek, itt rosszabbak és nehezebben elérhetők a mindennapi élethez szükséges műszaki és humán infrastruktúra szolgáltatások, illetve lényegesen szűkebbek az elérhető egészségügyi-, oktatási és szociális szolgáltatások is. Itt magasabb a komfort nélküli lakások aránya is.

A falvakban és főleg az aprófalvakban élő foglalkoztatottak kétharmada naponta ingázik. E miatt az életminőség javítása érdekében kiemelt jelentősége van a közlekedés fejlesztésének. Ennek figyelembevételével jogos és szükséges a lakosság életminősége javítására, „jól léte” biztosítására,

illetve a helyi társadalmak fejlesztése irányuló – a korábban jóváhagyott koncepcióban megfogalmazott és elfogadott - átfogó fejlesztési cél megtartása.

Az átfogó cél elérését szolgáló stratégiai célok e vonatkozásban:

- Egészséges társadalom megteremtése, az egészség megőrzése, a járványok és a betegségek megelőzése és a gyógyulás feltételeinek javítása.
- Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása, az élethosszig való tanulás feltételeinek biztosítása, az intelligens települések kialakítása a XXI. század nyújtotta technikai lehetőségek sokoldalú alkalmazásával.
- Az élet- és lakókörülmények fejlesztése a települések élhetőségének javításával, közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris társadalom kialakítása.

A térszerkezet fejlesztése, a környezet védelme és fejlesztése

A helyzetértékelésben (a megyei területrendezési terv vizsgálataira is alapozottan) meghatározhatóvá váltak a megye térszerkezetével, és környezetminőségével kapcsolatos problémák. Felrajzolódott a megye központrendszere, kisvárosainak hálózata, a térségközponti városok történelmi fejlődésnek köszönhetően különböző ellátási színvonalat nyújtani képes rendszere.

Szinte valamennyi tématerületen markáns Veszprém kivételes helyzete és kimagasló potenciálja. A megyeszékhelyet ezért nem is elsősorban megye többi városa és települése viszonylatában kell pozicionálni, hanem a magyarországi nagytérségi központok hálózatában. A feltárt város-vidék kapcsolatok és az EU területfejlesztési elvei figyelembe vételével megfogalmazásra került „A térszerkezet fejlesztése a stratégiailag fontos erőforrások megőrzésével, fenntartható használatával” mint átfogó célkitűzés. Ennek elérését az alábbi három stratégiai cél szolgálja:

- A gazdaság versenyképessége erősítését szolgáló fenntartható térszerkezet kialakítása, a munkahelyek és a szolgáltatások elérhetőségének javítása, a mobilitás fejlesztése
- A városok és várostérségek összehangolt integrált fejlesztése, zöld és intelligens települések, a környezet, a zöld- és kékinfrastruktúra hálózatok összehangolt fejlesztése

A térszerkezet fejlesztésének átfogó célja és stratégiai céljai indokoltságát további megyei sajátosságok és összefüggések is indokolják. Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció korábban megfogalmazott és elfogadott célkitűzései ellenére az elmúlt időszakban Veszprém megyében (sem) alakult ki a városok és környékük (várostérségük) együtt tervezésére (és együttfejlesztésére) irányuló gyakorlat. Az elkészült és elfogadott Integrált Településfejlesztési Stratégiák is jellemzően a városokra és nem várostérség egészére fogalmaztak meg fejlesztési célokat és szükséges beavatkozásokat. Ezért van kiemelt jelentősége a megyei fejlesztési célrendszerben a járásközpont városok és vidéki térségük együtt tervezésére irányuló követelménynek.

A térszerkezet, illetve a terület- és környezethasználatban bekövetkezett változások is igénylik a fejlesztési célrendszer kiegészítését, pontosítását, az európai és az országos stratégiákban megfogalmazott célkitűzések, prioritások érvényesítése érdekében. Veszprém megyében ugyan bővült az erdőterületek kiterjedése, de nem bővült a településeken belül a zöldterületek, a biológiailag aktív területek nagysága és aránya. Bővült (elsősorban a Balaton környéki járásokban) az építési kedv. Elsősorban ezeknek az új beépítéseknek, illetve az új műszaki infrastruktúra hálózati elemek megvalósításának a következtében csökkent a megyében biológiai aktivitás és sérült a biológiai sokszínűség. E változások rontották a zöldinfrastruktúra hálózat kialakításának esélyeit.

Az elmúlt tervezési időszak jelentős infrastrukturális fejlesztéseinek ellenére a megye egy részén még mindig nem biztosítottak a keletkezett szennyvizek gyűjtésének és környezetkímélő

ártalmatlanításának feltételei, amely különösen a szennyezésre érzékeny térségekben jár együtt a környezet veszélyeztettsége növekedésével.

A helyi eredményes kisebb beavatkozások ellenére nem történt térségi hatású előrelépés a fenntartható vízgazdálkodásban, a felszíni vízrendezésben, a csapadékvizek helyben tartása, illetve a többletvizek térségi szemléletű elvezetése érdekében. A megvalósult fejlesztéseknél még nem érvényesültek a zöld- és a kékinfrastruktúrák átfogó fejlesztésére vonatkozó EU-s irányelvek. A fejlesztések többségét leginkább a műszaki, és kevésbé a műszakival kombinált ökológiai szemlélet határozta meg. Ezért van kiemelt jelentősége a fejlesztési célok között megjelenő, a gazdasági és a környezeti fenntarthatóságok egyaránt szolgáló, a zöld és a kék infrastruktúra összehangolt fejlesztésére vonatkozó célkitűzéseknek.

A helyzetértékelés részét képező vizsgálatok szerint Veszprém megye fejlődése szinte valamennyi területen szorosan összefügg az országos politikák érvényesülésével is. Ugyanakkor Veszprém megye fejlődése és fejlesztése nem ragadható ki a területét körülvevő tág térből sem. A Balaton térség fejlesztése éppúgy nem képzelhető el az országos támogatás, mint az érintett szomszédos megyékkel - Fejér, Somogy, Zala megyékkel - való hatékony együttműködés nélkül. A Székesfehérvár - Várpalota - Veszprém - Ajka potenciális innovációs tengely erősítése is Fejér és Veszprém megye, illetve az érintett megyei jogú városok együttműködését igényli. E vonatkozásban integrált térségi fejlesztési program kidolgozásának szükségessége fogalmazódik meg.

Veszprém nagytérségi szerepkörének erősítése, funkcióinak bővítése sem lehetséges a Székesfehérvárral való funkciómegosztás, a versenyhelyzetben túlmutató együttműködés nélkül. Indokolt a megyeszékhely fejlesztési pólusként való megjelölése és gazdasági terével együtt való fejlesztése. A megye további fejlődését is befolyásolni képes M8 és kapcsolatrendszerének kiépítése is hatékony együttműködést tesz szükségessé az országos döntéshozó szerveken túlmenően Vas és Fejér megyével.

A Balaton térségi turisztikai fejlesztésében felmerül a Bakony térségével való együttműködés lehetősége, amely lehetővé tenné a balatoni sajátos programkínálatok bővítését, ugyanakkor hozzájárulhatna a megye belső periferiája fejlődéséhez.

A megyehatárok menti külső periferiák fejlesztése, a sajátosan hátrányos helyzetek csökkentése is az érintett megyék együttműködését igénylő terület. E vonatkozásban Zirc térségében Komárom-Esztergom, a Várpalotától északra fekvő terület vonatkozásában Fejér, a Devecsertől északra, északnyugatra fekvő térség vonatkozásában Vas, az északi megyehatáron fekvő területek vonatkozásában pedig Győr-Moson-Sopron megyével lehetséges és szükséges a fejlesztési együttműködés. Utóbbi esetben Győr erős potenciálja, vonzóhatása markánsan érvényesül, a győri munkahelyek és intézmények elérhetősége miatt e mikrotérség különbözik a megye fentiekben felsorolt többi külső periferiaterületeitől.

A vizsgálatok alapján kirajzolódtak a megye belső periferiái, amelyek összefüggő területsávot képeznek a megyeszékhelytől és térségi központoktól rosszabbul elérhető és kevésbé feltárt összefüggő zónában. Ezek kiterjedésében is kevés eltérés van a korábbi évtizedekben történt értékelésekhez képest. Hasonlóan kirajzolódnak a megye külső periferiái, amelyek a megye határ menti területein Komárom-Esztergom, Fejér, illetve Vas megye hasonlóan hátrányos adottságú térségeivel képeznek összefüggő zónát. Ezek alapján indokoltá vált a gazdaságfejlesztési átfogó cél keretein belül egy harmadik stratégiai cél rögzítése is e térségek vonatkozásában.

Az elmúlt két évtized változásai csak kis mértékben rajzolták át ezeknek a sajátos kezelést igénylő területeknek a térképét. Bár több vonatkozásban jelentősen fejlődtek a megye területi és a települései, sem a hátrányos helyzetek csökkentésére, sem a sajátos potenciált jelentő térségek

hatékony és célirányos fejlesztésére nem került sor. Ezért indokolt fenti három gazdaságfejlesztési és területi cél kitűzése.

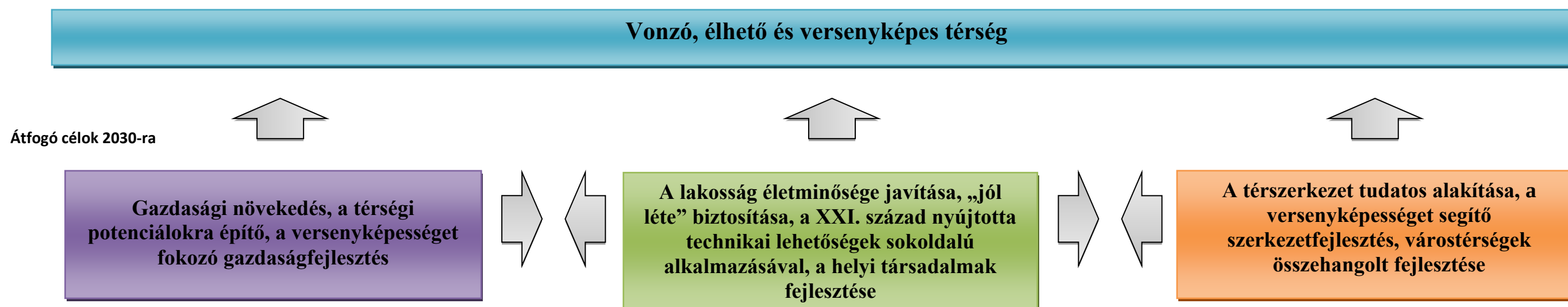
A helyzetértékelésben egyértelműen meghatározhatóvá válik a megye központrendszere, kisvárosainak hálózata, a térségközponti városok történelmi fejlődésnek köszönhetően különböző ellátási színvonalat nyújtani képes rendszere. Szinte valamennyi tématerületen markáns Veszprém kivételes helyzete és kimagasló potenciálja. A megyeszékhelyet ezért nem is elsősorban megye többi városa és települése viszonylatában kell pozicionálni, hanem a magyarországi nagytérségi központok hálózatában.

3.2. A területfejlesztési koncepció célrendszere 2030-ra

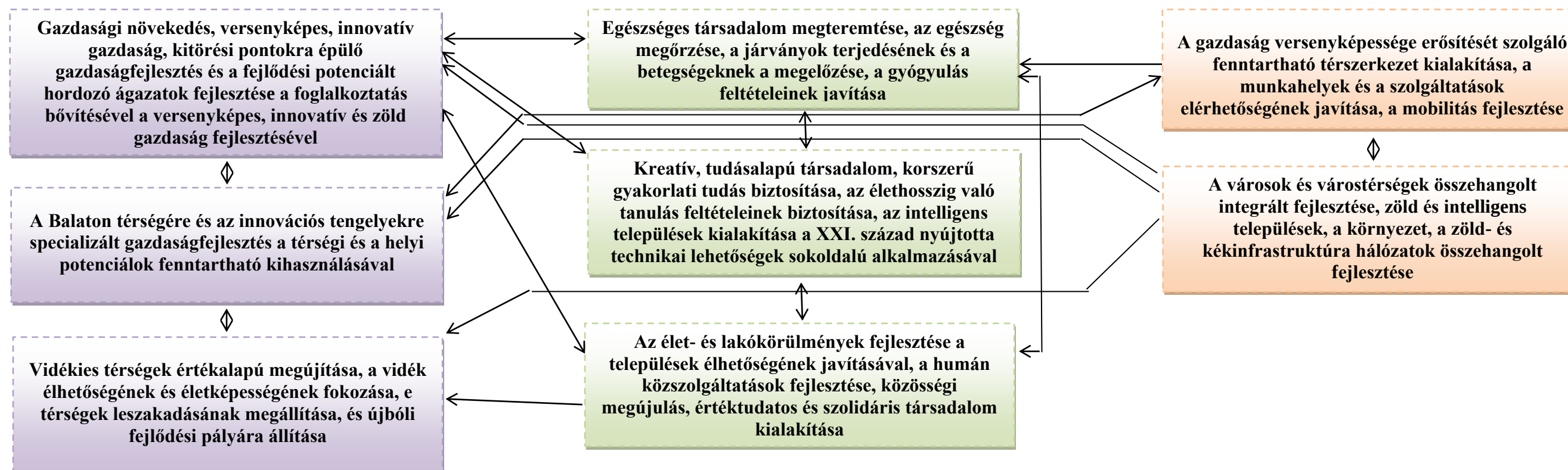
Jelen koncepció a megalapozó Veszprém megyei helyzetértékelés alapján, az ott feltárt változások és folyamatok elemzésével, a lehetséges forgatókönyvek átgondolásával az alábbi átfogó és stratégiai célok kitűzésével majd azok megvalósításával tartja lehetségesnek a jövőképben vázolt társadalmi, gazdasági és térszerkezeti „célállapot” elérését.

Veszprém megye fejlesztésének átfogó céljai, valamint azok elérését szolgáló stratégiai fejlesztési célkitűzések szorosan kapcsolódnak a „Nemzeti Fejlesztés 2030” dokumentumban meghatározott országos célrendszerhez, mivel az országosan kitűzött célok elérése Veszprém megye érdekeit is jól szolgálják.

A jövőkép fő elemei 2030

Stratégiai célok 2030-ra

Horizontális célok

Távlatosság	Térségi szemlélet	Stratégiai megközelítés	Integrált szemlélet	Helyi erőforrásokra való építkezés
Hatékonyra való törekvés	Az értékek megőrzése és fenntartható hasznosítása, körforgásos gazdaság kialakítása	A környezet védelme és fejlesztése, a klímaadaptációs potenciál növelése, energiatudatosság	A társadalmi kohézió szolgálata, társadalmi igazságosság érvényre juttatása	Partnerség

3.3. Veszprém megye fejlesztésének átfogó céljai 2030-ig

1. A gazdasági növekedés, a térségi potenciálokra építő, a versenyképességet fokozó gazdaságfejlesztés

Az átfogó célként megjelölt életminőség emeléséhez nélkülözhetetlen a gazdasági alapok megerősítése, a megye gazdaságának fejlesztése *(a különböző térségi potenciálok és sajátosságok figyelembevételével)*, a gazdasági növekedés támogatása, versenyképes, innovatív, a kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés, a megye és települései fejlesztésének gazdasági alapjainak megteremtése, a foglalkoztatás és a jövedelmek bővítésével a lakosság megélhetésének javítása, közvetve a megye térségei és települései népességmegtartó és népességvonzó képességének erősítése.

2. A lakosság életminősége javítása, „jól léte” biztosítása, a XXI. század nyújtotta technikai lehetőségek sokoldalú alkalmazásával, a helyi társadalmak fejlesztése

Veszprém megye területfejlesztése csak akkor lehet eredményes és sikeres, ha az hozzájárul a megye településein élők életminősége javulásával, „jól létének” biztosításával. Az életminőség javításának célkitűzése ezért átfogja a koncepció egészét, az egészséges társadalom megteremtésétől a megélhetés feltételeinek javítását szolgáló gazdaságfejlesztésen, a szolgáltatások elérhetőségének javításán át a települési terek környezetminőségének javításáig

3. A térszerkezet tudatos alakítása, a versenyképességet segítő szerkezetfejlesztés, várostérségek összehangolt fejlesztése

Veszprém megye fejlesztésének fontos feltétele az összehangoltan, harmonikusan és fenntarthatóan működő, a meglevő térszerkezet rendszerét építő módon hasznosító és a környező makroregionális kapcsolatokban aktívan részt vevő gazdasági, társadalmi és területi térszerkezet megteremtése, amelyben együttműködő, értékeket teremtő és védő partnerként vehet részt a megye minden térsége és települése. Ennek megteremtése átfogó fejlesztéspolitikai célkitűzés.

Az átfogó megyei célok átgondolt és célirányos fejlesztéssel, összehangolt beavatkozásokkal és széleskörű társadalmi együttműködéssel érhetők el. Veszprém megye fejlesztésének stratégiai célkitűzései az átfogó célok szolgálatában elsősorban azokra a területekre koncentrálnak, amelyek befolyásolására megyei szinten is van lehetőség. A megyei területfejlesztési koncepció célrendszere kapcsolódik a nemzeti fejlesztési dokumentumokban foglalt azon törekvésekhez is, amelyek a kis- és közepes vállalkozások fejlesztésével; a foglalkoztatás növelésével; az energiafüggetlenség megteremtésével, a népesedési fordulat elősegítésével, valamint a települések közötti integráció erősítésével kiemelten foglalkoznak.

Veszprém megye ugyanakkor elkötelezett a természeti erőforrásainak és értékeinek védelmével, területének, gazdaságának és társadalmának érdekeivel egybeeső országos célok szolgálatában. A megye számít arra, hogy a „Nemzeti Fejlesztés 2030” dokumentumban megfogalmazott – *az ország egésze átalakítására irányuló* - változások megvalósulnak és eredményesek lesznek. Ezzel kedvezőbbé válik az a gazdasági-, a társadalmi- és a szabályozási környezet, amelyben a megye

fejlődése megvalósulhat. A megye arra is számít, hogy az érdekeltségi rendszer országos szintű megváltoztatása a megyei célok teljesülését is elősegíti majd.

3.4. Veszprém megye fejlesztésének stratégiai céljai 2030-ig

1. „A gazdasági növekedés, a térségi potenciálokra építő, a versenyképességet fokozó gazdaságfejlesztés” átfogó cél elérését szolgáló stratégiai célok:

1.1. Gazdasági növekedés, versenyképes, innovatív gazdaság, kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés és a fejlődési potenciált hordozó ágazatok fejlesztése a foglalkoztatás bővítésével a versenyképes, innovatív és zöld gazdaság fejlesztésével

1.2. A Balaton térségére és az innovációs tengelyekre specializált gazdaságfejlesztés a térségi és a helyi potenciálok fenntartható kihasználásával

1.3. Vidékiek térségek értékalapú megújítása, a vidék élhetőségének és életképességének fokozása, e térségek leszakadásának megállítása, és újbóli fejlődési pályára állítása

2. „A lakosság életminősége javítása, „jól léte” biztosítása, a XXI. század nyújtotta technikai lehetőségek sokoldalú alkalmazásával, a helyi társadalmak fejlesztése” átfogó cél elérését szolgáló stratégiai célok:

2.1. Egészséges társadalom megteremtése, az egészség megőrzése, a járványok terjedésének és a betegségeknek a megelőzése, a gyógyulás feltételeinek javítása

2.2. Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása, az élethosszig való tanulás feltételeinek biztosítása, az intelligens települések kialakítása a XXI. század nyújtotta technikai lehetőségek sokoldalú alkalmazásával

2.3. Az élet- és lakókörülmények fejlesztése a települések élhetőségének javításával, közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris társadalom kialakítása

3. „A térszerkezet tudatos alakítása, a versenyképességet segítő szerkezetfejlesztés, várostérségek összehangolt fejlesztése” átfogó cél elérését szolgáló stratégiai célok:

3.1. A gazdaság versenyképessége erősítését szolgáló fenntartható térszerkezet kialakítása, a munkahelyek és a szolgáltatások elérhetőségének javítása, a mobilitás fejlesztése

3.2. A városok és várostérségek összehangolt integrált fejlesztése, zöld és intelligens települések, a környezet, a zöld- és kékinfrastruktúra hálózatok összehangolt fejlesztése

A stratégiai célok részletes leírása:

1.1. Gazdasági növekedés, versenyképes, innovatív gazdaság, kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés és a fejlődési potenciált hordozó ágazatok fejlesztése a foglalkoztatás bővítésével a versenyképes, innovatív és zöld gazdaság fejlesztésével

Cél a fenntartható gazdasági növekedés, a kiszámítható, érték-, tudás- és munkaalapú, hozzáadott értéket növelő és közhasznokat eredményező gazdasági fejlődés és jövedelemtermelés biztosítása.

„A fejlesztéseket a lehető legnagyobb mértékben hazai erőforrásokra kell építeni: hazai alapanyagokra, nyersanyagokra, a meglévő értékekre, munkaerőre és tudásra, azaz adaptált vagy helyben alkotott kreatív innovációra.” („Nemzeti Fejlesztés 2030”)

Mint azt a „Nemzeti Fejlesztés 2030” is megállapítja, a szűkös hazai és a jelentősebb uniós forrásokat olyan kitörési pontokra célszerű összpontosítani, ahol esély van arra, hogy belátható időn belül globális vagy európai szinten is versenyképes, vagyis világszínvonalú termék vagy vállalat jöhet létre. Veszprém megyében az alábbi ágazatok tekinthetők e vonatkozásban.

A fejlődési potenciált hordozó – *nemzetstratégiailag kiemelt, perspektivikus* - ágazatok közül Veszprém megyében az alábbi ágazatok fejlesztése ígéri a legerőteljesebb növekedést, a versenyképesség erősítését, az innováció eredményeinek hasznosulását, a foglalkoztatottság bővülését, ezért ezen ágazatok fejlődése feltételeinek biztosítása prioritást élvez:

A járműipar és a hozzá kapcsolódó gép- és elektronikai ipar (a Pannon Egyetem innovációs, kutató-fejlesztési munkájára is alapozva), Ajka, Veszprém, Pápa és Zirc térségében. A járműipari klaszterhez tartozó kiegészítő (pld. az autóbelső kialakításhoz tartozó) ipari termelés és fejlesztés elsősorban Győr, másodsorban Esztergom autógyártásához kapcsolódva. Az autóiipari beszállítóknak fel kell készülniük az autógyártás terén folyamatban lévő új irány, az elektromos autók térnyerésével összefüggő fejlesztésekre.

Ezen ágazat kiemelkedően fontos a megye gazdaságában, mivel nagyszámú beszállítót is foglalkoztat. A jövőben erre a tevékenységre sokkal nagyobb hangsúlyt kell helyezni, hiszen a cégek többségénél a külföldi beszállítók vannak túlsúlyban. Kiemelt cél a magyarországi beszállítók arányának növelése, amely jelentős mértékben elősegítené a megye kisvállalkozásainak fejlődését és munkahelyteremtést. Ezt állami ösztönzőkkel (céltámasztó pályázatokkal) is elő kell segíteni.

A vegyipar (azon belül kiemelten a műtrágya, a növényvédőszer és a gyógyszer alapanyag termelés) és az ehhez kapcsolódó fejlesztések támogatása a környezetvédelmi követelmények szigorú érvényesítésével Balatonfűzfő és Pétfürdő térségében.

A turizmus kiemelkedő jelentőségű Veszprém megye gazdaságában kiemelten a megye Balaton üdülőkörzethez tartozó térségekben, a balatoni turisztikai kínálatot bővítő és kiegészítő módon a Bakony és a Bakonyalja településeiben, Veszprémben, a Somló térségében, kiegészítő jelleggel pedig – foglalkoztatást és megélhetési lehetőséget bővítő módon – a megye vidéki térségei sajátos és egyedi helyi turisztikai potenciállal rendelkező településeiben (térségi programkínálattá szervezve)

Az élelmiszer-feldolgozó ipar fejlesztése a helyben termelt egészséges élelmiszereknek helyben, illetve a térségben történő feldolgozottságával, a hozzáadott érték helyben tartása érdekében. Minden termék vonatkozásban támogatott a teljes terméklánc térségi érdekű alakítása. Az élelmiszer feldolgozó iparon belül kiemelt a húsipar fejlesztése a „pápai hús” termék imázs növelése.

Az építőanyag-ipar fejlesztése, (elsősorban az exportképes cserép-, szigetelőanyag- és burkolóanyag gyártás) kapacitásainak bővítése.

A környezetipar, ezen belül elsősorban a hulladékok újrahasznosításához valamint az alternatív energiahordozók hasznosításához kapcsolódó termékek fejlesztése és azok előállításának bővítése *(elsősorban Veszprém, Pápa és Tapolca térségében)*

Prioritást élvez a fenti ágazatokba való beruházások és vállalkozásfejlesztések támogatása az erőforrás-hatékonyság, a fenntarthatóság és a környezetvédelmi szempontok érvényesítése mellett. A gazdaságfejlesztés részeként a **körforgásos gazdaság kialakítására** is növekvő hangsúlyt kell helyezni.

Az országosan is stratégiaiak tekintett ágazatokon túlmenően Veszprém megye egyes térségeiben stratégiai jelentőségű:

A - részben átalakult - **alumíniumipar** fejlesztése, ezen iparágban kialakult - *egymásra épülő* – gazdasági vertikum fejlesztése *(Ajka és Várpalota térségében)* a környezetvédelmi követelmények fokozott érvényesítésével.

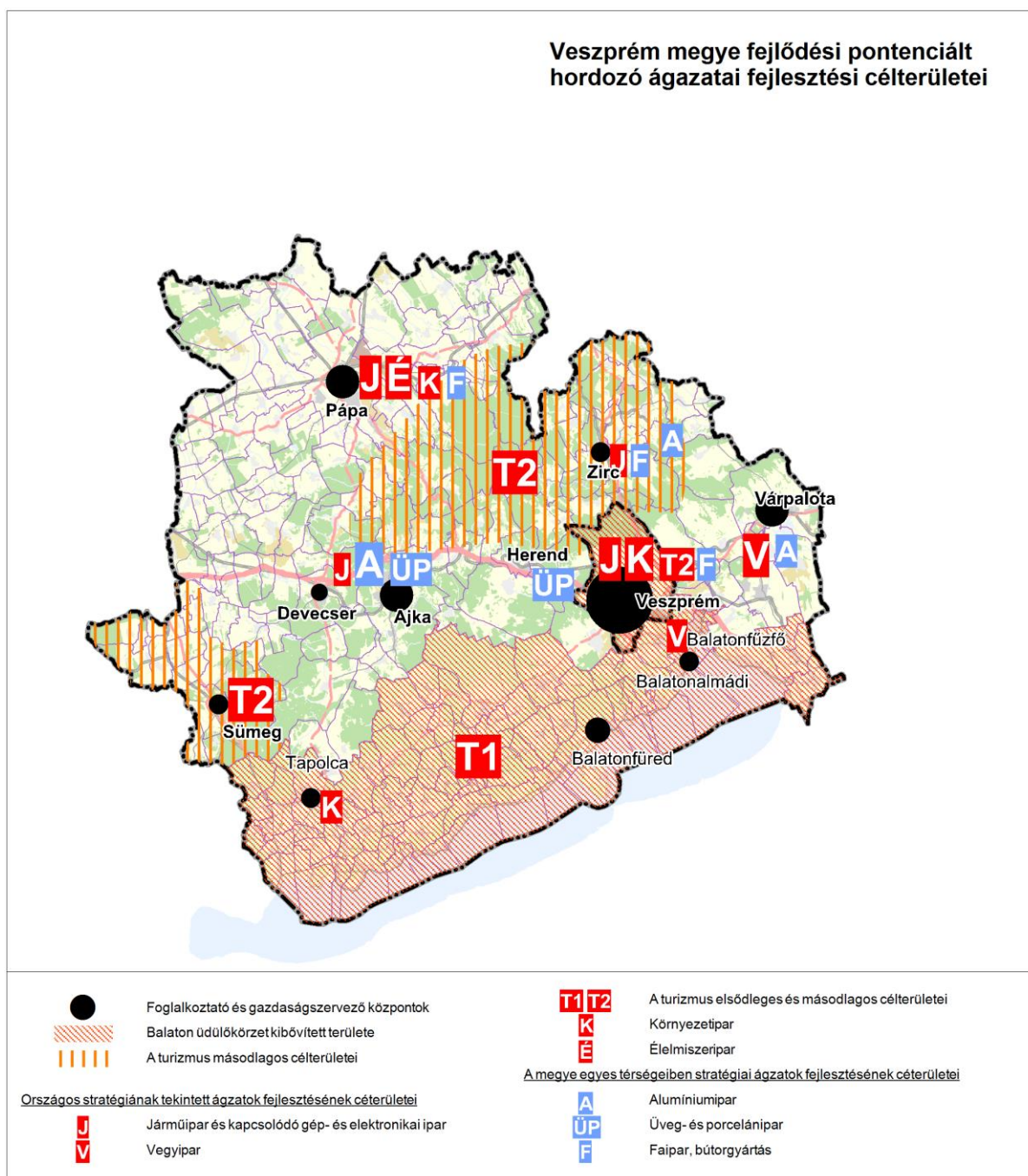
A porcelánipar a hungarikumok és az egyedi gyártási eljárással készülő exportképes termékcsoporthoz bővítésével, a térségben meglévő termelési munkakultúra és sajátos tudás hasznosításával *(Herend térségében)*.

A faipar és bútorgyártás a magas erdősültségre és a kialakult munkakultúrára, mint helyi erőforrásokra alapozva *(Veszprém, Pápa és Zirc térségében)*.

Megyei szinten is prioritást élvez a kis- és középvállalkozások, családi gazdaságok helyzetbe hozása, a biztonságos élelmiszerellátás biztosítása és a helyi gazdaság megerősítésével a helyi közösségek autonóm, önfenntartó, öngondoskodó erejének a helyreállítása elsősorban a megye vidéki térségeiben.

Kiemelkedő jelentősége van fenti iparágak esetében a szakterülethez kapcsolódó tudást birtokló tudásközpontokkal való együttműködés elmélyítésének. Veszprém megye esetében valós akadály, hogy a fejlesztendő iparágaknak a K+F központja nem csak megyei, hanem regionális határokat nézve is - részben - kívül esnek a közvetlen környezeten. A sikeres gazdaságfejlesztés eléréséhez e hidak megteremtése rendkívül fontos, mivel a korábbi tapasztalatok azt mutatják, hogy a KKV-k számára az innovációs láncok kialakítása túl magas tranzakciós költséggel jár.

Fenti ágazatok fejlődését is elősegítik azok az – *országos szinten előirányzott (a piaci viszonyok alakítására, a szabályozási környezet, az érdekeltségi és az ösztönző rendszer céltudatos átalakítására vonatkozó)* - tervezett változtatások, amelyek az újraiparosítást, a kreatív és innovatív termékfejlesztést, a hálózati gazdaság fejlesztését, a KKV-k megerősítését, a helyi gazdaságok megerősítését szolgálják.

A gazdasági fejlettséghez, a munkavállalók képességeihez igazodó társadalmilag elfogadott jövedelmeket biztosító foglalkoztatás bővítése az itt élő népesség biztonságosabb megélhetése, a szociális feszültségek csökkentése érdekében.

„Hazánk versenyképességének erősítéséhez és gazdasági felzárkózásához elengedhetetlen a rendkívül alacsony foglalkoztatási rátánk felemelése 75%-ra. Ezt minél nagyobb arányban magas hozzáadott értékű munkahelyek teremtésével kell, hogy megoldódjon.”
(Nemzeti Fejlesztés 2030)

A foglalkoztatottak arányának országosan kitűzött 75%-ra növelése Veszprém megye gazdaságát és társadalmát is nagy kihívás elé állítja. Ez a célkitűzés Veszprém megyében is csak az országos programokhoz kapcsolódó fejlesztésekkel, a térségi gazdaság erősítésével, a foglalkoztatottak

körének jelentős emelésével oldható meg. Ehhez a gazdaság dinamikus fejlődésén túl a népesség mentális és fizikai állapotának javítására, a piaci szükségletekhez igazodó képzésre és szakképzésre is szükség van.

A foglalkoztatottság bővítése érdekében szükséges:

- Az egészség megőrzését és helyreállítását segítő helyi programok támogatása,
- Az erősen munkaintenzív ágazatok *(a mezőgazdaság, a zöldinfrastrukturális építőipar)* támogatása elsősorban a megye vidéki, a városi foglalkoztató központoktól távol eső térségeiben,
- A több foglalkoztatott alkalmazását jelentő, magasabb foglalkoztatottságot biztosító ipari és szolgáltató fejlesztések letelepítésének megyei, térségi és települési szintű támogatása,
- A munkaerőpiacról kiszorult, jellemzően az alacsony végzettségűeknek, vagy más szempontból hátrányos helyzetűeknek a munka világába való visszavezetését segítő térségi és helyi programok kialakítása *(kiemelten Veszprém és Vas, illetve Zala megye határszéli településeiben valamint a belső periféria által érintett településekben)*
- Atipikus foglalkoztatási formák megerősítése: részmunkaidős foglalkoztatás, távmunka, bedolgozói rendszer alkalmazásának kiterjesztése, a kisgyerekes szülők és a nyugdíjasok foglalkoztatási lehetőségeinek bővítése,
- Az élethosszig tartó tanulás feltételei biztosítása, ezzel a munkaerő-piaci kereslet változásaihoz jobban alkalmazkodni tudó képességek megszerzésének elősegítése,
- A munkaerő képzettségének növelése, a helyi gazdaság munkaerőigényéhez igazodó szakképzettség biztosítása, illetve a munkakultúra javítása,
- A foglalkoztatásban meghatározó jelentőségű kis és középvállalkozások erősítése.
- Az önfoglalkoztatás támogatása,
- A szociális foglalkoztatásban településenként rejlő lehetőségek kihasználása.

1.2. A Balaton térségére és az innovációs tengelyekre specializált gazdaságfejlesztés a térségi és a helyi potenciálok fenntartható kihasználásával

A Balaton kiemelt turisztikai fejlesztési térség, és a turizmusba bekapcsolódó további térségek fejlesztése

A Balaton Kiemelt Térség Hosszútávú Fejlesztési Koncepcióját (2014-2030) a Balaton Fejlesztési Tanács munkaszervezete aktualizálta. A társadalmi egyeztetést követően a Koncepció aktualizált verzióját a Balaton Fejlesztési Tanács 2020. május 15-i ülésén fogadta el. Mivel a Balaton Fejlesztési Tanács által elfogadott hosszú távú területfejlesztési koncepció jól szolgálja az üdülőkörzet területéhez tartozó Veszprém megyei térségek fejlesztését, ezért Veszprém megye új területfejlesztési koncepciója a Balaton vonatkozásában integrálja a koncepció célrendszerét.

A koncepció jövőképe szerint: „Balatoni kiemelt térség a jövőben: Balaton, a természetesség és a magas életminőség egységes közép-európai mintarégiója!” „A Balaton térség jövőkép az alábbi 4 pillérre épül:

- Megújulóképesség
- Természetesség
- Fenntarthatóság
- Egészség”

„Balaton, a testi, szellemi, társadalmi megújulást adó térség. A térség, ahol magától értetődő a természet ereje, tisztasága, minősége és a benne élők vitalitása. A térség országosan kiemelkedő

példája a környezet és a társadalom egységének, a harmonikusan fejlődő és fenntartható társadalmi fejlődés megteremtésének. Ez az a térség, ahol a társadalom (az itt élők, az itt vállalkozók és az ide látogatók) úgy védi, formálja és építi környezetét, a természetes és épített környezetet, a közösségeket, a gazdaságot, hogy a környezet visszahatva a társadalomra, biztosítja annak gyarapodását és jólétét.

A Balaton kiemelt térség

- Magyarország és Közép-Európa viszonylatában a legtermészetesebb régió, állandó és ideiglenes lakói számára a vonzó életminőséget nyújt;
- magas minőségű természeti értékekkel és épített környezettel rendelkezik, környezeti állapota stabilizálódik, Közép-Európa legnagyobb tavaként a Balaton és a környező táj egyedülálló természeti és kulturális adottságai, mint nemzeti közkinccs megőrzése felett hűen őrködik;
- európai szinten modellértékű, egységes fenntartható, kiegyenlített területi gazdasági rendszert alkot, önálló fejlesztési-rendezési egységként kezelt és önálló forrásokkal és területi irányítással rendelkezik;
- környezeti és táji értékek fenntarthatósága mellett jelentős hazai és külföldi vendégforgalommal rendelkezik, a szabadidő eltöltésnek, az élménykeresésnek és az egészséges életvitelnek a legvonzóbb magyarországi térsége, miközben különböző térségeit izgalmas sokféleség jellemzi;
- gyógyító térség, kialakul a gyógyító Balaton képe ahol a tó és a gyógy-, termálvizek, a mikroklima, a rehabilitációs és különféle egészségügyi programok (beleértve a népegészségügyi, egészségfejlesztési prevenciók, mentálhigiéniai programokat), a helyben megtermelt gyógyító és éltető termékek, valamint a szabadidő aktív eltöltését segítő szolgáltatások egész évben várják a látogatókat és gyógyítják, frissítik a régióban élőket;
- természetes térség, melynek ökológiai rendszere adaptálódik a klímaváltozás által támasztott kihívásokhoz, a fejlesztési beavatkozások a környezeti állapot megőrzésének és a fenntartható fejlődés figyelembevételével zajlanak.
- felelős térség, mely magabiztosan áll ki a fenntartható fejlődés értékei mellett és mond nemet a túlfogyasztás környezetet romboló útjára.
- a kultúra térsége, amely regionális léptékben kapcsolódva a Veszprém 2023 Európa Kulturális Fővárosa programhoz, hosszútávon képes Európában egyedülálló, a térség értékeit is bemutató, magas minőségű kulturális attrakciós kínálatot megjeleníteni a helyben lakók és a térségbe látogatók részére.
- a térség, ahol jó lakni – a természetes környezet minősége, az infrastruktúra állapota, a megélhetés anyagi feltételeinek megléte, a humán szolgáltatások elérhetősége és minősége, a kulturális kínálat bősége, a térségi társadalmi béke együttesen azt eredményezi, hogy a Balaton térség az itt születettek és a beköltözők számára is perspektívát képes nyújtani.
- értékőrző térség, mely környezeti, természeti, kulturális és gazdasági értékeit, hagyományait megőrzi, a következő generációk számára továbbadja, erősítve ezzel kötődésüket.
- táji, természeti adottságokra és hagyományokra épülő („Balaton márka”), a helyi környezeti feltételekhez igazodó versenyképes gazdasággal rendelkezik;
- a helyi szereplők együttműködése révén a régióban megtermelt jövedelmek lehető legnagyobb része a térségen belül marad, a térség szereplőit gazdagítja;
- magas minőségű oktatás és szemléletformálás révén elősegíti, hogy a térség humán erőforrása minőségi értelemben gyarapodjon.
- a modern XXI. századi innovatív, tudás alapú, kreatív gazdasági ágak, szolgáltatások és intézmények térségi jelenléte megerősödik;
- az információs társadalom legújabb vívmányai a régióban kiemelkedően elterjedtek, és alkalmazásuk megjelenik a gazdasági és társadalmi életben, a környezeti alrendszer irányításában;
- a lakosság minden rétege számára megteremti az esélyt a munkavállalásra, a régióban az állandó lakosság egyre nagyobb részének biztosított az egész éves munkavállalása;

- nincsenek a régió belül jelentős területi társadalmi-gazdasági különbségek, a multikulturális és erősen érdektagolt helyi társadalom konfliktusos helyzetei jól kezeltek;
- regionális és térségi szinten együttműködő földrajzi, társadalmi és kulturális egység, mely határozott és tényleges térség szervezési erőt felmutatni képes balatoni azonosságtudattal bír.

Fő cél a Balaton térségének dinamizálása, fenntartható gazdasági fellendítése, a régió ökológiai rendszerének megőrzésével együtt, hogy a térségben élők és dolgozók számára egész évben biztosítható legyen egy kiemelkedő minőségű élet és munkakörnyezet. A fő célhoz kapcsolódó átfogó célok - melyek elérése szükséges 2030-ra - a következők:

A Balaton térsége az egyedülálló természetes környezetben, az egészséget és a fenntarthatóságot kiemelten kezelő társadalmi szemlélet eredményeként

1. megbízható jövedelem-szerzést és javuló életminőséget, a környezetkímélő technológiák alkalmazásának széles körű elterjedése következtében **magas minőségű környezetet biztosítson a helyi lakosok számára,**
2. vonzó működési környezetet biztosítson elsősorban **szolgáltatásokat kínáló és innovatív, magas hozzáadott értéket előállító és döntően magasan képzett munkatársakat foglalkoztató vállalkozások számára,**
3. vonzó természeti és épített környezeti feltételeket és magas színvonalú szolgáltatásokat biztosítson a térséget felkeresők számára, melynek eredményeként **növekedjen a Balaton térségébe látogató turisták tartózkodási ideje, attrakciókhoz kapcsolódó költségekben és szolgáltatásvásárlásban megmutatkozó elégedettsége,**
4. A változó igényekhez, természeti folyamatokhoz **rugalmasan igazodó és folyamatosan megújulásra képes szolgáltató és cselekvőképes, együttműködő intézmények és szervezetek** szolgálják a lakosokat, turistákat és vállalkozásokat.”

A Balaton térségéhez kapcsolódóan **a Balaton-felvidék és a Bakony térsége összehangolt fejlesztése valamint Veszprém MJV üdülőkörzetbe integrálása** támogatott Veszprém megyében, mivel e térségek bővítik és sajátos kínálattal egészítik ki a Balaton térségi turisztikai kínálatát, hozzájárulnak a megyeszékhely, illetve Bakony és a Bakonyalja településeinek fejlődésével, a térség népességmegtartó képessége növeléséhez. E célok elérése érdekében támogatott:

- Az elkövetkező évek megyei turisztikai fejlesztései sorában kiemelt szerephez jutó EKF 2023 projekt sikeres megvalósítása
- Veszprém megyei jogú városnak az üdülőkörzet területéhez kapcsolása
- a Balaton parti sáv, a Balaton-felvidék és a Bakony térsége összehangolt tervezése, illetve a fejlesztések összehangolása, az összehangolást biztosító szervezeti rendszerek erősítése,
- közös, egymást kiegészítő turisztikai kínálat kialakítása, amely a Balaton térségében hozzájárul a szezonális csökkentéséhez, új vendégkör térségbe vonzásához,
- a kultúra (ezen belül kiemelten a helyi kultúra) szerepének erősítése a turisztikai kínálat bővítésében,
- a speciális helyi és térségi termékek előállításának, helyi termékláncba való integrálásának támogatása,
- a falusi turizmus igényes szálláshelyeinek bővítése, a meglévő szálláshelyek vonatkozásában a szolgáltatás minőségének javítását, a térség vonzerejét növelő fejlesztések támogatása,
- többek között célzott szállás, és szolgáltatásfejlesztés révén a Magas-Bakony egyedülálló táji adottságainak vonzóbbá tétele,
- a Balaton-felvidék és a Bakony közötti közúti közlekedés feltételeinek javítása,
- a balatoni regionális szerepkörű kerékpárhálózatra ráhordó, ahhoz kapcsolódó *(jellemzően ÉD-i irányú)* térségi kerékpárhálózat fejlesztése (részben új kerékpárutak építésével, nagyobb részben a kisebb forgalmú alsórendű közúthálózaton a kerékpározás lehetőségének és biztonságának növelésével, a kerékpáros turizmust segítő szolgáltató infrastruktúra fejlesztésével,

- az egyházi turizmus fejlesztésével, a térség sokszínű egyházi emlékeit felfűző *(hálózatba szervező)* zarándokút rendszer kialakításával, kiépítésével, a szolgáltató infrastruktúra fejlesztésével,
- a térség átjárhatóságát *(az egyes attrakciók és szolgáltatások elérhetőségét javító)* közlekedéshálózat fejlesztés támogatása a 4 és 5 számjegyű mellékutak kötelező műszaki paramétereitől elmaradó *(kitérőkkel egysávos)* útkapcsolatok kialakításával, *(ebben a helyi önkormányzatok szerepvállalásának növelésével.)*,
- aktív turizmus különböző ágazatai feltételrendszerének javítása,
- a lovas turizmust szolgáló fejlesztések támogatása,
- a vadászturizmus fejlesztéséhez szükséges minőségi szálláshelyfejlesztés támogatása,
- csillagászatra épülő turizmus, geoturisztika lehetőségeinek kihasználása,
- a jelzett gyalogutak *(turistautak)* hálózatának bővítése,
- jármódok – pl. kerékpáros, lovas, gyalogos és vízitúra útvonalak és szolgáltatások - összekapcsolása szükséges (a Balaton térsége és a Bakony gyalogos turizmusának összekapcsolása és fejlesztése; a korábbi, pontszerű fejlesztések esetében a folyamatban lévő és jövőbeli kerékpáros és vízitúra jármódot érintő fejlesztésekkel való összehangolás)
- a gyalogos közlekedés biztonságának és kulturáltságának biztosítása a vidéki települések belterületein *(a járdahálózat fejlesztésével)* a vendégfogadásra alkalmas települési környezet kialakítása.

Az Európa Kulturális Fővárosa programról:

Az Európa Kulturális Fővárosa címet több mint 30 éve hozták létre Melina Mercouri görög származású színésznő és kulturális miniszter javaslatára, és azóta is az EU kultúrpolitikájának egyik legjelentősebb produktuma. A címet az EU Oktatásügyi, Ifjúságpolitikai, Sportügyi és Kulturális Főigazgatósága ítéli oda annak érdekében, hogy rávilágítson tagállamainak kulturális gazdagságára, növelve az európai polgárok közös kulturális térségéhez való tartozásának érzetét és ezáltal egymás jobb megértését. Az Európa Kulturális Fővárosa cím annak tudatosítása, hogy az európai kultúra közös tere a különböző országok és városok együttes hozzájárulásából jön létre. A művészetek nyelvén közvetíti, hogy az európai kultúra közös, és mindig az adott régió kulturális aktivitásának az eredménye. A címet birtokló város és régió, az ott létrejövő kulturális produktumokkal az európai figyelem középpontjába emelkedik, így javítva a város imázsát, fokozva a lokális kreatív ipar hatékonyságát és növelve turisztikai vonzerejét.

A Veszprém-Balaton 2023 program értékei:

- Közösségépítés: hozzájárul a széttagozott és egymással nem kommunikáló társadalmi rétegek kapcsolódásához.
- Önkéntesség: a közösség aktivizálásával bevonja és új tapasztalatokhoz segíti a régió lakóit.
- Hagyomány: olyan projektek létrejöttét támogatja, melyek tudatában vannak a lokális értékeknek, és ezek mentén tervez fejlesztéseket végrehajtani.
- Innováció: új piaci és szellemi produktumok előállításával serkenti a térség iránti kulturális és gazdasági keresletet.
- Fenntarthatóság: olyan fejlesztéseket valósítunk meg, amik segítik a régió modernizációját, mindezt oly módon, hogy azok hosszú távon is a régió környezeti és gazdasági érdekeit szolgálják.

Az Európa Kulturális Fővárosa címet Veszprém megyei jogú város nyerte meg, bevonva a város és a régió intézményeit, kulturális színterének szereplőit és civil szervezeteit. A regionalitás és a közös koordináció egyik biztosítója maga a Veszprém-Balaton 2023 Zrt., hiszen ebben a cégben tulajdonosok a nagyobb regionális és fontosabb mikro-regionális szervezetek és a jelentősebb önkormányzatok is. A cím elnyerése után a Zrt. lett a projektfejlesztés, a nemzetközi kapcsolatok és a kulturális és művészeti aktivitások tervezője, szervezője és lebonyolítója. A Zrt., mint projektszervezet először a veszprémi, majd 2020 során a megfelelő térségi megállapodások megkötése után integrálódik a már meglévő állami, önkormányzati és civil szférába, hogy 2023-ig elláthassa fő koordinátori szerepét.

Horizontális programfejlesztési alapelvek: a projekt három alapvető elvárásnak minden programelem kapcsán meg fog felelni. Az akadálymentesség, a fenntarthatóság és a gyermekbarát programfejlesztés nem csak szempontok, hanem alapelvek.

Az Európa Kulturális Fővárosa program infrastruktúra-fejlesztésének középpontjában a kulturális és közösségi programokat kiszolgáló fejlesztések állnak, melyek elsősorban a város és a régió meglévő, használaton kívüli, illetve alulhasznosított épített örökségének és közterületeinek újjáélesztésére és újra értelmezésére irányulnak. A meglévő és értékes épületállomány, városszerkezet, utcahálózat és településszerkezet a város és a régió identitását hordozza. A programsorozat eseményei által történő újjáélesztésük kapcsolatot teremt múlt és jelen között, lehetőséget biztosítva hosszútávú jövőképük kialakítására hasznosításuk által. A tervezett felújítási elképzelések minden elemére igaz, hogy a fenntarthatóság és a hosszú távon gazdaságos üzemeltethetőség által megkövetelt feltételrendszer szerint kerülnek kialakításra. A program alapvető célja, hogy a meglévő épületek felújításával létrehozott értékek önfenntartóak legyenek, hosszú távú üzemeltetésük ne terhelje a települések költségvetési forrásait.

A Program Veszprém és a Balaton régió közös vállalkozásaként valósul meg. A pályázat vezetője Veszprém, de a program a Balaton vidékének jóval tágabb térségére terjed ki – benne természetvédelmi és NATURA 2000 területekkel, az UNESCO Bakony-Balaton Geoparkkal és az UNESCO Világörökségi Listájára jelölt Balaton-felvidéki kultúrtájjal is. Ez a természeti gazdagság a programban is központi szerepet játszik. A régió jogi és szervezeti szempontból soha nem volt egységes, és az így örökölt struktúrák a mai napig adósak azzal, hogy megfelelő keretet biztosítsanak a közös cselekvésnek – pedig a térség mindennapi életét ezer szálon köti össze a Balaton közelsége.

Három együttműködési szint került meghatározásra:

- Veszprém városa (60 000 fő). A beruházások és programok többsége ide összpontosulna.
- A Balaton-felvidék és Veszprém közvetlen környezete (Veszprém népességével együtt 224 000 fő). A fontosabb projektek jelentős része itt valósulna meg, erősítve az itt található kisvárosok és falvak helyzetét. A kölcsönösen előnyös projektek rendszere megteremtené az olyannyira hiányzó kapcsolatokat a helyi közösségek között, és biztosítaná Veszprém, mint a térség központja számára a szükséges kulturális kapacitást.
- Balatoni üdülőkörzet (a fentiekkel együtt 437 000 fő). E tágabb régióban olyan külön-féle hálózatos projekteket tervezünk, amelyek megfelelnek a kialakítani kívánt térségi arculatnak, továbbá olyan kiemelt helyi rendezvényeket támogatnánk, amelyek összhangban vannak az EKF-célok szellemiségével.

Turizmus fejlesztés stratégiai irányainak meghatározása során az alábbi megyei szempontok érvényesítendőek:

- Gyógyfürdők, gyógyhelyek fejlesztése, termálvízkinccs hasznosítása
- Örökségvédelmi (kastélyok, várak) beavatkozások
- Aktív- és ökoturizmus, világörökségi helyszínek, hálózatos együttműködések, desztinációs kapcsolódások, digitális turizmus
- A Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégiában (NTS 2030) megfogalmazott stratégiai irányok figyelembe vétele
- Horizontális szempontok megjelenítése (együtt-élő, családbarát, hozzáférhető, érthető, digitális)
- Fenntarthatóság elveinek szükséges megjelenni
- Digitalizáció fontossága
- Turisztikai térségi kapcsolódások
- Megyén belüli turisztikai fejlesztési igények felsorolása, prioritizálása
- COVID-19 megyei turizmusra gyakorolt hatása

Az NTS 2030 alábbi horizontális céljainak szempontrendszere érvényesítendő Veszprém megye turizmusfejlesztése során:

Együtt-élő turizmus, amely értelmében olyan működő ökoszisztémákat kell kialakítani az egyes területeken, amelyben a turizmus révén javulnak a helyi lakosság életkörülményei, miközben a természeti erőforrások és értékek is megőrzésre kerülnek (pl. helyi lakosság felkészítése, érzékenyítése a turisták fogadására, helyi munkaerő alkalmazása, helyi alapanyagok felhasználása (amennyiben rendelkezésre áll), helyi termékek hozzáférhetővé tétele stb.)

Családbarát turizmus, amely révén legalább két generáció közösen és együtt tudja jól érezni magát az utazás során, közösen és együtt tud élményeket szerezni. Ennek elérése érdekében többek között létre kell hozni a szükséges infrastrukturális feltételeket, biztosítani kell a megfelelő szolgáltatásokat és eszközöket, valamint ki kell alakítani azt a szemléletet, amely képes ezek megteremtésére és üzemeltetésére egyaránt (pl. gyerekbarát eszközök és használatuk biztosítása, külön családi program kínálat, idősbárát szolgáltatások hozzáférési lehetősége stb.).

Hozzáférhető turizmus, amely a desztinációk elérhetőségének javításán túl biztosítja az egyes attrakciók, szállás- és vendéglátóhelyek, belépési pontok megközelíthetőségét, bejárhatóságát, akadálymentes környezetét, a szolgáltatások akadálymentesítését mind fizikai, mind infokommunikációs szempontból, illetve a kiszolgáló létesítmények meglétét és állapotát (pl. akadálymentes hozzáférés feltételeinek biztosítása, egyenlő esélyű hozzáférés feltételeinek megteremtése stb.)

Érthető turizmus, amely révén az adott helyszínre látogatók megfelelő, gyors és hatékony információkhoz jutnak. Ezen információ-átadások kiemelten fontos az információk több nyelven való megjelenítése, minimum két nyelven, vizuálisan letisztult, egyértelmű, a gyors tájékozódást és eligazodást lehetővé tevő utastájékoztató-rendszerek, illetve látogatót tájékoztató információs táblákat, felületek, vagy az ott dolgozók segítségével történhetnek (pl. többnyelvűség, információs és irányító táblák, piktogramok használata stb.).

Digitális turizmus, amely megfelelő használatával Magyarország előnyhöz juthat versenytársaival szemben az így nyert adatok megfelelő használata révén (pl. adatvezérelt turizmus feltételeinek kialakításához való hozzájárulás, online foglalási, vásárlási lehetőségek biztosítása, többnyelvűség a digitális tartalomban stb.)

A megyei gazdaság erősítését és fejlesztését szolgáló térségileg specializált célkitűzések:

Veszprém „high tech” központtá, e célra kijelölt területének pedig vállalkozói tudásparkká fejlesztése a Pannon Egyetem valamint a városban és a megyében működő innovatív vállalkozások kutatás-fejlesztési tevékenységének bázisán. A High-tech központon *(vállalkozói és tudásparkon)* belül támogatott:

- az innovatív, magas K+F igényű gazdasági tevékenységek ösztönzése, ezen nagyvállalatok technológiai és tudományos parkba való koncentrációja.
- vállalkozások, beruházások vonzása.
- helyi vállalkozások fejlesztése.
- gazdaságfejlesztéshez szükséges infrastruktúra fejlesztése.
- vállalkozásbarát környezet kialakítása.

A Székesfehérvár – Várpalota – Veszprém – Ajka ipari- és innovációs tengely erősítése Veszprém térségében a kutatási-, innovációs potenciál erősítésével a magas hozzáadott értéket adó ágazatok fejlesztésével, vállalkozásfejlesztési zóna kijelölése, fejlődésének támogatása.

Ennek az ipari és innovációs tengelynek Veszprém megyén belüli két vége - *Várpalota és Ajka térsége* - egyúttal az ipari szerkezetváltás és az újraiparosítás kiemelt célterülete is.

E térségekben támogatott:

- a szerkezetátalakításhoz szükséges termelőeszközök, üzemépületek átalakítása, kifejezetten a meglevő iparterületeken, barnamezős ingatlanokon,
- az új szükségletekhez igazodó át- illetve továbbképzések,
- a kapcsolódó műszaki infrastruktúra fejlesztése (pl. infokommunikációs, környezetbiztonsági, logisztikai, közösségi közlekedési fejlesztések),
- az új ágazatok piacra jutásának és tartósan kedvező piaci pozíciójuk megszerzésének elősegítése (pl. szabadalmak, termékminősítések megszerzésének segítése),
- rugalmas, az ipari parkok működéséhez hasonló komplex szolgáltatásokat nyújtó innovációs szolgáltató-házak és iparterület-menedzsment kialakítása az érintett településeken.

Veszprém – Zirc – Győr gazdasági tengely vasúti kapcsolatra alapozott fejlesztése, Veszprém és Győr járműipari együttműködésének bővítése, Veszprém gazdasági szerepének térségi erősítése érdekében. A fejlesztés igényli a 11-es vasútvonal áteresztő képességének növelését is.

Pápa – Győr gazdasági kapcsolatrendszerének erősítése, elsősorban a járműipari klaszter támogatása és kibővítése.

A megye Ipari Parkjai fejlesztése, a parkok által nyújtott szolgáltatások bővítése, új megyeközponti Ipari Park létesítése Veszprémben.

Várpalota-Pétfürdő-Berhida-Papkeszi-Balatonfűzfő ipari innovációs tengely: vegyipar erősödésének, betelepülésének elősegítése, meglevő létesítményeinek hasznosítása, fejlesztése.

Szabad Vállalkozási Zónák kijelölése Várpalota-Pét, illetve Ajka–Devecser térségében. A Szabad Vállalkozási Zóna a területileg szelektív gazdaságösztönzés eszköze lehet.

Inkubátorházak létrejöttének és szolgáltatásainak támogatása a foglalkoztatási központokban, a megye várostérségi központjaiban a mikro- és kis- vállalkozások megerősödésének elősegítése érdekében. Vállalkozások körének bővítése, a vállalkozások fejlődését és eredményes tevékenységét segítő megoldások támogatása.

Az innováció terjedésének támogatása a kutatás-fejlesztés eredményeinek mielőbbi alkalmazásának elősegítése Veszprém megyei jogú város, a Pannon Egyetem valamint a Veszprém megyei Kereskedelmi és Iparkamara együttműködésében, a kis és középvállalkozások innovációs potenciáljának erősítése érdekében.

A történelmi Somlói Borvidék és környéke fejlesztése a megye vidéki térségei gazdaságának megerősítése, valamint az egyedi értékek és sajátosságok megőrzése és fejlesztése érdekében

1.3. Vidéki térségek értékalapú megújítása, a vidék élhetőségének és életképességének fokozása, e térségek leszakadásának megállítása, és újbóli fejlődési pályára állítása

„Magyarország alapvetően vidéki típusú ország, valamennyi vidéki térségi lehatárolás (pl. OECD) szerint az ország területének túlnyomó többsége vidék térségnek minősül tájhasználatában, gazdaságában és népességi jellemzőiben. Az elmúlt évtizedek trendjei hazánkban – összhangban az agrár- és élelmiszergazdaság szerepvesztésével – a vidéki térségek leértékelődéséhez vezettek. Számos vidéki térségünk válságba került, népessége elvándorol vagy előregszik, a mezőgazdaság és élelmiszer-feldolgozás népességeltartó képessége alacsony, és ennek szerepét a gazdasági diverzifikáció egyelőre nem tudta pótolni. Átfogó vidékpolitikai fordulatra van szükség a város-vidék kapcsolatok megújításával, a falvak, tanyák gazdasági létalapjának megerősítésével, a vidék értékjellegének felismerésével.” (Nemzeti Fejlesztés 2030)

A vidékpolitika akkor hatékony, ha – *sajátosságait megtartja, de* – integrálódik a területfejlesztési politikába. A vidékpolitika funkciója a vidéki térségek fenntartható fejlődésének biztosítása, melynek elemei:

- A táj, a természeti értékek és erőforrások védelme és fenntartható használata, az ökoszisztéma szolgáltatások megőrzése, a környezetminőség javítása.
- Egészséges és biztonságos élelmiszer előállítás és –ellátás.
- Megélhetés, kedvező életfeltételek és életminőség biztosítása a vidéki népesség számára.

(Országos) Vidékpolitikai jövőkép

Gazdasági funkciójukban megerősödött, a működő helyi gazdaságra, benne az európai többfunkciós, ökoszociális funkciókat (*tájfenntartás, természeti erőforrások és biodiverzitás megőrzése, népességmegtartás és foglalkoztatás*) teljesítő, jó minőségű, egészséges élelmiszereket előállító mezőgazdaságra és azzal szoros kapcsolatban lévő élelmiszer-feldolgozásra, épülő, közösségeiben megújult, perspektívát nyújtó, minőségi életfeltételeket biztosító vidéki települések és térségek.

Átfogó (országos) vidékpolitikai célkitűzések Veszprém megyére is érvényes elemei

- Város-vidék kapcsolatok megújítása a kölcsönös együttműködésre, előnyökre alapozva.
- Vidéki települések, falvak fejlesztése, gazdasági létalapjuk megerősítése.
- Vidéki gazdaság, kiemelten az agrár- és élelmiszergazdaság helyi gazdaságfejlesztésbe illeszkedő fejlesztése, erősítése, foglalkoztatási szerepének növelése, helyi gazdaságfejlesztése.
- Általános jellemzők által kijelölt vidéki térségek fejlesztése.
- Speciális táji, környezeti problémák, adottságok alapján kijelölt vidéki térségek fejlesztése.
- Jelentős társadalmi hátrányokkal, problémákkal rendelkező vidéki térségek felzárkóztatása.
- Helyi, térségi vidékfejlesztési együttműködések erősítése.

Falumegújítás/megújulás – a vidék újjászületése

A fenntartható mezőgazdaság szerepének erősítése mellett azon települések esetében, ahol a mezőgazdaságnak korlátozott lehetőségei vannak, olyan funkcióváltásra van szükség, melyek új távlatokat nyithatnak meg a település fejlődésében. A rekreációs, a lakó, az ökológiai, és az ipari szerepkörű falvak, (vagy ezen funkcióknak az adottságokhoz illesztett kombinációja) fontos kitörési pontként szolgálhat a vidéki települések esetében:

Az ország településhálózatának mintegy harmada, Veszprém megye településhálózatának viszont közel fele (46%-a) 500 főnél kisebb lélekszámú aprófal. Veszprém megye fejlesztésében ezért megkülönböztetett jelentősége van az aprófalvak megőrzésének, népességmegtartó képességük – közvetve pedig tájfenntartó képességük – növelésének.

Az alacsony lélekszámú aprófalvak társadalma kiemelten sérülékeny. Többségüket rendkívül kedvezőtlen demográfiai és társadalmi folyamatok jellemzik, amely a gazdasági teljesítményükre is negatív hatással van. A demográfiai és társadalmi problémák halmozottan jelentkeznek azon aprófalvak esetében, amelyek földrajzilag és gazdaságilag is perifériális térségben, a gazdasági centrumoktól relatíve távol találhatók. Számos aprófalvu küzd közlekedési, elérhetőségi nehézségekkel, amely a munkába és iskolába járást is ellehetetleníti. A társadalmi és infrastrukturális problémák következtében e térség települései különösen ki vannak téve a klímaváltozás negatív hatásainak.

Aprófalvas térségek fejlesztésének fő elemei

- A napi munkába járás, ingázás igényeihez maximálisan illeszkedő akadálymentes és fenntartható közösségi közlekedést fejlesztése.
- Az aprófalvak gazdasági létalapját biztosító gazdasági tevékenységek fejlesztése.
- A szociális gazdaság kialakulásának, tartós és fenntartható működésének ösztönzése.
- A helyi népesség szociális, egészségügyi, adminisztrációs igényeinek minél kevesebb utazással történő kielégítése, rendszeres mozgó szolgáltató rendszerek kiépítésének támogatása.
- A klímaváltozás elleni védekezés elősegítése az egészségügyi szolgáltatások fejlesztésével és az agrárium átalakításával (pl. szárazságtűrő növények elterjesztés)
- A helyi tehetséges fiatalok mentorálása. Hosszú távú programmal segíteni szükséges őket taníttatásuk és elhelyezkedésük során. Helyben maradási és letelepedést segítő programokkal az értelmiség helyben maradásának segítése.
- Helyi közösségek kialakulásának, fejlesztési programjaik közös kidolgozásának segítése.
- Az aprófalvak falusi turizmushoz, öko- és aktív turizmushoz kapcsolódó infrastruktúrájának és a kapcsolódó szolgáltatások kínálatának térségileg összehangolt fejlesztése.

Vidékfejlesztés, a mezőgazdaság fejlesztése, a helyi termékek termesztése, a helyi élelmiszer-feldolgozás, mezőgazdasági termékutak

A „Nemzeti Fejlesztés 2030” vidékfejlesztés terén az alábbiakat határozza meg (csak a Veszprém megye esetében is releváns megállapítások):

Fejlesztéspolitikai feladatok (2014-2030),

- Vidéki foglalkoztatás növelése.
- Város-vidék kapcsolatok helyreállítása.
- A vidék gazdaságának több lábra állítása, helyi, térségi gazdasági autonómia erősítése. Gazdaságfejlesztési műhelyek, szervezet- és kapcsolatrendszer kialakítása, erősítése.
- A helyi termelés, feldolgozás és fogyasztás összehangolása, a gazdasági tevékenységek, tranzakciók térségen belül tartása.
- A vidéki népesség egészségügyi ellátásának fejlesztése.
- A vidéki települések, falvak közösségi szolgáltatásainak erősítése
- A vidéki települések infrastrukturális fejlesztése, elérhetőség-javítás.
- A vidék kulturális és épített örökségének megőrzése, helyreállítása, fenntartható fejlesztése, a turizmusba való bekapcsolása.
- A vidékfejlesztés szellemi, szemléleti, kulturális megalapozása, tudásátadás.
- A vidékfejlesztés képzési, szakmai bázisainak kialakítása, erősítése.
- Fontos a helyi termelés, feldolgozás és értékesítés összehangolására ösztönző rendszer kidolgozása. Lényeges a helyben termelt áruk és szolgáltatások helyi értékesítése adóvonzatainak átgondolása, erős csökkentése, esetleg adómentessé tétele, továbbá a bürokrácia terheinek mérséklése.

- A civil szervezetek és az önkormányzatok kapcsolatainak erősítése, feladatátvállalások ösztönzése.
- A föld és birtokpolitika rendezése.
- A vidékfejlesztés támogatási rendszerének összehangolása (hazai és EU-s források), hogy a lehetséges szinergiák egymást erősítsék.

Az „Nemzeti Fejlesztés 2030” agrárgazdaság terén az alábbiakat határozza meg (csak a Veszprém megye esetében is releváns megállapítások):

Fejlesztéspolitikai feladatok (2014-2030)

- A termőföldvagyon védelme, a hazai földtulajdon szerzés és használat elősegítése az uniós szabályozással összhangban lévő eszközökkel.
- Az állam kezelésében lévő nemzeti földvagyon nemzetstratégiai célokat, közérdeket szolgáló felhasználása. A fiatalok gazdálkodóvá válásának, a helyben lakó gazdálkodók földhöz jutásának segítése.
- A termőföld-kivonások korlátozása, a felhagyott területek újrahasznosítása.
- A természeti erőforrásokat és a biodiverzitást megőrző, a termőhelyi adottságokra építő területhasználat, termelési szerkezet és agrotechnika.
- Magasabb hozzáadott értéket előállító és nagyobb foglalkoztatást biztosító ágazatokra és gazdálkodási formákra épülő termelési szerkezet kialakítása.
- A növénytermesztés-állattenyésztés egyensúlyának helyreállítása.
- Kertészetek korszerűsítése, támogatása.
- A fenntarthatóság követelményeit teljesítő, a foglalkoztatást biztosító gazdálkodási formák, családi gazdaságok és társulásaik segítése. A középbirtokok szerepének a megerősítése, átlátható üzemszerkezeti szabályozás.
- A több lábon álló és az ökológiai gazdálkodás erősítése, GMO-mentes mezőgazdaság fenntartása.
- Az erdők egészségi állapotának megőrzése, az erdőtelepítések ütemének növelése a Nemzeti Erdőprogramban meghatározott 27%-os erdőszültség érdekében, elsősorban az őshonos, illetve az adott erdészeti tájba illeszkedő fajok alkalmazásával. Őshonos fafajokból álló természetes vagy a természeteshez közel álló erdőtársulások megőrzése, területüknek a termőhelyi tényezők függvényében történő növelése.
- Az erdők környezeti, gazdasági és szociális szolgáltatásainak hosszú távon való biztosítása többcélú, tartamos (fenntartható) erdőgazdálkodással. A fenntartható gazdálkodáshoz fűződő társadalmi érdekek és a tulajdonosi, ill. a gazdálkodói érdekek közötti összhang megteremtése.
- Halászat támogatása, halászatra épülő feldolgozás erősítése.

A „Nemzeti Fejlesztés 2030” az élelmiszergazdaság, élelmiszeripar terén az alábbiakat határozza meg (csak a Veszprém megye esetében is releváns megállapítások):

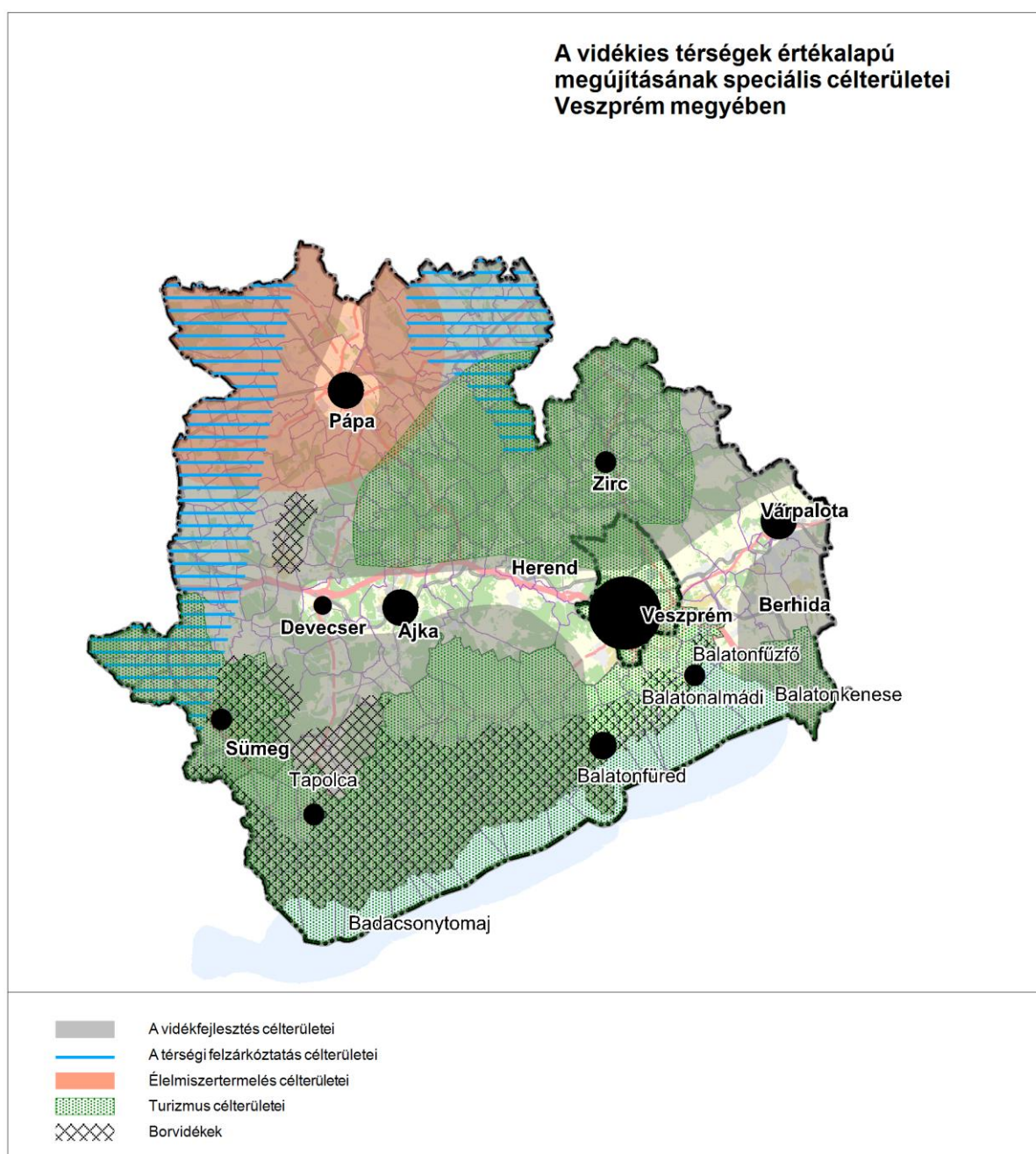
Fejlesztéspolitikai feladatok (2014-2030)

- Jó minőségű, egészséges és biztonságos élelmiszerek előállítása.
- Az élelmiszerlánc lerövidítése, élelmiszer-önellátás, belső piacok visszaszerzése, fogyasztói tudatosság növelése.
- Az élelmiszer-előállítás és –kereskedelem irányának megváltoztatása a helyi-regionális-országos ellátás-export rangsor alapján haladva.
- A termékek hozzáadott értékének és exportjuknak növelése.
- Feldolgozóipari kapacitások megőrzése, bővítése. Helyi feldolgozás erősítése.
- Az élelmiszerbiztonság magas szintű megteremtése és fenntarthatósága.

A vidékfejlesztési célokat a területfejlesztés átfogó célrendszerébe illesztve Veszprém megye legfontosabb célkitűzései: vidékies térségei értékalapú megújítása, az egészséges élelmiszertermelés és –ellátás lehetőségeinek biztosítása, a vidék élhetőségének és

életképességének fokozása e térségek leszakadásának megállítása, és újbóli fejlődési pályára állítása.

A vidéki térségek felzárkóztatásának kulcskérdése a helyben történő boldogulás feltételeinek megteremtése. Veszprém megye vidéki térségeiben cél a mező- és erdőgazdasági adottságok hasznosítása, illetve a tradíciók erősítése, szükség esetén újraélesztése. A vidéki térségek egyben a megye periférikus térségei is, amelyek a különböző – *demográfiai, foglalkoztatási, megélhetési* – válságjegyeket leginkább magukon viselik. Alapvető cél e térségek leszakadásának megállítása, és újbóli fejlődési pályára állításuk. Ehhez a meglévő gazdálkodási tradíciók hasznosítása, a térségenként eltérő speciális adottságok hasznosítása és a változó gazdasági környezethez való alkalmazkodás képessége egyaránt szükséges.

Önfoglalkoztatás, családi gazdaságok és a középbirtokok élénkítése

A tartósan magas munkanélküliség csökkentésének módja a vidéki térségekben az önfoglalkoztatás különböző formáinak támogatása. Összhangban az új földtörvénnyel is, Veszprém megyében cél a családi méretű gazdaságok, és a legfeljebb közepes méretű birtokok termelési feltételeinek javítása.

Fiatal helyi gazdák helyzetbe hozása

A megye periférikus, elöregedő korstruktúrájú és elvándorlással terhes térségeiben a gazdálkodók száma vagy a gazdálkodásba bevonhatók köre bővítenő. Ezekben a térségekben – Pápa, Sümeg, Tapolca térsége – a mezőgazdálkodás több évszázados tradíciókkal rendelkezik, melyek adaptálása szükséges a mai, válsággal terhelt piacgazdasági környezethez. Azokban a térségeiben a megyének, ahol eleve magas a fiatal gazdák száma – pl. Várpalota, Zirc térségében – a meglévő vállalkozókészség, szaktudás és képesség támasztotta alapokon történjen a gazdálkodás piaci viszonyokhoz alkalmazkodni képes fejlődési pályára állítása.

Mezőgazdasági termelés, felvásárlás, feldolgozás

A mezőgazdaság és élelmiszergazdaságban hármasságban kell megvalósulnia. A mezőgazdasági termelés akkor válhat tartósan jövedelmezővé, és akkor biztosíthatja a vidéki térségekben a foglalkoztatás javulását és a leszakadó térségek revitalizálását, ha hosszú távon is kiszámítható és az önfenntartást lehetővé tevő bevételeket képes biztosítani a helyi gazdálkodóknak. Ennek elérésére szükség van arra a fajta kiszámíthatóságra, amelyet az előállított termények, alapanyagok, esetleg házi termékek biztos piacra juttatása jelent. A piacra juttatás egyik lehetősége a termékek kereskedők általi felvásárlása. Elő kell segíteni a mezőgazdasági termékek helyben történő feldolgozását, és mind nagyobb hányaduk félkész vagy késztermékként történő értékesítését.

Mezőgazdasági termékek feldolgozása helyben

A mezőgazdaságban előállított termékek esetében cél, hogy lehetőség szerint a feldolgozás is helyben történjen. A helyi mezőgazdaságra építő feldolgozóipar kiteljesedésével megyei élelmiszer terméklánc alakul ki, amely a megye sajátos térségeiben az adottságok és a hagyományok szerint szakosodik:

- Zirc térsége: szántóföldi növények közül burgonya, sertés- és szarvasmarha ágazat, juhtenyésztés, tejtermékek kisüzemi előállítása
- Tapolca és Sümeg térsége: szőlőtermesztés, borászat
- Pápa térsége: szántóföldi növénytermesztés, sertésenyésztés, húsfeldolgozás
- Balatonfüred, Balatonalmádi térsége: szőlőművelés- és feldolgozás, nemzetközi és hazai országos piacon versenyképes borászat
- Várpalota térségi tavak: specifikummá teendő az intenzív haltenyésztés, értékesítés

Termelői piacok létrehozása

A helyben előállított mezőgazdasági termékek értékesítése terén a termelői piacok létrehozása célszerű a nagyobb felvevő piacot biztosító településekben, városokban. A termelői piacok létesítésével megvalósul a termékek közvetlen értékesítése, a termelőtől a fogyasztóhoz közvetlenül jut el az élelmiszer. Kiépülnek a megbízható forrásból származó minőségi magyar termékeken és a kölcsönös bizalmon nyugvó termelő-vevő közötti kapcsolatok, törzsvásárlói kör épül ki. A termelői piacok megyei hálózatának kiépülése a mára meggyengült vidék-város kapcsolat újraélesztésének is egyik lehetséges eszköze.

Helyi oktatási-nevelési intézmények számára alapanyagok, élelmiszerek biztosítása

A helyi gazdálkodók termékei stabil piacra juttatásának módja a közvetlen vagy kereskedelmi értékesítés mellett, hogy az egyes településeken működő közintézmények lesznek a helyben megtermelt termények és feldolgozott termékek egy részének felvásárlói. Beszállítói szerződésekkel a helyi gazdálkodók termékeik állandó és kiszámítható átvételére számíthatnak, ami a megélhetésük stabilitását javítja.

Földtörvény változásából következő új helyzethez való alkalmazkodás

Az új földtörvény a kis és középbirtokok támogatását helyezi előtérbe. Ugyanakkor a hitelhez jutás feltételei tovább szigorodnak, különösen a társaságok hitelhez jutása nehezebbé válik. Az egyéni vállalkozók száma kevesebb a megyében, pedig ezt a csoportot szándékozik segíteni majd az új földtörvény. Az egyéni gazdálkodók eszköz ellátottsága – pl. szállítóeszközök – hiányosabb mint a társaságoké.

Piaci igényekhez igazodó termékskála

A gazdasági helyzet és a fizetőképes kereslet alakulása abba az irányba mutat, hogy tartósan szükség van jó minőségű, ugyanakkor megfizethető árú mezőgazdasági és élelmiszeripari termékekre. A jóval drágább vadhúsok, szürkemarha, mangalica, liba, stb. termékek piaca is megvan, de ez a szegmens mindössze néhány százalékot tesz ki a teljes értékesítési mennyiségen belül.

Kapcsolódás a turizmushoz – termékutak kialakítása

A vidékfejlesztés egymáshoz több szállal kapcsolódó komplex tevékenység. A megyében az önfoglalkoztatás támogatása a mezőgazdaság lehetőségein túl kiterjed a falusi turizmus feltételeinek javítására is. A helyi gazdálkodók segítségével és a falusi turizmus fejlesztésében a mezőgazdasági termékutak kialakítása kap szerepet. A termékutak, útvonalak a megye sajátos termékeit előállító térségeit fűzik fel, illetve az egyes térségeken belül a helyi termékeket előállító vállalkozók, gazdaságok felkeresését teszik lehetővé, kóstolókkal, egyéb programokkal kiegészítve.

Veszprém megye vidéki térségeiben cél a falusi turizmusban rejlő lehetőségek hasznosítása a helyben foglalkoztatás bővítése, illetve az önfoglalkoztatásban rejlő lehetőségek kihasználása érdekében.

E térségekben a falusi turizmusból származó bevétel többnyire kiegészítő jellegű családok megélhetéséhez, de a sajátos mezőgazdasági- kertészeti termékek helyben való előállításával és helyben értékesítésével hozzájárul e térségekben élők megélhetéséhez, a helyi gazdaság erősítéséhez, a népességmegtartó képesség erősítéséhez és nem utolsósorban a táj fenntartásához. Ennek érdekében megfogalmazódó célok hasonlóak:

- a kultúra *(ezen belül kiemelten a helyi kultúra)* szerepének erősítése a turisztikai kínálat bővítésében,
- a speciális helyi és térségi termékek előállításának, helyi termékláncba való integrálásának támogatása,
- a falusi turizmus igényes szálláshelyeinek bővítése, a meglévő szálláshelyek vonatkozásában a szolgáltatás minőségének javítását, a térség vonzerejét növelő fejlesztések támogatása,
- a térségek átjárhatóságát *(a falusi turizmus szolgáltatóhelyei elérhetőségét javító)* hálózat fejlesztés támogatása a 4 és 5 számjegyű mellékutak kötelező műszaki paramétereitől elmaradó *(kitérőkkel egysávos)* útkapcsolatok kialakításával, *(ebben a helyi önkormányzatok szerepvállalásának növelésével.)*
- a kerékpározás lehetőségének és biztonságának javítása,
- a jelzett gyalogutak hálózatának bővítése,
- a gyalogos közlekedés biztonságának és kulturáltságának biztosítása a vidéki települések belterületein *(a járdahálózat fejlesztésével)*

A helyi mezőgazdasági termelésre alapozott élelmiszer feldolgozóipar a helyi potenciálok hasznosítását biztosító *(háztáji-, kis- és középgazdasági)* termelésre épülő a termékláncok kialakításával. Ezen belül kiemelt

- Pápa térségében a térségi állattenyésztésre alapozó húsipari és tejipari vertikum fejlesztése,
- a történelmi borvidékeken pedig a helyi szőlészetre épülő minőségi borászatok fejlesztése.

2.1. Egészséges társadalom megteremtése, az egészség megőrzése, a járványok terjedésének és a betegségeknek a megelőzése, a gyógyulás feltételeinek javítása

„Az egészséges népesség a társadalmi célok elérésének kulcstényezője. Az egyenlőtlenség, a társadalmi lejtő meredekségének csökkentése mindenki egészségét és jóllétét javítja. A jó egészség jobb életminőséggel jár együtt, javítja a munkaerő termelékenységét, növeli a tanulási kapacitást, megerősíti a családokat és a közösségeket, támogatja a fenntartható lakóhelyi és a természeti környezetet, hozzájárul a biztonsághoz, a szegénység és a kirekesztés csökkenéséhez” (WHO)

„A jó egészség önmagában is jelentős egyéni és társadalmi érték, ugyanakkor egyéni és társadalmi erőforrás is. A lakosság jó egészsége a fenntartható gazdasági növekedés záloga. Öntudatos, magukért és utódaikért felelős, és azokért cselekvő polgárok lehetnek csak zálogai a jövő sikeres Magyarországnak.” („Nemzeti Fejlesztés 2030”)

Veszprém megye társadalma egészsége és megújuló képessége növelése érdekében cél a népességszám csökkenésének megállítása (*nagyobb távlatban a népesség növelése*),

- a gyermekek születésének ösztönzésével,
- a lakosság egészségi állapotának javításával, a várható élettartam növelésével,
- a megye települései népességmegtartó és a népességvonzó erejének növelésével,
- a megye környezeti állapotának javításával.

E célkitűzés szolgálatában alapvető a megye településeinek „családbarát” fejlesztése, a gyermekvállalást és a gyermeknevelést könnyítő megoldások széleskörű alkalmazásával. Legfontosabb eszköz ennek érdekében a térségi és a helyi gazdaság erősítése és bővítése, ezzel a munkahelyek stabilitásának és a családok megélhetését biztosító jövedelmeknek a növelése.

A megye szinten támogatandó települési szintű célok és eszközök köre széles:

- a helyi társadalmak értékrendszerének befolyásolásától
- a generációk közötti együttműködés támogatásán,
- a születések helyi eszközökkel való ösztönzésén,
- a bölcsődei, óvodai ellátás bővítésén, elérhetőségének javításán,
- a részmunkaidős vállalkozások bővítésén és támogatásán,
- egészségfejlesztő, a betegségek hatékony megelőzését elősegítő programok megvalósításán,
- a fiatalok és a képzettséget, sajátos képességet szerzettek helyben tartását szolgáló fejlesztések támogatásán át
- a játszó és pihenőterületek bővítésig, a gyalogos felületek akadálymentesítéséig terjed.

A népességvonzó képesség erősítése érdekében ki kell használni a Balaton térsége jelentette vonzerőt (*egyaránt beleértve a vállalkozásfejlesztés nagyobb lehetőségeit és az alkonygazdaságban rejlő potenciált*), a Balaton, illetve a Balaton-felvidék sajátos adottságait valamint a megye várostérségi településeinek vonzó lakókörnyezeti feltételeit. A lakhatást „fecskeházak” és önkormányzati bérlakás állomány fejlesztésével célszerű biztosítani.

Lényeges a népesség egészségi állapotának javítása az egészség megőrzése és gyógyulás elősegítése, az egészséges életmód, a sport és a mozgás, valamint az egészséges táplálkozás ösztönzése. Ehhez szükséges a hatékony közegészségügyi és egészségügyi szolgáltatások, a megelőzés és egészségfejlesztés, valamint a rekreáció biztosítása, ehhez a megyei szinten rendelkezésre álló

eszközök mozgósítása. Fontos továbbá a társadalmi biztonság, kiemelten közbiztonság, szociális, családi és személyi biztonság, az információbiztonság, illetve a munkahelyek biztonságának erősítése.

A lakosság egészségi állapotának javítása érdekében Veszprém megyében is biztosítani kell:

- az egészség előfeltételeit,
- a hatékony egészségfejlesztő és betegségmegelőző tevékenységeket,
- az egészség védelmét,
- valamint a beteg emberek gyógyítását.

Mindez elképzelhetetlen egy hatékonyan működő egészségügyi ellátórendszer nélkül, amelynek szolgáltatásai jó minőségűek, tükrözik a kor technikai fejlettségi színvonalát és amelynek szolgáltatásaihoz közel egyenlő eséllyel fér hozzá a megye valamennyi lakója. Bár az egészségügyi ellátórendszer – *fentieket megvalósító* - működtetése állami feladat, a népegészségügyi program egészének sikere elképzelhetetlen a partnerségi kapcsolatok megteremtése, a társadalom valamennyi alrendszerének és szereplőjének bevonása, az önkormányzatok, a magánszektor, a civil közösségek, a lakosság kezdeményező és cselekvő részvétele nélkül.

A központi állami intézményeknek szakmai segítséget, pénzügyi forrást és egyéb ösztönzőket kell biztosítaniuk annak érdekében, hogy a közösségek a saját problémáikhoz igazodó autonóm egészségfejlesztési tevékenységet folytathassanak. A koordinált és egy irányba mutató, az egészség ügyét szolgáló befektetések és programok, akciók közösségi támogatottságának erősítése az összbefektetés mértékének növelése nélkül is a lakosság egészségi állapotának javulását eredményezi.

A lakosság egészségének megőrzése, egészségi állapotának javítása érdekében szükséges:

- Földrajzi- (térégi) és szakterületi ellátás-fejlesztési programok kidolgozása és társadalmi együttműködéssel történő megvalósítása a területi és szakmai hozzáférési aránytalanságok csökkentésére, a hatékonyság és minőség javítására. Cél, hogy a programok a megye minden térségében kiterjedjenek az összes népegészségügyi szempontból jelentős szakterületre, különös tekintettel az egészségmegőrzésre és a betegségmegelőzésre. Továbbá érintsék a következő szakterületeket: az alapellátás, a foglalkozás-egészségügyi ellátás, a sürgősségi ellátás és rehabilitáció, valamint a kardiovaszkuláris, pulmonológiai, onkológiai, pszichiátriai és gyermek-egészségügyi ellátás.
- Az egészségügyi ellátórendszer további fejlődésének elősegítése, a strukturális átalakítása pozitív eredményeinek stabilizálása, a kialakuló betegút-szervezést támogató intézményrendszer erősítése,
- Az alapellátás és a járóbeteg-ellátás összehangolt fejlesztése *(a Semmelweis Tervben megfogalmazott célkitűzések megvalósítására)* a térségi és települési sajátosságok figyelembevételével,
- A nem feltétlenül közigazgatási beosztás szerint alakuló betegutak folyamatos figyelemmel kísérése *(monitoringja)* hatékonyságának értékelése, a nem hatékony, az egészség helyreállításának célkitűzéseit nem szolgáló megoldások változtatása,
- Az egészségügyi és szociális ellátórendszerhez való hozzáférés biztosításának - *az intézmények elérhetőségének* - javítása, megközelítésük könnyítése, *(az ellátáshoz való hozzájutás társadalmilag elfogadott idő alatt való biztosítása a megye minden településében)* a sajátos közlekedésszervezési megoldások kiterjesztéséhez, valamint az egészségügyi centrumok elérését nehezítő közlekedési kapcsolathányok fokozatos felszámolásával.

- A megye határain túlnyúló – országos és nagytérégi szerepű - egészségügyi szolgáltatások megőrzése és fejlesztése kiemelten Balatonfüreden és Tapolcán.
- Az egészségügyi intézményi rendszer átalakítása során kialakult gyógyturisztikai intézmények fejlesztése, speciális szolgáltatásaik bővítése.
- A hatékonyan működő egészségügyi ellátórendszeren túl, illetve részint annak keretein belül a kapcsolódó ágazatközi fejlesztések is szükségesek, azon belül pedig az egész életen át tartó, fizikailag aktív életvezetés támogatása és ösztönzése is kiemelkedő jelentőségű (összhangban a koncepció sport szakterületi javaslatával)
- A megye határain túlnyúló – országos és nagytérégi szerepű – egészségügyi szolgáltatások fejlesztése kapcsán, kifejezetten a sport területén, az országos hatókörű sportszövetségek programjainak befogadása (pl. a diáksport területén működő nagy hagyományú sportprogramok, mint pl. a Diákolimpia helyi szintű kiemelt kezelését).
- A létesítményfejlesztések kapcsán különösen fontos a lakosság egészségfejlesztő testmozgásban gazdag életvezetését támogató sportinfrastruktúra fejlesztése is, különös tekintettel arra, hogy a térségben (pl. a Balaton-parti településeken) számos olyan használaton kívüli, felhagyott, de legalábbis jelenleg rendezetlen funkcionalitású ingatlan található (jellemzően központi kormányzati igazgatási szervek, állami tulajdonú gazdasági társaságok, vállalatok, esetleg felsőoktatási intézmények tulajdonában, vagy vagyonkezelésében), mely a térség sportcélú fejlesztéseinek – települési önkormányzati együttműködésben – otthont adhatnak, és akár (aktív) turisztikai szolgáltatásként, vagy települési funkcióbővítő tartalomként is szolgálhatnak a jövőben.

Az egészségügyi ellátás minőségének javítása az intézmények infrastruktúrájának fejlesztése

A keringési betegségek, elhízás, cukorbetegség és daganatos betegségek megelőzése és gondozása érdekében fontos a betegségek megelőzését is támogató életmód programok megfogalmazása és elindítása, különös tekintettel a gyermekek és fiatalok egészségfejlesztésére - alkalmazkodva azon színterekhez, ahol a legtöbb időt töltik (család, iskola, közösség). A felnőtt lakosság esetében elősegítendő a szűrés, kockázat besorolás és ennek megfelelő gondozás az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításával. A célzott lakossági szűrések elterjesztése és korszerűsítése magába foglalja a szűrési megjelenést maximalizáló lépéseket, a szűrővizsgálat lebonyolítását és szükség esetén a szakellátáshoz való eljuttatást, egységes kliensút kiépítését (pl. a rizikócsoportba sorolt páciensek menedzselése páciens központú megközelítésben). Fontos a bizonyítottan hatékony, új szervezett szűrések adaptálása, pilot szűrővizsgálatok indítása, szűrés korszerűsítése és a térségi népegészségügyi intézményrendszer fejlesztése a szakmai összehangoló kapacitás és a védőnői szolgálat fejlesztésével. Ezzel összefüggésben szükséges az egészségügyi ellátórendszer prevenciós szemléletű fejlesztése és a kapacitások (alapellátás, egészségfejlesztési irodák, onkológiai szakellátás és további szakterületek) összehangolt programjai. A lelki egészség fenntartása, helyreállítása, a mentális zavarok megelőzése kapcsán a cél a magas kockázatú, mentális egészségproblémával terhelt csoportok ellátásba kerülése, továbbá a lelki egészségfejlesztési szolgáltatások elérhetőségének biztosítása.

Fenti célok eléréséhez, illetve az egészséges életmód elterjesztéséhez nélkülözhetetlen az egészségkultúra fejlesztése:

- hatékony egészségkommunikáció kialakításával;
- a helyi egészségkommunikációban résztvevő szervezetek kapacitásfejlesztésével;

- egészségfejlesztési, betegség- és sérülés megelőzési programok elterjesztésével;
- „egészséges választást” előmozdító népegészségügyi kommunikációs tartalmak és kapcsolódó helyi események támogatásával.

Cél az alapellátás fejlesztésére fókuszáló, de célzott szakellátás fejlesztést is megvalósító módon az egészségügyi ellátórendszer és a népegészségügyi szolgáltatások hatékonyságának fokozása a fent megfogalmazott célok elérése érdekében. Főbb fejlesztési irányok: krónikus betegséghmenedzsment programok megvalósítása a nagy betegségterhet és korai halálozást okozó krónikus nem fertőző betegségek területén, az egészségügyi ellátórendszer prevenciós fókuszú áthangolása, a gyermekkorhoz kapcsolódó egészségügyi szolgáltatások fejlesztése. E mellett érvényesítendő a közösségi alapú gondozás felé történő elmozdulás különböző megoldásai is. Az időskor számos olyan betegségtípus megjelenésével jár, amely ugyan nem igényel magas szintű orvosi, ápolási feladatokat, de a szociális gondozáshoz képest több alapszintű ápolási feladat jelentkezik. Az ezeket a szükségleteket magas színvonalon kielégíteni képes ellátási forma még hiányzik, így a lakosság egyre nagyobb aránya nem jut hozzá megfelelő ellátáshoz. Ezért fontos az átmeneti ellátást nyújtó, tartós ápolási forma kialakítását megalapozó módszertan és képzés kialakítása, amelyek alapján a későbbiekben a tartós ápolást nyújtó intézményrendszer kialakításra és működtetésre kerülhet.

Az alapellátás az egészségügyi ellátórendszer egyetlen olyan szegmense, ami kapcsolatot képes tartani a lakosság egészével, ahol a gyakorlatban is megvalósulhat az ellátáshoz történő közel azonos hozzáférés. Ezért az alapellátás megújításának a részeként bővíteni szükséges a lakosság közeli szolgáltatások körét. Az egészségtudatos magatartás kialakítása és a betegségek, valamint a betegségkockázatot jelentő magatartásformák korai felismerése érdekében fontos, hogy az alapellátás szerves részévé váljanak a népegészségügyi szolgáltatások. A dolgozói kompetenciák rendezésével, valamint új típusú szolgáltatásokat nyújtó szakemberek integrálásával, az alapellátók egymás közti munkamegosztásával szélesíthető a helyben elérhető definitív szolgáltatások és ellátások köre. Az alapellátásban dolgozók együttműködése elengedhetetlen az ellátás hatékonyságának növeléséhez, a helyben elérhető szolgáltatások körének és érdemi népegészségügyi szolgáltatások megvalósításának bővítéséhez. Szükséges a háziorvosi ügyeletek kompetenciájának pontos meghatározása és a földrajzi adottságoknak megfelelő sürgősségi ellátás összehangolt működési feltételeinek megteremtése az egyes működtetők, ill. szolgáltatók között. Az összehangolt működés és ennek a lakosság felé való egységes megjelenítés érdekében fontos, hogy kidolgozásra kerüljön a háziorvosi ügyeletek kompetencia listája, a háziorvosi hatásköri lista alapján, mely alapján egységes triage rendszer kerül megfogalmazásra. Ehhez kapcsolódóan elvégzendő a szükséges tananyagfejlesztés és a háziorvosi ügyeleti szolgálatok egészségügyi dolgozóinak (orvos és szakdolgozó) továbbképzése. Ezen kívül alapellátás-centrikus szakképzési program kialakításával biztosíthatóak az alapellátás specifikus képzési elemek, a megfelelő felszereltségű oktató praxisok kialakítása, és a felkészült szakemberek képzése. Az egészségügyi alapellátó-rendszer infrastrukturális fejlesztése az intézmények szolgáltatásainak és infrastrukturális feltételeinek korszerűsítését, a hozzáférés egyenlőtlenségeinek mérséklését célozza, különös tekintettel a következő célcsoportokra: várandósok, nők, gyerekek és fiatalok, fogyatékkal élők és idősek. Az egészségügyi alapellátás fejlesztését az indokolja, hogy ez a szint képes leginkább elvégezni az alapvető szűrővizsgálatokat és egészségügyi állapotfelméréseket, ezáltal kiemelt szerepe van a prevencióban, a lakosság közvetlen környezetében (lakóhelyén). A fejlesztések keretében a háziorvosi szolgálatnak –felnőtt, gyermek, vegyes praxis –, fogorvosi szolgálatnak, központi alapellátási ügyeletnek és a védőnői szolgáltatásoknak helyt adó épületek, épületrészek fejlesztésére, új építésére, továbbá a nem iskolai épületekben működő iskolaorvosi rendelők infrastruktúra fejlesztésére kell, hogy lehetőség váljék annak érdekében, hogy az egyes településeken, minden lakos számára hozzáférhetővé váljanak a megfelelő infrastrukturális ellátottsággal rendelkező egészségügyi intézmények szolgáltatásai.

Az ellátási szükségletekhez igazodó minőségi emberi erőforrás rendelkezésre állásához az ellátások humán kapacitásának mennyiségi fejlesztése célozandó meg a hiányszakmákban és a

hozzáférhetőség javítása érdekében. Cél olyan programok indítása, aminek eredményeként nő a hiányszakmákban és az elmaradott járásokban dolgozók száma, ahol nem elegendő az utánpótlás, ott a pályaorientáció képzési ösztöndíjakkal támogatható. A feladatok átszervezésével új munkakörök kialakítására és betöltésére nyílik lehetőség az egészségügyi intézményekben, továbbá a szakemberek mobilitásának támogatására. A megfogalmazott humánpolitikai célok eléréséhez, az életpálya elemek kialakításához és működéséhez, valamint az egészségügyi emberi erőforrás tervezéséhez szükséges informatikai fejlesztések is továbbfejlesztésre szorulnak. Célként fogalmazható meg továbbá az alap- és szakellátás területén dolgozók kompetenciafejlesztését támogató ismeretanyagok aktualizálása, elterjesztése, távoktatási rendszerének kialakítása, valamint az egyes szakmák továbbképzési rendszerének korszerűsítése az alábbiak szerint:

- képzési, továbbképzési, illetve készségfejlesztő, kompetenciabővítő és mentális támogatást, szupervíziót nyújtó programok,
- módszertani anyagok és tananyagok kidolgozása és fejlesztése,
- képzések lebonyolítása (OKJ-s képzésekkel együtt);

Kiemelt cél a szakmai és intézményi vezetők menedzsment szemléletének megerősítése, korszerű vezetési eszközök alkalmazására való képessé tétel, az emberi erőforrással való hatékony, eredményes gazdálkodás valamint az esélyteremtési szemlélet erősítése, továbbá az egészségügyi dolgozók továbbképzése az élethosszig tartó tanulást elősegítő szolgáltatások hatékonyságának és számának növekedése érdekében akkreditált képzések és minősített továbbképzések biztosításával a kapcsolódó tananyagfejlesztéssel.

Az egészségügyi ellátórendszer infrastrukturális fejlesztése elsősorban a rendszerszintű struktúraváltási és az intézményi funkcióváltási folyamatok befejezéséhez kapcsolódó fekvőbeteg ellátást kiváltó és/vagy lerövidítő szolgáltatások, illetve megoldások szerepét erősítő kapacitás leépítésére, átalakítására, hálózatba szervezésére és esetenként szükségessé váló bővítésére, az ezekhez kapcsolódó hiánypótló alapellátási, népegészségügyi és járóbeteg intézmények létrehozására irányul. A főbb fejlesztési irányok:

- a keringési betegségek, elhízás, cukorbetegség és daganatos betegségek szűrését és kezelését szolgáló beruházások,
- krónikus betegségmenedzsment programok megvalósítása,
- az alapellátásban és a megelőzést célzó szolgáltatásokban kimutatható hozzáférésembeli különbségek mérséklése,
- a fekvőbeteg ellátást kiváltó szolgáltatások (pl. járóbeteg szakellátás, egynapos sebészet) fejlesztése,
- a gyermek-egészségügyi ellátó intézmények korszerűsítése, a hiányzó gyermek és ifjúsági egészségügyi szakellátó központok kialakítása,
- az aktív pszichiátriai és addiktológiai osztályok, illetve közösségi ellátás infrastrukturális feltételeinek javítása,
- serdülő pszichiátriai és addiktológiai hálózat kialakítása,
- az interszektoralis együttműködés infrastrukturális hátterének fejlesztése,
- a korai fejlesztést elősegítő szolgáltatások infrastrukturális feltételeit fejlesztő beruházások és
- a diagnosztikai és laboratóriumi kapacitások bővítése, létrehozása, rendszerbe csatlakoztatása és a mentőszolgálati fejlesztésekkel való integrálása,
- hospice intézmények, amelyek fejlesztését különösen a Balaton térségének jelentős mértékben előregedő társadalma indokolja, az ilyen típusú intézmények nagyban segíthetik az élet lezárásának méltóságteljes megélését.

Differenciált szolgáltatások témakör kapcsán beépítendő nevesített ötlet:

- Háziorvosi rendelőben levett vér heti egy alkalommal való szállítása a laboratóriumba.
- Helyben történő egészségügyi szűrések a megye területén – mozgó prevenciók szolgálat.

A megye lakossága életfeltételeinek és életminőségének javítása az egészséges és kreatív társadalom megteremtése érdekében az egészségügyi ellátáson túlmenően szerepe van:

- az alap-, a közép és a felső szintű egészségügyi- szociális-, oktatási ellátórendszer fejlesztésének (állami feladat),
- az e-szolgáltatások hozzáférhetőségének és elérhetőségének javításának,
- az ellátásban meglévő – társadalmilag indokolatlan – különbségek csökkentésének (megyei és települési koordinációban),
- a települések fejlesztésének, a műszaki infrastruktúra fejlesztésének
- a térségek környezeti minőségének javításának
- a hétköznapi kultúra szerepének erősítésének,
- a teljes körű iskolai egészségfejlesztés megvalósításának támogatása a nevelési-oktatási intézményekben,
- az egészséges életmód támogatásának.

A hátrányos helyzetűek életminőségének javítása, a szociális és társadalmi felzárkóztatás elősegítése a szociális szolgáltatások fejlesztése, valamint a család- és ifjúságügyi intézkedések támogatása révén, előtérbe kell helyezni az elmaradott, vagy leszakadó térségekben, településrészen élők hátrányenyhítéséhez szükséges sajátos igényeket.

Az elmaradott, vagy leszakadó térségekben, településrészen a hátrányos helyzetű csoportok jelenléte is jóval koncentráltabb, így ezen területi egységek felzárkóztatása, elérhetőségének biztosítása, valamint a szociális szolgáltatások elérhetőségének és szolgáltatási színvonalának javítása kiemelt célként jelenik meg.

A fentiekhez szorosan kapcsolódik a gyermekeket sújtó nélkülözés és társadalmi kirekesztődés felszámolása, ez ezt célzó programok és szolgáltatások fejlesztése. Ennek eredményeképp csökkenthető a korai iskolaelhagyók aránya, ami egyben hozzájárul a megyei humán tőke növeléséhez, így a kedvezőtlen folyamatokból való kitörés elősegítése és az életkörülmények javítása Veszprém megyében is fontos feladat.

A társadalmi hátrányenyhítés érdekében kiemelt célterület a család társadalmi szerepének megerősítése, valamint a gyermekek és a fiatal korosztályok képességeinek kibontakoztatása, a társadalmi szolidaritás erősítése. Folytatni szükséges a gyermekvédelmi bentlakásos intézmények kiváltását, illetve a hátrányos helyzetű csoportok ápolását-gondozását ellátó intézmények szolgáltatási minőségének fejlesztését. A család szerepének erősítése nem csupán a gyermekek életésélyeinek alakulásában, hanem az idősek aktivitásának megőrzésében is meghatározó jelentőséggel bír, a megváltozott munkaképességűek aktivitásának emelését pedig rehabilitációs programok segíthetik elő.

A hátrányenyhítés részét képezi a társadalmi integrációt szolgáló társadalmi gazdaság eszközeinek alkalmazása. Mivel a munka világából tartósan kiszorultak egy része számára az elsődleges munkaerő-piac első körben nem tud megfelelő munkát biztosítani, ezért fejleszteni kell a számukra munkalehetőséget teremtő társadalmi integrációt szolgáló társadalmi vállalkozásokat. A beavatkozásnak hosszabb távon a fenntarthatóbb munkahelyek és az elsődleges munkaerő-piaci integrációra irányuló programok felé kell vezetnie. A kistépüléseken élők számára támogatandó olyan kitörést biztosító programok indítása, amelyek a helyi adottságokra épülő, a helyben megtermelhető, vagy ingyenesen átvehető (pl. más vállalkozások mellékterméke, másodnyersanyag) alapanyagok felhasználásával előállítható termékek feldolgozását támogatják, segítik a termelési láncba való bekapcsolódást. A hátrányenyhítést segíti a társadalmi gazdaság fejlesztésén keresztül a helyi adottságokra épülő újszerű modellek bevezetése és innovatív megoldások kialakítása is. Célként jeleníthető meg új szociális szövetkezek létrehozása, működésük biztosítása támogató szolgáltatásokkal.

Az elmaradott, leszakadó térségek, településcsoportok Veszprém megyében sajátos térstruktúrát alkotnak. Míg a megye belső területein, elsősorban Devecser térségében koncentráltabban is megjelennek a hátrányos helyzetű egységek, addig a Dunántúlon belső periferiát képező, Veszprém, Vas és Zala megyék megyehatár menti térségeiben mozaikosabban helyezkednek el. Bár utóbbiak leszakadó helyzetét elsősorban épp ez a határmenti pozíció idézte elő, a területi hátrányok felszámolása érdekében ebben az esetben is komplex programokra van szükség. Figyelemmel kell azonban lenni arra, hogy míg a megye belső területein egybefüggő hátrányos helyzetű térség alakult ki, mely egy megyén belüli, megfelelően koordinált programmal kezelhető, addig a megyehatárokon átnyúló, leszakadó térségek felzárkóztatása érdekében nélkülözhetetlen az érintett megyék és intézmények közötti szoros együttműködés, a több megyére kiterjedő településcsoportok egységként kezelése.

A szociális szolgáltatások fejlesztése szintén nélkülözhetetlen eleme a szociális és társadalmi hátrányok enyhítésének, illetve a felzárkóztatásnak. Ez a terület ugyanakkor nem korlátozódhat a szociális szolgáltatásokat nyújtó intézmények infrastrukturális fejlesztésére, hanem biztosítani kell az ellátások fenntarthatóságát és szolgáltatási színvonalának emelését is a feladatellátást támogató eszközök és alkalmazások fejlesztése, valamint kiemelten az intézményekben, szolgáltatások területén dolgozó humán erőforrás életpályájának javítása és folyamatos szakmai továbbképzése révén.

A fentiekből következően a térségi és helyi fejlődést szolgáló szociális infrastruktúrába történő beruházás, a szociális szolgáltatások ellátásbeli és területi egyenlőtlenségeinek csökkentése, a szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés megteremtésével a társadalmi együttműködés előmozdítása, valamint az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra való átállás Veszprém megyében is fontos célkitűzés. Részleteiben:

- Az egyéneket és a családokat szükségleteik szerint erősítő, települési szinten egységes struktúrát alkotó szociális szolgáltatások rendszerének létrehozása a megyei településein, illetve mikrotérségeiben az egyes települések lakosságának jellegzetességeit is figyelembe véve. Ehhez kapcsolódóan cél a család társadalmi szerepének megerősítése, továbbá a gyermekek és fiatalok képességeinek kibontakoztatása a hátrányos helyzet kialakulásának megelőzése érdekében.
- Szociális szolgáltatások és intézmények infrastrukturális fejlesztése és a szolgáltatások minőségének javítása. Kapcsolódó cél a minőségi feladatellátást támogató eszközök és alkalmazások fejlesztése, valamint az intézményekben, szolgáltatások területén dolgozó humán erőforrás biztosítása és képzése.
- A fogyatékos és megváltozott munkaképességű személyek, halmozottan hátrányos helyzetű csoportok társadalmi és munkaerő-piaci integrációjának elősegítése, periférikus élethelyzetek megszüntetését segítő infrastrukturális beruházások támogatása.
- A társadalmi együttélés erősítése keretében az előítéletesség és hátrányos megkülönböztetés elleni fellépés erősítése, a romák aktív társadalmi szerepvállalásának támogatása, fiatal felnőttek társadalmi integrációjának elősegítése, a társadalmi és közösségi szerepvállalás ösztönzése, valamint az idősek széleskörű társadalmi részvételének támogatása.
- Civil és egyházi szervezetek szociális tevékenységének támogatása, azok integrálása a térségek és települések szociális szolgáltató rendszerébe. A társadalmi együttélés erősítése keretében cél a közösségi szerepvállalás fokozása az önkéntesség, a karitatív munka előmozdítása és a civil társadalom megerősítése által.
- A hátrányos helyzetű térségek felzárkóztatása, a területi hátrányokból fakadó társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése, kiemelten Veszprém megye Vassal és Zalával határos, belső periferián elhelyezkedő településein és Devecser térségében.
- Területi hátrányok felszámolása komplex programokkal, mely elősegíti az egymást erősítő, elmaradottságot konzerváló területi folyamatok megtörését, ezzel a hátrányos helyzetű, vagy belső periferiát képező térségekben élők társadalmi felzárkóztatását.

A megye egészét érintően megfogalmazott, a szociális szolgáltatásokat vagy a társadalmi felzárkóztatás területét érintő fejlesztési igények, elképzelések:

- Az utazó gyógypedagógiai hálózat mintájára utazó iskolapszichológus, fejlesztő pedagógus hálózat kialakítása, ezzel is hozzájárulva a rászoruló gyermekek életésélyeinek javításához.
- Szociális alapellátási formák megjelenése, biztosítása, garانتálása a bentlakásos intézmények vonatkozásában mind szociális, mind gyermekjóléti területen (pl.: fogyatékosok nappali intézménye, pszichiátriai betegek nappali intézménye), amelyek a bentlakásos intézményi férőhelyekre várakozóknak alternatívaként szolgálhatnak.
- Gyermekek napközbeni ellátásának biztosítása alternatív módszerekkel (házi gyermekfelügyelet).

A megye hátrányos helyzetű társadalmi csoportjainak felzárkóztatása érdekében prioritást kell biztosítani minden olyan települési vagy térségi célkitűzésnek, illetve beavatkozásnak, amelyek figyelembe veszik a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia célrendszerét és szakpolitikai alapelveit. A Stratégia átfogó célrendszere:

- csökkenjen a szegénységben vagy társadalmi kizáródásban élők aránya,
- csökkenjen a hátrányos helyzetű gyermekek társadalmi lemaradása, gyengüljenek a szegénység átörökítésének tendenciái,
- csökkenjenek a roma és nem roma népesség közötti társadalmi különbségek,
- javuljon a roma nők helyzete.

A Stratégia alapelvei:

1. A társadalmi felzárkózás elve: mindenki számára meg kell teremteni az esélyt arra, hogy közösségi és gazdasági értelemben is elismert, aktív tagja lehessen a társadalomnak.
2. A felzárkózás összkormányzati prioritása: a felzárkózási politikának megalapozottnak, átfogónak és gyakorlatiasnak kell lennie, minden vonatkozó feladatnak világosan tartalmaznia kell a felzárkózási szempontokat, és folyamatosan mérlegelni kell, hogy az intézkedések megfelelnek-e ezeknek a követelményeknek.
3. Felzárkózás elvű fejlesztéspolitika, amely a hazai és uniós fejlesztési forrásokhoz való hozzáférést kötelezően megalkotandó helyi esélyegyenlőségi programhoz köti.
4. Az integráció elve: a felzárkózási politika célja a társadalmi és nemzeti összetartozás és szolidaritás erősítése, a társadalmi kirekesztés és az előítéletesség csökkentése.
5. Komplexitás és koncentráció: összehangolt, egymást kiegészítő programok szükségesek, amelyekhez erős központi és helyi koordinációra van szükség.
6. Innováció és fenntarthatóság: a projektszerű fejlesztésekben megjelenő sikeres innovációknak a jóléti rendszerek részeivé kell válniuk.
7. Fokozatosság: a leginkább hátrányos helyzetűek célzása és a leghatékonyabb intézkedések előresorolása.
8. Biztos kezdet, biztos jövő: az életút legkorábbi időpontjától kezdődő és annak kritikus fordulópontjait követő segítségnyújtás.
9. Átfogó megközelítés: elengedhetetlen az ágazati intézkedések jogi, finanszírozási és szakmai összehangolása a komplex fejlesztések indítása érdekében.
10. Személyes felelősségen és részvételen alapuló programok: az érintettek aktivitásának, személyes részvételének előmozdítása, önmaguk és családjaik helyzetéért a felelősség megerősítése.
11. Semmit rólunk, nélkülünk – a közösségi részvétel és támogatás elve: a programok tervezésébe, végrehajtásába és ellenőrzésébe be kell vonni a célcsoportok, így a roma közösség, a helyi önszerveződések és a közigazgatás képviselőit.
12. Megalapozott tervezés, a hatékonyság rendszeres mérése: a célcsoport helyzetéről, számáról, az elért eredményekről folyamatosan mérhető, érdemi információk szükségesek.
13. Kiemelten, de nem kizárólagosan: a felzárkózási stratégia romákról szóló stratégia, de nem csak roma stratégia, amennyiben a társadalmi problémák nem csak a cigányságot sújtják, és nem is kezelhetők kizárólagosan a cigányság körében.

2.2. Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása, az élethosszig való tanulás feltételeinek biztosítása, az intelligens települések kialakítása a XXI. század nyújtotta technikai lehetőségek sokoldalú alkalmazásával

Veszprém megye fejlődésének – *versenyképessége javításának* - lényegi feltétele a korszerű gyakorlati tudást biztosító képzés és szakképzés fejlesztése, a képességek folyamatos fejlesztésének és az élethosszig való tanulás feltételeinek széleskörű biztosítása, a kutatás- fejlesztés és az innováció eredményeit a térségi gazdaságba és a helyi társadalomba integrálni képes kreatív térségi társadalom kialakítása.

Célok a K+F+I szektor erősítése érdekében

- A megyei és a térségi gazdaságba hasznosulni és integrálódni képes kutatás-fejlesztési tevékenységek támogatása a Pannon Egyetem bázisán, az eredmények felhasználásával a magasabb szellemi hozzáadott értéket biztosító munkahelyek bővítése elsősorban Veszprém és a Székesfehérvár – Veszprém – Ajka tengely mentén valamint Balatonfüred és Pápa térségében. Cél az egyetem-kutatóintézet-ipar klaszterek, platformok működésének támogatása, a kapcsolatrendszerek erősítése.
- Az innováció támogatása. Az összesített innovációs mutató alapján mért teljesítmény Veszprém megyében haladja meg az országos átlagot és közelítsen az EU országok felső harmadának szintjéhez.
- Az innováció vezérelt gazdaságfejlesztési folyamatok támogatása, a kutatás-fejlesztési tevékenységek eredményeinek adaptációja a gazdasági modellekbe, a Pannon Egyetem gazdaságba irányuló integrációjának az elősegítése a magasabb hozzáadott értéket biztosító munkahelyek bővítése érdekében, elsősorban Veszprém és a Székesfehérvár – Veszprém – Ajka tengely mentén, valamint a gazdasági alközpontok vonatkozásában Balatonfüred és Pápa térségében.
- A K+F+I infrastruktúra, a szakterületi elérésének erősítése és összehangoltabb hasznosítása.
- Az informatikai oktatás fejlesztés a Pannon Egyetem bázisán.
- Az infokommunikációs technológiák elterjedésének támogatása a gazdaság termelékenységének növelése, a versenyképessége javítása, az esélyegyenlőség és az életminőség javítása szolgálatában.
- A kis és középvállalkozások innovációs törekvéseinek támogatása a Pannon Egyetem és a Veszprém megyei Kereskedelmi és Iparkamara bázisán.
- A költséghatékony e-ügyintézés támogatása, feltételeinek megteremtése.
- A duális képzés megteremtése és elterjesztése a megyében.

A köznevelés fejlesztése

- Bölcsődei-, óvodai férőhelyek bővítése, meglévő férőhelyek korszerűsítése, szakmai színvonalának emelése a fiatal anyáknak a munka világába való könnyű visszavezetése, a gyerekek képességei fejlesztése érdekében.
- A nyelvoktatás fejlesztése egyrészt a turizmus szolgálatában, másrészt a jelentős német kisebbség identitásának megőrzés érdekében.
- A helyi kultúra és a helyi hagyományok beépítése a köznevelésbe részben a turizmus fejlesztése, részben pedig a térségi és települési népességmegtartó képességet is erősítő helyi identitástudat növelése érdekében.
- Az oktatás-neveléssel összefüggő infrastruktúra fejlesztése.

A szakképzés és felnőttképzés

- Veszprém megye gazdasági sajátosságaira, piaci igényeire tekintettel lévő oktatásfejlesztés úgy a szakképzés, mint a felnőttképzés vonatkozásában elsősorban Veszprémben, Ajkán és Pápán.
- A gyakorlati tudás átadására alkalmas műhelyek, gyakorlólhelyek fejlesztése.
- A térségi gazdaság szereplőinek erőteljesebb bevonása a gyakorlati tudás elsajátításába.
- A távoktatás lehetőségeinek bővítése a felnőttképzésben.
- A felnőttképzés egyéb területeinek fejlesztése – a nem-formális pedagógia módszertanára épülő képzések, az önművelésre, az önképzésre, a közös tanulási-tanítási folyamatokra épülő, a közösségi művelődés intézményrendszere által életre hívott és támogatott szakkörök, illetve a népfőiskolai tevékenység támogatása.

Felsőoktatás

- Veszprém megye, illetve a Közép-Dunántúl gazdasági sajátosságaira, piaci igényeire tekintettel lévő oktatásfejlesztés a Pannon Egyetem bázisán.

El kell érni az **innovációs potenciál erősítését, a gazdaságfejlesztés és a kutatás-fejlesztés fő irányainak összehangolását** valamint az **innováció, a kutatás-fejlesztés eredményeinek integrálását** a megye gazdaságába.

„A modern gazdasági fejlődés egyik kulcsa a szellemi hozzáadott érték, amely a magyar gazdasági megújulás, növekedés egyik elemét képezi. A kutatási és fejlesztési (K+F) tevékenységeket az eddigiektől eltérően a jövőben együtt szükséges kezelni az innovációval (K+F+I). A szellemi és a gazdasági tőke ereje így összegződve új termékeket, szolgáltatásokat eredményezhet, gazdasági növekedéshez és foglalkoztatáshoz, minőségi munkahelyekhez vezethet” (Nemzeti Fejlesztés 2030)

Az innovációs potenciál erősítéséhez elengedhetetlen:

- A megye felsőoktatásának fejlesztése, a felsőoktatáshoz integrálódó kutatás-fejlesztés és a megyei gazdaságfejlesztés irányainak összehangolása.
- Az innováció célirányainak meghatározása a Pannon Egyetem fejlesztésére vonatkozó tervek integrálásával:
 - a megye stratégiai ágazataiként meghatározott iparágak fejlődését szolgáló alap és alkalmazott kutatások kibővítése,
 - az egyetemi kutatási eredmények, az Egyetem által rendelkezésre álló szellemi bázis hasznosítása, az eredmények hatékony integrálása a támogatott ágazatok vállalkozásainak tevékenységébe,
 - az egyetemi kutatási eredmények hasznosításának kiszélesítése az Egyetem partnerségi kapcsolatainak bővítésével, szolgáltatási és tanácsadói munkája hatékonyságának emelésével,
 - a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodással, az ökológiai gazdálkodással (annak kiterjesztésével), a vidékfejlesztési célokkal összhangban folyó sokirányú kutatások és fejlesztések széles körben történő alkalmazása és hasznosítása a megye vidéki térségeiben.
- A térségi és területi alkalmasság szempontjai figyelembevételének erősítése a gazdasági fejlesztés során, a fejlesztési támogatások differenciálása a területi alkalmasság és a fejlesztés várható eredményei, a forrásfelhasználás hatékonyságának figyelembevételével *(pld. a racionális földhasználat szempontjai érvényesítése a mezőgazdaságban, a művelési ágak változtatása támogatásában, a megye erdőszűksége növelésében).*

A köznevelési és a felsőoktatási szféra infrastrukturális fejlesztése és a képzési színvonal javítása, hozzájárulva ezzel a megye gazdasági versenyképességének javításához

Veszprém megye fejlődésének – *versenyképessége javításának* - lényegi feltétele a korszerű gyakorlati tudást biztosító képzés és szakképzés fejlesztése, a képességek folyamatos fejlesztésének és az élethosszig való tanulás feltételeinek széleskörű biztosítása, a kutatás- fejlesztés és az innováció eredményeit a térségi gazdaságba és a helyi társadalomba integrálni képes kreatív térségi társadalom kialakítása.

A megye gazdasági adottságait és az ehhez kapcsolódó társadalmi sajátosságait három, ágazatoktól független kiemelt terület határozza meg: foglalkoztatás, magasan képzett fiatal munkaerő helyben tartása, új szolgáltatások és szervezeti megoldások alkalmazása.

A fentiekhez kapcsolódó, beavatkozási irányokat meghatározó adottságok a következők:

- a megye foglalkoztatási mutatói az országos átlagnál kedvezőbbek, de számos belső aránytalansággal jellemezhetőek,
- a közfinanszírozású K+F és felsőoktatás fizikai és tudás infrastruktúrája jelentős hagyományokon alapulva, számos részterületen igen fejlett,
- a foglalkoztatási, illetve képzési együttműködések esetlegesek, a kereslet és kínálat összhangja csak részben van meg,
- az életminőség javításának alapfeltételét jelentő, széles értelemben vett közösségi szolgáltatások helyi eszközrendszere alulfejlett, nem igazodik a belső szükségletekhez.

A prioritás célja a fenti adottságoknak megfelelően a közfinanszírozású K+F és felsőoktatás fizikai és tudás infrastruktúrájának fejlesztése, a foglalkoztatás és oktatás esetében a keresleti és kínálati sajátosságok mainál hatékonyabb összekapcsolása, valamint a közösségi szolgáltatások eszközrendszerének igény-alapú fejlesztése. A prioritás specifikus céljai a következők:

- felsőoktatási K+F+I infrastruktúra fejlesztése a vállalkozói igények figyelembevételével
- a képzési és munkaerő-piaci kereslet és kínálat összehangolását támogató eszközrendszer kialakítása és működtetése
- a magasan képzett fiatal (vállalkozói és kutatói) munkaerő helyben tartása, támogatása
- hatékony, igény-alapú közösségi szolgáltatásfejlesztési eszközrendszer kialakítása

Cél a nevelés-oktatás eredményességének, minőségének és hatékonyságának növelése, ennek érdekében olyan intézményi kultúra kialakítása, amelyben az intézmény és a benne dolgozó pedagógusok és vezetők önreflexivitása, a kívülről kapott jelzések és értékelési eredmények értelmezése segíti a folyamatos tanulást, fejlődést, problémaérzékenységet és motivációt a hatékony problémamegoldásra.

Továbbra is fontos feladatot jelent – a gazdaság elvárásainak figyelembe vételével – a szakmatanuláshoz szükséges kompetenciák fejlesztését segítő programok és a szakképzés fejlesztésének támogatása. A tehetséges fiatalok képességeinek kibontakoztatása és társadalmi hasznosulása: a tehetséges fiatalok megtalálása, a tehetség jellegének és szintjének megfelelő folyamatos segítség a tehetség kibontakoztatásában, a tehetség hasznosulásának elősegítése. A tanulási-tanítási folyamat az intézményi kereteken túlmutatóan kiterjeszthető olyan tudáscentrumok által működtetett online tanulási környezetekre, ahol megvalósulhat a hálózati tanulás és a 21. századi készségek fejlesztése.

Olyan egységes, modellértékű intézményi standardok kialakítása szükséges, amelyek minden köznevelési intézménytípusra vonatkoztatva, mérhető, összehasonlítható elemeket tartalmaznak,

továbbá alkalmasak az eredményesség, hatékonyság, mérésére, a folyamatok, tevékenységek nyomon követésére. Az intézményi típusokhoz illeszkedve erősítik a vezetési hatékonyság, a szervezeti kultúra elemzését és támogatását. A köznevelési intézmények irányítói és vezetői szerepeinek egységes, pontos tervezése és irányítása. Az alapvető szervezeti és szakmai folyamatok azonosítása és szabályozása minden szinten. Az irányítási szintek közötti kommunikáció és információáramlás hatékonyságának biztosítása, módszereinek korszerűsítése (technikai feltételek javítása nem a jelenlegi, hanem integrált rendszer részekénti rendszerek fejlesztésével). Az intézményi szakmai irányítást, intézményi szintű szervezetfejlesztést, adaptációt, hálózatosodást, horizontális és vertikális tudásmenedzsmentet segítő támogató rendszerekkel való együttműködés szervezeti feltételeinek biztosítása, segítése, motivációs eszközök alkalmazása.

Az egész életen át tartó tanulás hazai rendszerének kiépítése – természetesen – a tanulási alapok megerősítésével kezdődik. Tanulási alapként a mindenkitől kötelezően számon kérhető tudás, készség és képesség, valamint a tanulással kapcsolatos pozitív motiváció számít. Az egész életen át tartó tanulásban kulcsfontosságú szerepe van a korai szocializációnak. A személyiségfejlesztésre alapozó nevelés így már egészen korai életszakaszban megkezdődik az önismeret, önértékelés, problémamegoldási készség és kommunikációs készség fejlesztését, amelyek a szocializáció alapvető elemei. A játékos személyiségfejlesztésen és pozitív értékelő visszajelzésen alapuló pedagógiai eszközök és módszerek egy része standard formában eredményesen kerül alkalmazásra az óvodában. Fontos azonban ezen bevált pedagógiai és módszertani elemek elterjesztése.

A végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése kapcsán fontos magának a jelenségnek az azonosítása, nyomon követhetősége, intervenciós intézkedések bevezetése: a programok alapját képező tanítási módszerek kidolgozása, a végzettség nélküli iskolaelhagyás szempontjából veszélyeztetett csoportok iskolai sikerességének elősegítését célzó intézkedések és a veszélyeztetett helyzetű gyerekek/tanulók iskolai sikerességének megteremtése érdekében érintett csoportok (kiemelten szülők, pedagógusok, segítő szakemberek) együttműködésének támogatása.

Fontos alcél e témában a pedagógusok, szakoktatók, felnőttképzésben dolgozó szakemberek, kulturális szakemberek és trénerek folyamatos szakmai fejlesztése, továbbképzési rendszerük megalapozása. Azzal, hogy az egész életen át tartó tanulás megalapozásában a hangsúly a kulcskompetenciák fejlesztésére helyeződik, a hagyományos „ismeretátadó pedagógus szerep megváltozik. A szerepváltozás szükségessé teszi a pedagógus továbbképzés módszereinek és tartalmainak bővítését, (differenciált foglalkozás technikái a különböző nevelési igényű tanulók szükségleteinek kielégítésére, csoportépítés multikulturális környezetben, az IKT-kultúra beépítése a tanításba stb.), másrészt a szakmai önreflexió és értékelés lehetőségeinek bővítését. A tanárság életpálya-megközelítésében a folyamatos fejlődés kiemelt jelentőséget kap, amelyben a tanári életút első szakaszaként a tanárképzés minősége meghatározó. A kulturális intézmények nem formális és informális tanulási programjai is segítik a formális oktatásba történő be- és visszalépést.

A szakképzés-fejlesztési szakpolitika előterében továbbra is a *kereslet-orientált képzés megteremtése*, és kiegyensúlyozottabb továbbfejlesztése áll. A gazdasággal való kapcsolat, a *duális képzés erősítése* és a tanulószerveződések számának növelése érdekében módosításra került a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló törvény. A nemzetgazdasági tárca megállapodásban rögzítette az együttműködés tartalmát a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarával – ez által közvetve természetesen a Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamarával –, ennek értelmében a gazdálkodó szervezeteket kedvezményekkel ösztönzi a szakképzésben való aktív részvételre. Az MKIK feladatai közé tartozik változatlanul a tanulószerveződések felügyelete. A képzés munkaerőpiaci relevanciájának erősítése, a szakképzésből kilépők elhelyezkedési esélyeinek és a munkaerő versenyképességének javítása érdekében az MKIK szerepe megerősítésre került.

A tanulószerveződés keretében tanult pályakezdők foglalkoztatásának támogatására kiemelt jelentőséggel bír a *gyakornoki program* elindítása. A program elsődleges célja a közvetlen munkahelyteremtés elősegítésén túl az iskolai rendszerű képzésben szerzett első szakképesítés hasznosulásának elősegítése, a pályakezdők korai munkahelyi tapasztalathoz segítése, a duális szakképzés erősítése. Kiemelt cél a tanulószerveződést kötő tanulók és vállalkozások támogatása. A térségi gazdaság sikeres fenntartásának, további növekedésének egyik feltétele a duális szakképzésnek, e képzési modell elemeinek folyamatos támogatása – elsődlegesen a tanulószerveződéses gyakorlati képzés ösztönzése révén.

A tanulószerveződéses kapacitás növeléséhez és a szakképzésben résztvevők foglalkoztathatóságának javításához hozzájárulhatnak a vállalati tanműhelyi és munkahelyi környezetben megvalósuló beruházások, infrastrukturális fejlesztések. Fontos, hogy a duális képzés erősítése érdekében végrehajtott infrastrukturális fejlesztések súlypontja, fókusza ne a vállalati tanműhelyi kapacitások – indokolt esetben történő – fejlesztésén legyen, hanem elsősorban a munkahelyi körülmények között megvalósuló gyakorlati képzést lehetővé tevő kapacitásfejlesztésen.

A végzettség nélküli iskolaelhagyás arányának csökkentésében a szakképzésnek kulcsszerepe lesz a következő években. Kulcskérdés, hogy a szakiskolába beiratkozottak minél nagyobb arányban eljussanak a sikeres szakmai vizsgáig, a lemorzsolódók számára pedig fontos, hogy legyenek eredményes re-integrációs programok. A végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentését szolgálhatják a hátrányos helyzetű szakiskolásokat célzó programok, vagy a rész-szakképesítés megszerzését célzó programok (akár munkatapasztalat-szerzéssel és az egyén szükségleteihez igazított segítséggel kombinálva), melyek célja, hogy a moduláris jellegből fakadóan megvalósuljon az egyének rugalmas, egész életen át tartó tanulása.

A felsőoktatás mennyiségi kibocsátásának növelése egyfelől a felsőoktatáshoz való hozzáférés szélesítése, másfelől a képzési előmenetel erősítése, a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése révén érhető el. Mindkettő esetében kiemelten fontos az esélyteremtés és a szociális dimenzió bővítése a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felsőoktatásba való integrációja révén. A demográfia trendek miatt csökken az alapképzésbe potenciálisan belépők száma, így alapvető kihívás az egész életen át tartó tanuláshoz kapcsolódó felsőoktatási szolgáltatások, az át- és továbbképzési kapacitások bővítése.

A felsőoktatási intézményrendszer egész életen át tartó tanulásban betöltendő szerepének kívánatos fejlődési iránya, hogy kialakuljon az egyenszilárdságú felsőoktatási rendszer, melyben az egyetemi központok nagyobb hangsúlyt helyeznek a mester és doktori szintű programokra, illetve kutatnak, egyes főiskolák pedig szakképzést és alapképzést nyújtanak térségüknek, valamint felnőttképzési-továbbképzési funkciókat látnak el. Ennek érdekében támogatni szükséges a felsőoktatási intézményeknek a megye számára széleskörű, diverzifikált szolgáltatások nyújtásához kapcsolódó differenciálódását. A tanulási hálózatok olyan együttműködési, intézményközi, illetve ágazati területen létrejövő kooperációk, melyek pályázati forrásallokáció koncentrációjára épülnek, annak érdekében, hogy a területi/térségi szintű képzési, szakirányú továbbképzési, tanfolyami és egyéb magasan kvalifikált munkaerő felmerülő képzési igényét minőségi színvonalon és hatékonyan kiszolgálja. A tanulási hálózatok támogatása hosszabb távon elősegíti a felsőoktatási intézmények köré szerveződő városi/járási/megyei hálózat szervezeti-működési modelljének kiépülését (pl. közös szolgáltató központok, közös képzési centrumok, képzők képzése, képzési modellek, tananyagok, modulok, stb.). A térségi szolgáltatások nyújtása a térség szereplői közötti sokoldalú együttműködés révén valósulhat meg. Az együttműködés különösen vonatkozik a megye települési önkormányzataira, munkaadóira és egyéb oktatási intézményeire, valamint a felsőoktatási intézményekre, fejlesztési bázisokra.

Az itt felsorolt célokhoz illeszkedik számos olyan fejlesztési igény, illetve elképzelés társul, melyek Veszprém megye egyes térségeiben, vagy településein fogalmazódtak meg részben az integrált településfejlesztési stratégiák, részben a differenciált szolgáltatások megerősítésére és bevezetésére irányuló intézkedési terv, vagy akár egyéb területfejlesztési dokumentumok készítése, illetve a 2021 - 2027-es fejlesztési időszakra való felkészülés folyamán.

Veszprém megye innovációs stratégiájának érvényesítése a területfejlesztési koncepcióban

A megye innováció-orientált jövőképehez kapcsolódóan kitűzhető lehetséges stratégiai cél a 2021 - 2027 közötti időszakra:

"A megye fejlesztés stratégiai célja a hagyományos gazdaságfejlesztési szempontok mellett az innováció összetett szempontrendszerének kiterjesztése a megyei gazdaság egészére és a társadalmi fejlődés meghatározó területeire, végcélként kitűzve a megyében élők életminőségének folyamatos javítását."

A fentieket figyelembe véve a következő specifikus rész cél fogalmazható meg:

"Veszprém megye célja jelenlegi fejlődését meghatározó, illetve feltörekvő ágazatainak innováció vezérelt fejlesztése, az ehhez kapcsolódó infrastruktúra megújítása, a tudástermelés és hasznosítás előtérbe helyezése, valamint a hálózatosodás erősítése".

Emellett cél az innováció társadalmi szempontjainak erősítése, valamint a fenntartható növekedést támogató horizontális eszközök integrálása."

A fenti specifikus rész cél megvalósítását javasolt további innováció-orientált rész célok alábontásával is megfogalmazni, úgymint:

- A megye K+F hatékonyságának, erőforrásainak és háttérfeltételeinek differenciált fejlesztése, amely kiterjed a hagyományos, feltörekvő, illetve kiegészítő gazdasági ágak és a társadalmi tevékenységek infrastrukturális ellátottságának növelésére is.
- A megyében működő vállalatok innovációs képességének fejlesztése, a tudástermelés, technológiatranszfer, és tudáshasznosítást segítő feltételrendszer biztosítása.
- Az innovációkat segítő partnerség és hálózatok fejlesztése; megyén belüli és kívüli, a megye adottságaihoz igazodó együttműködések támogatása.

Az S3 stratégia kialakítása során megfogalmazásra kerülő új prioritások az alábbi lépések végrehajtásának lehetséges.

FŐBB FEJLESZTÉSI TERÜLETEK, LEHETSÉGES KITÖRÉSI PONTOK

1. Veszprém megye gazdasági teljesítményét meghatározó iparágainak innováció orientált fejlesztése

E TERÜLETTEL KAPCSOLATOS, SZÓBA JÖHETŐ CÉLOK, FEJLESZTÉSI IRÁNYOK

1.1 A jelenleg domináns üzleti, infrastruktúra központú inkubációs tevékenységek fenntartása mellett a technológiai inkubáció szerepének erősítése, ezzel pedig a hazai induló, jelentős K+F+I tevékenységet végrehajtó vállalkozások támogatása

1.2 A vállalkozói és kutató/felsőoktatási intézményi K+F infrastruktúra célirányos bővítési, hasznosítási hatékonyságának növelése.

1.3 A tudástermelést és tudástranszfert támogató tevékenységek erősítése, elsősorban a meglévő hálózatokra támaszkodó hatékony projektfejlesztési tevékenység segítségével

1.4 Az iparági klaszterek bázisán a magas hozzáadott értékű termékek beszállítói hálózatának fejlesztése

2. Feltörekvő iparágak innováció orientált fejlesztése

E TERÜLETTEL KAPCSOLATOS, SZÓBA JÖHETŐ CÉLOK, FEJLESZTÉSI IRÁNYOK

2.1 A feltörekvő ágazatokban működő vállalkozások számára olyan szolgáltatás orientált alkalmazott kutatási infrastruktúra kialakítása és bővítése, amely saját fejlesztéseiket támogatja, megalapozza

2.2 A vállalkozások kutatás-fejlesztés infrastruktúrájának létrehozásához a kutatás-fejlesztési célokat szolgáló tudományos eszközök és berendezések, kísérleti rendszerek, tesztkörnyezetek létrehozása

2.3 Az új technológiák és termelési eljárások döntően induló vállalkozásokhoz köthető finanszírozási feltételeinek biztosítása

2.4 A megye szempontjából gazdasági diverzitást biztosító új ágazatok támogatása, nemzetközi piacaik kialakítása és bővítése

2.5 A környezetbarát technológiák széles körű elterjesztésének támogatása.

3. A fenntartható fejlesztést támogató innovációk

E TERÜLETTEL KAPCSOLATOS, SZÓBA JÖHETŐ CÉLOK, FEJLESZTÉSI IRÁNYOK

3.1 Az agrárágazathoz kapcsolódó adottságok jobb hasznosítása a K+F+I kapacitás fejlesztésén, valamint a teljes termelési és értékelési láncok támogatásán keresztül.

3.2 A K+F infrastruktúra közösségi célokat figyelembe vevő megosztása, hasznosításának optimalizálása

3.3 Az idegenforgalom egyedi és újszerű termékeihez és szolgáltatásaihoz kapcsolódó lehetőségek nagyobb mértékű hasznosítása, az ezekhez kapcsolódó ösztönző rendszer kialakítása

3.4 Regionális célrendszerhez igazodó, innovációt támogató finanszírozási elemek kialakítása és működtetése

3.5 A vállalkozások nemzetközi piacbővítési lehetőségeinek támogatása

3.6 Az innovációhoz kapcsolódó tudatformálás és népszerűsítő kezdeményezések erősítése.

4. Az innováció társadalmi szempontjainak fejlesztése

E TERÜLETTEL KAPCSOLATOS, SZÓBA JÖHETŐ CÉLOK, FEJLESZTÉSI IRÁNYOK

- 4.1 Felsőoktatási K+F+I infrastruktúra fejlesztése a vállalkozói igények figyelembevételével
- 4.2 A képzési és munkaerőpiaci kereslet és kínálat összehangolását támogató eszközrendszer kialakítása és működtetése.
- 4.3 A magasan képzett fiatal (vállalkozói és kutatói) munkaerő helyben tartása, támogatása
- 4.4 Hatékony, igényalapú közösségi szolgáltatásfejlesztési eszközrendszer kialakítása.

2.3. Az élet- és lakókörülmények fejlesztése a települések élhetőségének javításával, közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris társadalom kialakítása

A kreatív társadalom kialakítása nem nélkülözheti a hatékony szociálpolitikát, a társadalmi felzárkózást elősegítő lépéseket, a kultúra és a sport fejlesztését.

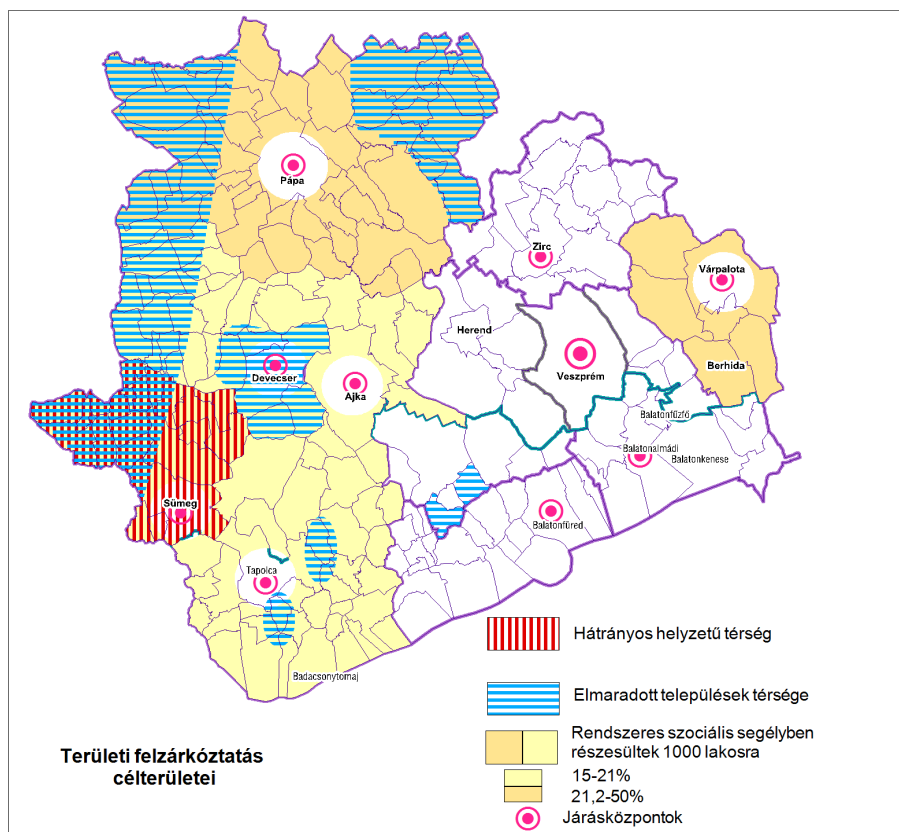
E területeken az Országos Fejlesztési Koncepcióban megfogalmazott célkitűzések szolgálata Veszprém megyében is kiemelt jelentőségű, ezért azok – a megyei sajátosságoknak, illetve a megye és a megyei települések lehetséges szerepvállalása figyelembevételével – beemelésre kerültek a megyei koncepcióba is.

A szociálpolitika hatékonyságának javítása

- A felnőtteket és a gyerekes családokat szükségleteik szerint erősítő, - *települési szinten egy egységes struktúrát alkotó* - szociálpolitikai szolgáltatások rendszerének létrehozása a megye településeiben (*illetve együtt élő településcsoportjaiban*) az egyes települések lakosságának jellegzetességei figyelembevételével.
- Szociális szolgáltatások és intézmények infrastruktúra fejlesztése.
- A fogyatékos személyek, megváltozott munkaképességűek társadalmi és munkaerőpiaci integrációjának elősegítése.
- Civil szervezetek, egyházak szociális tevékenységének támogatása, azok integrálása a térségek és települések szociálpolitikai szolgáltató rendszerébe.
- Fogyatékos személyek, pszichiátriai és szenvedélybetegek bentlakásos ellátása tekintetében kis létszámú lakhatási formák, lakócentrumok létrehozása, amely lehetővé teszi a társadalomba való hatékonyabb integrációt.
- A szakosított ellátások fejlesztése a rehabilitációs intézményi ellátás területén.
- A pandémia magyarországi hatásainak mérlegelése alapján a nagy létszámú időotthonok, idősek emberek ellátásával foglalkozó intézmények egészség- és életvédelmi korszerűsítése.
- A fogyatékos személyek ellátásának tekintetében a magatartási zavarokkal, illetve pszichés betegségekkel küzdő személyek speciális ellátásának fejlesztése.
- Humán-erőforrás fejlesztés a szociális szféra területén, szakmai és erőforrás tekintetében is.

Társadalmi felzárkóztatás

- A perifériák lemaradásának csökkentése, a területi hátrányokból származó társadalmi hátrányok csökkentése kiemelten Veszprém megye Vas és Zala megyei határ menti településeiben valamint a belső periféria településeiben.

A kultúra fejlesztése

- A gazdag helyi-, térségi- és nemzeti tudat, önbecsülés és összetartozás erősítése a közösségi művelődés eszközeivel.
- A kulturális örökség megőrzése, mint gazdasági, mint társadalmi erőforrás fenntartható megőrzése, értékeinek kibontakoztatása, hozzáférésük javítása.
- A turizmusban kapcsolódó épített örökségi helyszínek bővítése és érték-kibontakoztató helyreállítása (kastély és kúriaprogram, valamint templom és kápolnaprogram kezdeményezése az alulhasznosított, illetve elhanyagolt – *ugyanakkor jelentős helyi értéket képviselő* - létesítmények fejlesztésére, a vallási turizmushoz kapcsolódó egyházi létesítmények és azok környezete megújításának támogatására.
- Örökségbarát fejlesztéspolitika felépítése, a kulturális örökségvédelem beépítése a megye várostérségei fejlesztési terveibe.
- A kulturális szolgáltatásokhoz és a közművelődés lehetőségeihez való hozzáférés támogatása, a területi különbségek csökkentése érdekében a kulturális szolgáltatások fejlesztése, a kulturális javakhoz és értékekhez való hozzáférés javítása.
- Az EKF 2023 együttműködési mechanizmusok kialakítása, továbbvitele.
- Az alulhasznosított épített örökségi helyszínek tekintetében Veszprém megye jelentős helyi értéket képviselő felhagyott katonai létesítményekkel is rendelkezik (pl. Hajmáskér laktanya főépülete, Hajag-tető BARS-állomás, Tótvázsony és Szentkirályszabadja objektumai). Javasolt ezek hasznosítása, illetve környezetük helyreállítása.

- Balatonfűzfőn található kulturális infrastruktúraként hasznosítható földalatti erőmű.

A fizikai aktivitás, szabadidős testmozgás és sport fejlesztése

- Az egészségvédő testmozgás koncepcióján alapuló rendszeres testmozgás programok megvalósítása a megye településein.
- A fizikai aktivitás és sport szerepének növelése a testi és lelki egészség megőrzésében és fejlesztésében, a betegségek megőrzésében.
- A sportbeli hagyományok támogatása.
- A nevelési-oktatási intézményekben a mindennapos testnevelés feltételeinek biztosítása, diáksport versenyek, mozgásprogramok rendezése.
- A sportlétesítmények korszerűsítése és közösségi szabadidős használatra történő megnyitása.
- Nemzetközi versenyek támogatása a megye sikeres sportágaiban.
- Az országos rekreációs és egészségfejlesztő testmozgásprogramokba, iskolai és felsőoktatási sporttevékenységet ösztönző programokba való bekapcsolódás.

További sportcélú fejlesztések

- Kisgyermekkor, óvodai mozgásfejlesztést célzó programok - mivel a nevelési oktatási intézmények óvodai szintjén is fontos a mozgásfejlesztés, nem csupán az iskolai mindennapos testnevelésben;
- A végzettség nélküli iskolaelhagyás érdekében az általános iskolai oktatás iskolán kívüli eszközökkel történő kiegészítését támogató programok (kiemelten a helyi sportszervezetek hazai sportszövetségek intézményi és egyesületi programjaiba, valamint nemzetközi sporteseményekhez – Veszprém megye tekintetében akár nemzetközi kulturális eseményekhez, mint amilyen a Veszprém Európa Kulturális főváros 2023 programhoz – kapcsolódó, fiatalok bevonását célzó programjaiba való bekapcsolódást ösztönző kezdeményezések) - mivel a TOP Plusz tervezetten a helyi civil, sportszervezeti keretek közötti megvalósítású projekteket támogatja majd;
- A megyei felsőoktatási intézmények részvételének ösztönzése az intézményi és lakossági szabadidősportot, egészségnevelést támogató programokban (egészségfejlesztő egyetemek) – az egyetemek környékbeli lakosság egészségfejlesztésében betöltött szerepe kulcsfontosságú

A megye társadalmi környezetének javítása és a helyi életminőség, a települések élhetőségének fenntartása, erősítése a kultúrához és a sporthoz kapcsolódó minőségi fejlesztések, valamint a nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatok, közösségi programok támogatása révén

A települések élhetőségének fenntartásában, a helyi életminőség színvonalának emelésében, de legalábbis szinten tartásában meghatározó szerep hárul a helyi közösségekre, civil kapcsolatokra, melyek erősítése, illetve a kezdeményezőkéesség támogatása kiemelt cél a megyében. A kulturális és közösségi sportolási lehetőségekhez való hozzáférés javítása, az elérhető szolgáltatások bővítése és minőségi fejlesztése szintén jelentős mértékben járul hozzá a megfelelő helyi életminőség biztosításához. A helyi és nemzetiségi öntudat erősítése, közösségi programok támogatása a társadalmi környezet javításának fontos célja és eszköze is egyben.

A helyi és térségi közösségépítés elsősorban település(rész)ek, járások, szomszédságok közösségi kezdeményező- és cselekvőkéességének fejlesztését, másrészt lokalitástól függetlenül létrejövő értékalapú közösségek építését jelenti. Az aktív közösségi partnerség fejlesztése keretében elérendő cél olyan szolgáltatások nyújtása egyebek mellett a nemzetiségeknek és hátrányos helyzetű csoportoknak, amelyek elősegítik bekapcsolásukat a közösség életébe.

A nemzetiségek, etnikai kisebbségek identitásának megőrzése, a kultúrák közötti párbeszéd erősítése és az eltérő identitással rendelkező társadalmi csoportok együttműködése érdekében interaktív programok kialakítására van szükség. Ennek részét képezi a roma és más, nemzetiségi vagy migráns csoportok/közösségek hagyományainak, szokásainak megismertetése, értékeinek összegyűjtése és bemutatása, ezt segítő programok és „pontok” kialakítása; a nemzetiségek, más kisebbségi csoportok és a többségi társadalom közötti párbeszédet támogató programok; valamint az eltérő kultúrák meg- és elismerését támogató tevékenységek megvalósítása egyaránt.

A helyi társadalmi kapcsolatok erősítése érdekében kiemelt cél a közösségi szerepvállalás erősítése az önkéntesség, a karitatív munka előmozdítása és a civil társadalom megerősítése által. A közösségfejlesztés célja a helyi közösségek és ezeken keresztül az egyének önálló cselekvési szándékának és képességének erősítése és a közösségi konfliktusok oldása. Az önkéntesség fejlesztése keretében az önkéntesség népszerűsítése, szervezése, szakmai módszertanának alakítása és elterjesztése, az intézmények alkalmassá tétele az önkéntességgel kapcsolatos tevékenységekre, valamint a szakemberek és az önkéntesek képzése, szemléletformáló kampányok, önkéntes programok megvalósítása. Az aktív társadalmi szerepvállalást és a karitatív tevékenységek megerősítését az értékalapú társadalmi összetartást erősítő programok megvalósításával, elsősorban a különböző szocio-kulturális körülmények között, hátrányos helyzetű, vagy szegénységben élő csoportok társadalmi felzárkózását segítő tevékenységek támogatásával, illetve a karitatív tevékenységre való hajlandóság növelésével lehet elérni.

A közösségi erők fejlesztése tehát alapvető, elengedhetetlen. Lényegesek az összefogáson alapuló programok, még akkor is, ha azoknak nincs azonnali, közvetlen gazdasági megtérülése. Ilyenek pl.:

- a kulturális közösségek erősítése,
- az Értéktár mozgalmak erősítése,
- a kalács munkával megvalósuló helyi programok (falutakarítás, kisebb léptékű helyreállítások, zöldterületek, parkok kialakítása),
- a helyi védjegyek, brand-ek kialakítása (melyekre a kisközösségek büszkék lehetnek),
- a médiafejlesztések (helyi újság, térségi internetes műsorok, egyéb média felületek professzionális behozása).

Szintén kiemelt terület az iskolán kívüli felnőtt képzés, mely alapvetően a helyi és térségi tudásanyagra és a felmerülő szükségletekre épül. Az iskolák már a gyerekeknél el kellene, hogy indítsák ezt a szemléletformálást. Felnőttek képzésénél és közösségi programoknál kiemelt szerep juthat a már évek óta formálódó Népfőiskola Hálózatnak, melynek több, komoly tapasztalattal rendelkező tagja van a megyében (Salföldi Kopjások, Közép-dunántúli Szövetség az Ifjúságért, Taliándörögd, Hunyor Népfőiskola, Kiscsősz), illetve a Nemzeti Művelődési Intézet teljes megyét felölelő közösségfejlesztői hálózatának. A helytörténeti gyűjtemények, kiállítóhelyek, tájházak, alkotóházak is a helyi társadalom fontos alapintézményei.

A különböző kulturális lehetőségekhez való hozzáférés javítása, az elérhető szolgáltatások számának és minőségének javítása kiemelt cél a kistelepülések lakosságmegtartó erejének biztosítása érdekében. A helyi és térségi kulturális együttműködések, önszerveződő közösségi programok nem csupán a települések élhetőségének fenntartásához járulnak hozzá, hanem vonzó turisztikai célpontot is jelenthetnek, mely különösen a Balaton Turisztikai Térség és a Bakony területén támogatandó, hiszen egyben a turisztikai szezon kiterjesztését, illetve a programkínálat bővítését is szolgálhatja. Szintén fontos helyi közösségsszervező erőket jelentenek a közösségi sportolási lehetőségek, melyek nem csupán egy-egy településen belül, hanem a szomszédos települések között, akár járási, várostérségi szinten is erősítik a társadalmi kapcsolatokat, együttműködések, partnerségeket. Ezek a sportesemények egyúttal fontos és folyamatos közösségi eseményeket is jelentenek a helyi társadalom életében, mely különösen az aprófalvas térségek esetében járul hozzá jelentősen a helyi identitás megtartásához, erősítéséhez.

A megye egészét érintően megfogalmazott, a szociális szolgáltatásokat vagy a társadalmi felzárkóztatás területét érintő fejlesztési igények, elképzelések:

- Helyi civil közösség építés, megerősítés támogatása, partnerség erősítése.
- A „Koffer Színház” program, a színházak a faluban (járásban) program támogatása, továbbá kulturális előadássorozatok fejlesztése a könyvtárak bevonásával.
- Internet ellátottság és elérhetőség bővítése, elektronikus közszolgáltatás fejlesztése, könyvtári szolgáltatások elérése.
- Német és roma kisebbség kultúrájának, hagyományainak megőrzése és továbbadása.

A megye, a várostérségek és a központi helyek szolgáltató és ellátó szerepének növelése a humán kapacitások bővítése és minőségi fejlesztése révén, a helyi és térségi együttműködések támogatása, különös tekintettel a megye egészére kiterjedő koordinatív feladatok ellátásának biztosítására és a megyehatáron átnyúló szolgáltatások elérhetőségének javítására

Az é lhetőség fenntartásához szükséges szolgáltatások fenntartása, az ellátó funkció biztosítása folyamatosan növekvő terhet ró a településekre, különösen az aprófalvas térségekben és a belső periféria területén. Ehhez társul, hogy a turisztikai főszezonban a BKÜ területén, elsősorban a partmenti vagy partközeli településeken az állandó lakossághoz képest aránytalanul megnő a helyi szolgáltatásokat igénybe vevők száma, mely szintén a települések közötti, várostérségeken belüli szorosabb együttműködést tesz szükségessé.

Az apró- és törpefalvakban rövid- és főleg középtávon folyamatosan csökken a helyben igénybe vehető szolgáltatások köre, hiszen a csökkenő népességszám következményeként ezek biztosítása, fenntartása költséghatékonyan már nem oldható meg, a települések pedig önerőből többnyire nem képesek ezt az ellátó szerepet megoldani. Emiatt egyre nagyobb szükség van a részben már most is meglévő, települések közti, várostérségeken belüli, jellemzően város-vidék együttműködések erősítésére és bővítésre, illetve a mikrotérségi együttműködések kiterjesztésére. Kiemelt cél ezért az alulról jövő együttműködési kezdeményezések támogatása, a már megvalósult, és jól működő együttműködések disszeminációja, melyben jelentős szerep hárul a járá sokra és magára a megyére is.

A fent említett koordinációs szerep megfelelő és hatékony ellátása érdekében elengedhetetlen a járá sok és a megye humán kapacitásának bővítése és minőségi fejlesztése, a várostérségek szervező és önszervező-képességének erősítése. A központi funkciók folyamatos koncentrálódása ugyanakkor nem jelentheti azt, hogy ezek a szolgáltatások teljesen eltűnnek a kistelepülésekről, hiszen ez a helyi életminőség és é lhetőségük visszafordíthatatlan leromlásához vezetne. A szolgáltatások, ellátások biztosítását ezért úgy kell megszervezni, hogy azok elérhetősége megfelelően biztosított legyen azokon a településeken is, ahol fizikailag nincsenek jelen. Az elérhetőség fejlesztése ezért különösen fontos ebből a szempontból is, amely egyrészt a közlekedési infrastruktúra fejlesztését, másrészt a tömegközlekedés hatékony megszervezését és innovatív megoldások bevezetését is szükségessé teszi. Ide lehet sorolni az online tér adta lehetőségek bővítését, annak kihasználását, és ezen elérhetőség eszköz- és tudás-elérhetőségét. Különösen fontos ez azokban a térségekben, ahol magasabb a hátrányos helyzetű lakosság aránya, hiszen a társadalmi hátrányenyhítés csak a felzárkóztatáshoz szükséges szolgáltatások elérhetőségének biztosítása révén lehet eredményes.

A belső periféria területein szükség van azon akadályok lehetőség szerinti lebontására, felszámolására, melyek a térség leszakadásához érdemben hozzájárultak. Lehetővé kell tenni, hogy azok a szolgáltatások, ellátások, melyek a megyehatár túloldalán egyszerűbben hozzáférhetők lennének, elérhetővé váljanak ezeken a településeken. Ez részben az indokolatlan adminisztratív korlátok lebontását, részben a közlekedési elérhetőség javítását teszi szükségessé, másrészt indokolja a szélessávú internetelés fejlesztését is ezekben a térségekben, illetve a szolgáltatások elektronikus

elérhetőségének megoldását. Természetesen az érintett megyék közti minél szorosabb együttműködés nélkülözhetetlen eleme a belső perifériát képező térség felzárkóztatásának.

A megye egészét érintően megfogalmazott, a szociális szolgáltatásokat vagy a társadalmi felzárkóztatás területét érintő fejlesztési igények, elképzelések:

- Tömegközlekedési szolgáltatás áttekintése a differenciált igényekhez igazodóan, ide értve különösen az iskolabusz hálózat működtetését és a színházi buszjáratok biztosítását is.
- Helyi civil közösség építés, megerősítés támogatása, partnerség erősítése.
- Esélyegyenlőségi programok, programtervek létrehozása térségi szinten és azok végrehajtása.
- Adott szakterületen dolgozó közművelődési szereplők partnerségi alapú megyei, illetve járási szakmai kollégiumai jöjjenek létre.

A területi különbségek kiegyenlítésére irányuló kormányzati célkitűzés elérését is elősegítő, valamint a helyi szükségletekre érdemi választ adó differenciált szolgáltatások megerősítése érdekében megfogalmazott beavatkozások

- Oktatási tématerület:
 - Iskolabusz hálózat működtetése.
 - Utazó gyógypedagógiai hálózat mintájára utazó iskolapszichológus, fejlesztő pedagógus hálózat kialakítása.
 - Duális képzés elindítása, technikai szakmai háttérének megteremtése továbbá üzemlátogatás, munkahelyek látogatása, foglalkozások megismerése a pályaorientáció jegyében.
 - Környezettudatosság jegyében: szelektív hulladékgyűjtés kialakítása a járás valamennyi köznevelési intézményében, kertgazdálkodás népszerűsítése, szemléletváltás ösztönzése, az egészséges életmódra nevelés, az egészségtudatos magatartás formálása a szabadidő hasznos eltöltésére irányuló igény kialakítása közösségi programok által.
 - A magyarországi pandémia okozta szükséghelyzet elemzése alapján a digitális oktatás, képzés technikai, tárgyi, személyi feltételeinek megteremtése.
- Kultúra tématerület:
 - Internet ellátottság és elérhetőség bővítése, elektronikus közszolgáltatás fejlesztése, könyvtári szolgáltatások elérése.
 - Német és roma kisebbség kultúrájának, hagyományainak megőrzése és továbbadása
 - A „Koffer Színház” program, a színházak a faluban (járásban) program támogatása, továbbá kulturális előadássorozatok fejlesztése a könyvtárak bevonásával.
- Egészségügy tématerület:
 - Komplex Mozgásrehabilitációs Központ létrehozása (országos ellátási területtel) Veszprém, illetve Balatonfüred központtal 0 – 18 éves gyerekek számára
 - Háziorvosi rendelőben levett vér heti egy alkalommal való szállítása a laboratóriumba.
 - Helyben történő egészségügyi szűrések a megye területén – mozgó prevenciók szolgálat működtetése az egészségügyi alap-, vagy szakellátó rendszerhez/intézményhez integráltan.
 - Az orvosi és gyógyszerügyi ügyek működésének hatékonyságának újragondolása - ellátottak számának tükrében.
 - Egészségfejlesztési irodák hálózatának kiterjesztése.
- Szociális tématerület:
 - Alapellátási formák megjelenése, biztosítása, garantálása a bentlakásos intézmények vonatkozásában mind szociális, mind gyermekjóléti területen (pl.: fogyatékosok nappali

intézménye, pszichiátriai betegek nappali intézménye), amelyek a bentlakásos intézményi férőhelyekre várakozóknak alternatívaként szolgálhatnak.

- Gyermek napközbeni ellátásának biztosítása alternatív módszerekkel (házi gyermekfelügyelet, családi napközik, stb.).
- Megyei együttműködés tématerület:
 - Tömegközlekedési szolgáltatás áttekintése a differenciált igényekhez igazodóan, ide értve különösen az iskolabusz hálózat működtetését és a színházi buszjáratok biztosítását is
 - Helyi civil közösség építés, megerősítés támogatása, partnerség erősítése.
 - Esélyegyenlőségi programok, programtervek létrehozása térségi szinten és azok végrehajtása.
 - Különböző szociális és egészségügyi szolgáltatások tekintetében cél lehet a megyehatárok átjárhatósága, a szolgáltatások igénybevétele során.
 - Adott szakterületen dolgozó közművelődési szereplők partnerségi alapú megyei, illetve járási szakmai kollégiumai jöjjenek létre.

3.1. A gazdaság versenyképessége erősítését szolgáló fenntartható térszerkezet kialakítása, a munkahelyek és a szolgáltatások elérhetőségének javítása, a mobilitás fejlesztése

„A gazdaság kiegyensúlyozott növekedéséhez, a Kormányzat gazdaságstratégiai irányaira építve, egy új, hatékony térszerkezet kialakítására van szükség, mely a területi különbségek és adottságok figyelembevételével, vonzó befektetési és fejlesztési környezetet biztosít a gazdasági szereplők számára. Tudatosan irányítani kell a hazai és külföldi beruházásokat az adott térség valós potenciáljainak, igényeinek és kitörési lehetőségeinek felismerésével, az erre épülő tervezéssel és azt hatékonyan megvalósító térségi marketinggel, gazdaságpolitikával.” (Nemzeti Fejlesztés 2030)

Veszprém megye fejlesztésének fontos feltétele az összehangoltan, harmonikusan és fenntarthatóan működő, a meglévő térszerkezet rendszerét építő módon hasznosító és a környező makroregionális kapcsolatokban aktívan részt vevő gazdasági, társadalmi és területi térszerkezet megteremtése, amelyben együttműködő, értékeket teremtő és védő partnerként vehet részt a megye minden térsége és települése.

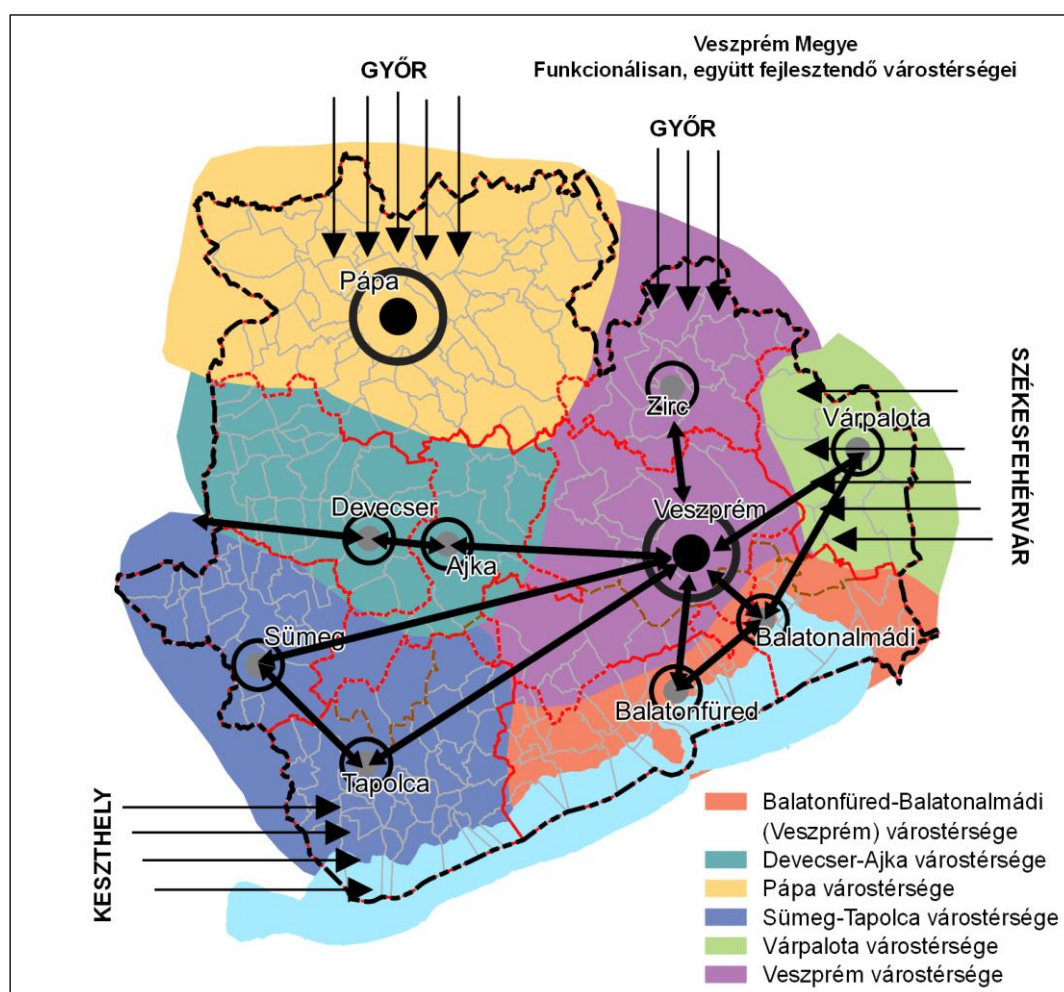
A hatékony és többközpontú térszerkezet megvalósítása érdekében történjen meg:

- a megye erőteljesebb bekapcsolása a Közép-Dunántúl, az ország (együttal Közép-Európa) térszerkezetébe,
- a térségi versenyképességet és növekedést segítő térszerkezet kialakítása, a térségi kapcsolatok erősítése:
 - a megye térségei és térszervező városai regionális kapcsolatrendszerének fejlesztése (a KNY-i valamint az ÉD-i kapcsolatok erősítésével, illetve kiépítésével),
 - Veszprém regionális központ szerepének erősítése (a megyeszékhely gazdaságának, felsőoktatásának, kutatási- és innovációs központi szerepkörének bővítése, a város várostérségi ellátó és szervező szerepének erősítése),
 - a megye térszervező központjainak (Pápa, Balatonfüred, Ajka, Várpalota, Tapolca, Sümeg, Zirc) központi funkcióinak fejlesztése, helyi gazdaságaik térségükre kisugárzó fejlesztése,
 - a megyeközpont, az alközpontok, a térszervező városok munkahelyei és ellátó intézményei elérhetőségének javítása,
 - a gazdasági növekedés és beruházások területi terítése.

A térségi integráció, térségi kapcsolatok elmélyítéséhez a települési és térségi kapcsolatok, területi együttműködés és integráció erősítésére, város-vidék kapcsolatok megújítására, térségi autonómia, önálló és önfenntartó képesség erősítésére van szükség. Veszprém megyében prioritást élvez a jelentős fejlesztési potenciállal rendelkező térségekben a dinamikus fejlődés feltételeinek biztosítása – ehhez a még hiányzó infrastrukturális fejlesztések megvalósítása - a megye egésze erősítése érdekében.

A megyei területfejlesztési koncepció területi célkitűzései

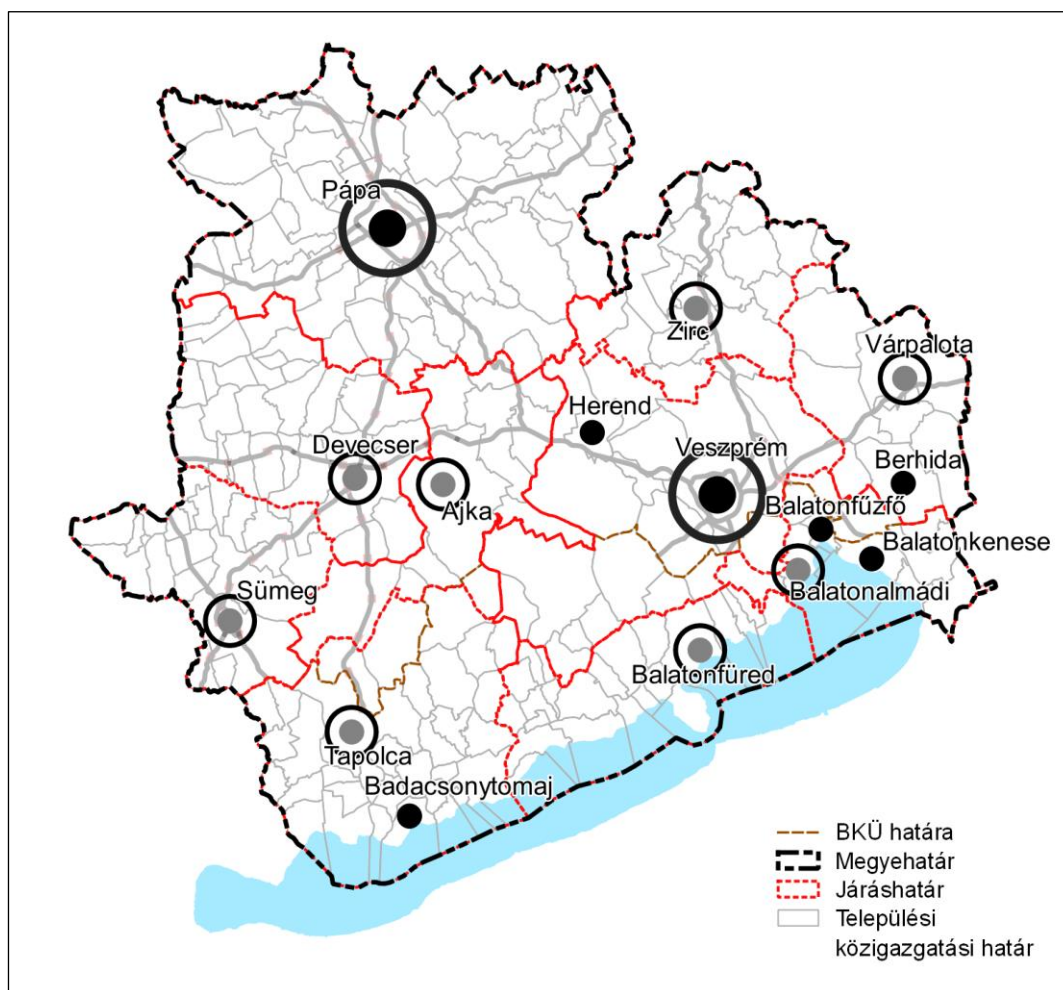
Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció területi célkitűzéseivel összhangban Veszprém megye területfejlesztési koncepciója is a többközpontú, decentralizált fejlődést tűzi ki célul, illetve annak lehetőségét biztosítja.

Ezt szolgálja a városhálózati megközelítés, a fejlesztési tengelyek kijelölése, a városhálózatban pedig Veszprém megyei jogú város és Pápa város kiemelésén túl a fejlesztendő várospárok (Balatonfüred–Balatonalmádi, Ajka–Devecser, Sümeg–Tapolca, mikroregionális központként Várpalota és Zirc valamint (további városokként) a nem mikrotérségi szerepkörű, de városi rangú települések (Berhida, Herend, Badacsonytomaj, Balatonfűzfő és Balatonkenese) fejlesztése.

Veszprém és Pápa kiemelését indokolja e városoknak a helyzetértékelésben is bemutatott kiemelkedő térszervező, ellátó funkciójukon túl a gazdaságfejlesztésében betöltött szerepük. Ezt alátámasztja a Gazdasági Főtanácsnak a Kormány gazdaságélénkítő programjának részletes

kidolgozására létrehozott munkacsoportja megbízásából a győri Szent István Egyetem által 2020-ban készített „A Nyugat-Magyarország Gazdasági Övezet gazdaságának újraindítása és fejlesztése” című dokumentum.

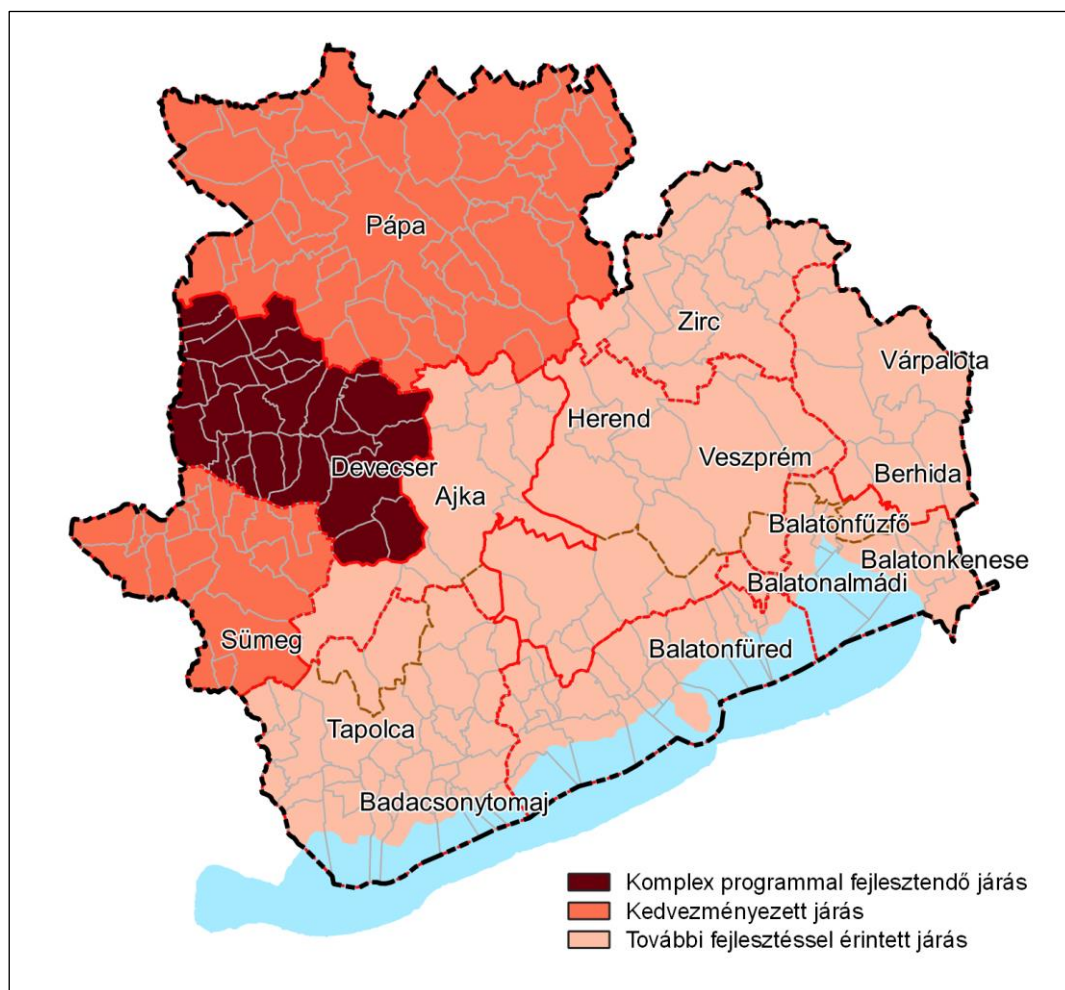
Az OFTK területi célkitűzései között meghatározó jelentőségű az, amely a város-vidék együttműködése megteremtésére, illetve erősítésére, a kölcsönös előnyökön nyugvó kapcsolatrendszerek bővítésére irányul. E célkitűzés érvényesítése érdekében a megyei területfejlesztési koncepció (a hatályos megyei területrendezési tervben meghatározott „együtt tervezendő térségek” felhasználásával) lehatárolja Veszprém megye funkcionális várostérségeit, illetve (a várostérségi egy oldalas összefoglalókban) meghatározza a fejlesztés fő célkitűzéseit szolgáló legfontosabb beavatkozásokat.

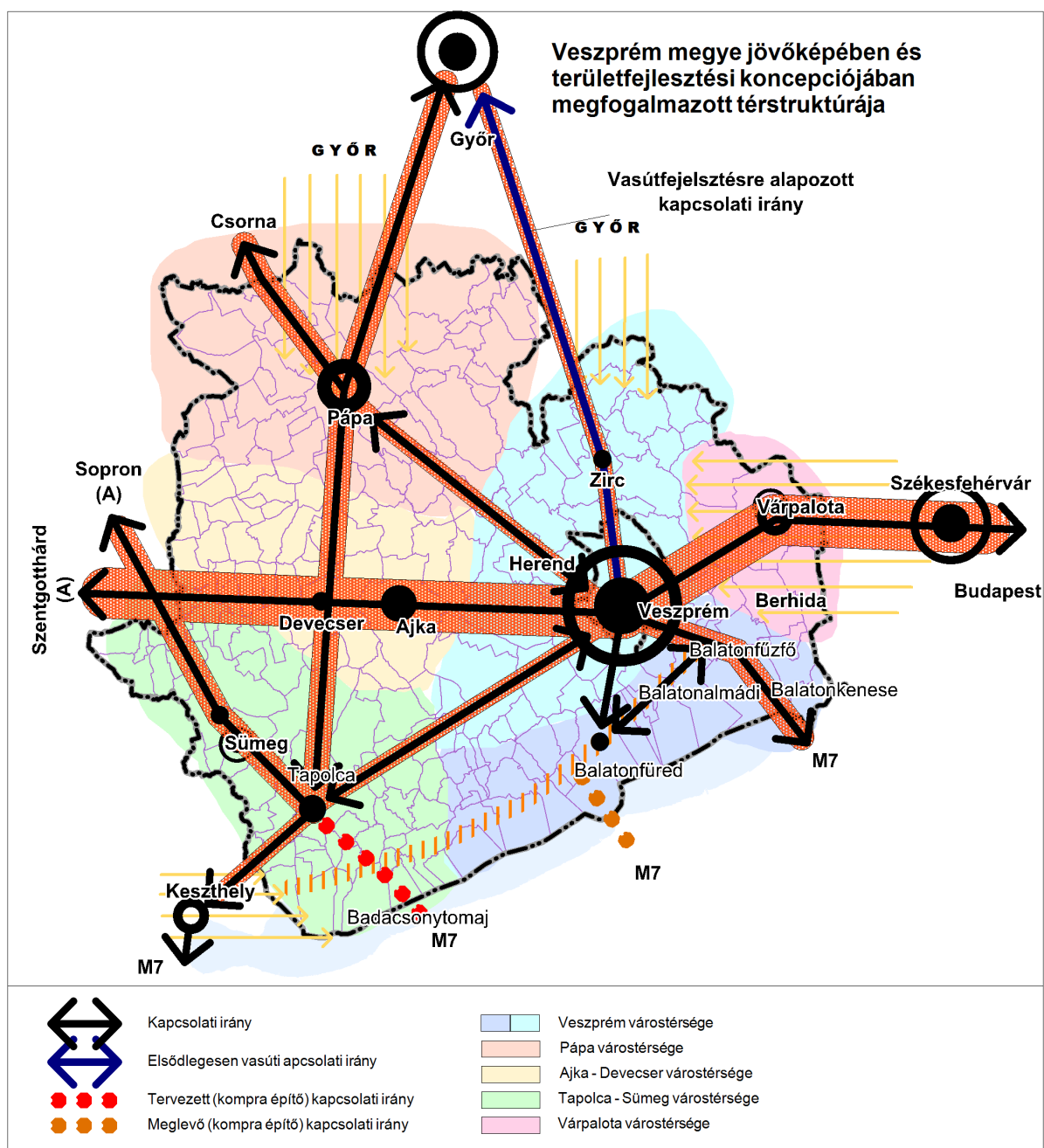
Az OFTK és a megyei területfejlesztési koncepció területi célkitűzéseinek része az ideális befektetés ösztönző térségek létrehozása, olyan területek (zónák) kialakítása, (illetve felismerése), melyek a gazdasági szereplők (nagy beruházók és kkv-k egyaránt) szempontjai szerint vizsgálva is vonzó telephelyi feltételeket és növekedési lehetőséget ajánlanak. E befektetések szempontjából különösen attraktív területeken cél a megfelelő infrastrukturális, szolgáltatási (pl. üzleti, logisztikai szolgáltatások) és intézményi háttér elérhetőségének biztosítása. A megyei területfejlesztési koncepció a jóváhagyott megyei területrendezési tervben azonosított „gazdaságfejlesztés kiemelt célterülete” és az „innováció fejlesztése által érintett” kiemelt célterületeiként azonosított térségekben (településekben) támogatja elsősorban e fejlesztéseket. E célterületeket (településeket) a megyei területfejlesztési program határolja le.

Az OFTK területi célkitűzéséhez kapcsolódva a megyei területfejlesztési koncepció is célul tűzi ki a gazdasági-, társadalmi fejlődésben elmaradott, illetve a periférikus térségek becsatolását a megye társadalmi-gazdaság vérkeringésébe. (A hátrányos és a periférikus területek elmaradottsága országos és megyei szinten is jelentős visszahúzó erő, további leszakadásuk pedig egyre súlyosabb társadalmi feszültségeket gerjeszt. Szinte minden téren az ország (illetve a megye) többi részénél kedvezőtlenebb adottságaik érdemi külső beavatkozás nélkül egy lefelé vezető spirált hoznak létre, amelyet fokozódó elvándorlás, előregedés, társadalmi erodálódás, a természetes és épített környezet erősödő igénybevétele jellemez. Felzárkóztatásuk ezért elemi érdek.

Ezért Veszprém megyében lehatárolásra kerül (mint komplex programmal fejlesztendő térség) a Devecseri járás területe, valamint a Sümegi és a Pápai járás, mint fejlesztendő térségek települései.

Ezen túl lehatárolásra kerültek a megye belső és külső periferiái (utóbbiak a szomszédos megyék hasonló adottságú térségeivel összhangban (azokkal együttműködésben) fejlesztendők.

Az erős gazdasággal, biztos megélhetéssel bíró népességgel rendelkező megye lesz képes további jelentős erőfeszítéseket tenni

- a kiegyensúlyozott térszerkezet,
- a térségi sajátosságoknak megfelelő térségi fejlődési pályák kialakítása,
- de kiemelten a belső perifériák tényleges felzárkóztatása érdekében.

Veszprém megye térszerkezete fejlesztésének két stratégiai fontosságú irányultsága:

- **A megye integrálása a Közép-Dunántúli térség – ezzel közvetetten az ország, illetve Európa - térszerkezetébe (a nagytérségi térszerkezeti összefüggések figyelembevételével).**

▪ **A megye belső térszerkezetének továbbfejlesztése**

- az egyes településeken élők életkörülményei és életminősége javítása, a munkahelyekhez és a szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása,
- a térségi gazdaság versenyképessége fokozása,
- valamint az egész rendszer fenntarthatóságának növelése érdekében.

A térszerkezet fejlesztése az alábbiakban kell, hogy kiteljesedjen:

- A megye történelmileg kialakult térszerkezetének – *településrendszerének, műszaki infrastruktúra hálózatának valamint ökológiai térszerkezetének* – fejlesztése járuljon hozzá a megyei és térségi fejlesztési célkitűzések megvalósításához, szolgálja a megye és térségi versenyképessége növelését, összességében pedig mint gazdasági-, mint társadalmi-, mint ökológiai szempontból hosszú távon is fenntartható legyen.
- A fejlesztések és a beavatkozások eredményeként beruházásösztönző és hatékony térszerkezet alakuljon ki. Olyan, amelyben a gazdasági szereplők (*nagy beruházók és KKV-k egyaránt*) vonzó telephelyi feltételeket és növekedési lehetőséget találnak. A megye befektetések szempontjából különösen attraktív területekein olyan speciális zónák kerüljenek kijelölésre, ahol vonzó színvonalon biztosítottak az infrastrukturális, az üzleti és a logisztikai szolgáltatások. Ezekben belül pedig olyan Szabad Vállalkozási Zónák kerüljenek lehatárolásra, ahol speciális, kedvezőbb szabályozási keretrendszer érvényesül.
- Az egyes területek használatánál érvényesüljenek a környezethez való alkalmazkodás, az értékek védelme és a potenciálok fenntartható hasznosításának követelményei. A térszerkezet és a terület-felhasználás változtatása olyan irányú legyen, amely egyúttal a klímavédelem követelményeit is szolgálja.
- A területi fejlesztéseken és infrastruktúra fejlesztéseken túlmenően erősödjön az infokommunikáció, amely átrendezi a tér és a szereplők kapcsolatrendszeit. A tudás és információáramlás globális hálózataihoz való hozzáférés ma már gyakran a közvetlen, földrajzi közelségből adódó fizikai kapcsolatoknál is nagyobb jelentőséggel bír. Ehhez a technológiai infrastruktúra kiépítésén (*vezeték nélküli internet-hozzáférés a közhasználatú tereken, szélessávú internet-hozzáférés minden településen*) túl szükség van a digitális írástudatlanság felszámolására is.

A megye Közép-Dunántúli térségbe – ezzel közvetetten az ország, illetve Európa – térszerkezetébe való integrálásának célja elsősorban a megye gazdasága fejlődése lehetőségének kibővítése. Eszközei:

Településhálózati vonatkozásban:

- A Székesfehérvár – Veszprém kapcsolatrendszer erősítése, fejlesztési pólusként és regionális társközpontként fejlesztése elsősorban az egymást kiegészítő funkciók erősítésével.
- A Veszprém – Győr (elsősorban vasútra alapozott) kapcsolat erősítése.
- Győr és Pápa gazdasági kapcsolatrendszerének bővítése, kétirányúvá tétele.

A műszaki infrastruktúra hálózat fejlesztése vonatkozásában:

- A kelet-nyugati fő közlekedési tengely a 8-as számú főút országhatárig négy sávossá fejlesztése, a főút kapcsolatrendszerének fejlesztése, a 8-as főútra ráhordó hálózat erősítése, csomópontjai rendezésének előkészítése.

- Távlatban az M8 kiépítése, ezzel egy új – *Dunaújváros, Kecskemét irányú* – gazdasági kapcsolatrendszer kialakítása, a megyén belül ma még kevésbé jelentős logisztika funkció erősítésére.
- Az észak-déli (*Tapolca – Devecser – Pápa - Győr*) tengely megerősítése, új főúti szakaszok kiépítésével.
- A 77-es számú meglévő főút fejlesztésével Keszthely irányába (Veszprémet Tapolcán át a nyugat-dunántúli megyék központjaival kötné össze).
- Balaton térség kapcsolatrendszerének fejlesztése
 - közúton
 - ÉNy-i irányból a Balaton megközelítésének javítása a 83-as és a 84-es főutak fejlesztésével a települési elkerülő szakaszok (*Pápa, Devecser, Tapolca*) kiépítésével, a közlekedés biztonságának és az utak teherbíró képességének emelésével
 - vasúton
 - Budapest irányából vasúton az elérési idők számottevő javítása, északi parti vasútvonal villamosítása
 - A Balaton vasúton való körbejárása lehetőségének biztosítása a hiányzó néhány kilométeres szakasz kiépítésével (elsősorban a Balatonakarattya és Balatonaliga szakasz kiépítésével)
- A transzeurópai vasúti áruszállítási hálózat részeként működő országos törzshálózati vasútvonalak fejlesztése
 - Győr – Pápa – Celldömölk
 - Székesfehérvár – Veszprém – Szombathely
 - Boba - Ukk – Zalaegerszeg - Bajánsenye – (Szlovénia) viszonylatokon.
- A vasúti kapcsolat fejlesztése Veszprém – Zirc – Pannonhalma – Győr viszonylatban is térségi jelentőségű, mivel a két gazdaságilag kiemelkedő jelentőségű város közötti kapcsolat a Bakonyon keresztül leginkább fenntartható módon vasúton biztosítható.
- A pápai repülőtér fejlesztése
- A Veszprém-Szentkirályszabadja repülőtér távlati fejlesztése

Az ökológiai térszerkezet megőrzése és fejlesztése vonatkozásában

- A védett területek fennmaradásának biztosítása az országos és a megyei területrendezési tervekben meghatározott módon,
- A zöldhálózati rendszer folyamatosságának biztosítása a megyehatár melletti várostérségek terveinek egyeztetésével, összehangolásával.

Veszprém megye belső térszerkezetének továbbfejlesztése a településrendszer egészének, azon belül a térségi és mikrotérségi központoknak a fejlesztésével

A továbbfejlesztés során elérendő:

- az egyes településeken élők életkörülményei és életminősége javítása, a munkahelyek és a szolgáltatások elérhetőségének javítása,
- a térségi gazdaság versenyképessége fokozása,
- valamint a térszerkezet és a területfelhasználás hosszú távra szóló fenntarthatóságának biztosítása.

Valósuljon meg Veszprém – mint megyeszékhely - mellett egy városok hálózatára épülő rendszer, ezen belül kiemelt jelentőségű:

Veszprém fejlesztése

„Veszprém sajátos helyet foglal el Magyarország településrendszerében. Bár kívül esik a Budapesttől körülbelül egyórányi útra levő (*Tatabánya, Székesfehérvár, Dunaújváros, Kecskemét, Szolnok, Salgótarján által fémjelzett*) külső nagyvárosi gyűrűn, helyi földrajzi adottságai és szerepkörei révén mégis fentiekhez hasonló pozíciót foglal el a magyar városhálózatban.”

„Veszprém, történetileg „a királynék városa” a legélhetőbb közép-dunántúli város pozíció betöltésére törekszik autóipari, bútoripari, élelmiszeripari, építőipari, elektronikai húzóágazatain kívül a magas tudásigényű K+F+I iparágak, a turizmus, környezetipar (ökopolisz), vegyipar kitörési pontok megerősítésével. Ennek eredményeként a belső városgyűrű iparosodott és felsőoktatási képzőhelyekkel is rendelkező nyugati tagjaival, valamint Győrrel és Budapesttel a távolabbi jövőben egy egyre sűrűsödő tudástérséget alkothat. A térség kiterjed a közvetlen városi vonzáskörzeten túl is, pl. a Kelet-balatoni medence rekreációs és Várpalota ipari térségeire.” (Nemzeti Fejlesztés 2030)

Veszprém városfejlesztési célkitűzései között szerepelnek azok a („Nemzeti Fejlesztés 2030” által is meghatározott) elemek, amelyek révén a város hosszú távon maradéktalanul betöltheti a térségi pozíciójának megfelelő szerepkört. Ezek:

- Innováció-tudás bázisú gazdaság, kreativitás orientált környezet.
- Átlátható partnerség a magánszféra szereplőivel: gazdasági szempontokat is integráló városfejlesztés, átlátható együttműködésben a piaci szereplőkkel.
- Megbízható, kiszámítható fejlesztési beavatkozások, tervezett területkínálat.
- Beruházásokat ösztönző, az országos tervekhez illeszkedő gazdasági (ipar) területek kialakítása térségileg összehangolt módon.
- Élhető-vonzó város: minőségi lakóterületekkel, magas használati értékű zöldfelületekkel rendelkező város, attraktív városképpel.
- Reális helyzetértékelésre épített vízió, megújulni képes kitörési pontokon alapuló stratégia.
- Jövedelemtől és életkortól függetlenül használható, mozgásra, egészséges életmódra és kreativitásra ösztönző, tiszta (köz)területek.

Miközben Veszprém fejlődése húzóerőt jelent a megye egésze, leginkább annak középső zónája számára, a város regionális szerepe is kiemelkedő és átgondolt fejlesztéssel tovább fejleszthető. A megyeszékhely (*Székesfehérvárral együttműködő pólusvárosként*) a TEN10-es nemzetközi kelet-nyugati irányú (*Ausztriát Romániával összekötő*) kereskedelmi és közlekedési folyosó fontos állomása, így kapcsolatrendszere országhatárokon átívelő. Veszprém regionális és régió túli kapcsolatai is széleskörűek, összetettek. A város térségi pozíciói további erősítéséhez szükséges az észak-déli közlekedési-, gazdasági kapcsolatok kiemelt kezelése és a további fejlesztési lehetőségek megalapozása (*a kiépítés alatt lévő M8 folytatása Veszprém megyén át az országhatárig*) elsősorban Dunaújváros, Kecskemét, az É-D irányú (*elsősorban vasúti*) kapcsolat korszerűsítésével és kihasználásával Győr irányába.

A megye lakosságának hatodát, gazdaságának pedig több mint harmadát tömörítő megyeszékhely és egyházi székhely, egyeteme, felső- és középszintű ellátást biztosító kiterjedt intézményhálózata, épített környezetének kiemelkedő értékei, kultúrája, kutatás-fejlesztési és innovációs potenciálja, együttműködésre való készsége révén a Győr-Székesfehérvár-Balaton-Szombathely közötti térség vitathatatlan központja.

A makrorégió, a megye egésze és a város fejlődéséhez egyaránt hozzájárul, ha Veszprém Megyei Jogú Város fejlődik és tovább erősíti pozícióit. Ennek fő elemei:

- Veszprém megújuló térségi szerepvállalása, a térségi pozíció kihasználása annak érdekében, hogy a város a magyar városhálózat erős tagja maradjon,

- a városfejlesztés társadalmi feltételeinek javítása, a népességmegtartó és népesség vonzó képesség erősítése
- a Székesfehérvár-Veszprém pólusvárosi szerepének erősítése,
- a Székesfehérvár – Várpalota – Veszprém – Ajka ipari-, gazdasági és innovációs tengely kiemelt fejlesztése újfogalmazott gazdasági stratégiával,
- tudásalapú, innovatív gazdaság fejlesztése
- a város high tech központtá fejlesztése, ennek érdekében új vállalkozási zóna kijelölése,
- a Veszprém – Zirc – Győr közötti *(elsősorban)* vasúti kapcsolat fejlesztésének támogatása,
- a győri irányú gazdasági kapcsolatok erősítése, a járműiparhoz kapcsolódó kutatás-fejlesztési potenciál fejlesztése,
- a megyében rendelkezésre álló munkaerő helyben foglalkoztatásának erősítése, a helyi gazdaság bővítése,
- a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területéhez való csatlakozás,
- az iskolavárosi és megye központi szerepének további erősítése,
- jó minőségű városi környezet fejlesztése
- a városi *(táji- és épített)* környezet folyamatban lévő fejlesztésének folytatása,
- az ökopolisz klaszter kiteljesítése,
- illetve a példaértékűen kidolgozott energiasztratégia megvalósítása *(a Nemzeti Energiasztratégiában meghatározott csökkentett CO₂ kibocsátással, alacsonyabb energia felhasználással, valamint az zöldenergiák arányának növelésével).*

Erőteljesebb térségi szerepvállalása, Székesfehérvárral való sokirányú együttműködése révén - *úgy gazdasági-, mint felsőoktatási- vagy kutatás-fejlesztési vonatkozásában* – Veszprém kihatása a megyehatárokon jelentősen túlnyúló térségre fog kiterjedni.

Veszprém megye fejlesztésének pólusai:

- **Veszprém megyeszékhely, és mint a Közép-Dunántúl egyik kiemelt pólusvárosa,**
- **Pápa, mint kiemelkedő pozíciójú és funkciójú térszervező város,**
- **Várpalota,**
- **Balatonfüred** *(utóbbi részben Balatonalmádi térségére is kiterjedően),*
- **a térségi jelentőségű Tapolca – Sümeg várospár,**
- **Ajka** *(Devecserrel),*
- **valamint Zirc,** a Bakony központja

A megye, illetve térségei fejlődése szempontjából kiemelten fontos e városrendszer (és e városok funkcionális várostérségei) összehangolt fejlesztése:

- **Pápa fejlesztése** a Győrrel közös gazdasági térben, azzal összehangoltan indokolt. Pápa és várostérsége tradicionálisan kialakult szerves településrendszert képez, amelynek meghatározó központja a jelentős gazdasággal, iskolavárosi tradíciókkal, térségközponti szolgáltatásokkal és kiemelkedő kulturális, épített környezeti értékekkel rendelkező város. Gazdaságának foglalkoztatást erősítő fejlesztésének célterületei az autókalkatrész gyártás, a környezetipar és az élelmiszer-feldolgozás, a húsipar. A város fejlesztése kihat egész várostérsége, a megye északnyugati térségének egészének fejlődésére.
- **Balatonfüred fejlesztése** a Balaton északi partja szempontjából kiemelt jelentőségű. A kiemelkedő gyógyászati potenciállal, kulturális értékekkel és tradíciókkal, természeti és épített környezeti értékekkel bíró, reformkori hagyományokat ápoló város a megyehatárokon túlnyúlóan országos jelentőségű. Városi szolgáltatásai – *a Balaton-felvidék sajátos településhálózata miatt* - ennél jelentősen kisebb térre terjednek ki, de központi szerepe több vonatkozásban a Balatonalmádi járás területe egy részére is kiterjed. Balatonalmádi a Balaton keleti

medencéjének idegenforgalmi és üdülőközpontja, és ezt a szerepét szükséges erősíteni a Veszprém irányú kapcsolatok szorosabbra fűzése mellett. Cél Balatonfüred térségi szerepének növelése, az egész éves foglalkoztatás lehetőségét bővítő – a turisztikai potenciált nem csökkentő – vállalkozások körének bővítése, a közszolgáltatást nyújtó (és egyúttal a foglalkoztatást bővítő) intézmények körének növelése, a minőségi szálláshelyek bővítése, a térségi marketing hatékonyságának javítása.

- A Balaton kapuja szerepkörben: **Tapolca és Sümeg ikervárosként történő összehangolt fejlesztése.** A Balaton turisztikai potenciálját sajátos és egyedi értékekkel kiegészítő várospár eddig is összehangolt fejlesztése további távlatokat ígér elsősorban a turizmusban, másodsorban a vidéki gazdaság potenciáljai kihasználásában.
- **Ajka fejlesztése** a 8-as főút menti gazdasági- innovációs tengely részeként fogalmazható meg. A város *(kialakulásának és fejlődésének sajátosságai miatt)* gazdasági és városias szerkezete miatt elkülönül a tőle északra illetve délre lévő falusias települések csoportjától. A térség legfőbb munkáltatói itt találhatóak. A város szempontjából fontos a városi és a térségi népesség életminőségének javítása, illetve a térségben meglévő gazdasági potenciál kihasználása, intézményrendszer optimális kialakítása. A többpólusú fejlesztési rendszerben Devecser fejlesztése erőteljesen kapcsolódik Ajka város fejlesztéséhez, Devecser és várostérségének a fejlesztése azonban több vonatkozásban az Ajkától északra és délre elhelyezkedő településcsoport fejlesztési irányával lehet hasonló, mivel míg Ajkán az iparosítás, ebben az ipari és városi karakterű Ajkát három oldalról körülölelő vidéki térben inkább a vidéki térségekben meghatározó potenciálok kihasználása lehet a fejlődés útja.
- **Zirc fejlesztése** a Veszprém-Győr közötti térben a Bakony fővárosa szerepkör kiteljesítésével fogalmazódik meg. Zirc a térsége szervező központja, de a térség egésze sok szállal kötődik Veszprémhez, a térség északi települései pedig a szomszéd megye és Győr irányába is vonzódnak. Zirc térsége a megye legnagyobb erdőterületeit foglalja magába. A térség karaktere a turizmus (természetjáró, téli, vallási), illetve a gazdag hagyományokkal rendelkező fafeldolgozás, faipar újraélesztésének kedvez elsősorban. A megye autóipari beszállítói szerepkörének erősítése szempontjából is figyelemre méltó lehetőséggel bír a térség. Nemzetgazdasági indokoltság esetén a bányászat újbóli felfuttatása is a térség egyik erőssége lehet.
- A Székesfehérvár-Veszprém-Ajka gazdasági és innovációs tengelyre felfűződő, egykori nehézipari centrum **Várpalota fejlesztése** a megye egyik nagy kihívást jelentő feladata. A térség potenciálja a még meglévő ipari infrastruktúra, a szakképzett munkaerő. Várpalotán és térségében - szemben a megye sok más térségével - nem idegen az ipar, a térség fejlesztésében is kulcsszerepet kell kapnia. Itt a mezőgazdaság és a turizmus legfeljebb kiegészítő szerepet kaphat.

Balaton körül agglomerálódó várostérség fejlesztése

Veszprém megyében – bár a tó déli oldalával összehasonlítva kisebb mértékben – de különleges agglomerálódó várostérséget képeznek a Balaton körüli települések. Az itteni települési és üdülőtérületek további összenövésének már szigorú területrendezési szabályozás is próbál gátat vetni, de a fejlesztéspolitikának sem szabad a Balaton menti beépítések fokozására ösztönözni a helyi szereplőket és a befektetőket. Az összenövés nem csak környezeti szempontból rendkívül káros, de a térség fő erőforrását képező turisztikai vonzerőt is felemésztheti. A Balaton parti településhalmaz ugyanakkor rendkívül hasonló gazdasági, társadalmi és környezeti eredetű településfejlesztési problémákkal és lehetőségekkel bír, ezért egységes kezelése és a települések fejlesztési együttműködése elengedhetetlen.

A Balaton parti zónájában a turisztikai potenciál szempontjából kiemelkedően fontos a víz megfelelő szintjének és minőségének biztosítása, a kotrás biztosítása, a strandok fejlesztése, valamint a sétányok és közhasználatú zöldterületek rendezésének folytatása.

Barnamezős területek újrastrukturálása

Bár Veszprém megye térszerkezetében nem képeznek összefüggő zónát, megkülönböztetett figyelmet igényelnek azok a térségek, amelyekben

- az egykori ipari övezetekben használaton kívül került, vagy alulhasznosított, általában leromlott fizikai állapotban lévő volt ipari épületek találhatók *(elsősorban Várpalota térségében, illetve Berhida Peremarton-gyártelep),*
- a környezetszennyezéssel terhelt egykori iparterületek, gazdasági területek és a hozzájuk kapcsolódó lerakók találhatók *(elsősorban Ajka és Devecser térségében),*
- illetve a volt katonai területek.

E térségekben a gazdasági szerkezetváltás és az újraiparosítás támogatása szolgálja a megye fejlesztését, hogy ne váljanak ezek a térségek „lebénult” gazdasági térré. E térségekben további cél fejlesztésben *(a Nemzeti Fejlesztés 2030 szerint):*

- környezetbarát technológiák preferálása, bevezetése,
- a korábbi környezetkárosítások felszámolása, kármentesítés,
- a foglalkoztatás támogatása, a felnőttképzések, átképzések, oktatás fejlesztése,
- környezeti nevelés bevezetése - szélesebb körű alkalmazása,
- az adottságok jó hatásfokú hasznosítása elengedhetetlen, így az ipari örökségvédelem, az arra alapuló további fejlesztések *(pl. turisztikai célú),* fenntartható környezetgazdálkodás és környezeti kármentesítés támogatása szükséges.

Az érintett megyék fejlesztési koordinációját igénylő feladat a Veszprém-Zala, a Veszprém-Vas és a Veszprém-Fejér megyék határán található, a **járasközponti városok gazdasági hatókörén kívül elhelyezkedő, (mindhárom megye vonatkozásában periferiát képező) településcsoportok erőteljesebb integrálása a gazdasági térszerkezetbe,** a településrendszerbe *(a tényleges gazdasági és társadalmi kapcsolatrendszerek figyelembevételével, függetlenül e településcsoportok mai közigazgatási hovatartozásától.)* A koordinált fejlesztéssel csökkenthető e területek további pozícióvesztése, népességmegtartó képességük további csökkenése.

Az ökológiai hálózat elemeinek védelme, a hálózat folyamatosságának elősegítése

Ennek részeként:

- Az erdőterületek további bővítése *(elsősorban a megyei területrendezési tervben kijelölt erdősisítésre javasolt területeken)* illetve a városok peremterületein a védőerdősávok bővítése érdekében a lakó és a gazdasági célú területek elválasztására.
- A biológiai aktivitás növelése elsősorban a városi településekben. A környezet minősége akkor javul, ha a beépítéssel, a biológiai aktív felületek csökkenésével járó beavatkozások után *(során)* a biológiai aktivitásérték nem egyszerűen pótlásra, hanem növelésre kerül. Ez a településen élők komfortérzetének növelésén túl klímavédelmi szempontból is hasznos.
- A termőhelyi adottságoknak megfelelő ökológiai gazdálkodás megvalósítása és támogatása. A természeti potenciálokkal való gazdálkodás érdekében cél a termőhelyi adottságokat maximálisan figyelembe vevő racionális földhasználat kialakítása, az egészséges élelmiszer termelés biztonsága érdekében miatt pedig az ökológiai gazdálkodás kiterjesztése, az ellenőrzött ökológiai gazdálkodásban részt vevő termőterületek és gazdaságok növelése.

- A települések zöldhálózati rendszerének fejlesztése (város és várostérségük összehangolt tervezésével és fejlesztésével). Cél a „zöldvagon”, az érékek számbavétele, a zöldterületek csökkenésének megállítása, növelése, fenntartható zöldterület-gazdálkodás megteremtése települési, majd várostérségi szinten. Cél a zöldfelületek és zöldterületek kiterjedésének növelése nem inváziós fajok alkalmazásával, biológiai aktivitásának és használati értékének növelése, a hálózatosodás elősegítése.

A mobilitás támogatása, az elérhetőség javítása, a közlekedés fejlesztése

A tudáshoz, a munkaerőhöz a termékekhez és szolgáltatásokhoz való hozzáférés meghatározó a térségek gazdasági fejlődésében. Az elérhetőség egyik eszközeként a közlekedésnek hozzá kell járulnia a társadalmi és gazdasági célok megvalósulásához. Ezért elengedhetetlen, hogy megfelelő minőségű, mennyiségű, valamint a területi sajátosságokat figyelembe vevő és kiszolgáló közlekedési rendszer jöjjön létre. Az elérhetőség egyrészt a mobilitás (közlekedés) mennyiségének és minőségének fokozásával, illetve keresleti oldalról az utazási igények csökkentésével, valamint egyéb alternatív megoldásokkal, például az infokommunikációs szolgáltatások fejlesztésével is javítható. (Nemzeti Fejlesztés 2030)

Az elérhetőség biztosításának egyik eszközeként a közlekedésnek hozzá kell járulnia a társadalmi és gazdasági célok megvalósulásához. Ezért elengedhetetlen, hogy megfelelő minőségű, mennyiségű, valamint a területi sajátosságokat figyelembe vevő és a megyei fejlesztési célok teljesülését elősegítő és támogató közlekedési rendszer jöjjön létre. A konkrét fizikai kapcsolatok hiánya akadályozza a térségeket, településeket gazdasági potenciáljuk kiaknázásában.

A mobilitás módozatainak fejlesztése kiemelt fontosságú Veszprém megyében a munkahelyek és foglalkoztató központok elérhetőségének biztosítása, ezzel a foglalkoztatás növelése érdekében.

Az elérhetőség nem csak a mobilitás (közlekedés) mennyiségének és minőségének fokozásával javítható, hanem keresleti oldalról az utazási igények csökkentésével, valamint egyéb alternatív megoldásokkal, például az infokommunikációs szolgáltatások fejlesztésével is. A tudás és információáramlás globális hálózataihoz való hozzáférés ma már gyakran a közvetlen, földrajzi közelségből adódó fizikai kapcsolatoknál is nagyobb jelentőséggel bír. Ehhez a technológiai infrastruktúra kiépítésén (vezeték nélküli internet-hozzáférés a közhasználatú tereken, szélessávú internet-hozzáférés minden településen) túl szükség van a digitális írástudatlanság felszámolására is.

Az elérhetőség biztosítását szolgálja a többközpontú fejlődés támogatása, amely révén a szolgáltatások közelebb kerülnek a lakossághoz és a gazdaság szereplőihez. Biztosítani kell, hogy a kis- és középvárosok, csakúgy, mint azok a települések, amelyeket maguk köré szerveznek egymással is minél jobban összekapcsolódjanak annak érdekében, hogy a térségen belül külön-külön rendelkezésre álló erőforrások minél nagyobb mértékben kombinálhatóak és helyben tarthatók legyenek. A helyi hálózatos struktúra így új gazdasági és társadalmi kapcsolatok kialakulását indukálja, és lehetővé teszi a helyi erőforrásokra épülő endogén fejlődést.

A duális gazdasági térszerkezet oldásának, a kis- és középvállalkozások erőteljesebb integrációjának feltétele a beszállító hálózatok erősítése, amelyet az elérhetőségoldaláról is támogatni kell. Ezért biztosítani kell a beszállítók és a multinacionális vállalatok közötti sokoldalú és rugalmas elérhetőséget.

Javítani kell a funkcionális és foglalkoztatási központok elérhetőségét, hogy összekötő kapocsként működhessenek vonzáskörzetük és a többi központ között. Annak érdekében, hogy a vidéki, illetve a

társadalmi-gazdasági szempontból periférikus térségekben élők minél kevesebb hátrányt szenvedjenek a szolgáltatásokhoz és a munkahelyekhez való hozzáférés tekintetében, alternatív lehetőségek kiaknázásán túl elsősorban a napi munkába járást megbízhatóan lehetővé tevő közösségi, és közúti közlekedés javítása szükséges.

Funkcionális központok elérhetőségének javítása

Egyaránt biztosítani kell Veszprém, mint széleskörű szolgáltatásokat nyújtó a megyeszékhely, valamint a kis- és középvárosok elérhetőségét a főúthálózat fejlesztésével, közösségi közlekedés számára pedig az egyéni közlekedéssel versenyképes vasúti kapcsolatokat kell kialakítani, kiegészítve a ráhordó autóbusz hálózattal:

- lehetőség szerint másodrendű főút, vagy jó minőségű mellékút szintű infrastruktúra biztosítása, vasúti közösségi közlekedés fejlesztése;
- városok közötti transzverzális főúthálózat fejlesztése, burkolat megerősítése, hiányzó kapcsolatok kiépítése;
- integrált, egymást kiegészítő vasúti és autóbusz közlekedés kialakítása;
- közvetlen elsőrendű közút (főút vagy gyorsforgalmi út) és vasúti kapcsolat kialakítása a régió megyeszékhelyei között;

Növelni kell a fenntartható közlekedési módok (például kerékpáros közlekedés) szerepét a helyi közlekedésben, megfelelő közlekedésszervezés és szemléletformálás révén. Az infrastruktúrafejlesztésnek ezen túlmenően a közlekedési módok közötti zökkenőmentes váltás biztosítására is tekintettel kell lennie (*intermodális csomópontok, P+R és B+R parkolók, összehangolt menetrend*).

A város és térsége esetében alkalmazható megoldások:

- utazási igény és távolság csökkentése vegyes területhasználattal, a tranzitforgalom kiszűrése (elkerülő útvonalak);
- városi tömegközlekedés fejlesztése, intermodális csomópontok, P+R, B+R parkolók kiépítése;
- biztosítani kell, hogy a kis- és középvárosok a maguk köré szerveződő települések bármelyikéből elérhetőek legyenek közúton és közösségi közlekedéssel, optimális eljutási idővel és távolsággal.

A tisztább környezet, az egészségesebb és a kulturális és szociális szükségleteire több időt fordító társadalom érdekében az utazási idő csökkentése és hasznosítása:

- A fejlesztések megvalósítása nem hathat a térségek lakosságának rendszeres közlekedési idejének és távjának növelése irányában (*beleértve a nem motorizált, pl. gyalogos és kerékpáros közlekedést is*). A fejlesztések így nem növelhetik a napi városi munka- és lakóhely közötti ingázás idejét, távolságát (*kivéve új munkahelyek létesítése*).
- A munkahelyteremtő fejlesztések hely kiválasztásában prioritásként meg kell jelennie, a minél rövidebb munkába járási időnek is.
- A fejlesztéseknek nem szabad akadályozni a településen belüli nem motorizált (*gyalogos, kerékpáros*) ingázás lehetőségét. Prioritást kell, hogy élvezzenek azok a fejlesztési alternatívák, melyek az akadályok felszámolását segítik.
- A közlekedési fejlesztéseknek segítenie kell, hogy a népesség helyben ki nem elégíthető szükségletei időben és távolságban rövidülő utazási kényszerrel tehesse meg, melynek fejlesztésén belül:
 - elsődleges prioritással bír a nem motorizált (gyalogos és kerékpáros) közlekedés, illetve a központi funkcióknak az ilyen formában elérhető hatótávolságon belüli kialakítása;
 - másodlagos prioritással bír a tömegközlekedés fejlesztése (valódi, az igényekhez igazodó szolgáltatásként);
 - harmadlagos prioritást jelent a kombinált (parkolj és utazz) rendszerek fejlesztése;

- csak utolsó sorban jelenhet meg az egyéni motorizált közúti közlekedési lehetőségek fejlesztése.
- a gyalogos-kerékpárosközlekedés vasúttal (*városon kötőttpályás, elektromos és gázüzemű is*) vagy vízi közlekedéssel (*másodsorban busszal*) kombinált rendszerei (*állomások megközelíthetősége: járható út, közvilágítás, kiszolgáló helyiségek, kerékpártárolás, kerékpárszállítás*);
- a vasúti (*városon kötőttpályás, elektromos, ill. gázüzemű is*) és vízi közlekedésfejlesztés, valamint a vasút-busz, hajó-busz kombinált közlekedés.

Veszprém megye közlekedésében, az eljutási idők, illetve az utazási távolságok csökkentésében szerepe lehet egy Badacsonyból induló új kompjáratnak, amely az M7 felé biztosítana új kapcsolatot és az északi parton szükségtelenné tenné a Balaton nyugati irányuló megkerülését a dél, délkelet felé irányuló forgalomnak.

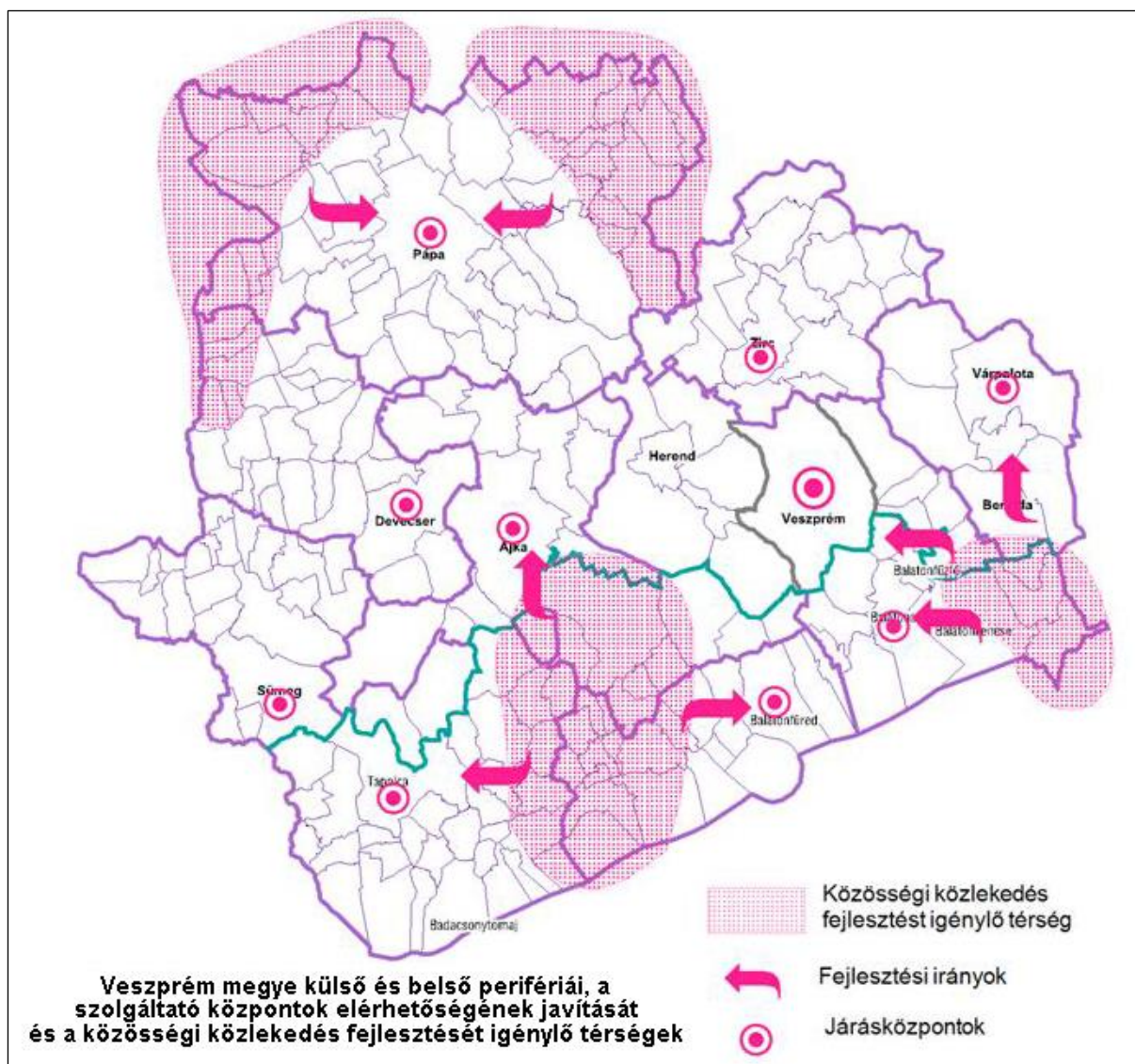
A hatékonyabb gazdaság, biztonságosabb, tisztább környezet érdekében az áruszállítás környezeti, műszaki, közbiztonsági károkozásának csökkentése:

- Az országon áthaladó tranzit áruszállítás szervezésére irányuló fejlesztés csak a vízi, a vasúti és a kombinált közlekedési formák használatára irányulhat.
- Az ország területét cél vagy kiinduló állomásnak tekintő áruszállítás szervezésére irányuló fejlesztésben prioritást kell, hogy élvezzen a vízi, a vasúti és a kombinált közlekedési formák használata.
- A regionális és nemzetközi közúti közlekedési folyosók kiépítésekor minden esetben prioritást kell élvezni a tervezett elkerülő szakaszok kiépítésének.

Veszprém megyén belül is alapvetően a műszaki infrastruktúra hálózatok rendszere (*azon belül pedig kiemelten a közlekedési hálózatok*) határozza meg a térségi kapcsolatok lehetőségét. A gazdaság fejleszthetőségét is lényegileg határozza meg egy-egy térség vagy terület kapcsolatrendszere, elérhetősége (*vagy éppen a kapcsolatok hiánya*). A megye lakosságának életminőségét is erőteljesen befolyásolja a munkahelyeknek, az egészségügyi- oktatási-, közigazgatási szolgáltatásoknak elérhetősége, a közlekedésre fordított idő, illetve a közlekedés színvonala, kulturáltsága.

Bár országos és megyei szinten is célkitűzés a közlekedési kényszer csökkentése, a digitális technológiák széleskörű alkalmazásával a távmunka, az e-ügyintézés, az e-közigazgatás széleskörű alkalmazása, a fizikai kapcsolatok szükségessége miatt még hosszú időn keresztül fontosak maradnak a közlekedési kapcsolatok. A közlekedési hálózatok fejlesztése, a közlekedés minőségének javítása pedig életminőséget befolyásoló tényező.

Ezért Veszprém megyében is kiemelt cél a közlekedési hálózatok bővítése valamint a közösségi közlekedés rendszerének fejlesztése, az egyes szolgáltatások elérhetőségének javítása, a hozzájárásban lévő társadalmilag indokolatlanul nagy különbségek csökkentése.

A közúthálózat fejlesztése

- A gyorsforgalmi és a főúthálózat fejlesztése (a megye nagytérségi integrálását segítő fejlesztések a megyén belüli közlekedést is segítik, ezért azok itt nem kerülnek ismételésre)
- A megye É-D-i és K-Ny-i irányú átjárhatóságának javítása
- A megye és térségei versenyképességének növelése érdekében cél a térségi központok (együtt a megyei gazdaság pólusai) közötti hálózatosodás elősegítése a közlekedésfejlesztés eszközeivel. A 71-es főút fejlesztése, valamint a Veszprém – Zirc – Győr irányú kapcsolatot biztosító 82-es főút fejlesztése, Bakonyon belüli új szakaszok, új nyomvonalevezetés lehetőségével (nagy távon) amennyiben az OTrT erre lehetőséget biztosít.

A kerékpárút hálózatok fejlesztése a településközi kapcsolatokat, kiemelten pedig a turizmus fejlesztésének szolgálatában.

A kerékpárút hálózat fejlesztése szempontjából a fejlesztés során előnyt élveznek:

- a megépült balatoni kerékpár (kör)útra ráhordó (jellemzően É-D irányú) hálózati elemek, amelyek révén biztosítható a turisztikailag attraktív tájrészletek és települések feltárása,
- a kerékpárutak hálózatosodásának elősegítése, a hálózatok folyamatosságát biztosító, hiányzó szakaszok megvalósításának kiemelt támogatásával.

Elérendő továbbá:

- a kerékpározáshoz szükséges infrastruktúra kialakítása, a szolgáltatások bővítése,
- a kerékpározás biztonságosságának növelése,
- a kiserőmű, alsórendű utakon a biztonságos kerékpározás feltételeinek javítása,
- a turizmus fejlesztése, a turisztikai szolgáltató helyek és attrakciók megközelítését lehetővé tevő – *kerékpározásra is alkalmas* - úthálózat fejlesztés támogatása olyan paraméterekkel (*pld egy nyomsáv kitérőkkel*) ami nem éri el a közutak számára meghatározott minimális paramétereket, mégis hozzájárul a területek feltárásához, továbbá pl. majorok elérhetőségének javulásához.

Az országos kerékpárút törzshálózat Veszprém megyét érintő elemei (*a megyén kívüli kapcsolati irányok megjelölésével*), amelyekhez a turisztikai célú kerékpárút hálózati fejlesztések csatlakozhatnak:

- 7.A: Balatonakarattya - Siófok - Keszthely - Sármellék - Zalakaros - Nagykanizsa - Kaszó - Nagyatád - Berzence - (Horvátország)
- 8. Északnyugat-dunántúli kerékpárút:
 - 8.A: Győr - Pannonhalma - Csesznek - Zirc - Veszprém - Balatonalmádi - Balatonfüred
 - 8.B: Tihany
- 10. Közép-Európa Vizei kerékpárútvonal (14-es jelű Euro Velo): Szentgotthárd - Zalaegerszeg - Keszthely - Tihany - Balatonakarattya - Székesfehérvár - Budapest - Hatvan - Gyöngyös - Eger - Hortobágy - Debrecen - Nyírábrány
- 81. Balaton-Rába kerékpárút:
 - 81.A: Veszprém - Nagyvázsony - Kapolcs - Tapolca - Sümeg - Somlósárhely - Pápa - Árpás - Győr
 - 81.B: Tapolca – Szigliget
- 83. Rába-Bakonyalja kerékpárút:
 - Sárvár - Celldömölk – Mersevát - Pápa

A térségi kerékpárút hálózat (*a megyei területrendezési tervben meghatározott*) tervezett elemei (és kapcsolatrendszer):

- Balatonfűzfő - Papkeszi - Berhida - Ősi - Várpalota - Bakonykúti
- Nemeskeresztúr - Rigács - Ukk - Zalagyömörő - Sümeg - Mihályfa
- Taliándörögd - Halimba - Ajka - Magyarpolány - Döbrönte - Ganna
- Devecser – Ajka - Kislőd
- Ajka - Úrkút - Nagyvázsony
- Ajka - Városlőd - Szentgál - Herend - Bárd - Veszprém
- Bakonykoppány - Bakonyszücs - Bakonybél - Pénzesgyőr - Zirc
- Kemenesszentpéter - Vág
- Kislőd – Úrkút
- Pápa - Béb - Bakonykoppány - Fenyőfő – Bakonyszentlászló - Bakonyszentkirály - Veszprémvarsány
- Pápa - Ganna - Bakonypölöske - Noszlop - Oroszi - Doba – Somlószlós
- Várpalota
- Várpalota - Pétfürdő – Berhida
- Veszprém - Veszprémfajsz
- Zirc - Olaszfalu - Bakonynána - Jásd - Szápár - Bakonycsernye
- Pápa – Nagycsád – Nemesgörzsöny – Egyházaskesző – Kemenesszentpéter – Pápoc

BKÜTrT-ben meghatározott (MaTrT 12/5. melléklet) térségi kerékpárutak:

- Balatonfűzfő – [Berhida – Várpalota – Bodajk – Csákvár], a Csopak – [Veszprém],
- a Balatonfüred – Balatonszőlős – Vaszoly – Nagyvázsony – [Úrkút – Ajka],
- a Vöröstó – Monoszló – Badacsonytomaj,

- a Zánka – Monoszló – Kapolcs – [Ajka – Ganna],
- Hegyesd – Mindszentkállya,
- Vindornaszőlős – Zalasántó – Lesencetomaj – Tapolca

A közösségi közlekedés fejlesztése

Veszprém megyében a területfejlesztési célokhoz kapcsolódóan indokolt különösen nagy hangsúlyt helyezni a közösségi közlekedés fejlesztésére.

A közúti közösségi közlekedés fejlesztésének szempontjából kiemelt célterületek azok a települések, ahonnan a térségi (járás) központot 25 percen túli utazással lehet elérni személyautóval, illetve autóbusszal. Ebbe a kategóriába összesen 14 település tartozik:

- a megye és a pápai járás ÉNy-i csücskében Kemenesszentpéter, ÉK-i csücskében Nagydém, Bakonytamási, Gic térségében
- a devecseri járás és a megye nyugati szélén Adorjánháza térségében
- a megye és a balatonalmádi járás DK-i szegletében Csajág, Küngös, Balatonvilágos térségében
- a balatonfüredi járásban elsősorban a központtól legmesszebb fekvő Szentjakabfa, Balatoncsicsó, Szentantalfa, Monoszló községek vonatkozásában
- a veszprémi járás DNy-i szegletében Mencshely és Pula térségében

Fejleszteni szükséges az autóbusz közlekedést annak érdekében, hogy javuljon a munkahelyi és szolgáltató központok elérhetősége:

- az ajkai térségben elsősorban Csehbánya és Öcs települések vonatkozásában,
- a balatonalmádi térségben a távolság és az úthálózat miatt Balatonvilágos, Csajág és Küngös vonatkozásában,
- a veszprémi térségben Mencshely, Pula települések vonatkozásában,
- balatonfüredi térségben Monoszló, Balatonszepezd települések vonatkozásában,
- a devecseri térség települései közül: Oroszi vonatkozásában,
- a pápai térségben elsősorban Kemenesszentpéter, Nagydém, Bakonytamási és Gic települések vonatkozásában
- a sümegi térségben Dabronc vonatkozásában
- a várpalotai térségben Jásd és Tés települések vonatkozásában
- a zirci térségben elsősorban Lókút, Bakonyoszlop, Porva és Borzavár települések vonatkozásában.

A vasúti közlekedés fejlesztése is szükséges (a vasúton való közlekedés vonzerejének helyreállítása érdekében)

- a Balaton északi partvidék térségében a vasútvillamosítás folytatása Tapolcáig és a menetidő csökkentésével (kiemelten a Budapest – Székesfehérvár – Balaton viszonylatában)
- a térségközpont elérhetőségének javítása érdekében a pápai térségben Csorna-Marcaltó-Pápa viszonylatában

A fejlesztésekkel párhuzamosan szükséges az alkalmazkodás az integrált közösségi közlekedési rendszerekhez (távolsági busz és vasút, párhuzamosságok kikapcsolása és intermodális központok építése, integrált jegy- és tarifarendszer).

3.2. A városok és várostérségek összehangolt integrált fejlesztése, zöld és intelligens települések, a környezet, a zöld- és kékinfrastruktúra hálózatok összehangolt fejlesztése

„A várostérség az integráció terepe: Az ország fenntarthatóságának biztosításában játszott szerepük mellett a városok felelőssége óriási – jelentős gazdasági súlyukból adódóan – az ország gazdasági növekedésében és területi fejlődésében is. Várostérségeinknek kiemelkedően hozzá kell járulniuk az ország növekedéséhez, olyan országos jelentőségű célok eléréséhez, mint Magyarország versenyképes növekedési színhelyeinek biztosítása, a helyi és térségi gazdaságainak újjászervezése, energiatartósságának csökkentése, klímavédelmi célkitűzéseink elérése, a foglalkoztatottság növelése, valamint a hazai társadalom egészségi állapotának javítása, továbbá a családok, illetve a helyi közösségek megerősítése”. (Nemzeti Fejlesztés 2030)

Az európai fejlesztési dokumentumok (pl. *Lipcsei Charta*) is hangsúlyozzák város és térsége együtt tervezését és fejlesztését. A városok térségeikkel együtt akkor lesznek képesek megfelelni az összetett környezeti-társadalmi-gazdasági kihívásoknak (pl. *gazdasági válság helyi következményei, demográfiai válság, klímaváltozás*), ha problémákra térségi, integrált megoldásokat találnak. E kihívások ugyanis csak több ágazat és szereplő együttes fellépésével orvosolhatók. Az említett európai várospolitikai dokumentumok szerint az európai várostérségeknek az integráció terepévé kell válniuk.

A várostérségek (a közigazgatási határokhoz kevésbé ragaszkodó), a valós gazdasági és társadalmi kapcsolatokat érvényre juttató „funkcionális várostérségek” válnak magyar a területfejlesztési gyakorlat alapegységeivé.

Veszprém megye fejlesztésének célja e vonatkozásban a fenntartható várostérségi fejlődés biztosítása minden térségében.

A várostérségek szerepe a növekedésben

Az Országos Területfejlesztési Kon koncepció megfogalmazza a fenntartható, integrált növekedést is szolgáló várostérség fejlődést szolgáló „üzeneteket”, amelyeket – mivel azok összességében a Veszprém megyei várostérség tervezést is megalapozzák - indokolt beemlíteni a megyei fejlesztési koncepcióba is annak érdekében, hogy a nemzeti fejlesztéspolitikai stratégiai üzenetek eljussanak az egyes városi térségek szintjére:

- Harmonikus város-vidék kapcsolat a fenntartható térszerkezetért
- Magyarországon a kis- és középvárosi hálózat szerepe alapvető a vidékies, gyakran periférikus helyzetű térségek dinamizálásában. A város-vidék egységes rendszerének részét képezik a városi centrumok központi funkciói, azok térségellátó és -szervező szerepének növekedése, például az elérhetőség javítása, vagy a térségi munkahelyteremtéshez hozzájáruló helyi munkaerő-piaci politikát érintő fejlesztések révén. A város-vidék rendszer másik alapvető része az ellátott települések esetében a lakó- és rekreációs funkciók, illetve ezekkel párhuzamosan az ökológiai hálózatok, városok körüli zöld gyűrűk, zöldfelületek kiterjesztése.

A városok erősödő gazdaságainak bővülő munkahelyei – az elérhetőség és a hozzáférhetőség lehetőségeinek biztosítása esetén – hozzájárulnak a várostérségek periferiáin élő népesség megélhetése javításához is. A vidékfejlesztés célkitűzéseinek széleskörű érvényesítése, eszközeinek széleskörű alkalmazása e hátrányos mikrotérségekben (az egyes várostérségek központjaitól távolabb fekvő, ahhoz integránsan nem kapcsolódó településcsoportjaiban) hasonlóan hozzájárul az érintett területek fejlődéséhez. Ennek elérése érdekében Veszprém megye is támogatja és megvalósítja a

városok és várostérségeik integrált fejlesztési tervezésének és összehangolt fejlesztésének kialakítását, épít a területi együttműködésben rejlő lehetőségek kihasználására.

Városok ellátó szerepe a környező települések tekintetében

- A város és vonzáskörzetének szereplői közötti együttműködés fokozása.
- A város szétterülésének megakadályozása.
- A beépített területek összenövésének megakadályozása.
- Központi városok belterületének vonzóvá tétele a koordinálatlan területi terjeszkedés megelőzése érdekében.
- Az ökológiai funkciójú területek további visszaszorulásának elkerülése.
- Szabadterületek, és zöldfelületek hálózatba szervezése (zöld gyűrű) és minőségi bővítése– a helyi adottságoknak megfelelően a városkörnyéki területeken egységes, rendszerszerűen kezelt rekreációs, ökológiai, tájlesztettkai jellemzőkkel.
- Közbiztonságot erősítő elemek a várostérségek térszerkezetének alakításában.
- A városban található központi szolgáltatások hozzáférhetőségének biztosítása: a nyitva tartás szervezése, a környéki parkolási lehetőségek biztosítása, a közösségi és alternatív, gyalogos és kerékpáros közlekedés általi megközelíthetőség lehetővé tétele, az elektronikus szolgáltatások kialakítása, kihelyezett vagy mobil szolgáltatások révén.

Fenntartható és kompakt városszerkezet kialakítása

- A többközpontúság kiépítése nagytérségi, és városszerkezeti szinten egyaránt.
- Intenzív együttműködés elősegítése a szereplők között, hogy mérséklődjenek a közlekedési távolságok, és így korlátozódjon az urbanizált területek terjeszkedése a hatékony energia felhasználás szerint.
- Fenntartható mobilitási viszonyok megteremtése a városon belüli és város körüli utazási szükséglet mérséklése érdekében, a munkahelyek, lakóövezetek, szolgáltatási és közlekedési hálózatok elhelyezkedésének optimalizálása.
- Környezetbarát alternatív közlekedési eszközök fejlesztése (vasút, elővárosi vasút, kerékpárutak, ahol lehet vízi közlekedés és ezek kombinációi).
- A városszerkezet tagolása beépítetlen területekkel, zöldterületekkel és a természetes szellőzést biztosító zónákkal.
- A városi zöldterületek minőségi bővítése, hálózatba szervezése.
- A felszíni vizek és a városi hőszigetek hatásainak kezelése.
- A települési infrastruktúrák felkészítése a klímaváltozás kedvezőtlen hatásaihoz való folyamatos reagálásra.
- Magánberuházások esetén a barnamezős területek (használaton kívüli ipari területek) előnyben részesítése, a városi és zöldmezős beruházások háttérbe szorítása.
- Területileg integrált, komplex örökségvédelmi, értékvédelmi beavatkozások ösztönzése, fenntartható hasznosítása.
- Jövedelemtől és életkortól függetlenül használható, mozgásra, egészséges életmódra és kreativitásra ösztönző, tiszta (köz)területek
- Egyenlő hozzáférés biztosítása a természeti-, az épített és a kulturális örökségeinkhez.

A városok az energiafüggőség csökkentéséért és a klímavédelemért

A klímaváltozás alapvető okai és következményei nagyrészt a városi térségekben összpontosulnak. A városok mikro- és mezoklíma a globális változás hatásai nélkül is jelentősen eltérnek a kevésbé városiasodottabb térségektől, ezek a különbségek pedig a klímaváltozás hatására a későbbiekben felerősödhetnek. Így a várospolitikai klímaváltozásra adott reakciói napjainkban az európai gondolkodás részét képezik. A klímaváltozás hatásaira koncentrált megközelítésmód és az alkalmazkodóképességet célzó intézkedések (*mitigáció és adaptáció*) egyben lehetőséget is teremtenek az alternatív gazdasági növekedésre és a környezettudatosság növelésére.

Alkalmazkodás a klímaváltozáshoz a városokban

- Helyi szabályozások, adók, pénzügyi ösztönzők és beruházások alkalmazása a városi klímavédelem érdekében.
- A zöld gazdaság céljainak és elveinek követése, valamint a lokális erőforrásokra épülő helyi gazdaság erősítése.
- Klímabarát építészeti megoldások előnyben részesítésének támogatása.
- Városi zöldfelületek védelme, zöldinfrastruktúra fejlesztés.
- Jobb elérhetőség biztosítása kevesebb közlekedési szükséglettel optimális területhasznosítás révén.
- Klímabarát, alacsony szén-dioxid kibocsátású, versenyképes és biztonságos városi tömegközlekedés kialakítása, a gyalogos és a kerékpáros közlekedés előtérbe helyezésével, valamint a szolgáltatások technikai alkalmazkodása a klímaváltozáshoz.
- Fenntartható energia akcióprogram (SECAP) kialakítása és folyamatos vezetése a településeken, mely célja, hogy a település szintű energetikai stratégián keresztül a település fenntartható energiaellátási rendszerére vonatkozó javaslatokkal növelje azok ellátásbiztonságát és versenyképességét. Eszközei: az energiahatékonyság fokozása az így kapott fogyasztás kielégítése minél nagyobb arányban megújuló energia-források felhasználásával.
- Az intelligens település - „Smart City” – program, mely révén a városok képesek hatékonyan felhasználni erőforrásaikat, a legmodernebb technológiák alkalmazásával csökkentik működési költségeiket, mérséklék energia-felhasználásukat, szélesítik szolgáltatási kínálatukat, mindezekkel egy magasabb szintű életminőséget biztosítva.

A városok demográfiai problémáinak kezelése

A városok demográfiai problémáinak kezelésére átívelő, integrált beavatkozások szükségesek, kiemelt hangsúlyt fektetve a megfelelő munkalehetőségek biztosítására, a foglalkoztatás és a társadalmi befogadás eszközeivel. Egyes társadalmi csoportok vagy akár egész városok további elszigetelődésének megakadályozása érdekében nemcsak a magas képzettséget igénylő munkahelyek megteremtése a cél, hanem figyelmet kell fordítani az alacsonyabb képzettségű rétegek munkalehetőségeinek bővítésére, valamint a hátrányos helyzetű – *különös tekintettel a leromlott városrészekben koncentrálódó* – társadalmi csoportok szociális, oktatási és lakhatási helyzetének fejlesztésére is. A városoknak és érintett szervezeteknek fel kell készülniük a társadalom korszerkezetének változásából következő új szükségletek kielégítésére is.

Komplex megoldások a demográfiai kihívásokra

- Helyi munkaerőpiaci programok megvalósítása az elöregedésből és elvándorlásból fakadó munkaerő kiesés elkerülése érdekében.
- Korban, családszerkezetben, és társadalmi összetétel szempontjából vegyes lakóterületeket eredményező mechanizmusok alkalmazása.
- Új és jobb minőségű szolgáltatások biztosítása az idősödő népesség számára (szociális ellátás, egészségügy, kultúra, közlekedés, akadálymentes környezet, stb.).
- Közösségfejlesztő kulturális és társadalmi programok megvalósítása.

A városoknak és érintett szervezeteknek fel kell készülniük a társadalom korszerkezetének változásából következő új szükségletek kielégítésére, felfedezve a helyzetből adódó kihívások mellett a lehetőségeket is. Ezzel párhuzamosan, a helyi szintről kiindulva támogatni kell a kiegyensúlyozottabb korszerkezetet célzó politikák bevezetését (beleértve a családbarát politikákat), valamint a magasabb gazdasági aktivitási arányt célzó intézkedéseket.

Családbarát városok kialakítása

- Gyermekejöléti és családokat érintő oktatási, szociális és egészségügyi szolgáltatások biztosítása megfelelő minőségben, kapacitásokkal és elérhető módon.

- Családbarát foglalkoztatási és munkahelyi környezet megteremtése, távmunka lehetőségének biztosítása.
- Akadálymentes, családbarát környezet kialakítása (beleértve a település közösségi tereit is, mint közfunkciójú épületek, terek, parkok), és a családbarát társadalmi környezet erősítése.
- A gyermekvállalás közösségi szerepének, fontosságának tudatosítása a helyi társadalom számára, a gyermeket vállalók megbecsülése, családbarát példák támogatása és népszerűsítése.
- Családbarát foglalkoztatás és munkahelyek körülményeinek megteremtése.
- Közbiztonságot erősítő elemek az épített környezet kialakításában, társadalmi összefogás keretében, esetenként pedig infokommunikációs és térinformatikai eszközök, rendszerek alkalmazásának ösztönzése a várostérségek működésében a bizalom és biztonság megerősödése érdekében.
- Közösség és társadalom orientált városfejlesztés.

A leromlott városrészek hanyatlásának megállítása, megelőzése

A városok nagy kihívásokkal néznek szembe, különösen a hálózatos gazdasági struktúrák és kapcsolatrendszerek változásával és a globalizációval összefüggésben. Különösen nagy probléma a magas munkanélküliség és a társadalmi kirekesztés. Egy városon belül is jelentős különbségek lehetnek az egyes városi területek gazdasági és társadalmi lehetőségeit illetően, vagy a környezetminőség változása szempontjából.

Szegregáció megelőzése a hanyatló városrészekben

- A helyi közösség oktatási és képzési lehetőségeinek fejlesztése a gyermekekre és fiatalokra összpontosító proaktív politikákkal együtt.
- A fizikai környezet fejlesztésére irányuló stratégiák kidolgozása.
- Városi, városrészi léptékben a térben koncentrálnódó társadalmi kihívások hatékony kezelése, szegregált területek kialakulásának megelőzése, a kialakult szociális problémák hatékony kezelésével.

Funkcionális várostérségek Veszprém megyében

Bár a formálódó hazai területfejlesztési tervezési rendszer azt sugallja, hogy a várostérségek lehatárolása fő vonalaiban megegyezik a formálódó járásrendszer lehatárolásaival, azzal az eltéréssel, hogy egy-egy funkcionális várostérséghez több járás területe is tartozhat. A megyei tervezésnél azonban indokolt azokat a pontosításokat elvégezni, amelyek eredményeként a lehatárolások a valós térkapcsolatokat mutatják.

Mint a „Nemzeti Fejlesztés 2030” is megállapítja: „vannak klasszikus, a megyehatárokon átlépő kis- és nagyvárosi vonzáskörzetek is, illetve olyan kisvárosi várostérségek, melyeket sokkal több szál fűz a szomszédos megye nagyvárosához, mint a megyeszékhelyhez.” Mindez arra utal, hogy a megyei tervezést és fejlesztést is csak erős területi szemléletben, egymással együttműködő megyékkel lehet ellátni. „Például Pápa térsége inkább Győrhez, mint Veszprémhez kötődik, Várpalota kapcsolatai Székesfehérvár felé legalább olyan élénke, mint Veszprém felé”. Kiemelhető a Balaton körüli városok helyzete, melyeket – az egymás közötti kapcsolataikból, valamint hasonló lehetőségeikből és problémáikból adódóan – több szál köti össze egymással, mint megyeszékhelyeikkel”.

Fenti tényezők azt bizonyítják, hogy míg a megye kisvárosainak várostérségei – a történetileg kialakult belső kapcsolatok erőssége miatt – meghatározhatók a megye közigazgatási határai között, a nagytérséglek jelentős több várost érintő várostérségek tervezése csak a külön-külön formálódó megyei területfejlesztési koncepciók összehangolásával vihető sikerre. Ezért Székesfehérvár, Veszprém, illetve Győr nagyvárosi térsége (a nagyvárosi térségek részét képező kisvárosi térségek sajátosságai figyelembevételével) megyeközi koordinációt igényel.

Összességében Veszprém megyében törekedni kell a fenntartható várostérségi fejlődés biztosítására.

Veszprém megye funkcionális várostérségei

Nagyvárosi térségek:

Veszprém, illetve Pápa olyan térségi szerepkörökkel bír, ami miatt kiemelt pozíciót töltenek be a megyei térstruktúrában. Veszprém megye kétpólusú városfejlődésének történelmi hagyományai vannak. A gazdasági és kulturális irányok és szerepkörök tekintetében a hangsúly az évek során Pápa városáról Veszprémre tevődött át. Ennek oka a Balatonhoz való közelség, az 8-as út, mind gazdasági tengely felértékelődése. A Bakony vonulatától északra egy erősen városi hiányos térséget találunk, mely központja Pápa. Pápa a Kisalföld szélén található, jó közlekedési kapcsolattal rendelkezik Győr irányába, ezért a gazdaság szereplőinek fontos fejlesztési irány. Pápa helyzete ezen belül speciális, hiszen a Győr-Moson-Sopron megye déli peremére is kiható óriási vonzáskörzete, illetve egyes felsőfokú oktatási és egészségügyi intézményeinek szolgáltatásai - az esetenkénti közép fokú ellátási hiányok ellenére - kiemelik a várost ebből a településkörből.

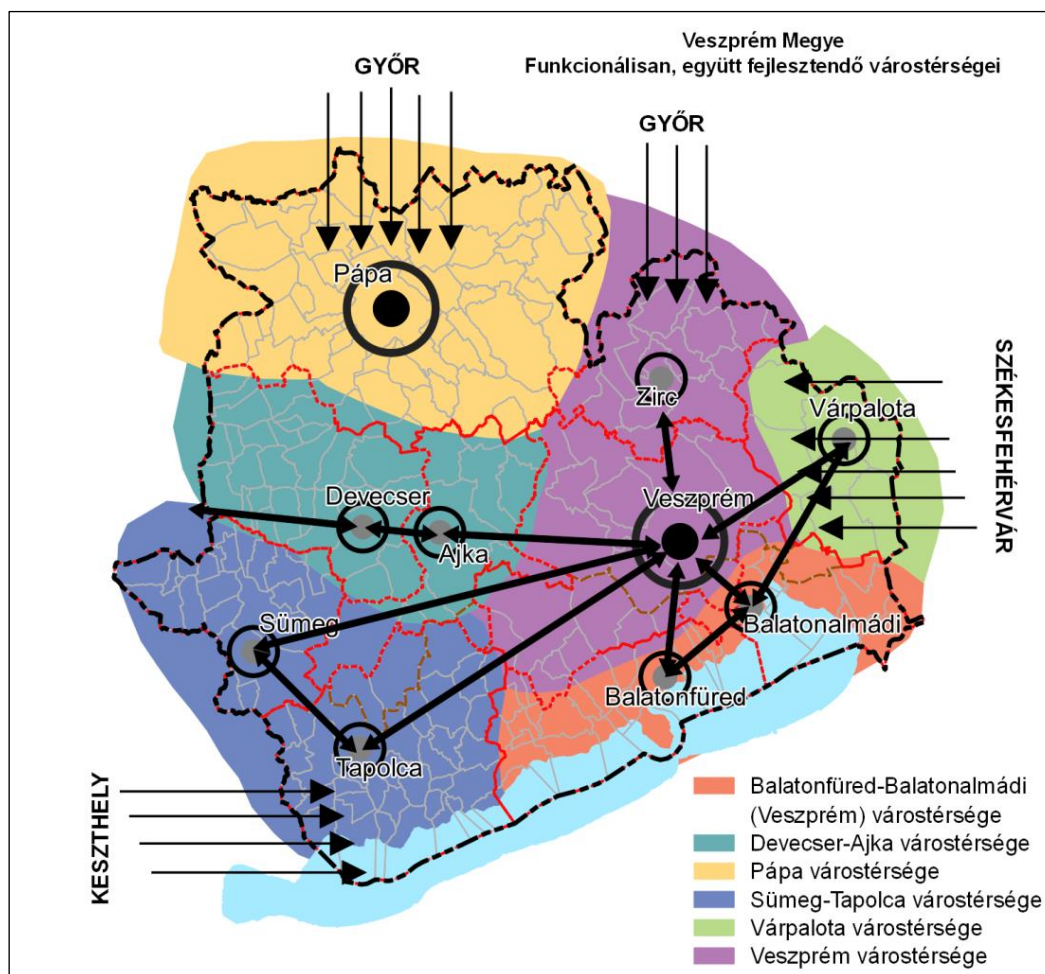
- **Veszprém nagyvárosi térsége**, amelynek a veszprémi várostérségen túl része a várpalotai, a zirci, az ajkai, a balatonfüredi és a balatonalmádi térség. A veszprémi nagyváros-térségen belül – *a sajátos üdülési-, rekreációs funkciók prioritása miatt – (a kiemelt üdülőkörzeten belül a tapolcai és a sümegi térséggel is együttműködve) önálló várostérséggé* fejlesztendő a **balatonfüredi** és a **balatonalmádi** térségek együttese.
- **Pápa nagyvárosi térsége** nagy vonzáskörzettel bíró gazdasági, oktatási, kulturális központ, amely több szálon kötődik Győr nagyvárostérségéhez, megyén belüli térségi kihatása a Somló vidékéig illetve Devecser térségéig terjed.

Várostérségek:

- **A várpalotai várostérség** – *sajátos két nagyváros közötti fekvése és gazdasági kapcsolatrendszere miatt* - több szálon kötődik Székesfehérvár nagyvárosi térségéhez is.
- **Ajka várostérsége** Devecser térségével együtt a 8-as főút mentén szerveződő gazdasági tér magterülete
- **Tapolca és Sümeg** ikervárosi **várostérsége** a Balaton nyugati kaputérsége
- **Zirc várostérsége** a Bakony térsége
- **Balatonfüred és Balatonalmádi:** a Balaton keleti medencéjének északi parti szervező központjai

Az egyes várostérségek összehangolt tervezése – *a várostérségen belüli differenciált fejlesztési célrendszer meghatározása* - során – az együtt-tervezés és a közös érdekek érvényesítésén túl figyelemmel kell lenni azokra a belső különbségekre, amelyek az eltérő településméretből, a térség gazdaságában, foglalkoztatásában és a térségben élő népesség ellátásában betöltött eltérő szerepre utalnak. E miatt a „városias” karakterű várostérségeknek is vannak jellemzően vidékies jellemzőkkel, sajátos potenciálokkal rendelkező települései, a vidéki karakterű várostérségeknek pedig városi karakterű központjai.

A várostérségek együtt tervezése során teret kell nyerniük a várostérségi települések által közösen kialakított és megvalósított fejlesztéseknek, és csökkennie kell a települési szinten kiosztott és a pályázati úton elérhető fejlesztési közpénzek jelentőségének. A fejlesztések a térség egészének javát kell, hogy szolgálják.

A várostérségek tervezése során együtt célszerű tervezni (és összehangoltan kell fejleszteni):

- „A várostérség egészét átszövő struktúrákat (pld közlekedési rendszereket, ökológiai hálózatokat).
- A központi város és vidéke közötti munka- és feladatmegosztást biztosító térstruktúrákat (pld. a foglalkoztatást, a közszolgáltatás nyújtásának helyszíneit, a rekreáció tereit).
- A várostérség egészét szignifikánsan érintő elemek fejlesztését, illetve azok térbeli kijelölését (pld nagyobb ipari beruházások, ipari parkok, vállalati zónák).
- A települések közötti versenyhelyzet tárgyát képező fejlesztési területek funkcióinak kijelölését (pld iparterületek, kereskedelmi központok).
- A településhatárokon átnyúló vagy egymást kiegészítő/ellensúlyozó térhasználati, településszerkezeti elemeket.
- Egyéb tématerületeket, amelyek összehangolt tervezésére közös szándék mutatkozik a települések önkormányzatai és a térségi szereplők részéről” (Salamin, 2009).

A várostérségi tervezés a települések együttműködésére épül. Cél a harmonikus város-vidék kapcsolat kialakítása a helyi és térségi gazdaság fejlesztéséért.

„A globalizálódó világban azok a helyi közösségek lehetnek sikeresek, amelyek felismerik helyi adottságaikat, értékeit, és azokon alapuló fenntartható rendszereket építenek ki. A hatékony és fenntartható, a külső tényezőknek kevésbé kiszolgáltatott térségi gazdálkodás érdekében előnyt kell élvezniük a környezetükbe illeszkedő, az anyag, energia, információ és tudás áramlását minél hosszabban az adott térségben tartó, a helyi erőforrásokat sokoldalúan hasznosító, valamint a városi-vidéki munkamegosztást kibontakoztató kezdeményezéseknek.”
(Nemzeti Fejlesztés 2030)

A várostérségi fejlesztések keretében a nagyobb városokban – *különösen a húszezer fő feletti városokban* – külön erőforrásokat kell fordítani a városi központok fejlesztését szolgáló sajátos akciókra is. Ugyanakkor kialakítandók a vidékies települések sajátosságainak megfelelő fejlesztések is.

A várostérségek fejlesztése során biztosítani kell, hogy összhangba kerüljenek a kormányzati, a megyei és a helyi szintű fejlesztések. Mindenhol fontos a komplex és integrált megközelítések alkalmazása, amely egyaránt kiterjed a települési infrastruktúrára, a közösségi és közúti közlekedésre, a gazdaságra és helyi gazdaságra, a foglalkoztatásra, a közszolgáltatásra, a társadalmi felzárkóztatásra, tudatformálásra vagy akár képzésekre.

A várostérségek tervezése során erősíteni kell a stratégiai szemléletet és figyelembe kell venni az alábbi (a „Nemzeti Fejlesztés 2030” dokumentumban meghatározott) irányelveket:

- Az integrált városfejlesztési politika adta lehetőségek nagyobb mértékű hasznosítása a városokban.
- A városi klímatervezés szempontjainak beépítése a városkülönböző ágazati, tervezési programjaiba horizontális szempontként.
- Széleskörű, rendszeres és szervezett tervezési partnerség kialakítása a városok és várostérségekben, bevonva a lakosságot, a civil és gazdasági szereplőket.
- Átlátható partnerség a magánszféra szereplőivel: gazdasági szempontokat is integráló városfejlesztés, átlátható együttműködésben a piaci szereplőkkel.
- A városfejlesztési eredmények nyomon követése („monitoring”) a stratégiák rendszeres felülvizsgálata, aktualizálása.
- Erősebb akcióterületi megközelítés alkalmazása: a városfejlesztési beavatkozások városrészi alapon ágazatilag összehangolt megvalósítása.
- Elmozdulás a településhasználó célcsoportok igényeire reagáló kereslet orientált várostervezés és fejlesztés felé.
- Területileg integrált, komplex örökségvédelmi, értékvédelmi beavatkozások ösztönzése, fenntartható hasznosítása örökségeink megóvása és az értékeinkkel való gazdálkodás megvalósítása, környezetükkel együtt.

Az integrált várostérségi tervezésnek a várostervezés hagyományos tématerületein túlmutatóan foglalkoznia kell:

- a helyi gazdaság térségi és globális kapcsolataival,
- a közösségfejlesztés, helyi kezdeményezések és helyi részvétel ösztönzésével a városokban, lakossági és vállalkozói szemléletformálással,
- a helyi termékek előállításának és értékesítésének fejlesztésével a városban és környező térségben, a helyi gazdasági együttműködések ösztönzésével
- a város és térsége élelmiszer ellátásának helyi (térségi) alapokra helyezésével, a szűkebb és tágabb környék mezőgazdasági termelőinek bevonásával.
- a piaci helyszínek biztosításával a városban a környéke, a „vidék” áru számára.
- az önkormányzat helyi gazdaságfejlesztési tevékenységének elősegítésével a helyi szabályozási eszközök révén.
- a szociális gazdaság kiépítésével és fejlesztésével,
- a helyi érdekű képzés, szakképzés kialakításával

- valamint a munkahelyteremtéssel a városkörnyéken.

Ez a várostérségi szintű tervezés új kihívások elé állítja a településeket. A feladat a települések önkéntes társulásával oldható meg hatékonyan *(erre a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 2011-ben módosított törvény lehetőséget biztosít)*. A valóságos koordinációban elkészülő várostérségi koncepciók és tervek *(majd az ezek mentén kialakuló fejlesztési megállapodások)* képezhetik az alapját a következő 2021 - 2027 közötti időszak fejlesztéseinek. Így biztosítható, hogy a források valóban a térség számára stratégiai fontosságú fejlesztésekre és beavatkozásokra fordítódjanak. A stratégiai célokat szolgáló, integrált megközelítéssel hozott későbbi fejlesztési döntések *(a területfejlesztési programokról, a konkrét támogatott fejlesztésekről)* pedig növelhetik a forrásfelhasználás hatékonyságát.

Természeti-, táji és egyéb stratégiailag fontos erőforrások megőrzése, fenntartható használata, energiahatékonyság és környezetünk védelme

Veszprém megye jelentős, sajátos és több vonatkozásban egyedi természeti erőforrásokkal rendelkezik, amelyre építve – *a hosszú távú fenntarthatóság követelményeinek is eleget téve* – jelen nemzedék érdekében tovább erősíthető és bővíthető a gazdaság, hatékonyabban kihasználhatók *(és kihasználandók)* a táji-, természeti környezetben, a termőföldben, a vizekben és a rendelkezésre álló ásványi nyersanyagokban rejlő potenciálok. Fontos fejlesztési erőforrás és lehetőség is a hosszú távú gazdasági potenciált és az életfeltételek javítását is biztosító - a hosszú távú fenntarthatóság követelményeinek is eleget téve - **természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás, az erőforrások megőrzése a jövő generációk számára**, mind mennyiségben, mind minőségben.

Fentiek mellett fontos - *az országos célkitűzésekhez is kapcsolódva* - az élelmiszer- és **energiabiztonság, a környezetbiztonság és a környezettudatosság erősítése, a klímabiztonság megteremtése**, az egészséges ivóvíz ellátás, a biodiverzitás, a tájak és az élővilág sokféleségének megőrzése.

Természeti erőforrásaink fenntartható használata, az értékek megőrzése

Természeti értékeink meghatározóak a területi fejlesztések számára is. Legjelentősebb természeti adottságaink és értékeink a területi tervezés, fejlesztéspolitika számára is megkerülhetetlen tényezők. (Nemzeti Fejlesztés 2030)

Veszprém megye kiemelkedően gazdag természeti erőforrásokban, amelyek így a megye és térségei fejlesztésének meghatározó erőforrásai. Ezért a megyei fejlesztési koncepció csak **olyan fejlesztési irányokat és beavatkozásokat támogat, amelynek eredménye nem jár a táji-, természeti potenciálok helyreállíthatatlan károsításával**, a tájkép harmóniájának sérülésével, a biológiai sokszínűség elszegényedésével. Ebben a koncepcióban olyan fejlesztési irányok élveznek preferenciát, amelyek anélkül használják ki ezeket a potenciálokat a mai generáció érdekében, hogy azzal az értékek hosszú távú megőrzését veszélyeztetnék.

A természeti táj gazdagsága, változatossága és harmóniája egyaránt fontos eleme *(és feltétele)* az itt élők életminőségének, a térséghez, a kiemelkedő karakteres vonásokkal bíró helyekhez való kötődésének, mint a vendégek fogadásának, a turisztikai potenciálnak.

Veszprém megye területfejlesztési koncepciója megerősíti az országos koncepciónak a Balaton térség fejlesztésére vonatkozó sajátos célkitűzéseit, mint olyanokat, amelyek a térség egészére elkészített

hosszú távú fejlesztési koncepció célrendszerével egybehangzanak, amelyek a Balaton térség Veszprém megyei területeinek fejlődését is jól szolgálják. Ezek a célok:

- A fenntartható és versenyképes turizmus megteremtése, a térség változatos vonzerőire és erőforrásaira épített új és komplex turisztikai termékek kialakítása, valamint magas színvonalú szolgáltatások nyújtása annak érdekében, hogy a térség újra a gazdasági növekedésünk egyik kiemelt színtere lehessen.
- A szezon meghosszabbítása egész éves kínálati programcsomagok megteremtésével, ennek érdekében térségi turisztikai hálózatok, tematikus utak kialakítása, megerősítése.
- Egységes térségi turisztikai menedzsment mellett a turisztikai kínálat területileg differenciált tervezésével a vendégforgalom területi szétterítése, a háttérterületek adottságain (*borvidék, nemzeti park, hegyek, erdők, aprófalvak, történelmi emlékek, népi hagyományok gasztronómia stb.*) alapuló alternatív turisztikai termékek kínálatának kifejlesztése és „értékesítése” a parttól távolabbi településeken.
- A Balaton, vizes élőhelyek és egyéb természeti területek ökológiai és kémiai állapotának megóvása és további javítása, a Balaton part terhelésének korlátozása, a nádasok védelme, a térség élő és élettelen természeti értékeinek megőrzése.
- A térség további beépítésének megakadályozása, tájrehabilitáció, a tájsebek kezelése, az eróziós és deflációs hatások mérséklése (*magaspart és pincevédelem*).
- Ingatlanállomány rehabilitációja, valamint a városiasodott környezet kínálta területeken új funkciókkal való hasznosítása (*pl. lakófunkciók, tudásalapú gazdasági tevékenységek, országos közigazgatási, közszolgáltatási funkciók*).
- A Balaton-felvidék aktív tájképvédelme, a természetvédelemre, táji adottságokra épülő gazdálkodási módok kialakítása, fejlesztése.
- A kulturális örökség magas szintű védelme, tudatosítása és bemutatása.
- Egységes, turisztikai vonzerőként is szolgáló balatoni közösségi közlekedési rendszer megteremtése.

Az országosan megfogalmazott célkitűzéseket Veszprém megye fejlesztési koncepciója az alábbi (*további*) célkitűzésekkel kiegészíti:

- A Balaton, mint fürdésre, vízisportolásra alkalmas tó hosszú és nagytávon való fenntarthatóságának biztosítása, a vízszint változások folyamatos figyelemmel kísérése és az üdülési potenciál alakulása szempontjából kedvezőtlen változások lehetőségének csökkentése.
- A Balaton-felvidék és a Bakony (Bakonyalja) fejlesztésének összekapcsolása a térség egésze turisztikai potenciáljának bővítése érdekében. A Bakony hegyvidéki jellege, aprófalvai települési és építészeti karaktere, a tájkép gazdagsága, a kiterjedt erdőségek, a gazdag vadállománya olyan potenciálok, amelyek – *a térségek közötti kapcsolatrendszerek erősítése estén* – jól egészítheti ki a Balaton térség turisztikai kínálatát. Az összehangolt fejlesztés hozzájárul a Bakony és a Bakonyalja potenciáljai hasznosításához, az érintett településeinek fejlődéséhez, a Balaton térsége vonatkozásában pedig a turisztikai kínálat gazdagításához, az üdülési szezon meghosszabbításához.
- Veszprém megyei jogú város területeinek és szolgáltatásainak teljes körű beintegrálása a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetbe, (*az üdülőkörzet határainak É-i irányba való kiterjesztése*)
- A különleges táji- és kultúrtörténeti értékekkel, egyediséggel bíró kultúrtájak - *azok között is kiemelten a történelmi borvidékek: a Badacsonyi borvidék, a Balatonfüred-Csopaki borvidék, valamint a Balaton-felvidéki borvidék* - megőrzve fejlesztése, a szőlő és borkultúra fejlődése eredményeinek erőteljesebb hasznosítása a turizmus fejlesztésében, a borutak integrálása a térség tematikus útvonalai rendszerébe.

Mint azt a „Nemzeti Fejlesztés 2030” megállapítja, a fejlesztéspolitika célja ezekben a különleges és egyedi táji értékekkel bíró térségekben – *mint a Balaton térsége, vagy a Somló térsége* - az idegenforgalom általános kedvező hatásai jobb érvényesülésének támogatása (*gazdasági és infrastrukturális fejlődés, munkahelyteremtés, helyi értékek kiaknázása, kulturális sokszínűség,*

kapocs a népcsoportok között), illetve a vele járó kedvezőtlen hatások (fokozott környezeti terhelés és beépítés, közlekedési terhelés emelkedése, egyoldalú gazdasági struktúra, potenciális társadalmi feszültségek) csökkentése vagy megelőzése.

Különleges táji értékekkel, rekreációs funkciókkal bíró övezetek

- A jellegzetes táji környezethez alkalmazkodó, hagyományőrző és a tájképet megőrző gazdálkodás támogatása (szőlők, legelők, kisparcellás gazdálkodás).
- A kulturális örökség megőrzése. Az épített örökség mellett a településszerkezet és településkép is megőrzendő érték ezekben a térségekben.
- Az épített örökség és tájhasználat megőrzését támogatja a térségre jellemző hagyományos mesterségek, haszonvétek, iparágak megőrzése és fenntartható fejlesztése.
- Helyi közösségek, helyi identitástudat fejlesztése, tudatosságának erősítése.
- A jellegzetes táji sajátosságokra épülő fenntartható turizmus fejlesztése, a helyi értékek bemutatása, a lokális adottságokhoz alkalmazkodó idegenforgalmi infrastruktúra, szálláshelyek, desztináció menedzsment kialakítása.
- Az idegenforgalom igényei szerint alakuló, koncentrált területhasználat kialakulásának megelőzése vagy tudatos irányítása; a túlzott mértékű, a táj- és településképet romboló beépítés megakadályozása.
- Az időben és térben koncentrált vendégforgalom szétterítése, a szezon meghosszabbításával, sokoldalú turisztikai kínálattal.
- Több lábon álló gazdasági szerkezet fejlesztése, az idegenforgalomtól való túlzott függés legalább szezonális csökkentése a turizmus igényeivel, érdekeivel összhangban.
- „Silver-economy” lehetőségeinek hasznosítása.
- A fokozott környezeti terhelés megelőzése illetve környezettechnológiai fejlesztésekkel annak kezelése, a vízellátás, hulladékgazdálkodás, szennyvízkezelés, zajvédelem, levegőtisztaság-védelem fejlesztése fokozott prioritás ezekben a térségekben.
- A helyi lakosság számára is hosszútávon élhető lakóhelyként kell megőrizni frekvenciát településeket, amit célirányos ingatlanpolitikával, szabályozással, képzésekkel, a fiatalok munkahelyhez és lakáshoz jutásának támogatásával, családbarát települések kialakításával lehet segíteni.
- A Balaton-felvidék (Kültúrtáj) világörökség várományosi helyszín fejlesztése, gondnokság és kezelési terv megalkotásával fenntartható fejlesztése. A világörökségi címre történő felterjesztést szolgáló kormánydöntés előkészítése. A várományos helyszín mind a hazai, mind a nemzetközi marketingjének erősítése. A „Magyarországi tájházak hálózata” által érintett települések (Bakonybél, Zánka, Balatonakali, Balatonkenese), továbbá a megyében található történelmi emlékhelyek (Pápa, református kollégium és ótemplom; Súly, református templom; Tihany, bencés apátság; Veszprém, Vár utca). Örökségvédelmi helyszínek köréből a sümegi püspöki palota, a dobai Erdődy-kastély, a cseszneki vár, a várpalotai vár, dabronci Szegedy-kastély és -kúria, valamint az egészségturizmus területéről a Pápai Gyógy-és Termálfürdő.

A természeti és a táji értékek védelme és fejlesztése

Az egész megye területén fontos. Kiemelten fontos a Balaton-felvidéki Nemzeti Park területén, illetve a természetvédelmi oltalom alatt álló területek által érintett térségekben (két tájvédelmi körzet, természetvédelmi területek, ex-lege védett területek, Natura2000 területek), de a táj meghatározó erőforrás jellege miatt fontos a „nem védett” tájaink értékeinek és karakterének, és a földtani értékek megőrzése szempontjából is.

Fontos ezért - a Magyarország által is ratifikált Európai Tájjegyzményben ajánlott módon és a Nemzeti tájstratégiával összhangban - táji értékeink, eltérő tájkaraktert hordozó területeink számbavétele, a tájtervezés bővítendő eszközrendszerével tájaink fejlesztése. A tájvédelem és a

tájfejlesztés terén fontos Veszprém megyében is a biológiai sokszínűség megőrzése, a biológiai aktivitásérték növelése a térség egésze hosszú távú fenntarthatóságának biztosítása érdekében. Támogatott az ökológiai hálózatok rendszerének fejlesztése, folyamatosságának biztosítása úgy térségi-, mint települési léptékben.

Zöldinfrastruktúra fejlesztés stratégiai célkitűzései

A zöldinfrastruktúra gerincét a zöldfelületek/zöldterületek („zöld” elemek) és a vízfelületek („kék” elemek) adják. A zöldinfrastruktúra kiegészítheti vagy esetenként kiválthatja a műszaki, azaz „szürke” infrastruktúra-elemeket (utak, csatornák, vezetékek és berendezések, épületek stb.). A zöldinfrastruktúra–akárcsak más infrastruktúrák – anyagok és energiák áramlását és az ezekkel való ellátást biztosító hálózatként működik (EU COM/249/2013). A zöldinfrastruktúra más megközelítésben egy koncepcionális szemléletmód, amely célja, hogy – az ökoszisztéma elemeinek és kapcsolatainak védelmével és fejlesztésével – integrált módon biztosítsa az ökoszisztéma javakat és szolgáltatásokat, csökkentve a környezeti és klimatikus kockázatokat, ezáltal segítve a népesség helyben tartását.

Az Európai Unió és hazánk e témakörben elfogadott stratégiai és koncepciói végrehajtásának (térségi, megyei szinten) való érvényesítésének hosszú távon érvényesülő fontos kimenete a biológiai sokféleség megőrzése, a természeti tőke védelme és növelése, hozzájárulva a biodiverzitás szempontjából jelentős másik közösségi kategória, a Natura2000 területek fenntartásához, a madárvédelmi-, valamint az élőhelyvédelmi irányelvek végrehajtásához.

A jövőkép elérését szolgáló – Veszprém megyében is érvényesítendő - középtávú, stratégiai célkitűzések, feladatok:

- Az egyes területek ökoszisztéma szolgáltatásának felmérése és értékelése (az Agrárminisztérium által koordinált 2020-ban záruló kutatás módszertani ajánlásai figyelembevételével).
- A megye zöldinfrastruktúra potenciáljának meghatározása (az EU stratégia által megfogalmazott kötelezettségként)
- Egy új megközelítésű, de a biológiai sokféleség megőrzését kiemelt célként kezelő zöldinfrastruktúra fejlesztési stratégia kidolgozása.
- A helyreállítási és a fejlesztési prioritások területileg differenciált meghatározása
- A biológiai sokféleség csökkenésének és az ökoszisztéma-szolgáltatások romlásának megállítása, állapotuknak a lehetőségekhez mért szintű helyreállítása Veszprém megyében a köz-és a magánszféra közötti partnerséggel.

Vizek nyújtotta potenciálok hasznosítása a térség fejlesztésében

A Balaton optimális vízkészlet-gazdálkodását meg kell valósítani. A Balaton mindenkori felső szabályozási szintjének infrastrukturális igényeit biztosítani szükséges. A Balaton, mint kiemelkedő potenciált jelenő üdülőtó mellett a megye gazdag vízkincse

- a hatékonyabban és többcélúan hasznosítható felszíni vizek,
- a kiemelkedő értékű karsztvíz kincs,
- illetve az ásványvizek

vonatkozásában is kihasználható lehetőséget jelent a megye és térségei fejlesztése során figyelembe véve a Víz Keretirányelvben foglaltakat.

A felszíni víztárolás lehetőségének hasznosításával (új domb- és hegyvidéki víztározók, szükségeltározók létesítésével) javítható a térség vízgazdálkodása, növelhető a visszatartott vizek mennyisége és hasznosítása, egyúttal pedig csökkenthetőek a lezúduló felszíni vizek okozta károk. Az indokolt

fejlesztéseket vízgyűjtő területenként elkészítendő olyan vízgyűjtő rendezési és vízgyűjtő-gazdálkodási tervekkel lehet megalapozni, amelyek alapján meghatározhatók a tározók helyei és a vízhasznosítás lehetséges irányai, a vízfolyások rendezésének feladatai. A kisvízfolyások rendezése során előnybe kell részesíteni a természetközeli megoldásokat. A mezőgazdaságban takarékosabb vízhasználat előnyben részesítése. Szükséges a felszíni vizek minőségének megóvását szolgáló gyakorlat bevezetése.

A térségileg kiemelkedő karsztvíz bázis védelme, a karsztvíz kincs hasznosítása mind nagyobb térségben az érintett lakossága egészséges ivóvízzel való ellátásának biztosítására. Figyelmet kell fordítani az emelkedő karsztvíz szintre és általa okozott környezeti hatásokra.

Ásványvíz, mint térségi jellegzetes természeti érték (és *fogyasztható egészséges ivóvíz*) védelme és hasznosítása, az erre épülő vertikum erősítése a Balaton-felvidéken kiemelten Tapolca térségében.

Kiemelt szempont a felszín alatti vizek megbecsülése, valamint a talajvíz minőségének védelme az általánosan terjedő jellemzően nitrát szennyeződés miatt. Törekedni kell településenként a minimum 65%-os közcsatorna bekötöttségi célarány elérésére.

Fontos a vízfolyásokat kísérő fás bokros vegetáció védelme is vízminőség védelmi, tájképi szempontokból és emellett klímavédelmi jelentősége is van.

Az ásványkincsek nyújtotta potenciálok figyelembevétele és hasznosítása

Az elmúlt évtizedekben a térségi erőforrások közül sokszor indokolatlanul háttérbe szorultak az ásványi nyersanyagok. Veszprém megye kivételes készletekkel rendelkezik barnaszénből, bauxitból valamint oxidos és karbonátos mangánércből, melyek korábban az ipari termelés meghatározó nyersanyagai voltak. Az ásványi nyersanyagok felhasználásánál figyelemmel kell lenni a levegőhigiénés szempontokra, a környezetkárosítások elkerülésének biztosítása céljából a környezetet kevésbé terhelő technológiákat kell alkalmazni.

Az ország energiaszektorának átrendeződése miatt az elmúlt évtizedekben csökkent a barnaszén jelentősége. A megyei területfejlesztési koncepció - figyelemmel az új Nemzeti Energiastratégiára - a szén mint energiahordozó hasznosítási lehetőséget tartalmazza. Azonban a szén vegyipari hasznosításának a megyében komoly hagyományai vannak, és ennek lehetőségét - korszerű, környezetkímélő technológiák alkalmazása mellett - továbbra is meg kell tartani. A prognózisok szerint a szén szerepe vegyipari alapanyagként felértékelődik, amely új perspektívát jelenthet ennek az alacsony fűtőértékű szénvagyonnak hosszú távú hasznosítására. Ezért ugyan a szénbányászat és a szén hasznosítása közép- távon még nem lesz újra stratégiai ágazata a megye gazdaságának, ezzel az ásványkincssel és hasznosításával hosszú távon számolni kell. Ehhez indokolt kihasználni a kiemelkedő végzetési kutatási tapasztalattal rendelkező Pannon Egyetem tudásbázisát.

A felhagyott bányaterületeket városi területeken innovatív, értékmegőrző és értékteremtő módon, az érintettek teljes körű bevonásával (tulajdonos, önkormányzat, állam, leendő használók stb.) javasolt hasznosítani.

A bauxitra (és kiegészítő jelleggel import bauxitra) épülő alumíniumipar gazdag tradíciókkal bír Veszprém megyében elsősorban Ajka, Devecser és Várpalota térségében. Tekintettel az iparág erős beágyazottságára e térségek gazdaságába, e térségekben megőrzése és fejlesztése stratégiai jelentőségű a jelentős számú – bauxit feldolgozásra, illetve az alumíniumra alapozó - vállalkozás fejleszthetősége érdekében is. Az iszapkatasztrófa súlyos környezeti károkkal járt, de a katasztrófa következményeinek felszámolása, újabb hasonló környezetkárosítások elkerülése nem kell, hogy

együtt járjon a bauxit-alumínium vertikum leépítésével. Veszprém megyének, illetve az érintett térségeknek (gazdasági és foglalkoztatáspolitikai) érdeke a bauxitra épülő vertikum fejlesztése, fejlődésének szigorú környezeti feltételrendszer közötti biztosítása.

A termőföld jelentette potenciál hasznosítása

Veszprém megye felszínének tagoltsága, az erdők jelentős kiterjedése miatt – *a Kisalföld kivételével* – országos összehasonlításban kevésbé alkalmas mezőgazdasági termelésre. A termőföld jelentette potenciál hasznosítása mégis stratégiai jelentőségű a megyében is.

A különböző termőhelyi adottságú területek lehatárolásait Veszprém megye területrendezési tervének övezeti tervlapjai tartalmazzák. Az ott lehatárolt területek jelenthetik egyúttal a fejlesztésben a különböző preferenciájú területeket is.

- A Kisalföld országos összehasonlításban kiváló és jó termőhelyi adottságú szántó területein cél a racionális földhasználat kialakítása, a hatékony és eredményes szántóföldi gazdálkodás feltételeinek megteremtése.

E területeken feladat:

- a parlagterületek csökkentése,
- a termőhelyi viszonyoknak megfelelő gazdálkodás támogatása,
- a takarmánytermesztésre alapuló állattenyésztés és a feldolgozóipar (*húsipar, tejipar*) fejlesztése,
- az energianövények termesztésének elkerülése az élelmiszertermelés elsődlegességének fenntartása érdekében.

A kedvező termőhelyi adottságú területen kiemelt jelentőségű az üzemi gazdálkodásra kevésbé alkalmas birtokméretek esetén a kiegészítő, háztáji gazdálkodás feltételeinek javítása, a felvásárló, feldolgozó hálózat kiépítése a termék-utak racionalizálása ennek a térségi szintű önellátás érdekében fontos gazdálkodási formának (*egyúttal a termőföldi potenciál hatékony hasznosításának*) bővítése érdekében.

- A megye közepes termőhelyi adottságú térségeiben elérendő:
 - a termőhelyi adottságoknak megfelelő gazdálkodás kialakítása és támogatása,
 - a munkaintenzív kertészeti ágazatok támogatása,
 - a kiegészítő, háztáji gazdálkodás feltételeinek javítása a termékek mind nagyobb részének helyben történő értékesítésével és feldolgozásával.
- A megye mezőgazdasági művelésre legkevésbé alkalmas - jellemzően kedvezőtlen lejtésviszonyú dombvidéki és erdőszűrt - területein elérendő:
 - a rét- és legelőgazdálkodás támogatása,
 - az erdőterületek bővítése (elsősorban a megyei területrendezési terv erdőszítésre alkalmas területi lehatárolása figyelembevételével),
 - a kisüzemi és háztáji állattartás támogatása, a termékek helyi és térségi piacra jutásának biztosításával, a felvásárlás megszervezésével,
 - az erózió elleni védelem.

Mindhárom célterületen támogatandó elsősorban falusias településeken a településen elfoglalt helye, helyzete és mérete alapján arra alkalmas, a belterületi lakótelkeken való saját célra, vagy kistermelői piacra szánt egészséges élelmiszerek termesztése (*és azok piacra juttatása*). A települési termőterületeken (kertek, zártkertek, gyümölcsösök) a trágyázás, műtrágyázás, valamint a kémiai

növényvédelem környezetkímélő módjának alkalmazása (nem pazarló vegyszerhasználat), ezáltal a vizek tápanyag- és szervesanyag terhelésének csökkentése a cél.

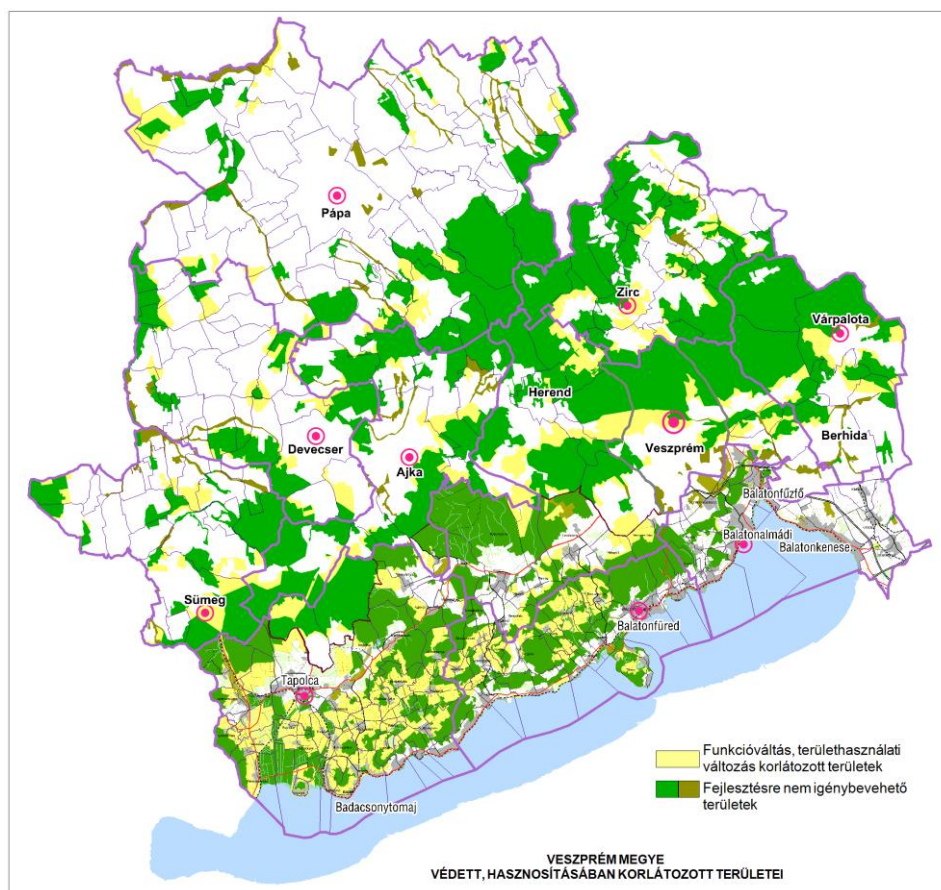
Az egészséges környezet és a jó környezetállapot, a környezet biztonsága stratégiai erőforrás (az itt élő népesség életminőségének biztosításához illetve a turizmus, az idegenforgalom fejleszthetőségéhez).

Általánosságban fontos a stabil és jó minőségű környezeti állapot elérése, alkalmazkodás az éghajlatváltozás okozta újabb kihívásokhoz. Elérésüket szolgáló fejlesztési feladatok:

- a környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése a környezeti nevelés, szemléletformálás, fenntartható termelési eljárások és fogyasztási szokások, illetve a környezeti információkat biztosító rendszerek támogatásával,
- a környezetvédelmi informatikai és monitoring rendszerek fejlesztése, az egyes területek környezetállapot változásainak értékelése a területi- és települési szintű tervezés szolgálatában,
- a termőhelyi adottságokra és a saját biológiai alapokra építő területhasználat, termelési szerkezet és agrotechnika kialakítása,
- a magasabb hozzáadott értéket előállító és nagyobb foglalkoztatást biztosító ágazatokra épülő termelési szerkezet kialakítása,
- több lábon álló és GMO-mentes gazdálkodás erősítése, az ökológiai gazdálkodás elterjesztése,
- talajaink mennyiségi és minőségi védelme, a talajok termőképességének megőrzése, szervesanyag-gazdálkodás, tápanyag utánpótlás,
- integrált környezeti tervezés és átfogó környezetgazdálkodás alkalmazása.

A védett természeti területek megőrzése, a biológiai és táji sokszínűség fenntartása érdekében feladat:

- a megyei területrendezési tervben lehatárolt – *a megyei ökológiai hálózat részét képező területek* - védelme, a vonatkozó védelmi előírások érvényesítése a települések tervezése és fejlesztési területek kijelölése során,
- a védelem tárgyát képező elemek fennmaradása elősegítése,
- a biológiai sokszínűség megőrzésének elősegítése,
- természeti területek és tájak rehabilitációjának támogatása a természeti és táji értékek megőrzésének, hosszú távú fennmaradásának érdekében (az érintett területek adott esetben az ökoturizmus, illetve a helyi lakosság rekreációs szinterei is lehetnek),
- az allergén gyomnövények visszaszorítása a lakó és üdülőterületek minőségének javítása érdekében,
- az ökológiai hálózatosodásának elősegítése

Fejlesztési feladatok a vizek minősége védelmében:

- a Balaton jó vízminőségének megőrzése, annak hosszú távú fenntartása az üdülési potenciál megőrzése érdekében,
- a megye karsztvíz bázisának hosszú távú megvédése, és hasznosítása az egészséges ivóvíz biztosítása érdekében, mind nagyobb térségben (a Dunántúli-középhegység több megyére kiterjedő karsztvíz kincsének gyűjtése, hálózatba emelése kiemelkedő lehetőség a sokszor nem megfelelő helyi kutak vízminőségének javítására),
- a takarékos vízhasználat ösztönzés és támogatása,
- az egészséges ivóvíz biztosítása és biztonságos szolgáltatása a lakosság és az üdülőnépesség részére a megye egész területén,
- a keletkező kommunális szennyvíz ártalmatlanítás javítása.

Fejlesztési feladatok a levegő minősége javítására:

Cél a városok levegőjének javítása *(az erre irányuló fejlesztések támogatása)*. Ennek eszközei:

- a zöldfelületek növelése, a kiporzó felületek csökkentése
- közlekedésfejlesztési beavatkozások és fejlesztések, a nagyobb népességű településrészek, településközpontok elkerülése, a forgalom további csillapítása kiemelten az üdülőterületeken és a városközpontokban.
- a korábban nem kellő hatékonysággal rekultivált (kiporzó) lerakók környezetrendezése.
- iparterületeken hatékony levegőtisztasági rendszerekkel telepítése,
- élhető településszerkezet kialakítása révén a városok átszellőzésének biztosítása,
- a megújuló energiák (pl.: termálvíz, szél-, napenergia) fűtési célra történő felhasználásának támogatását a lakosság körében, illetve a rossz minőségű szilárd tüzelőanyag – nem megfelelő kazánokban és szűrőrendszerrel történő – lakossági felhasználásának visszaszorítását a kisméretű részecske szennyezés csökkentése céljából,

- az útfelületek, és a beépített területek közötti kiterjedt zöldterületek (parkok, nagy lombú fák és cserjék) telepítése, főleg az aeroszol részecskék mennyiségének csökkentése céljából.

Fejlesztési feladatok a nyugodt lakó és üdülőkörnyezet, a csend biztosítására:

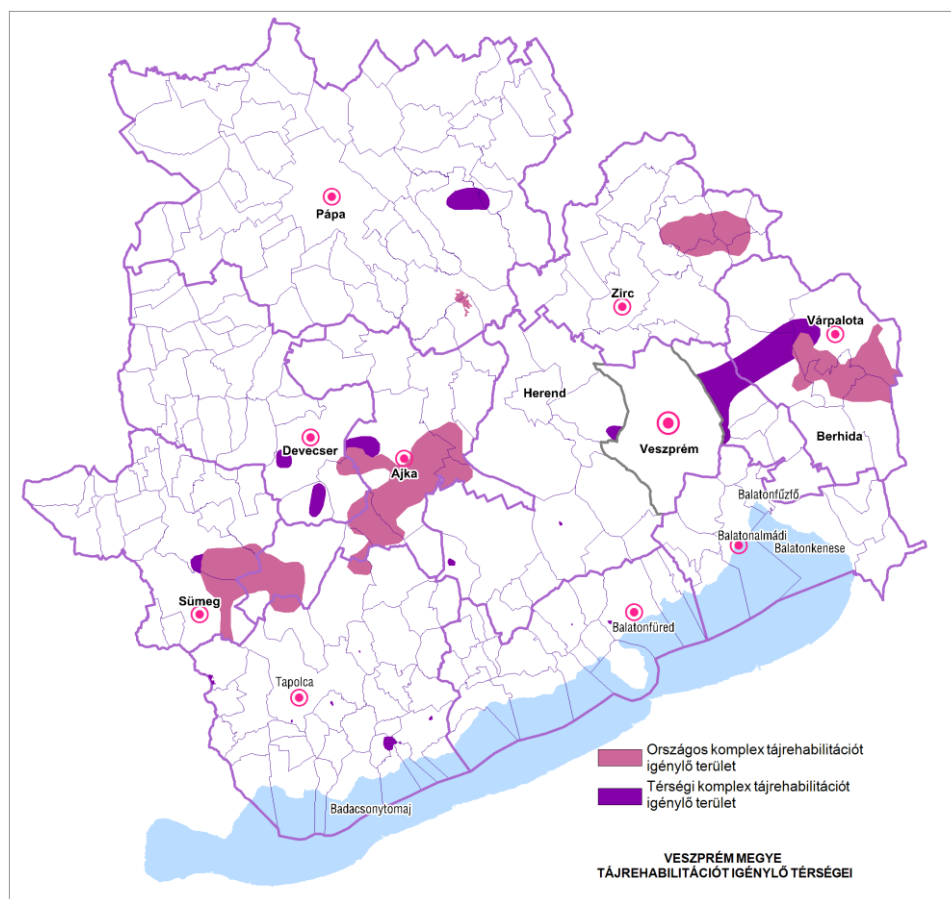
- csendes zónák kijelölése a lakó és üdülőterületek gyűjtőutaktól távolabbi, frekvenciált területein,
- a helyi társadalmak megítélése szerint zavaró funkciók és létesítmények korlátozása,
- a helyi közlekedés (forgalom) szabályozása, a települések legfrekvenciáltabb, (funkciójuk szerint elsősorban lakó-, üdülő-, rekreációs és településközponti) területeinek forgalomcsendesítése, az elkerülő forgalom lehetőségének biztosítása.

Fejlesztési feladatok a hulladékártalmatlanítás fejlesztésére:

- a keletkező hulladék mennyiségének csökkentése,
- a komplex hulladékgazdálkodási rendszerek teljessé tétele,
- a szelektív gyűjtés kiterjesztése,
- a szelektíven gyűjtött hulladékok újrahasznosításának fejlesztése, a környezetipar fejlesztése,
- amennyire lehetséges be kell tartani a következő prioritási sorrendet a hulladékgazdálkodási rendszerek fejlesztésekor: a hulladékképződés megelőzése, a hulladék újrahasználatra előkészítése, a hulladék újrafeldolgozása, a hulladék egyéb hasznosítása, így különösen energetikai hasznosítása, valamint a hulladék ártalmatlanítása,
- szükséges tudatosítani a lakosság és a vállalkozók körében, hogy: a hulladék érték. Azonban elsősorban keletkezésének csökkentésére, másodsorban hasznosítására kell ösztönözni a hulladék termelőket. Lerakókban való elhelyezésre pedig a lehető legkisebb mennyiség kerüljön, ami a hulladék lerakás költségeit is csökkenti.
- körforgásos gazdaságra való áttérés.

Fejlesztési feladatok a környezetbiztonság fokozására:

- A mentő-tűzvédelmi, katasztrófavédelmi lefedettség javítása, 15-20 percen belül helyszíni kiérkezés.
- A környezetre veszélyt jelentő iparral rendelkező térségekben a települési védelmi intézkedési tervek elkészítése és végrehajtása, a katasztrófavédelmi rendszerek karbantartása és fejlesztése.
- A biztonságos energiaellátás feltételeinek megteremtése, valamint az árvízvédelem határon átnyúló hálózatainak kialakítása.
- Az ipari tevékenységek környezetbiztonságának fokozása és annak ellenőrzése, az iszapkatasztrófához hasonló környezetszennyezések biztonságos elkerülése érdekében.
- Veszélyes ipari üzemek működését, veszélyes áruszállítás nyomon követését folyamatosan monitorozó, az ország teljes lefedettségét biztosító rendszerek kiépítése
- A termőtalajok elszennyeződésének megakadályozása az ökológiai gazdálkodásra alkalmas talajminőség mind kiterjedtebb területeken való biztosíthatósága érdekében.

Veszprém megye klímaadaptációs célkitűzései

Veszprém megye közgyűlése által elfogadott Klímastratégiája felhasználásával (Vibrocomp Kft, 2018)

Általános célkitűzések:

- Klímatudatos vízgazdálkodás és az aszályhoz, villámárvizekhez való alkalmazkodás elősegítése
- A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás települési szabályozási, jogalkotási lehetőségeinek elősegítése
- Zöldfelületek növelésének elősegítése a települési hőszigetek csökkentésére
- Élőhelyek megóvása és védettségi szintjük megtartása, természeti állapotuk fenntartása, javítása, és a természetvédelem érdekeinek figyelembe vétele
- Természetkímélő erdőgazdálkodás
- Borvidékeket érintő várható éghajlati változások felmérése, alkalmazkodási lehetőségek feltérképezése, és megismertetése a gazdálkodókkal
- A Balaton vízminőségének és vízszintjének fenntartása, illetve javítása az üdülturizmus érdekében

A megye specifikus adaptációs céljai a következők:

- Bakony, Somló és Balaton-felvidék élettelen és élő ökoszisztémáinak megőrzése, klímaváltozáshoz való alkalmazkodásuk elősegítése
- A Tapolcai tavasbarlang sérülékenységének csökkentése
- A Balaton vízi és vízparti élővilágának megőrzése, természeti állapotuk fenntartása, javítása
- A Várpalotai homokbánya sérülékenységének csökkentése
- Borvidékeket érintő várható éghajlati változások felmérése, alkalmazkodási lehetőségek feltérképezése, és megismertetése a gazdálkodókkal

- A Balaton vízminőségének és vízszintjének fenntartása, illetve javítása az üdülturizmus érdekében
- Fenntartható közlekedési projektek támogatása

Közműfejlesztési koncepció

Veszprém megye területfejlesztési koncepcióját az életkörülmények-, a környezeti állapot-, a fenntarthatóság javítását és a klímaváltozás okozta hatások kompenzálását szolgáló közműfejlesztési javaslatok érintik.

Életkörülmények javítását szolgáló közműfejlesztési javaslatok

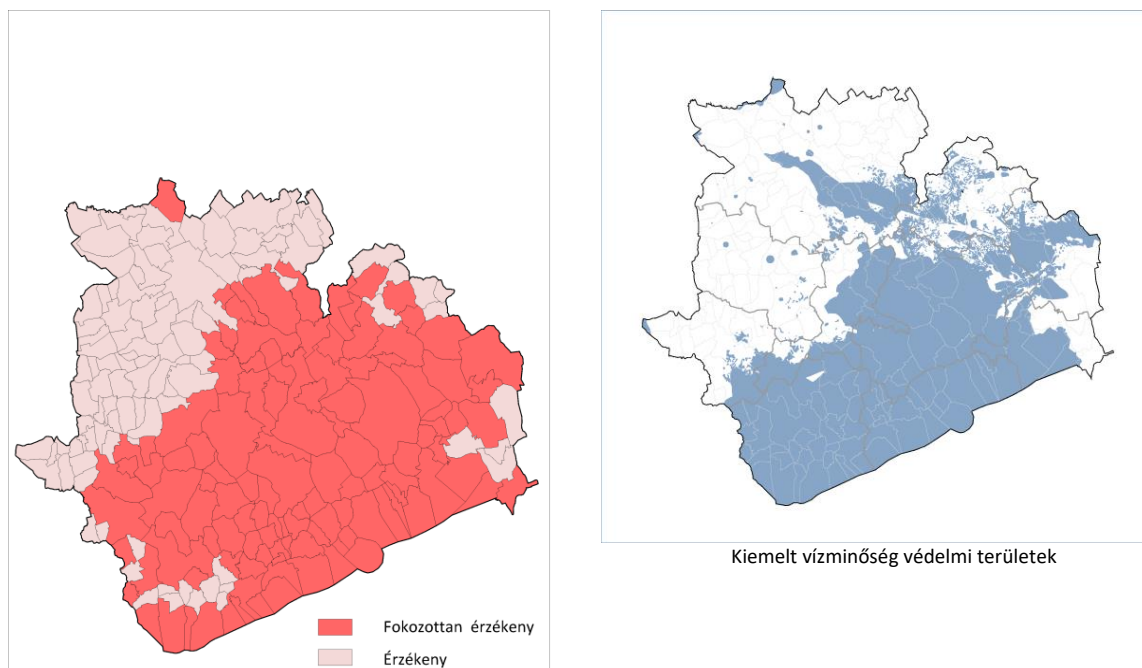
Veszprém megye kedvező táji, természeti adottsága, turisztikai jelentősége ellenére népességét az ezredforduló óta folyamatosan, átlagosan évente 0,4 % át veszítő megye, ahol a népesség megtartása kiemelt feladat. A népesség megtartás egyik eszköze a megfelelő életkörülmény biztosítása, amelyhez a villamosenergia, az egészséges ivóvíz és az automatikus hőellátás lehetőségének megoldása szükséges elsődlegesen. Ezek közül a villamosenergia és az egészséges vezetékes ivóvíz ellátás megye szintű kiépítettséggel biztosított. A földgázhálózat terén nem elég a beruházást megoldani, a rácsatlakozáshoz az elszegényedő településeknél a fenntartás támogatását is biztosítani kellene a hálózatról való lecsatlakozási folyamat megtöréséhez. A folyamatos támogatásra nincs az önkormányzatoknak lehetősége, ezért erre lehetőséget a kedvezőbbben, szinte költség mentesen üzemeltethető megújuló energiahordozók alkalmazása tudna nyújtani, amelynek beruházásához szintén támogatásra lesz szükség, de a fenntarthatósága könnyebben biztosítható.

Környezeti állapot javítását szolgáló közműfejlesztési javaslatok

A megye természeti adottsága az országos jelentőségű felszín alatti vízkészlete, a hidrogeológiai adottsága a nyílt karsztos fekvése és ezek védelmét szolgálja a kijelölt kiemelt vízminőség védelmi területek övezete. A megye gazdasági életének alakításában a turisztikának, mint gazdasági iparágnak van meghatározó szerepe, amely a levegőtisztaság és környezeti állapot fokozottabb védelmét igényli.

Amíg az életkörülmény javításához elsődlegesen a villamosenergia, az egészséges ivóvíz és az automatikus üzemvitelű termikus energiaellátás megoldása szükséges, a települések környezeti állapotának alakulását, annak a felszíni és felszín alatti vízkészletek védelmét és a levegőtisztaság biztosítását alapvetően befolyásolja a szennyvízkezelés megoldása és a hagyományos energiahordozók hasznosítása a termikus energiaellátásra.

A megye területét érinti nagyon nagy kiterjedéssel a felszín alatti vízminőség védelmi övezet területe, amelyre vonatkozó 9/2019 (VI.14.) MvM rendelet előírásai alapján az érintett területről a szennyvizeket közcsatornás hálózattal kell kivezetni, a csapadékvizek elvezetés megoldási lehetőségei is korlátozottak és az egyes települések helyi építési szabályzatában a területre vonatkozóan egyedi szabályozást kell előírni. A szintén felszíni és felszín alatti vizekkel foglalkozó 27/2004 (XII.25) KvVM rendelet szerint a megye területe különböző érzékenységgű felszín alatti vízminőség védelmi területen fekszik.

Ezek a hidrogeológiai adottságok mellett a vízbázisokra kijelölt hidrogeológiai védőidomok különösen igénylik, hogy a szennyvíz megyei szinten közcsonnával kerüljön elvezetésre.

A csatornázatlan települések a megye északi részén fekszenek. Kiemelt fejlesztési feladat a szennyvízgyűjtés közcsonnás elvezetésének megyei szintűre emelése. Elsődlegesen a még csatornázatlan településeken kell a közcsonnás szennyvízelvezetést megoldani, aztán a már csatornázott településeken kell a csatornahálózatot növelni és a rácsatlakozás mértékét javítani.

Veszprém megyére különösen jellemző a nagyszámú volt kiskertes ingatlanok előfordulása. Fontos, hogy a volt zártkerti, kiskertes ingatlanok ellátására közüzemű vízellátás vagy ne épüljön ki, vagy indokolt esetben és az önkormányzat támogatása esetén a mégis kiépítésre kerülő közüzemű vízellátás viszont közcsonnás szennyvízelvezetés nélkül sehol sem épüljön.

Veszprém megye nyílt karsztos területen fekvő településein a felszín alatti vizek védelme az elsődleges és ennek érdekében a szennyvízelvezetés, kezelés sokkal gondosabb és kockázatmentesebb megoldást igényel, különös tekintettel az egyes település topográfiai adottságaira, még átmeneti, szezonális időszakokra is. Ilyen természeti adottságokkal rendelkező településeken még tisztított szennyvíz sem szikkasztható a talajba. Beépítésre nem szánt területen, ha egyéb vízbázis, vízkészlet védelmi igénye nem tiltja, zárt medencés gyűjtés javasolható. Az újonnan csatornázásra kerülő területeken már elválasztott rendszerű vízelvezetést kell építeni akkor is, ha a továbbvezetés a befogadó tisztítótelepig még egyesített rendszerrel üzemelő főgyűjtőkkel történik. Az egyesített rendszerű szenny- és csapadékvíz hálózati rendszerek hosszabb távra elválasztottá tételére fel kell készülni. A hatékonyabb szennyvízkezelés, energiafelhasználás érdekében javasolt az egyesített rendszerek felszámolását mielőbb megvalósítani, figyelemmel arra is, hogy egyesített rendszer döntően nagyobb települések belvárosi területein jellemző, ahol más fejlesztési feladatok megvalósítását megelőzően javasolt a burkolat alatt elhelyezett közművek racionalizálása.

A téli fűtési energiaellátás megoldásával egyidejűleg a klímaváltozás okozta felmelegedés problémájával, annak a hatáskompenzálási igényével is célszerű egyidejűleg foglalkozni. Reálisan, néhány éven belül a hűtés lehetőségét is meg kell oldani. Ma hűtésre alkalmas klímaberendezések villamosenergia ellátást igényelnek, annak beruházása és gazdaságos üzemeltetése is megoldandó

helyeken történjen, ahol az ivóvíz minőségű vízre szükség van. Szükséges az előregedett ivóvízvezetékek rekonstrukciójának megvalósítása is. A nem ivóvíz minőségű vízigény kielégítésére a házi kutak, a szürkevíz hasznosítás és a csapadékvíz visszatartás, gyűjtése egyaránt segítségül szolgál.

A klímaváltozás hatásainak a kezelését segítő közműfejlesztési feladatok

A zavarmentes vízelvezetés, villámárvizek elvezetés biztosítására nem a hálózati paraméterek növelésével átépítendő vízelvezető rendszer ad megoldást, hanem a vízelvezetés kiegyenlítettébbé tételét szolgáló helyi vízvisszatartás kiépítése vezethet eredményre. A helyi vízvisszatartás megoldásánál egyidejűleg a klímaváltozás okozta szélsőséges csapadékesemények kezelési igényét is figyelembe kell venni. A víz-visszatartás igényét a víz továbbvezetési lehetőséghez igazítva kell szabályozni. Új építéseknel, burkoltsági arány növelését jelentő beruházásoknál már elvárásként fogalmazható meg a helyi vízvisszatartás követelménye, s ezzel a vízelvezető hálózat terhelése fékezhető. Ezért minden beruházásnál, telekalakításnál a többlet csapadékvizek elvezetéséhez a vízelvezető hálózat túlterhelésének megakadályozása érdekében a csapadékvizek visszatartására helyi záportározó létesítése szükséges, amelyből a vizet csak olyan vízhozammal lehet késleltetve a közhálózati rendszerbe vezetni, amelyet a szállítás útján a vízelvezető rendszer kiöntésmentesen fogadni és továbbszállítani tud. A beépítésre nem szánt erdő és mezőgazdasági területen is célszerű záportározókat létesíteni, amelyek a csapadékesemények hiányának a kompenzációját szolgálnák.

A megyében megújuló energiahordozók közül érdemi hasznosításra a napenergia alkalmas. A napenergia passzív és aktív hasznosítási lehetőségét is célszerű hasznosítani.

3.5. Veszprém megye fejlesztésének elvei, horizontális célok

Távlatosság

(a hosszú távú célok szem előtt tartása a közép és rövid távú fejlesztési döntések meghozatalánál)

Térségi szemlélet

(a térségi célokból kibontott, a térségi érdeket érvényesítő megoldások alkalmazása a helyi fejlesztéseknél)

Stratégiai megközelítés

(a versenyképesség növelése, a térségi gazdaság fejlesztése valamint a megye lakossága „jól léte” biztosítása prioritásainak érvényesítésére.)

Integrált szemlélet

(pusztán ágazati beavatkozások helyett integrált megoldások alkalmazása a fejlesztési célok szolgálatában)

Helyi erőforrásokra való építkezés

(a térségi természeti-, gazdasági és emberi erőforrások sajátosságainak figyelembevétele és fenntartható módon való érvényesítése a megye és térségei fejlesztése során)

Hatékonyagra való törekvés

(a területi adottságok és a rendelkezésre álló erőforrások jobb kihasználása)

Az értékek megőrzése és fenntartható hasznosítása

(úgy a táji-, természeti mint az épített környezet értékek és a társadalom értékeinek védelme és kihasználása a gazdaság, a települések és a helyi társadalmak fejlesztése során.)

A környezet védelme és fejlesztése, a klímaadaptációs potenciál növelése, energiatudatosság

(a fejlesztések környezetvédelmi és klímaadaptációs hatásainak szem előtt tartása, a megújuló energiaforrások térnyerésének támogatása)

A társadalmi kohézió szolgálata, társadalmi igazságosság érvényre juttatása

(a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkóztatása, az esélyegyenlőség megteremtése, a társadalmi mobilitás erősítése, a társadalmilag indokolatlan területi különbségek csökkentése)

Partnerség

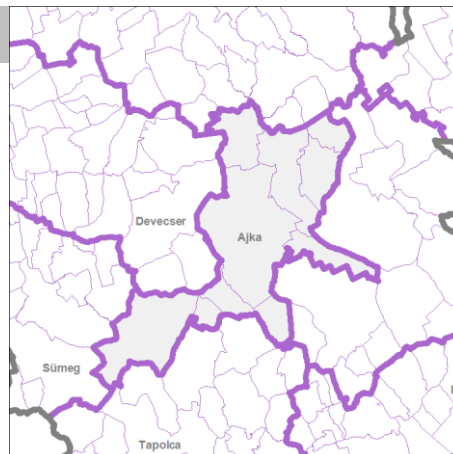
(a fejlesztési célok országos, megyei a helyi szinten történő megfogalmazásától a feladatok széleskörű társadalmi együttműködéssel történő megvalósításáig)

3.6. A fejlesztési célok a megyén belül különféle sajátosságokkal rendelkező területi részegységekre (funkcionális várostérségekre) a részcélok és beavatkozási területek meghatározásával

Ajka várostérsége

Pozícionálás

A megye területének 7,7%-án itt él a népesség 10,98%-a, 37 469 fő. A népesség csökkenésének üteme az elmúlt évtizedben mérséklődött, a térség népességmegtartó képessége javult. Ajka népességvesztése a várostérség egészét meghaladó ütemű. Gazdasága a korábbi bányászat és a nehézipar leépülése után átalakult. Jelentős járműipari beszállító cégek telepedtek le a városban. Érzékelhetők a megújulás, a szerkezetváltás, az új stratégiai iparágak térnyerésének jelei. A 8-as főút kapcsolatrendszere által meghatározottan a város része a megye gazdasági térszerkezetét meghatározó ipari-, innovációs tengelynek. A várostérségi (járás) határ elkülönül a tényleges térkapcsolatoktól. Meghatározó a Bakonyi táj, mint érték, valamint azok a bányakincsek (*bauxit, szén*) amelyek hasznosítása fejlesztési lehetőség.

Fejlesztési célok

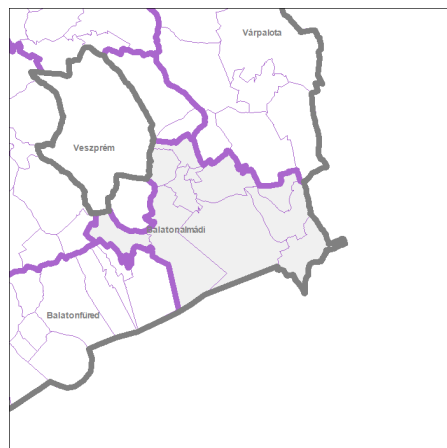
- A térségi gazdaság fejlesztése, az ipar megújításának elősegítése
 - A 8-as főút melletti ipari- innovációs tengelyhez kapcsolódó Ajka iparának fejlesztése, az ipari szerkezetváltás folytatása, az újraiparosítás támogatása, a kialakult – elsősorban a járműiparhoz kapcsolódó - tevékenységek és vállalkozások bővítése, az autóiipari klaszter erősítésének támogatása. A fuzionált járműipari- és mechatronikai klaszter fejlesztése, a gazdasági együttműködések bővítése és erősítése, az innováció eredményeinek beépítése a klaszter tagjai munkájába
 - Az alumínium-hidroxidra és a feldolgozott timföldre alapuló alumínium ipar megtartása és fejlesztése térségi szinten stratégiai kérdés.
 - Új, magas hozzáadott értéket termelő munkahelyek létrejöttének elősegítése
 - Népességvesztés megállítása – magasabb jövedelmet biztosító munkahelyek létrehozása – megélhetési feltételek biztosítása.
 - Kutatás, technológiai fejlesztés és innováció megerősítése figyelembe véve a helyben működő vállalkozások érdekeit.
 - Barnamezős területek átalakítása, újrahásznosítása (jelentős ipari , bányászati barnamezős területek találhatók a térségben ezek átalakítása fontos feladat részben rekultiváció, részben lakó, részben ipari területté alakítás)
 - A gazdaság fejlesztéséhez szükséges képzett munkaerő biztosítása, - Innovációs és szolgáltató ház létrehozása, mely segíti a vállalkozásokat és a duális képzés hátterét.
- Megkutatott ásványkincs (barnaszén és bauxit) többirányú hasznosítása, új, a környezetet kevésbé terhelő technológiák kifejlesztésével és alkalmazásával
- A térségi gazdaság igényeivel összehangolt szakképzés fejlesztése (Ajka központtal)
- Az ajkai erőmű mellett alternatív megújuló energiaforrások térnyerésének elősegítése, rendszerek létrehozása.
- A vidéki (mező)gazdaság fejlesztése a vidék megtartó erejének fokozása érdekében. Önfenntartó gazdaságok fejlesztése, a megtermelt egészséges élelmiszer helybeni felhasználási arányának növelése (pld. helyi intézményekben)
- A térségi turizmus fejlesztése, a táji adottságokban lévő lehetőségek kihasználása a vidék népességmegtartó képessége növelése érdekében:
 - A látnivalók rendszerbe szervezése, fő attrakciók megerősítése (*Úrkút Őskorszak, Kislőd-Kalandpark, Ajka-Nomádia*)
 - Minőségi szálláshelyek bővítése, a meglévők fejlesztése, háromcsillagos szálloda létesítése
 - A településközpontok megújítása (*értékek megőrzése, hagyományos településközpontok revitalizálása- építészeti örökség védelme és hasznosításával*).
- Minőségi szálláshelyek bővítése, a meglévők fejlesztése
- A kerékpárút hálózat fejlesztése, a kerékpárutak hálózattá szervezése mind városi, mint térségi szinten (*meglévő úthálózati elemek felhasználásával pl. földutak Ajka – Kislőd-Városlőd- Herend között*) kiemelten fontos K-Ny-i és az É-D-i átszelő kerékpárutak vonatkozásában)
- A településközpontok megújítása (az értékek megőrzése, új lakó célra való beépítése helyett a hagyományos településközpontok revitalizálása – *az ott található jelentős építészeti örökség – védelme és hasznosítása*)
- A karsztvíz-készletek védelme és mind nagyobb térségben való kihasználása az egészséges ivóvíz biztosításában
- A környezet fejlesztése
- A korábbi ipari tevékenységek során létrejött lerakók és tárolók környezeti rehabilitációja
- Vízrendezés támogatása, átfogó, vízgyűjtőkre készített komplex vízgyűjtő-gazdálkodási tervek alapján a vízvízsszatartás támogatása, záportárolók létesítése
- Városszerkezet fejlesztése - A városi lakás- és életkörülmények javítása: városkép, közterületek, közlekedési kapcsolatok fejlesztése, lakás és intézményállomány energetikai korszerűsítése, SMART technológiák bevezetése.
- A lakosság egészségi állapotának javítása, egészségügyi és szociális infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése.
- Térségi és városi közlekedési hálózat fejlesztése, tömegközlekedés optimalizálása.
- A közcsatornahálózattal nem vagy hiányosan rendelkező településeken a keletkező szennyvíz gyűjtése és kezelésének megoldása.

Ajka várostérségéhez tartozó települések: Ajka Csehánya Farkasgyepű Halimba Kislőd Magyarpolány Nyírad Őcs Szóc Úrkút Városlőd

Balatonalmádi várostérsége

Pozícionálás

A térség a Balaton keleti medencéje partján fekvő alapvetően sík illetve alacsony dombosági vidék. A térségbe költözők száma jelentősen meghaladja az elköltözőkét. A várostérség népessége 25.747 fő. Ez az érték 3,4%-al 852 fővel magasabb, mint egy évtizeddel korábban. Ebben a térségben nőtt legdinamikusabban a lakónépesség. A térség egésze népességszám növekedése mellett a Balatonalmádi város népessége is bővült (2%-al). A népességet itt is az előregedés jellemzi, de megyei összehasonlításban ez az érték is kedvezőbb. A térség életében meghatározó turizmus mellett gazdaságában szerepet kap az ipar és jó mezőgazdasági területekkel is rendelkezik. A gazdaság és a foglalkoztatás sajátossága az erős szezonális az idegenforgalomban és a munkaerőpiacon egyaránt.

Fejlesztési célok

Idegenforgalmi szerepkör erősítése:

- Balatonalmádi térségében a hosszú és nagy távon is cél a Balatoni idegenforgalom tradícióinak ápolása és a turizmuságazat kiemelt kezelése. A térség húzóágazata kell, hogy legyen a turizmus hosszú távon is, és az egyéb fejlesztések is az idegenforgalom érdekeinek szem előtt tartásával történhetnek.
- Cél a Balaton vízminőségének védelme térségi és települési szinten. A turizmusból származó bevételek növelése és a szezonális hatások mérséklése érdekében kiemelt cél az idegenforgalmi szezon meghosszabbítása és új szezonok megteremtése minden lehetséges eszközzel, pl. aquapark, vitorlásokikötő-fejlesztés (Balatonalmádi). A főszezonon kívül is kínáljon lehetőségeket a térség.
- Cél különösen a térség Balatonfűzfő és Balatonvilágos közötti részén a ma még hátrányként megélt „keleti végek” szerepből adódó árnyékhatás mérséklése és a „keleti kapu” szerepkör erősítése. Ebben a Budapesttől csupán 1 órányi távolság elérése idő kihasználására is lehet alapozni. Itt, de a térség egészében a vízparti üdülésen túl nagyobb szerepet kell kapnia az idegenforgalmi ágazat egyéb szegmenseinek, pl. kerékpáros turizmus (megcélózva a tehetősebb réteget is), ipari turizmus, vallási turizmus, megelőző jellegű egészségturizmus, alkonyturizmus, sportturizmus.
- Diák- és ifjúsági sportszolgáltatási központ megvalósítása a Balaton partján, Balatonkenesén.
- A vízvédelem terjedjen ki a Balaton megóvásán túl a karsztvízbázis védelmére és ivóvízként történő hasznosítására is, vízrendezés vonatkozásában pedig a domboldalakra felfutó üdülőterületek vízelvezetésére, és a parti sáv vízrendezésére.

Gazdálkodás, környezetkímélő iparfejlesztés:

- A jó adottságokkal rendelkező mezőgazdaság fejlesztésének célterületei a háttértelepülések, amelyek gazdaságában növelni kell a helyi gazdálkodás súlyát (Balatonkenese, Küngös, Csajág, Balatonfőkajár). Törekedni az önálló élelmiszerellátásra és a mezőgazdasági termékek helyben történő feldolgozására.
- Hosszú távon is cél a környezetet nem terhelő ipar, elsősorban feldolgozó ipari ágazatok térségbe vonzása (Balatonfűzfő ipari park).
- Az alternatív energiaforrások támogatása (zöldáram előállítás, naperőmű parkok fejlesztése).

Elérhetőség javítása:

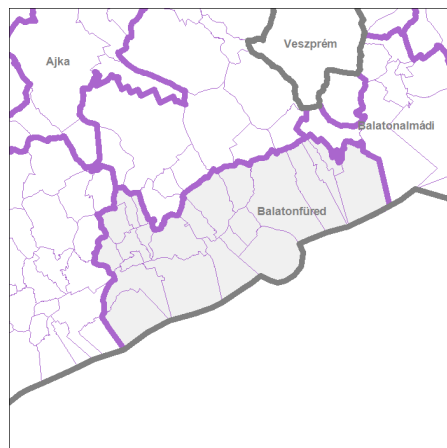
- Vasúti közlekedésben cél, a vasutat újra vonzóvá és versenyképesé tenni, amihez a versenyképes menetidők biztosítása a Balaton-Budapest viszonylatban, villamosítás, ütemes menetrend, korszerűbb szerelvények, a Balatoni körvasúthoz hiányzó szakasz pótlása (Balatonakaratya-Balatonvilágos) szükséges.
- A balatonkenesei (Balatonakaratya) magaspart (lőszpart) stabilizálása a vasúti közlekedés és a környező lakóterületek biztonsága és Balatonalmádiban a vörös homokkő (és annak konglomerátuma) partfal stabilizálандó a 71. számú főút veszélyeztetésének megszüntetése érdekében.
- Közlekedésfejlesztésben a Bécs, Győr és a Balaton közötti közúti kapcsolat javítása.
- A tömegközlekedés fejlesztése különösen a járás keleti részén a járásközpont felé.
- Kerékpáros közlekedésben cél a parti településeken túl a háttértelepüléseket is bekapcsolni a hálózatba és kerékpáros kapcsolat létesítése a Sümeg-Tapolca-Veszprém közötti területtel.

Balatonalmádi várostérségéhez tartozó települések: Balatonalmádi, Balatonfőkajár, Balatonfűzfő, Balatonkenese, Balatonvilágos, Csajág, Felsőörs, Királyszentistván, Küngös, Litér, Papkeszi

Balatonfüred várostérsége

Pozícionálás

A Balaton északi partjának középső részét és a Balatoni Riviérát magába foglaló térség. Balatonfüred a megye és az egész Balaton-térség kiemelkedő turisztikai központja. A járás egészének népessége az elmúlt évtizedben 1,1 %-al (268 fővel) növekedett, a járásközpont Balatonfüred népessége viszont 5%-al (12732 főre) csökkent. A járás kistelepüléseit az elvándorlás sújtja, de a megye azon két térségének egyike, amely összességében bevándorlásból növeli népességét. A gazdaság meghatározó ágazata az idegenforgalom, amely egyszerre előny és hátrány, mivel a szezonális hatás a gazdaság bevételeiben és a foglalkoztatásban is erőteljesen érvényesül. A térséget feltáró 71-es főút zsúfoltsága nyári időszakban kritikus, észak-déli irányú kapcsolatai hiányosak.

Fejlesztési célok

A térség jelene és jövője szempontjából is meghatározó adottság a Balaton. A térség a Balatonból él, ezért alapvető cél a Balaton mind gazdasági, mind ökológiai értelemben egységes egészként történő kiemelt kezelése.

Több lábon álló helyi gazdaság, munkahelyteremtés:

- Munkahelyteremtés terén alapvető cél a versenyképes jövedelmet nyújtó és egész éves állások biztosítása a lakosság számára, növelni a januártól decemberig történő foglalkoztatást.
- Cél a legnagyobb jövedelemtermelő, de szezonális idegenforgalmi ágazat mellett a gazdasági több lábon állás megteremtése.
- A gazdaságot és a foglalkoztatást átható erőteljes szezonális mérséklése, ellentétes szezonális munkahelyek teremtésével.
- Balatonfüred központi szerepkörének erősítése, intézmények vonzása, idetelepítése, ezzel elősegítve a munkahelyteremtést is pl. járásbíró, oktatási, egészségügyi intézmények megtelepítése. Az idő-ellátás két szinten (emelt szint, középkategóriás) történő kiépítése is a munkahelyteremtés egyik lehetséges módja Balatonfüreden.
- K+F tevékenységek, magas hozzáadott értéket előállító gazdasági ágazatok vonzása – figyelembe véve a Balaton-törvény természet- és tájvédelmi szabályozását és az idegenforgalmi ágazat érdekeit.
- A parti települések illetve a háttértelepülések eltérő problémáinak beazonosítása és azok célzott kezelése.
- A népességvesztés megállítása a – jellemzően – kistelepüléseken, a megélhetés helyi feltételeinek biztosítása.
- Helyi mezőgazdasági termékek előállításának támogatása, szőlőtelepítés elősegítése, spekulánsok visszaszorítása.
- Megújuló energiaforrások térnyerésének elősegítése, rendszerek létrehozása.

Minőségi fejlesztés az idegenforgalomban:

- Átfogó cél a rendszerszemlélet érvényesítése a térség turisztikai fejlesztéseiben az egyedi, véletlenszerű, összehangolatlan fejlesztésekkel szemben.
- Térség-marketing a turisztikai termékek értékesítéséhez, a vendégek térségbe vonzásához, külföldi vendégzám-arány megtartása illetve javítása.
- Idegenforgalmi infrastruktúra minőségi fejlesztése (szállodák, kempingek, strandok, rendezvényterek megújítása).
- Termék-utak kialakítása a turizmusban is, vallási turizmus, műemlékek és az épített örökség védelme (finanszírozási rendszer megteremtése).
- Turizmuságazaton belül cél a - legnagyobb költséggel jellemezhető - rendezvény-szegmens erősítése, a versenyhátrány leküzdése a déli parttal szemben.
- A háttértelepülések szerepének erősítése a turizmusban, pl. kulturális programok.
- A vízszintingadozások turizmust negatívan érintő hatásainak mérséklése érdekében mederkotrás, zagylhelyezés rendszeresítése, a szennyvízcsatorna fejlesztések befejezése minden településen.

Mobilitás elősegítése, közlekedésfejlesztés:

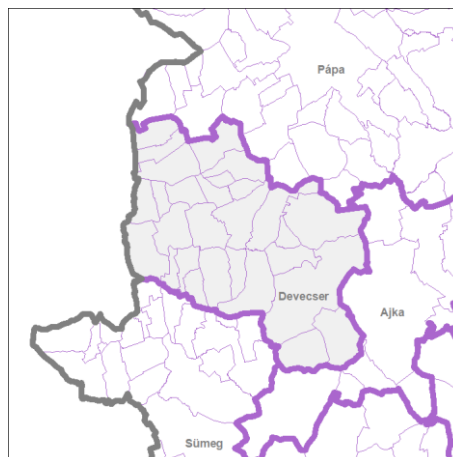
- A - térség megközelíthetősége szempontjából fontos - 710-es út M7-re rákötése és meghosszabbítása Veszprémig.
- 71-es főút nyári zsúfoltságának csökkentése, parti települések terhelésének csökkentése, elkerülő szakaszok.
- Veszprém-Tapolca közötti út felújítása, szélesítése, leágazásokkal balatoni kapcsolatok bővítése, kapcsolódó kerékpárúttal, Bakony-Balaton közlekedési kapcsolatának erősítése.
- Bécs (és közvetve az egész Duna-medence), Győr, Pápa irányából a közúti és kerékpáros eljutás lehetőségének javítása
- A vasúti közlekedés szolgáltatási színvonalának emelése.
- Mobilitás erősítése: az élhetőség javítása és a munkahelyek elérése érdekében. A térségen belüli közlekedési kapcsolatok javítása.
- Turisztikai célú vízi közlekedés feltételrendszerének javítása: vitorlázókikötők, csónakkikötők
- Veszprém – Csopak – Balatonfüred közötti kerékpárút fejlesztése.

Balatonfüred várostérségéhez tartozó települések: Alsóörs, Aszófő, Balatonakali, Balatoncsicsó, Balatonfüred, Balatonszepezd, Balatonszőlős, Balatonudvari, Csopak, Dörgicse, Lovas, Monoszló, Óbudavár, Örvényes, Paloznak, Pécsely, Szentantalfa, Szentjakabfa, Tagyon, Tihany, Vászoly, Zánka

Devecser várostérsege

Pozícionálás

A várostérsege a Somló térségét és a Marcal völgye Veszprém megyei településeit tömöríti. Itt, a megye területének 8,4%-án él a megyei népesség 4,77%-a. A megyén belül ez a legerőteljesebben csökkenő népességű térség. A csökkenés üteme a megelőző évtized 6%-áról 2009-2019 között 10%-ra nőtt, a járás lakosok száma több, mint ezeröttszáz fővel csökkent. (Devecser népességmegtartó képessége a járás egészéhez mérten kismértékben kedvezőbb). Ebben a járásban a legalacsonyabb a népesség képzettsége. A térség sajátossága *(együttal hátránya is)* a megyehatár melletti döntően aprófalvas településrendszer. Alapvetően mezőgazdasági térség. A Somló hegy szőlőtermesztése és az erre alapozott borászat kiemelkedő potenciál, a falusi turizmus fejlesztése pedig elsősorban lehetőség. A térségben nincs olyan jelentős ipar, amelyre a fejlődést alapozni lehet. Sajátos értéke a megőrzött helyi (népi) kultúra.

Fejlesztési célok

A térségi gazdaság fejlesztése

- Foglalkoztatás bővítését szolgáló gazdaságfejlesztés megvalósítása a térség népességmegtartó képessége növeléséért.
- A népesség *(kiemelten a fiatalok és középkorúak)* képzettségének emelése olyan irányokban, amelyben lehetőség van a helyben *(illetve a térségben)* való foglalkoztatásra. A nyelvtudás bővítése a turizmus fejlesztése érdekében.
- A korábbi uradalmi központi hagyományhoz kapcsolódóan cél térségi képzési központ kialakítása
- A képzett munkaerő helyben tartása, Devecser térségi vállalkozói központ szerepének erősítése
- Kézimunka-igényes termékek előállításának támogatása, kézműipar bővítése a családok megélhetésének támogatására
- A mezőgazdaság fejlesztése, az ágazatban lévő potenciálok teljesebb kihasználása, az ott megtermelhető jövedelem mind nagyobb részének helyben tartása, a megélhetés lehetőségeinek bővítése
 - a kisüzemek, a családok önfenntartó gazdálkodását biztosító kisüzemek és a kereset-kiegészítést biztosító háztáji kisgazdaságok gazdálkodásának összehangolt támogatása, egészséges termékek előállítása
 - a rendelkezésre álló forrásokból a jövedelemtermelő gazdaságok támogatása
 - a borászatok fejlődésének biztosítása
 - mezőgazdálkodási termék-utak kidolgozása, ehhez kapcsolódóan helyben élelmiszer feldolgozás (beleértve a termelés feltételeinek megteremtését is pl. vágópontok kialakítása)
 - az ökgazdálkodás támogatása és elterjesztése *(a helyben termelés, a feldolgozás, az értékesítést segítő szövetkezési formák támogatása a helyi piacokon túlmenően a regionális piacok szolgálatában)*
 - mezőgazdasági tevékenységre építhető feldolgozó, csomagoló, másodlagos termék előállítás, sajátos arculatok, termelői közösségek létrehozása, piacképessé tétele a kistermelők integrálása, a termékválasztékban az egyediségek támogatása
 - helyi piac a helyi termelőknek *(Somlóvásárhelyen)* - a meglévő megtermelt és termékinlátat fejlesztése
 - helyi állattartás a térségben a kisüzemi és a háztáji állattenyésztés támogatására
- Mintaprogram megvalósítása az alternatív energia előállítás foglalkoztatást bővítő hatásának kihasználására (biomassza, zöldhulladék)

Turizmusfejlesztés

- Az együttműködésben rejlő lehetőségek kihasználása a turizmus fejlesztésében közös programjainak készítésével. A turisztikai egyesületek támogatása.
- A Somló turisztikai központi fejlesztése.
- Az aprófalvak megőrzött hagyományaira alapozó kulturális turizmus támogatása és bővítése *(a helyi kultúra, a sajátos helyi tudás megtartása és átadása, néptánc, népi mestersegek tanítása, elfeledett tudások és képességek újrafelfedezése és átadása a következő nemzedékeknek)* A helyi kézművességben, a gasztronómiában rejlő lehetőségek kihasználása
- A még kihasználatlan termálvíz és a magas vas és ásványi anyag tartalmú gyógyiszap potenciál kihasználása *(a somló borhoz kapcsolódó kínálatként)*
- A falusi turizmus szálláshelyei kapacitása bővítése, a meglévő szolgáltatási színvonalának emelése
- Kapcsolódás a vallási turizmus, a zarándokutak hálózatához, a „Barokk útja” támogatása, a különböző vallások egyházi programjainak rendszerbe szervezése
- A kerékpárutak hálózatba szervezése a térségi látnivalók felfűzésével, kerékpáros megálló létesítésével, a kerékpárhálózat összehangolása a borászatok és a borutak fejlesztésével.
- Az alacsonyrendű és a jól járható mezőgazdasági és erdei utakon vezetett lovas turizmus összekapcsolva a Somló borturizmusával.
- Kapcsolódás a vallási turizmus tematikus útvonalaihoz (Devecser-Somló hegy)

Településfejlesztés

- Közfoglalkoztatások színvonalának megtartása, szükség szerint emelése a népesség bevonása érdekében.
- Lakosság egészségi állapotának javítását célzó fejlesztések, sport lehetőség biztosítása a járás lakosainak
- Az egészségügyi intézmények fejlesztése
- A települések elérhetőségének javítása a munkahelyekre, szolgáltató központba való utazás idejének csökkentése
- Hegyi utak (szabványon kívüli utak) rendezése a térség átjárhatósága, a látnivalók megközelíthetősége érdekében

Az alternatív energiaforrások támogatása (zöldáram előállítás, naperőmű parkok fejlesztése). Környezettudatos energiatermelés és felhasználás (az alternatív lehetőségek kihasználásával)

- Patakok újrászabályozása, új víztározók kiépítése *(pld. Torna patakon)* és azok hasznosítása *(öntözés, horgászat)*

Környezet fejlesztése

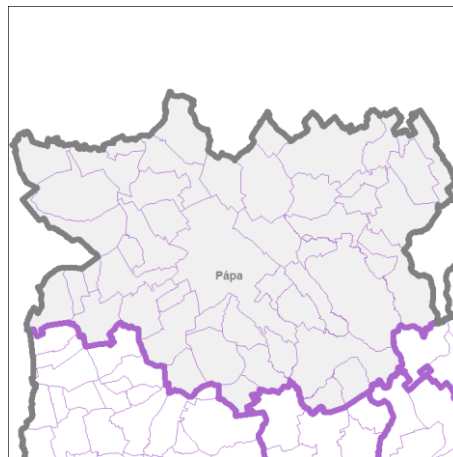
Az aprófalvas térségben a szennyvízkezelés megoldása

Devecser várostérsegehez tartozó települések: Adorjánháza, Apácatorna, Borszöröcsök, Csögle, Dabrony, Devecser, Doba, Egeralja, Iszkáz, Kamond, Karakőszöröcsök, Kerta, Kisberzseny, Kiscsősz, Kispírt, Kisszölös, Kolontár, Nagyalásny, Nagypírt, Noszlop, Oroszi, Pusztamiske, Somlójenő, Somlószölös, Somlóvásárhely, Somlóvecse, Tüskevár, Vid

Pápa várostérsége

Pozícionálás

A megye északi határán fekvő térség kettős kötődésű. Egyrészt meghatározza Győr közelsége, a győri gazdaság nyújtotta foglalkoztatási és gazdasági együttműködési lehetőségek, másrészt a hagyományosan Veszprém megyei kötődés és identitás. E területen (a megye területének 22%-án) él a népesség 16,54%-a, 60.823 fő. A népességszám közel 3800 fővel csökkent. Pápa és a járás vidéki települései azonos mértékben vesztek népességükből. Térszerkezetében elkülönül a Pápa-Győr tengely menti (és közeli) települések zónája az attól távolabb fekvő, jellemzően hátrányokkal terhelt, Vas, illetve a Győr-Moson-Sopron megyékkel határos térségektől. Iparát Pápa gazdasága határozza meg, amelyben a győri járműipari kapcsolatok mellett az élelmiszeripar, a feldolgozóipar a meghatározó. Városterésége jellemzően vidéki, mezőgazdasági térség.

Fejlesztési célok

A térségi kapcsolatok erősítése

- A járás úthálózatának fejlesztése a települések közötti együttműködésben, az utak állapotának javítása
- 83. sz. főútvonal további D-i irányú fejlesztése (M1-M8-Balaton összeköttetés)
- Vasút-villamosítás (Győr – Pápa – Celldömölk vasútvonal)
- A város, mint járásszékhely központi pozíciójának erősítése, fejlesztése (gazdaság, kultúra)
- A kerékpárutak térségi rendszerbe fejlesztése, egyes kijelölt erdészeti utak bekapcsolása a kerékpárút hálózatba.

A térségi gazdaság fejlesztése

- Repülőter polgári logisztikai fejlesztése a meglévő raktározási és logisztikai kapacitásokra, vámkezelési rendszerre, személyforgalmi terminálra alapozva – a 2012-ben elfogadott járműipari klaszter megvalósítása
- a magasabb hozzáadott értékű termékeket előállító gazdaság fejlesztése a térség népességmegtartó képessége növeléséért, K+F-fejlesztések a kis és közepes vállalkozások számára is, start-up-ok kiemelt támogatása
- Stratégiai ágazatok fejlesztése: a járműiparhoz, egészségiparhoz, logisztikához, élelmiszeriparhoz, faiparhoz kapcsolódó a teljes húsiipari vertikumhoz (az állattenyésztés technológiai fejlesztésétől a „pápai hús” márkaértékét biztosító meglévő és az új feldolgozógyárakon át a – a fűszeriparban, a húshulladék feldolgozásban működő) kapcsolódó vállalkozások fejlesztése
- Ásványvíz: az ásványvíz piacra juttatásához szükséges technológia kialakítása/fejlesztése
- Megújuló energia-források (napenergia, szél, földhő) széles körű kihasználása
- A tejipari vertikum fejlesztése (állattenyésztéstől tejfelvásárláson át a feldolgozásig, sajátosan térségi termékek előállításáig) kiemelten a megyehatár menti Sokorói tengely mentén Nagydémtől Bakonytamásig keresztül Gicig.
- Textilgyártás 100 éves hagyományának folytatása (a termelési hagyományok és a mesterségbeli tudás hasznosítása a piac várható ismételt ártrendeződése során), kézművesség, nagyüzemi textilipar modernizációja
- A környezetipar fejlesztése (nagy állattartó telepek trágya hasznosítására biogáz üzemek fejlesztése, állati eredetű melléktermékek és alapanyagok feldolgozása és hasznosítása, növényi (és erdészeti) eredetű alapanyagok és hulladékok hasznosítása, a termálvíz többirányú hasznosítása kertészeti termelésben.)
- A mezőgazdaság támogatása (a nagyüzemek, a kisüzemek, a családok önfenn tartó gazdálkodását biztosító kisüzemek és a kereset-kiegészítést biztosító háztáji kisgazdaságok gazdálkodásának összehangolt támogatása különösen a megyehatárok melletti településeken) mezőgazdasági öntöző-rendszerek kiépítése, egészséges termékek előállítása, helyi (térségi) piac létesítése.
- A vidékstratégia érvényesítése a városkörnyék fejlesztése érdekében kiemelten a megyehatár melletti területeken
- A gazdaság fejlesztéséhez szükséges képzett munkaerő biztosítása, letelepítése, lakhatási feltételek megteremtése (munkásszálló) a köznevelés és szakképzés feltételrendszerének fejlesztése, felnőttképzési és átképzési programok indítása, felsőoktatási programok megvalósítása
- A turizmus fejlesztése: a természeti és épített örökségre alapuló desztináció-fejlesztés (kiemelten wellness-, gyógy-, konferencia-, kultúr-, vallás- és egészség-turizmus), magasabb szintű szálláshely-fejlesztés, falusi turizmus fejlesztése

A térszerkezet továbbfejlesztése:

- A vidéki térségek megélhetését biztosító hálózatfejlesztés

Városterkezet fejlesztése

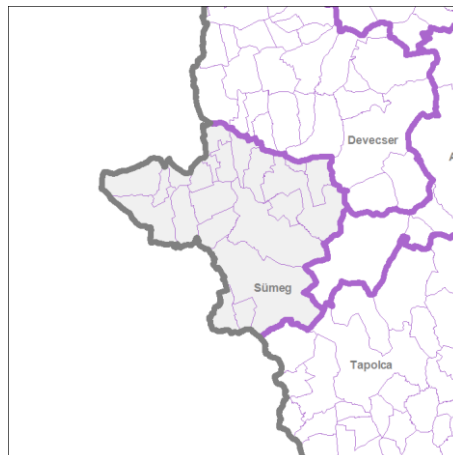
- Az épített örökség és a városterkezet védelme és megújítása
- Az ipari park infrastrukturális feltételrendszerének fejlesztése az Ipar 4.0. iránymutatásai alapján
- Új ipari park kialakítása, beruházásra alkalmas területek feltárása, előkészítése
- Korábbi gyártelepek rehabilitációja, értékkörző megújítása, rozsdáövezetek rehabilitációjának elősegítése
- Közlekedésbiztonsági és parkolási fejlesztések
- Kerékpáros útvonalak kialakítása az egész város területén
- Keleti elkerülő út megépítése (Pápa)

Pápa várostérségéhez tartozó települések: Pápa (járástérség)központ), Adásztevel Bakonyjákó Bakonykoppány Bakonypölöske Bakonyság Bakonszentiván Bakonszűcs Bakonytamási Béb Békás Csót Dáka Döbrönte Egyházaskesző Ganna Gecse Gic Homokbödöge Kemeneshőgyész Kemenesszentpéter Kup Külsővat Lovászpátona Magyargencs Malomsok Marcalgergelyi Marcaltő Mezőlak Mihályháza Nagyacsád Nagydém Nagygyimót Nagytevel Nemesgörzsöny Nemesszalók Némethánya Nóráp Nyárad Pápadereske Pápakovácsi Pápasalamon Pápateszér Takácsi Ugod Vanyola Vaszar Várkesző Vinár

Sümege város térsége

Pozícionálás

Veszprém megye egyik legkisebb térsége, ahol a megye területének 6,6%-án él a lakosság 4,4%-a, 14.580 fő. Népessége az elmúlt évtizedben a megyei átlagot kissé meghaladó mértékben (5,3%-kal) csökkent. Hátrányos helyzetű, kiemelkedő adottságokkal nem, de jelenős turisztikai vonzerővel bíró agrártérség, ahol érződik Zala megyéből Zalaegerszeg, Vas megyéből pedig Jánosháza és Sárvár gazdasági kisugárzása (elsősorban a foglalkoztatásban). A ténylegesen egységet alkotó települések köre (a járás területén túl) kiterjed Zala megye területén a megyehatárszéli Zalaszántó Sümegecséhi, Mihályfa, Veszprém megye területén pedig Nyírad településekre. Sümege és Tapolca ikervárosok. Térségük együttesen képez funkcionális város térséget a Balaton nyugati kapujában. Sümege műemlékváros (barokk város).

Fejlesztési célok

Térségi együttműködés jobb térségi pozíciók elérése érdekében

- A testvérvárosi együttműködés erősítése, az egymástól mindössze 18 km-re fekvő két város (Sümege és Tapolca) közös város térségként való együtt pozícionálása, összehangolt fejlesztése érdekében.

A térség gazdaságának fejlesztése

- Befektetők térségbe vonzása, a munkahelyteremtés támogatása a népességmegtartó képesség erősítése.
- A népesség (kiemelten a fiatalok és középkorúak) képzettségének emelése olyan irányokban, amelyben lehetőség van a helyben (illetve a térségben) való foglalkoztatásra. A képzett munkaerő helyben tartása.
- Stratégiai ágazatként a környezetipar támogatása és fejlesztése, ökoparkok létrehozása (hulladékok feldolgozása, építési törmelékek feldolgozása, az összegyűjtött üveg újrahasznosításával összefüggő gazdasági fejlesztések és technológiában rejlő lehetőségek kihasználása)
- A víz, az élelmiszer és a megújuló energiaforrások a térség gazdasági fejlődésének alapjai
- Mezőgazdálkodási termék-utak kidolgozása, ehhez kapcsolódóan az élelmiszer feldolgozás. Konzervgyár.
- Ivóvíz palackozás fejlesztése (a zalaszántói ásványvíz ivóvízként való hasznosítása)
- Az ökológiai gazdaság támogatása és elterjesztése (a helyben termelés, a feldolgozás, az értékesítést segítő szövetkezési formák támogatása a helyi piacokon túlmenően a regionális piacok szolgálatában)
- Az erdővagyon + az élelmiszertermelésen felül megtermelhető biomassza hasznosítása (a térségben felfert potenciálok és lehetőségek többirányú hasznosításával)
- Kézimunka-igényes termékek előállításának támogatása, kézműipar bővítése a családok megélhetésének támogatására
- A gazdasági terület bővítése Sümege, új vállalkozások letelepítése érdekében

Turizmus fejlesztése:

- A kiváló termálvíz hasznosítása (a strand továbbfejlesztése, közintézmények termálvízzel fűtése)
- A Tapolca-Sümege-Hévíz-Keszthely turisztikai együttműködésben rejlő lehetőségek kihasználása, az attrakciók térségi rendszerbe szervezése
- Térségi koncepció készítése a falusi turizmus fejlesztésére (a falusi vendégfogadás kapacitásainak bővítésére, a meglévő szálláshelyek minőségének és szolgáltatásainak bővítésére, térségi rendezvények összehangolására)
- Lovasturizmus
- A vallási turizmus fejlesztése (Sümege, Zalaszántó, Rigács)
- A vadászturizmus fejlesztése minőségi szálláshelyek kialakításával, a kastélyok és a kúriák hasznosítása

Térszerkezet fejlesztése

- a 77-es út országos főúttá fejlesztése
- a 83-as és a 84-es fejlesztése
- a Balaton megközelítésének javítása
- a megyehatárokat átlépő mellékutak fejlesztése a térség átjárhatóságának (a munkahelyek elérhetőségének javítása érdekében)
- Kerékpárutak bővítése (kiemelten Sümege és Tapolca között)

Települések fejlesztése

- A műemlékek felújítása, a püspöki palota belső felújítása a hasznosítás, rendezvények tartása érdekében
- Templomok korszerűsítése, felújítása
- Városrehabilitáció keretében a térrendszerek megújítása a buszpályaudvar helyett köztér kialakítása

Környezetfejlesztés

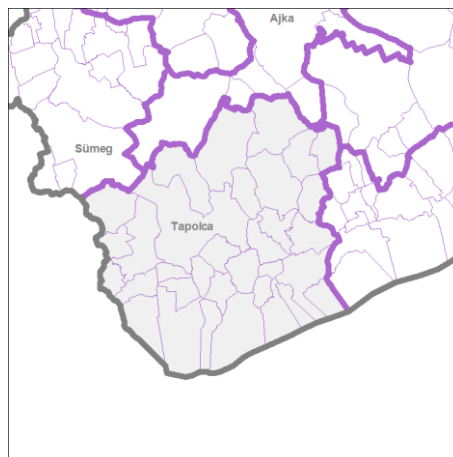
- Az alternatív energiaforrások felhasználásának támogatása (napenergia és termálvíz hasznosítás)
- Klíma változásra való felkészülés (erdőterületek bővítése, alternatív energiaforrások hasznosítása)
- A karsztvízkészlet kiemelt védelme és hasznosítása, az ivóvíz javítási program folytatása
- A vízrendezés, a lezúduló vizek visszatartása, víztározók létesítése

Sümege város térségéhez (járáshoz) tartozó települések: Sümege térség(járási)központ, Bazsi Bodorfa Csabrendek Dabronc Gógánfa Gyepükaján Heteyő Hosztót Káptalanfa Megyer Nemeshany Rigács Sümegeprága Szentimrefalva Ukk Veszprémgalsa Zalaerdőd Zalagyömörő Zalamegyes Zalaszegvár.

Tapolca várostérsége

Pozícionálás

Veszprém megye DNY-i, – területe döntő többségében a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetéhez tartozó – részén a megye területének 11,7%-án itt él a megye lakosságának 9,58%-a. Népességszáma (a megyei átlagnak megfelelő mértékben) csökkenő. (Egy évtized alatt a népesség kétezer fővel csökkent). Tapolca Sümeggel együttműködő „ikerváros”. Térségük együttesen képez funkcionális várostérséget a Balaton nyugati kapujában, amelyhez a Káli medence (Kékkút térsége) is kapcsolódik. Tapolca közel 15 ezer fő népességű harmonikusan fejlődő, attraktív kisváros, jellemzően mezőgazdasági térségének szerves gazdasági-közigazgatási és szolgáltatási központja. Hagyományos borászati központ. Kiemelkedő értéke a gyógyászati célra is hasznosított tavas-barlang és az egyediségében gazdag, vonzó (épített és természeti) települési környezet.

Fejlesztési célok

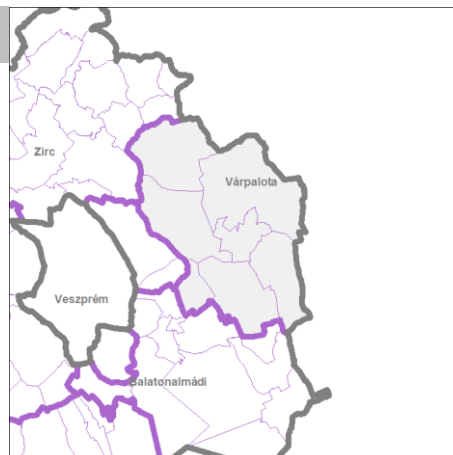
- **A Balaton nyugati kapuja szerepkör betöltéséhez szükséges fejlesztések megvalósítása**
 - Győr – Pápa – Tapolca közötti É-D-i közúti tengely és kapcsolat fejlesztése (kiépítése, illetve javítása)
 - É-Balaton vasút rekonstrukciója, a kötöttpályás közösségi közlekedés vonzerejének visszaállítására, az utazási idő lerövidítésére, a vasútvonal villamosítása
 - É-D-i kompjárat kialakítása a Balatonon a nyári időszakban Badacsony és Fonyód között az M7-es felé
 - Révfülöp meglévő gazdasági kikötő rehabilitációja, hasznosítása
 - Községi közlekedési szolgáltatások minőségi javítása (pl. járműkorszerűsítés) és járási-városi szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása. Térségi közlekedési rendszer kialakítása.
 - A 84. sz. főút korszerűsítése, felújítása
 - Kékkút települést terhelő kamionforgalom elterelése céljából elkerülő út kiépítése
 - A Veszprém – Tapolca közötti út rekonstrukciója (kétszámjegyű főutaknak megfelelő paraméterekkel való), a hozzá kapcsolódó – a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet feltárását szolgáló alsórendű úthálózat - fejlesztése (biztonságos kerékpározás feltételeinek biztosításával)
 - A kerékpárutak hálózatba szervezése, a kerékpárhálózat összehangolása a borászatok és a borutak fejlesztésével.
- **Turizmusfejlesztés** együttműködésben megvalósuló lehetőségek kihasználása, a minőségi szálláshelyek kapacitásának bővítése, a meglévő szolgáltatási színvonalának emelése (úgy a szállodai, mint a falusi turizmushoz tartozó szektorban), borturizmus
- **Gazdaságfejlesztés** (a telephelyfejlesztés, az eszközfejlesztés, az önkormányzati vállalkozásokat is magában foglaló vállalkozásfejlesztés) támogatása.
 - Tapolca 40 ha-os gazdasági területének fejlesztése, több kisebb (a foglalkoztatottságot javító, magasabb hozzáadott értéket eredményező) vállalkozás letelepítésével, Lesencetomajon 50 ha gazdasági terület fejlesztése
 - A környezetipar fejlesztése és támogatása.
 - Az összegyűjtött üveg újrahasznosításával összefüggő gazdasági fejlesztések és technológiában rejlő lehetőségek kihasználása.
- **A mezőgazdaság támogatása** (a nagyüzemek, a kisüzemek, a családok önfenn tartó gazdálkodását biztosító kisüzemek és a keresetkiegészítést biztosító háttáji kisgazdaságok gazdálkodásának összehangolt támogatása) egészséges termékek előállítás. A borászatok fejlődésének biztosítása.
- **A vidéki térségek megélhetését szolgáló – a mezőgazdasághoz tartozó – tevékenységek támogatása** (a helyben termelés – a feldolgozás – a helyben feldolgozás – az értékesítés) vertikumának összehangolása és fejlesztése a korábbi HANGYA szövetkezetek mintájára annak érdekében, hogy az előállított értéktöbblet mind nagyobb része a térséget, az itt gazdálkodókat gazdagítsa.
- **Az alternatív energiaforrások támogatása** (zöldáram előállítás, naperőmű parkok fejlesztése)
- **A gyógy-barlang adta lehetőségek kihasználása** a gyógyászatban és a rehabilitációban. Tapolca város belterületének egy része megkapta a „gyógyhely” minősítést.
- **A környezetvédelmi célú fejlesztések támogatása**
 - Korszerű szennyvízkezelés biztosítása a járás településeiben
 - Komplex hulladékgyűjtés és hasznosítás kialakítása (gyűjtés – feldolgozás – hasznosítás)
 - Hulladékudvar létesítése az e-hulladékok biztonságos gyűjtésére.

Tapolca várostérségéhez tartozó települések: Tapolca Ábrahámhegy Badacsonytomaj Badacsonytördemic Balatonederics Balatonhenye Balatonrendes Gyulakeszi Hegyesd Hegymagas Kapolcs Káptalanfőti Kékkút Kisapáti Köveskál Kővágóörs Lesencefalva Lesenceistván Lesencetomaj Mindszentkál Monostorapáti Nemesgulács Nemesvita Raposka Révfülöp Salföld Sáska Szentbékállya Szigliget Taliándörögd Uzza Vigántpetend Zalaláp

Várpalota várostérsége

Pozícionálás

A térség déli fele a Sárrét vizekben gazdag, jobbára sík vidékén, a 8-as főúttól északra fekvő része, a Bakony legkeletibb nyúlványain helyezkedik el. Népessége csökkenő (egy évtized alatt kétezer fővel), de demográfiai mutatói a megye egészéhez képest némileg jobbak. Itt él a megye népességének 10,5%-a. Meglévő ipari infrastruktúrája és szénvagyona potenciális erőforrás. A térséget átszelő 8-as főút bekapcsolja az országos vérkeringésbe, de kistelepülései rosszul megközelíthetők vagy zsáktelepülések, nem megfelelő a településközi kapcsolat.

Fejlesztési célok

Ipar- és gazdaságfejlesztés:

- Általános és alapvető területfejlesztési cél, hogy Várpalota - a Székesfehérvár-Várpalota-Veszprém-Ajka innovációs ipari tengely részeként - képes legyen befogadni és megtartani az országos fejlesztési energiákat, és azokat saját és a térségén belüli települések fejlődésére hasznosítani. Ennek elérését lehetővé tevő gazdaságfejlesztés (elsősorban ipar, kiegészítő jelleggel a mezőgazdaság és a turizmus) és közlekedésfejlesztés a térség fő célkitűzése.
- A térség fejlesztésének kulcskérdése az ipar újbóli fejlődési pályára állítása. Pozitívum, hogy itt nem idegen az ipar, ellentétben a megye sok más térségével. Megvan a múltja, hagyományai, infrastruktúrája, részben még szakemberbázisa is. A térség fejlesztésének sarkalatos pontja, hogy Várpalota gazdasága stabilizálódjon és növekedésnek induljon. A térség fejlődésének motorjává kell tenni Várpalotát, mivel az egész térség olyan mértékben fog fejlődni, ahogyan a térségközpont. Ezért kulcsfontosságú, hogy Várpalota Ipari parkja és a korábbról felhagyott iparterületek vonzóak legyenek a munkahelyet teremtő iparágak számára. Prioritás a vegyipar, gépgyártás, hulladék újrahasznosítás és az energetika iparágak megtelepítése, de nem támogatható a máshonnan kiszoruló környezetkárosító ipar térségbe hozása.
- A "Tudományos és Technológiai Park" címet megkapott iPalota Tudományos és Technológiai Park fejlesztése: az iPalota Tudományos és Technológiai Park Várpalota gazdasági és történelmi hagyományaira épül, ahol a nemzet gazdaságfejlesztését is befolyásoló helyi fejlesztés a jövő technológiájára alapozva történik, mindez szinergiában a Zrínyi 2026 programmal. Az iPalota zászlóshajó-projektjei a számítógépes szimulációra, anyagtudományra és a kognitív tudományokra koncentrálnak, hangsúlyos tekintettel a szakképzésre.
- Védelmi ipari beruházás: nagykaliberű löszér-gyár, valamint egy robbanóanyaggyár létesítése Várpalotán
- Öskü gazdasági potenciáljának kihasználása (Az infrastruktúrális fejlesztéseknek köszönhetően a település külterületén, a 8. sz. főút mentén fekvő ipari zóna innovatív technológiák letelepedését teszi lehetővé. Az ipari zóna ipari parkká alakítása komoly gazdasági potenciált jelent a térségnek.)
- Vegyipar erősödésének, betelepülésének elősegítése, meglévő létesítményeinek hasznosítása, fejlesztése a Várpalota-Pétfürdő-Berhida-Papkeszi-Balatonfűzfő vegyipari tengely fejlesztése révén.
- A térség kiváló szélviszonyainak köszönhetően megújuló energia hasznosításra a megye egyik leginkább preferálható területe (Tés, Jásd).
- Megújuló energiaforrások (pl. szél, nap) térnyerésének elősegítése, rendszerek létrehozása.
- A természetjáráshoz és a vallási turizmushoz kapcsolódó turizmus és tömegsport fejlesztése.

Munkahelyteremtés:

- A gazdaságfejlesztéssel összefüggésben a térség fejlesztésének másik kiemelt célja a munkahelyteremtés. A helyi KKV-k csak kis foglalkoztatók, ezért a térségi munkanélküliség enyhítésére cél ipari nagy foglalkoztató(k) térségbe vonzása. Cél a fiatal jó szakemberek elvándorlásának megállítása, helyi munkalehetőség biztosításával. Szakemberutánpótlás terén cél a kapcsolat fejlesztése és szorosabbra fűzése a Pannon egyetemmel, ennek egyik módja a térségre specifikus képzési programok kidolgozása.
- A turizmus a bakonyi falvaknak (Jásd, Tés) kitörési pontot jelent, bevételi forrást, faluszépítést, mely a lakosok helyben maradását, újak betelepülését segíti.

Térszerkezet fejlesztés:

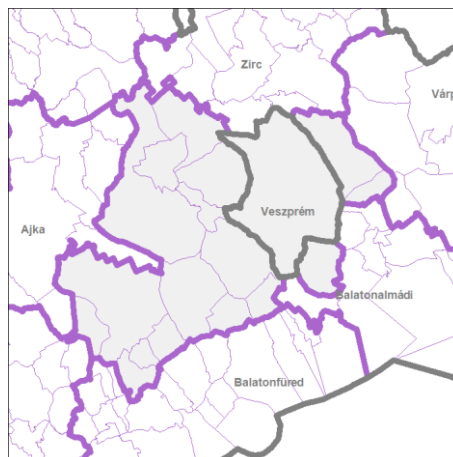
- Közlekedésfejlesztés terén kiemelt cél a településközi útkapcsolatok javítása, és kapcsolódás a Balatoni kerékpárúthoz.
- A térség tavainak lehetséges hasznosítása értékesítésre is termelő intenzív haltenyésztés és a horgászturizmus (Várpalota). A kiváló vízminőségű patakok lehetőséget biztosítanak pisztrángtenyésztés meghonosítására.
- Várpalota és Tés közötti úthálózati kapcsolat színvonalának emelése.

A Várpalota várostérségéhez tartozó települések: Várpalota, Berhida, Jásd, Öskü, Ősi, Pétfürdő, Tés, Vilonya

Veszprém város, Veszprém várostérsége

Pozícionálás

A megye legnagyobb térsége, ahol a terület 14%-án a lakosság 23,8%-a, 81.260 fő él. Veszprém korábbi évtizedben tapasztalt népesség növekedése az elmúlt évtizedben csökkenésbe fordult, a lakónépesség 4800 fővel csökkent. (A város népességszökkenése 2,5%-al magasabb, mint a járásé). Veszprém (Székesfehérvárral együtt) a Közép-Dunántúli térség meghatározó jelentőségű központja. Megyeszékhely, térségközpont. Itt koncentrálódik a megye gazdaságának mintegy harmada. Jelentős fejlődési potenciállal, innovációs képességgel rendelkező város. Szerepe meghatározó a kereskedelem, a szolgáltatásokban és a közszolgáltatásokban egyaránt. Egyetemi város, iskolaváros. A történelmi hagyományok ápolásának és a kultúrának városa. Egyházi- és katonai központ. Az egyik legélhetőbb magyar közép város. Gazdasági tere kiterjedt *(elsősorban K-Ny irányban a 8-as főút mentén)*

Fejlesztési célok

Veszprém regionális pozíciójának erősítése

- Hatékony – a kölcsönös előnyökre épülő – kapcsolatfejlesztés és együttműködés Székesfehérvárral
- A felsőfokú oktatás – a tudásközpontok – fejlesztése, Veszprém high-tech központjává fejlesztése

A város és térsége gazdaságának fejlesztése

- A Székesfehérvár – Várpalota – Inota - Veszprém – Ajka ipari- és innovációs tengely erősítése Veszprém térségében a kutatási potenciál erősítésével a magas hozzáadott értéket adó ágazatok fejlesztésével, vállalkozásfejlesztési zóna kijelölése, fejlődésének támogatása.
- Az egyetem-kutatóintézet-ipar klaszterek, platformok működésének támogatása, erősítése.
- A K+F+I infrastruktúra, a szakterületi elérésének erősítése és összehangoltabb kihasználása. A kreativitás támogatása
- Kevés nyersanyag igényű, magas szellemi hozzáadott értéket adó iparok támogatása: elektronikai ipar húzóágazatai kívül a vegyipar, bútortipar, élelmiszeripar, építőipar, környezetipar *(ökológia)*
- A herendi porcelángyártás támogatása, a termelési hagyományok ápolása, a piac bővítése
- A turizmus fejlesztése érdekében:
 - a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet kiterjesztése Veszprém területére, *(kapcsolódhasson a TDM-hez)*
 - a vallási turizmus fejlesztése, „Mária út”-hoz kapcsolódó zarándokutak kijelölése, hálózatba illesztése
 - Európa Kulturális Fővárosa 2023 projekthez kapcsolódóan is, de önmagában is a turisztikai vonzerők fejlesztése, a kereskedelmi szálláshelyek számának és minőségének bővítése
- Átlátható partnerség a magánszféra szereplőivel: gazdasági szempontokat is integráló város- és térségfejlesztés, átlátható együttműködésben a piaci szereplőkkel.
- Beruházásokat ösztönző, az országos tervekhez illeszkedő gazdasági (ipar) területek kijelölése térségileg összehangolt módon.

Az európai és a nemzeti energia- és klímastratégiákhoz kapcsolódó – az alternatív energia hasznosítás számos ágát felölelő – energiastratégia megvalósítása *(csökkentett CO₂ kibocsátás, kevesebb energia felhasználás, magasabb arány a zöld energiákból)*

A közlekedés fejlesztése:

- A közúthálózat fejlesztése: 8-as főút, a kiépítés alatt lévő M8 folytatása Veszprém megyén át az országhatárig, valamint a 82-es főút *(Veszprém – Győr közötti)* 2x2 sávú fejlesztése, a városban belül hiányzó szakaszok megvalósítása *(D-re új út, a K-Ny-i útgyűrű hiányzó szakasz kiépítése)*
- A vasúti hálózat fejlesztése, a szolgáltatás színvonalának, vonzerejének növelése
- A kerékpárút hálózat fejlesztése *(Veszprém-Csopak-Balatonfüred, illetve Veszprém-Nemesvámos-Tapolca-Márkó-Magyarpolány, valamint Zirc irányába)* új kerékpárutak kiépítése, a kerékpározást segítő szolgáltató infrastruktúra fejlesztése.
- Intermodális közlekedési hálózat megvalósítása.

Az oktatás, a kultúra és az egészségügy, mint a város életében meghatározó *(és jelentős foglalkoztatást is nyújtó)* „ágazatok” fejlesztése *(az állam, a megye és a megyei jogú város hatékony együttműködésével)*

Tervezett város- és térségfejlesztés, együttműködés város és térsége összehangolt tervezésében és fejlesztésében

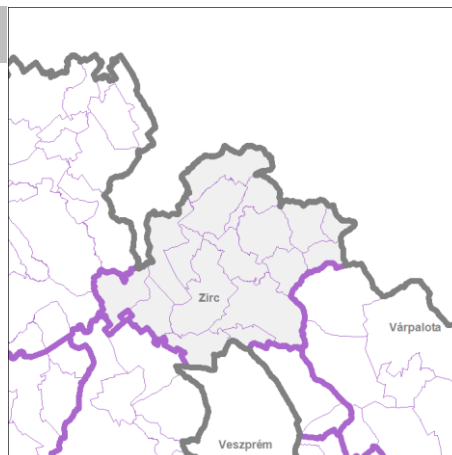
- Reális helyzetértékelésre épített vízió, közös stratégia kidolgozása. Megbízható, kiszámítható fejlesztés
- Élhető-vonzó települések: nyugodt lakóhelyi környezettel, minőségi lakóterületekkel, magas használati értékű zöldfelületekkel, attraktív településképpel, jó helyi és térségi közlekedéssel.
- A kidolgozott program alapján a közterületek megújítását szolgáló programok megvalósítása *(szociális-, turisztikai- és rekreációs célterületeken)*
- Az épített és természeti környezet értékeinek ökonómiai fenntartható megőrzése és fejlesztése a városban és a vidéki településeken.

Veszprém várostérségéhez tartozó települések: Veszprém *(megyeszékhely és járás(térség)központ)*, Barnag, Bárd, Eplény, Hajmáskér, Hárskút, Herend, Hidegkút, Márkó, Mencshely, Nagyvázsony, Nemesvámos, Pula, Soly, Szentgál, Szentkirályszabadja, Tótvázsony, Veszprémfajsz és Vöröstó.

Zirc várostérsége

Pozícionálás

A térség a Bakony magas erdősültségű tájain fekszik, egy része a Magas-Bakony Tájvédelmi Körzethez tartozik. Népessége csökkenő (2019-ben) 18 813 fő, 4,7%-al kevesebb, mint 10 évvel korábban. A népességcsökkenés a megyei átlagot kismértékben meghaladó, de nincs különbség Zirc és a járás vidéki települései népességváltozása trendjei között. Egyetlen városa Zirc, rajta kívül kistelepülések alkotják. A Veszprém irányú kapcsolatrendszer meghatározó a térség életében, de Győr és Mór gazdasági, munkaerőpiaci vonzása is számottevő. Mindkét várossal a 82-es főút teremt kapcsolatot. A térség legfontosabb potenciálját az erdőgazdálkodás és fafeldolgozás mellett az idegenforgalom bázisaként jelentős erdőségei és természeti, táji környezete jelentik.

Fejlesztési célok

A térség fejlesztésének célja kettős: egyrészt a népességvesztés mérséklése, illetve megállítása, másrészt, de ezzel összefüggésben a munkahelyteremtést elősegítő és a térség specifikumaira építő gazdaságfejlesztés.

Népességmegtartás:

- Cél a térséget uraló kistelepüléseket képessé tenni fiataljaik megtartására, és vonzóvá tételük a fiatal, aktív korú népesség számára. Ennek érdekében a helyi foglalkoztatást nyújtó gazdaság erősítése, illetve kistelepülésekről elérhető munkahelyek létrehozása szükséges.

Gazdaságfejlesztés:

A gazdaságfejlesztés hármas pillére az erdőgazdálkodás-faipar, a járműipari klaszterbe beágyazódó gépipar beszállító üzemai és az idegenforgalom.

- Cél a térségben gazdag hagyományokkal rendelkező, de mára visszaszorult erdőgazdálkodás és faipar felélesztése és fejlesztése. Szükséges a teljes faipari vertikum megalapítása a korszerű erdőgazdálkodástól a fafeldolgozáson át a bútortermelésig. A faipar további gépipari ágazatokat is vonz a térségbe.
- A közeli hazai autógyárak – Győr, illetve Esztergom – alkalmassá teszik a térséget a megye koncepcionális célkitűzésével teljes összhangban a már meglévő járműipari beszállítói szerepkörének erősítésére.
- K+F+I szektor fejlesztése (faipar, gépipar, mezőgazdaság, élelmiszeripar), valamint kapcsolódás a felsőoktatással, kutatóbázis fejlesztése
- A térség turisztikai vonzásterülete a térség határain túlnyúló, bizonyos szegmensben országos kihatású. Kiemelt fejlesztési cél a természeti és táji adottságait megőrző komplex turizmusfejlesztés. Ennek keretein belül különösen az ökoturizmus, a falusi-, kerékpáros-, lovas-, téli-, vadászati-, és a vallási turizmus.
- Együttműködésen alapuló BAKONY márka létrehozása- nagytérségi turisztikai desztináció létrehozása a térség 4 évszakos turisztikai potenciáljának kihasználására
- A megye alumíniumiparának megtartásával és fejlesztésével összhangban szükségessé válhat a bauxit- és barnaszénbánya újrainyitása (Dudar, Bakonyoszló). Ez az összmegeyi érdekű fejlesztés munkahelyeket is teremt a térségben, viszont csak a környezeti érdekekkel összhangban történhet.
- A térségben tevékenykedő nagy számú fiatal gazda boldogulása érdekében cél az önfoglalkoztatás segítése, a mezőgazdasági termények helyben történő feldolgozása és értékesítése, termelői piacok létrehozása, különösen a burgonya, sertés, szarvasmarha és tejtermék ágazatokban. Terméklánc létrehozása, mezőgazdasági termékek létrehozása hozzáadott érték előállításával
- A járás hegyvidéki közlekedési viszonyaihoz (elérési utak determináltsága) illeszkedő gazdasági ágazatok letelepítése pl. IT, egészségügyi rehabilitációs szolgáltatás fejlesztése

Közlekedésfejlesztés:

- Mind a turisztikai fejlesztésekhez, mind a térség megközelíthetősége, biztonságos és hatékony belső átjárhatósága, mind a térség beszállítói szerepkörének erősítése érdekében alapvető cél a közlekedésfejlesztés. Ennek részeként a 82-es főút fejlesztése nyomvonal korrekciókkal, a túlterhelt települési szakaszok kiváltásával, elkerüléssel (pl. Zirc), a hálós közlekedési hálózat kialakítása részeként hiányzó településközi kapcsolatok megteremtésével, a zsáktelepülések zsák jellegének megszüntetésével.

A Zirc várostérségéhez tartozó települések: Zirc, Bakonybél, Bakonyánána, Bakonyoszló, Bakonyszentkirály, Borzavár, Csesznek, Csetény, Dudar, Lókút, Nagyesztergár, Olaszfalu, Pénzesgyőr, Porva, Szánpár.

3.7. Együttműködési lehetőségek a szomszédos megyékkel közös területfejlesztési célok megvalósításában

A Partnerségi Terv megvalósítása keretében A Veszprém Megyei Önkormányzat Közgyűlésének Elnöke levélben fordult a szomszédos megyék közgyűlési elnökeihez a megyehatárokon átnyúló hatást kifejtő fejlesztések és a közös gondolkodást igénylő területek beazonosítása céljából. Az egyeztetés eredménye alapján az alábbi tématerületeken bontakozik ki együttműködési lehetőség.

Fejér megye:

- A megyehatár menti térségek kihívásainak azonosítása, melyek kezelése együttműködést igényel, valamint ezek lehetséges területei.
- A megyehatárokon átívelő megvalósult fejlesztések; megyehatáron túli együttműködés hatékonyságának növelése; fejlesztési elképzelések, melyek a megyehatárokon túl is kifejtik hatásukat vagy együttműködés által hatékonyabbá tehetők:
 - Veszprém Megyei Jogú Város, mint Európa Kulturális Fővárosa (EKF) megyehatáron túlnyúló hatásainak közös kiaknázása.
 - Veszprém és Fejér megye kiemelt honvédelmi, logisztikai központok, hazai és nemzetközi katonai gyakorlatok színtere. Javasolt a katonai és polgári repülőterek fejlesztésének, működésének összehangolása, valamint az intenzíven használt Közép-európai gyakorló- és lőtér biztonságos közúti és vasúti megközelíthetőségének közös felülvizsgálat.

Győr-Moson-Sopron megye:

- Megyehatáron átívelő köztekedési infrastruktúrák:
 - A Győr-Moson-Sopron megyéből a Balaton elérhetőségének javítása 83-as, 84-es főutak fejlesztése
 - Győr-Veszprém 82-es főút gyorsforgalmi úttá fejlesztése
 - Munkaerő áramlás kérdései a megyehatáron
- Turisztika:
 - Győr-Pannonhalma-Veszprém-Balaton kerékpárút fejlesztése
 - Győr-Pápa kerékpárút fejlesztése
 - Regionális kerékpárút pl. termál kerékpárút hálózat (ennek mentén lehetőség nyílna a térségek belső értékeinek feltárására)
 - Borvidéki együttműködések
 - Veszprém-Zirc-Győr vasútvonal turisztikai célú fejlesztése, különös tekintettel az ipari műemlékként számba vehető Cuha-pataki szakaszra, és Pannonhalma világörökségi helyszín közelségére
 - Ravazdi erdei iskolával lehetséges együttműködés
- Környezeti fenntarthatóság:
 - Árvízvédelmi témakörök, vízgyűjtő területeken vérsztározók kialakítása
- A Széchenyi István Egyetem megyehatáron átnyúló hatása.

Komárom-Esztergom megye:

- Közlekedés, tervezett nyomvonalas létesítmények megvalósítása, hiányzó kapcsolatok kiépítése
- Egyedi fejlesztési övezetek okán javasolt együttműködések:
- Turisztikai fejlesztési térségek: a két megye turisztikai fejlesztési térségei területileg, földrajzilag is összefüggenek, így különösen a kulturális értékekre alapozódó (pl. várak, kastélyok, egyházi emlékek), a naturparki és aktív turisztikai fejlesztések hálózatba/csomagba foglalása terén van tág lehetőség az együttműködésre. Különösen a Komárom-Esztergom megyében tervezett, és a megyehatárokon átnyúló Bakonyalja Natúrpark létrehozásának és működtetésének tekintetében, valamint a SacraVelo – Határon átnyúló kerékpáros zárandokutak hálózata a Duna térségében című projekt kapcsán a SacraVelo hálózat projekten kívüli bővítésében, működtetésében, mint a

kulturális értékekre alapozott hálózatos turizmusfejlesztés egyik lehetősége, javasolt az együttgondolkodás.

- Kulturális együttműködések: az Európa Kulturális Fővárosa cím Veszprém megye számára a nemzetközi együttműködés új lehetőségeit is megnyitja, amihez Komárom-Esztergom megye határmenti helyzetéből és kitűnő interregionális kapcsolataival tovább erősíthet.
- Környezet-és klímavédelem: kulcsfontosságú a környezet-és klímavédelem területén is az együttgondolkodás, közös szakmai együttműködések megvalósítása, a megszerzett tapasztalatok cseréje és közös projektek megvalósítása.

Somogy megye:

- A megyehatár menti térségekben a Balaton térségét érintő turisztikai attrakciók fejlődését szolgáló idegenforgalmi és turizmussal kapcsolatos infrastrukturális és egyéb beruházások létrehozása lenne kiemelkedő fontosságú fejlesztési cél.
- További cél a Balaton közös közlekedésének fellendítése, valamint a programok összehangolása.
- A megyehatár menti térségekben minden olyan fejlesztés létrehozását támogatott, amely a turizmus fellendítését, a térségi együttműködések erősítését szolgálja, továbbá gazdaságélénkítő hatással bír.
- Az EKF2023-hoz kapcsolódó együttműködés, hiszen Somogy megye területéről is több település csatlakozott a rendezvénysorozathoz, projekthez.

Zala megye:

A két megye szomszédos térségeiben a legfontosabb fejlesztési területek:

- a közösségi közlekedés,
- a veszprémi-zalai partszakaszon megvalósítandó közúti kapcsolatok minőségi fejlesztése,
- a Balaton adta turisztikai potenciál,
- a sármelléki reptér fejlesztésében elért eredmények hasznosítása,
- Veszprém városának a Balaton térségével együtt elnyert Európa Kulturális Fővárosa 2023 címe, annak a kulturális életre és a turizmusra, idegenforgalomra gyakorolt hatásainak hasznosítása.

Fentiekén túl közös Veszprém és Vas megyei érdek és fejlesztési cél a 84. sz. főút fejlesztése, valamint a Nagy-Somlói Borvidék együttes fejlesztése. Ez a térség nem csak táji, de kulturális és turisztikai szempontból is erősen összefüggő, a megyehatár két oldalán.

3.8. A célrendszer koherenciája

A Célrendszer belső koherenciáját a célrendszeri ábra mutatja be.

A Veszprém megyei területfejlesztési koncepció kapcsolódása a 2021-2027 közötti időszakra szóló Európai Unió szakpolitikai célkitűzéseikhez

A Partnerségi Megállapodás (PM) stratégiai céljai, a nemzeti fejlesztések fő súlypontjai

A kohéziós források felhasználását a dokumentum egy **2030-ig szóló jövőképre és annak eléréséhez rendelt 6 stratégiai célra** alapozza. **Magyarország 2030-ig szóló kiemelt célkitűzése a gazdasági és társadalmi versenyképesség növelése a területi egyenlőtlenségek csökkentése mellett.** A társadalmi, gazdasági, környezeti és humán fenntarthatóság összhangja biztosíthatja a nemzeti erőforrások, a jövő nemzedékek lehetőségeinek hosszútávú megőrzését, alkalmazkodóképességünket a hazai és globális kihívásokra. Jövőképünk, hogy 2030-ra Magyarország azon 5 európai ország közé emelkedik, ahol a legjobb élni, dolgozni, alkotni és lakni.

A hat stratégiai cél:

1. Kárpát-medencei régió nemzetközi versenyképességének növelése
2. Gyors és kényelmes közlekedés, elérhetőség javítása az országban és a Kárpát-medencében
3. Gyarapodó, egészséges és a munkaerőpiacon versenyképes népesség
4. Vonzó vidéki életmód
5. Energiafüggetlen Magyarország, tiszta és biztonságos környezet
6. Csúcstechnológiájú, innovatív, magas hozzáadott értéket előállító Magyarország, a magyar termelési kultúra XXI. századi újjászületése

A fenti célrendszer alapján került sor az uniós szakpolitikai célkitűzések kiválasztására.

Az **Intelligens Európa** célkitűzés keretében a gazdaság versenyképességének, a termelés hatékonyságának javítása, a kutatás-fejlesztés-innováció, vállalkozásfejlesztés, a vállalkozások és a közszolgáltatások digitalizálása támogatása cél.

A **Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa** célkitűzés a gazdaságosan és környezetileg is fenntartható energiatermeléssel és biztonságos hálózatokkal, intelligens megoldásokkal, megújuló és bővülő kapacitású közművekkel, tisztább üzemű városi közlekedéssel támogatja környezeti és természeti erőforrásaink fenntartható használatát. Itt jelennek meg az Igazságos Átmenet (JTF) és az Európai Tengerügyi és Halászati Alap keretében támogatott fejlesztések is.

A **Jobban összekapcsolt Európa** célkitűzés keretében a gyors és kényelmes közúti, kerékpáros és vasúti közlekedés összekapcsolt, új generációs infrastruktúrájának megteremtése kerül támogatásra.

A **Szociális Európa** célkitűzés a gyarapodó, egészséges és a munkaerőpiacon versenyképes társadalom megalapozását szolgálja munkaerőpiaci beavatkozásokkal, az egészségügy, köznevelés, szakképzés, felsőoktatás és a szociális intézményrendszer fejlesztésével, valamint a társadalmi felzárkózás és esélyegyenlőség támogatásával.

A **polgárokhoz közelebb álló Európa** célkitűzés beavatkozásai a területi elmaradottság csökkentésére és a települések élhetőségének javítására koncentrálnak a település-, városfejlesztés támogatásával, a térségi gazdaság fejlődését támogató célzott humán és infrastruktúrafejlesztésekkel, a turizmus fejlesztésével.

A megyei fejlesztési koncepció célkitűzéseinek kapcsolódása az országos szintű „NEMZETI FEJLESZTÉS 2030” célrendszeréhez

Az OFTK-ban meghatározott nemzeti fejlesztési célrendszer – *amennyiben az a térségi sajátosságok és az ezekből adódó prioritási eltérések figyelembevételével kerül konkretizálásra* – alkalmas arra, hogy annak mentén meghatározásra kerüljenek Veszprém megye és térségei fejlesztési célkitűzései. Kedvező és a megye hosszú távú érdekeivel megegyező, ha **Veszprém megye fejlesztési célkitűzései szorosan kapcsolódnak a „NEMZETI FEJLESZTÉS 2030” fejlesztési dokumentum 2030-ig szóló alábbi négy átfogó célkitűzéséhez:**

- **Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés**
- **Népességi fordulat, egészséges és megújuló társadalom**
- **Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme**
- **Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet**

A Célrendszer külső koherenciája, kapcsolódás további tervdokumentumokhoz:

Terv-dokumentumok	Tervdokumentum célterületei, céljai	Veszprém megye terület-fejlesztési koncepciójának kapcsolódó céljai
Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció	Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés	1.1., 1.2., 1.3.
	Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom	2.1.
	Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme	3.2.
	Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet	3.1.
Országos Területrendezési Terv	E törvény célja, hogy az ország egészére, valamint egyes kiemelt térségekre meghatározza a térségi területfelhasználás feltételeit, a műszaki infrastruktúra-hálózatok összehangolt térbeli rendjét, a terület- és gazdaságfejlesztés hatékony területi, területhasználati orientálása érdekében, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek, honvédelmi érdekek és a hagyományos tájhasználat megőrzésére, illetve erőforrások védelmére. A hatékony és korszerű területrendezés ennek érdekében folyamatos, rendszeresen megújuló, összehangolt rendszert alkot az ország területi képét megalkotó fejlesztési stratégiákkal.	3.1., 3.2.
A Nyugat-Magyarország Gazdasági Övezet komplex gazdaságstratégiai fejlesztési programja	Társadalmi innováció	2.2.
	Vállalkozásfejlesztés	1.1., 1.2., 1.3.
	Infrastruktúra	3.1., 3.2.
	Zöld gazdaság	1.1., 3.2.
	Agrárgazdaság és élelmiszer technológiák	1.3.
	K+F+I	1.1.
	Turizmus	1.2.
Program a Versenyképesebb Magyarorszáért	Adózás	1.1., 1.2., 1.3.
	Foglalkoztatás	1.1., 1.2., 1.3.
	Közfelfűrés	2.1., 2.2.
	Egészségügy	2.1.
	Oktatás	2.2.
	Vállalati környezet	1.1.
Nemzeti Reformprogram	Növekedésösztönző politikák	1.1., 1.2., 1.3.
	Üzleti környezet, szabályozás	1.1.
	Foglalkoztatás	1.1., 1.2., 1.3.
	Családpolitikai intézkedések	2.3.
	Szegénység	2.3.
	Oktatás	2.2.
	Egészségügy	2.1.
	Fenntartható gazdaság, klíma, energiapolitika, közlekedés	1.1., 3.1., 3.2.
A magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének Stratégiája 2019-2030	A teljes kkv szektor számára a működéshez szükséges kiszámítható keretek biztosítása	1.1., 1.2., 1.3.
	A komoly növekedésre képes vállalati kör értékteremtő képességének megerősítése	1.2.
	A kkv-k termelékenységének növelése	1.1., 1.2., 1.3.
	A hazai tulajdonú kkv-k által előállított hozzáadott érték növelése	1.1., 1.2., 1.3.
Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030	A. A Kisfaludy Turisztikai Fejlesztési Program: desztinációs logikán alapuló termék- és attrakciófejlesztés, alapinfrastruktúra-fejlesztés	1.2.
	B. Stratégiai márkakommunikáció, célzott marketingkommunikációs kampányaktivitás és értékesítés	1.2., 2.2.
	C. Elhivatott szakemberek, visszahívó vendégszeretet	2.2.

	D. Megbízható adatok, mérhető teljesítmény	2.2.
	E. Transzparens, kiszámítható szabályozás és ösztönzés	1.2., 2.2.
	F. Iránymutatás és együttműködés	1.2., 2.2.
	G. Identitás és kötődés	1.2.
Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia	A nemzet fenntarthatósági politikájának átfogó célja a folytonosan változó társadalmi-humán-gazdasági-természeti külső környezethez való alkalmazkodóképesség feltételeinek biztosítása, az ahhoz szükséges kulturális adaptáció minőségi javítása	2.2.
	Emberi erőforrások: Cél a népességében stabil, egészséges, a kor kihívásainak megfelelő készségekkel és tudással rendelkező emberek alkotta, a kirekesztettséget fokozatosan csökkentő társadalom.	2.1., 2.2.
	Társadalmi erőforrások: Cél a fenntarthatóságot támogató kultúra kialakítása, a fenntartható társadalom szempontjából pozitív értékek, erkölcsi normák és attitűdök erősítése	2.1., 2.2.
	Természeti erőforrások: A környezeti eltartóképességet mint a gazdálkodás korlátját kell érvényesíteni.	3.2.
Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (2018-2030)	Dekarbonizáció	3.2.
	Éghajlati partnerség	3.2.
	Alkalmazkodás és felkészülés	3.1., 3.2.
	Az éghajlati sérülékenységek vizsgálata	3.2.
Nemzeti Energiastratégia 2030	Primer energia - Energiatakarékosság, hatékonyság növelés, forrásdiverzifikáció, lokalitás, átlátható verseny	3.2.
	Villamos Energia - Hálózat fejlesztés, decentralizáció, megújuló és atomenergia	3.2.
	Hőenergia - Épületenergetikai programok – távhő hálózat fejlesztéssel és megújuló energiaforrások bevonásával	3.2.
	Közlekedés - Közúti közlekedés elektrifikációja, második generációs agroüzemanyagok a közösségi közlekedésben, vasútfejlesztés	3.1., 3.2.
Nemzeti Energia-és Klímaterv	Dekarbonizáció dimenziója	3.2., 1.1.
	Energiahatékonyság dimenziója	3.2., 1.1.
	Energiabiztonság dimenziója	3.2.
	Belső energiapiac dimenziója	3.2.
Nemzeti Tájstratégia (2017-2026)	Táji adottságokon alapuló tájhasznosítás megalapozása	3.2.
	Élhető táj – élhető település – bölcs tájhasznosítás	3.1., 3.2.
	A tájidentitás növelése	2.3., 3.2.
4. Nemzeti Környezetvédelmi Program	Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása	3.2.
	Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata	3.2.
	Az erőforrás-takarékosság és a -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése	3.2.
Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II.	Gyermek jól-lét	2.3.
	Területi egyenlőtlenségek	1.3., 2.3.
	Oktatás-képzés	2.2.
	Foglalkoztatás	1.1., 1.2., 1.3.
	Egészségügy	2.1.
	Lakhatás	2.3.
	Bevonás, szemléletformálás, a diszkriminációs jelenségek elleni küzdelem	2.3.
Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia 2014-2030	Környezetre gyakorolt hatások javulása	3.2.
	Egészség és vagyon-biztonság javulása	2.3., 3.2.
	Gazdasági növekedés elősegítése	1.1., 1.2., 1.3.
	Foglalkoztatás javulása	1.1., 1.2., 1.3.
	Lakosság jólétének javulása	2.3.

	Területi egyenlőtlenségek mérséklődése	1.3., 2.3.
	Társadalmi igazságosság, méltányosság javulása	2.3.
	Nemzetközi kapcsolatok erősítése	3.1.
	Társadalmi szinten hasznosabb közlekedési szerkezet kialakítása	3.1., 3.2.

A koncepció céljai és a táblázatban alkalmazott rövidítések:

- 1.1. Gazdasági növekedés, versenyképes, innovatív gazdaság, kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés és a fejlődési potenciált hordozó ágazatok fejlesztése a foglalkoztatás bővítésével a versenyképes, innovatív és zöld gazdaság fejlesztésével
- 1.2. A Balaton térségére és az innovációs tengelyekre specializált gazdaságfejlesztés a térségi és a helyi potenciálok fenntartható kihasználásával
- 1.3. Vidéki térségek értékalapú megújítása, a vidék élhetőségének és életképességének fokozása, e térségek leszakadásának megállítása, és újbóli fejlődési pályára állítása
- 2.1. Egészséges társadalom megteremtése, az egészség megőrzése, a járványok terjedésének és a betegségeknek a megelőzése, a gyógyulás feltételeinek javítása
- 2.2. Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása, az élethosszig való tanulás feltételeinek biztosítása, az intelligens települések kialakítása a XXI. század nyújtotta technikai lehetőségek sokoldalú alkalmazásával
- 2.3. Az élet- és lakókörülmények fejlesztése a települések élhetőségének javításával, közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris társadalom kialakítása
- 3.1. A gazdaság versenyképessége erősítését szolgáló fenntartható térszerkezet kialakítása, a munkahelyek és a szolgáltatások elérhetőségének javítása, a mobilitás fejlesztése
- 3.2. A városok és várostérségek összehangolt integrált fejlesztése, zöld és intelligens települések, a környezet, a zöld- és kékinfrastruktúra hálózatok összehangolt fejlesztése

Fenti dokumentumokon túl a Nemzeti Ifjúsági Stratégia 2009–2024 (Készítette: Magyarország Kormánya, 2009), az Időügyi Nemzeti Stratégia 2034-ig (Készítette: Szociális és Munkaügyi Minisztérium, Készült: 2009), „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” akcióterv (1685/2020. (X. 22.) Korm. határozat, Az Európai Unió számára készített, „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030) akcióterv elfogadásáról, valamint a végrehajtásának a 2021–2022. évekre szóló Intézkedési Tervéről) dokumentumokban foglalt szempontok is megjelennek a területfejlesztési koncepcióban.

3.9. Területfejlesztési célkitűzésekkel összehangolt területhasználat kialakítása

Veszprém megye hosszú távú érdeke, hogy területén a konkrét területek használata a jóváhagyott megyei területrendezési tervben meghatározott *(az országos területrendezési tervvel összhangban lévő)* szabályok figyelembevételével, különböző védelmi övezeti lehatárolások érvényesítése mellett a megyei területfejlesztési koncepcióban meghatározásra kerülő – *térségileg differenciált* - fejlesztési célrendszer figyelembevételével történjen.

Veszprém megye 2019 decemberében elfogadott hatályos területrendezési tervének kidolgozása a 2016-ban elfogadott módosított megyei területfejlesztési dokumentumokra, illetve a 2018. évi CXXXIX. törvény részeként az országos területrendezési tervben érvényesülő értékrendszerre és célrendszerre alapozódott. Ezért a megye módosított területfejlesztési koncepciójának és új területfejlesztési programja elfogadása után fel kell tárni azokat a konfliktusterületeket, ahol a hatályos területrendezési terv előírásai és a területhasználat alakítására vonatkozó irányelvei esetlegesen nincsenek összhangban az új fejlesztési célkitűzésekkel és prioritásokkal. Ezen a téren kedvező, hogy a hatályos területrendezési terv több olyan egyedi megyei övezetet is tartalmaz,

amelyek a megye gazdaságfejlesztési, idegenforgalom fejlesztési céljai területrendezési háttérét biztosítják.

Koncepcionális térhasználati elv, hogy a fejlesztéseket szolgáló területek kijelölésénél a zöldmezős igénybevételek helyett – lehetőség szerint - előnyben kell részesíteni a korábban már igénybe vett (barnamezős) területek fejlesztését.

A „Nemzeti Fejlesztés 2030” (összességében a területrendezésben már konszenzussal elfogadott célok mentén) meghatározza azokat a területhasználati elveket, amelyek Veszprém megye területhasználatának alakítása során is elfogadhatók. Ezért a megyei területfejlesztési koncepció beépíti – és ezzel a megye települései felé közvetíti - ezeket az irányelveket, illetve a konkrét területhasználati változásoknál figyelembe veendő – követelményeket. Veszprém megyében azok a területhasználati változások támogathatók, amelyek összhangban vannak ezekkel az irányelvekkel, követelményekkel.

„A terület-felhasználás tervezésének és tudatos változtatásának legfőbb követelménye a takarékos és átgondolt területhasználat. A kihasználatlan beépített területek, barnamezők jobb kihasználásával hosszú távon a nemzetgazdaság számára fontos erőforrásokat lehet megvédeni, biztosítva ezzel a gazdasági növekedés feltételeit, miközben csökkent értékű területek értéke is növelhető. A barnamezős beruházások támogatása tehát nemzetgazdaságilag is hatékony. A gazdaságfejlesztés hatékony területi, területhasználati orientálásának része lehet az egyes térségek gazdasági/társadalmi fejlődését szolgáló beruházások tervezésénél a fokozottabb területi megközelítés, ágazati orientáció, a beruházók és a térség számára legkedvezőbb helyszínek központilag segített kiválasztása, a barnamezős területek megyei szintű kataszterének elkészítése.

A takarékos helyhasználatot érvényesíteni kell a településfejlesztésben is. A városok szétterülésének elkerülése, a tagolt és kompakt városszerkezet kialakítása a város és várostérsége összehangolt tervezése során is valódi térségi szintű térszervezési feladat.

A vidékies területhasználatoknál is kerülni kell a talajpusztulást, visszafordíthatatlan talajvízcsökkenést okozó tevékenységeket. Az infrastruktúra-fejlesztések tervezésénél az ezt figyelembe vevő megoldásokat kell támogatni. Mindez többek között a természeti értékek és erőforrások védelme mellett a tájnak a klímaváltozás hatásaival szembeni ellenálló képességét is fokozza.

Napjainkban különösen fontossá vált a víz-, energiaellátás, az infokommunikációs csatornák és a közlekedési hálózatok biztonságos és színvonalas elérhetősége minden térség, minden település számára. Külön ki kell emelni a periférikus térségek és az aprófalvak infrastrukturális elérésének fejlesztését, mivel ezek felemelkedéséhez ezek elmaradhatatlanok. A környezeti infrastruktúra (hulladékgazdálkodási rendszerek, szennyvízkezelés) térszervezésében is meghatározó az ellátás- és környezetbiztonság, emellett a fejlesztések gazdasági, foglalkoztatási hatásait is érdemes a tervezéskor figyelembe venni.

A természeti értékek és erőforrások, valamint a kulturális örökség, tájkép védelme szintén kiemelkedő feladata a területrendezésnek, amit a területfejlesztés is támogat a saját eszközeivel. A védelem mellett azonban egyre inkább a fenntarthatóság tágabb szempontjait is figyelembe kell venni, például a klímaváltozás kapcsán. A megőrzés szolgáló intézkedések rendszere mellett a kedvezőtlen változások megelőzésében is fontos szerepet kaphat a területrendezés, a korábban már említett, beruházásokat, fejlesztéseket befolyásoló szerepével. Ebben még szorosabb együttműködésre van szükség az ágazati fejlesztéspolitikákkal, hiszen a védett területek, értékek önmagukban nem elegendőek a fenntartható környezeti állapotok megőrzéséhez, az ország teljes területén tekintettel kell lenni az anyag- és energiatakarékosságra, a biodiverzitás védelmére, a kibocsátások csökkentésére, a klímaváltozás megelőzésére.

A gazdaságfejlesztés, az ellátásbiztonság javítása, a kistelepülések népességmegtartó erejének fejlesztése, a szállítási igények csökkentése, tágabb értelemben a gazdasági-társadalmi-környezeti fenntarthatóság megőrzése vagy visszaállítása érdekében a helyi gazdaság fejlesztése, a helyben meglévő értékek felismerése, tudatos és fenntartható kiaknázása a fejlesztéspolitika egyik kiemelkedő területi célja. Ezt a térszerkezet alakításával a területrendezés is tudja támogatni, az önmagukban is élet- és fejlődőképes funkcionális térségek,

városkörnyékek beemelésével a területi tervekbe, a közlekedés- és infrastruktúrafejlesztések orientálásával, a gazdaságfejlesztési célú beruházásokra vonatkozó szabályozással. Mindez nemcsak a gazdaság, infrastruktúra, munkahelyek ideálisabb rendszerének kialakítását segíti, de a helyi közösségeket, a működő és életképes szociális kapcsolatrendszereket, a helyi identitást is erősíti”.

Részletes térhasználati és területhasználati elvek (az OFTK szerint):

- „Zöldmezős fejlesztések helyett barnamezős fejlesztések.
- A fejlesztések helykiválasztásánál prioritást kell élveznie, a termőterület, illetve kulturális értéket képviselő lakóterület igénybevételét nem érintő, környezetét nem terhelő helyszínek.
- Fejlesztés csak abban az esetben helyezhető el termő, illetve kulturális értéket képviselő lakóterület igénybevételével, ha nincs más alternatívája.
- A természetes erdőtüszulások nem vagy csak nagyon korlátozott léptékben képesek megújulásra, területük igénybevétele a fejlesztések során nem pótolható, áthelyezhető.

„A környezettudatos, helyi identitású, esélyegyenlőséget biztosító társadalom érdekében az értékek, közérdekű létesítmények, rendezvények elérhetősége:

- A fejlesztések során a természetes folyó és állóvizek partjainak, erdőterületek, hegycsúcsok, szigetek, a fényszennyezéstől mentes éjszakai égbolt, kilátópontok, védett természeti és kulturális értékek nyilvános elérésének, megközelítésének, megszemlélésének lehetőségét csak a jogszabályokkal összhangban szabad korlátozni, ha a terület értékeinek megóvása azt feltétlenül megköveteli (kivéve pl. fokozottan védett természeti területek). Prioritást kell, hogy élvezzenek azok a fejlesztési alternatívák, melyek korábban elzárt területek hozzáférését teszik lehetővé.
 - Korlátozásnak minősül, ha a fejlesztések következtében a nem motorizált közlekedéssel a színhelyek megközelítése jelentősen leromlik, a szükséges idő növekedik.
 - Korlátozásnak minősül, ha a fogyasztékkal élők hozzáférési lehetőségei nem javulnak a fejlesztések során.
 - A fejlesztések nem bátoríthatják a közutakon kívüli gépjárműmozgást, mely egyébként is szigorú kontroll alatt tartandó. Az ilyen jellegű szabadidős tevékenységek csak korlátozott kiterjedésű és kijelölt területeket érinthetnek, a természeti és környezeti szempontból érzékeny tájak, kiemelt táji értékekkel (természeti és kulturális) rendelkező területeken nem végezhető.
 - A fejlesztések megvalósítása során nem támogatható az igényekhez igazodó tömegközlekedési eszközökkel nem látogatható új létesítmények, rendezvények megvalósítása.
 - Nem támogatható olyan fejlesztés, mely a társadalom fogyasztékkal élő csoportjainak a létrejövő új létesítmények, rendezvények látogathatóságát nem teszik lehetővé, illetve a meglévő attrakciók hozzáférését nem javítják.

A társadalmi-gazdasági folyamatok szervezésének lappangó, környezeti és kulturális értékeket degradáló hatásainak megelőzése érdekében értékmegőrzés térszervezéssel:

- A fejlesztések nem darabolhatnak fel egységes ökológiai rendszereket és kultúrtájakat, társadalmi csoportok településterületét (pl. nemzeti kisebbség).
- A fejlesztések nem csökkenthetik az érintett területek nemzeti kisebbségeinek lakónépességen belüli arányát (kivéve az etnikai szegregáció-oldó kezdeményezések).
- A közigazgatási átszervezésre irányuló fejlesztések nem csökkenthetik az érintett területek nemzeti, etnikai kisebbségeinek arányát a lakónépességen belül.

A fejlesztések megvalósítása nem növelheti a természeti és környezeti szempontból érzékeny tájak, kiemelt táji értékekkel (természeti és kulturális) rendelkező területek állandó lakónépességét, a területen áthaladó tranzit forgalom mennyiségét:

- Prioritást kell, hogy élvezzenek azok a fejlesztési alternatívák, melyek ez utóbbit csökkentik.
- A fejlesztések megvalósítása nem eredményezhet ugrásszerű, és a helyi lakónépességet sokszorosán meghaladó üdülónépesség megjelenését a természeti és környezeti szempontból érzékeny tájakon, kiemelt táji értékekkel (természeti és kulturális) rendelkező területeken.
- A fejlesztések megvalósítása nem akadályozhatja a határon túli magyarság, a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek anyaországgal, illetve határon túli nemzettesttel való kapcsolatának fenntartását vagy azok kibontakozását. Prioritást kell, hogy élvezzenek azok a fejlesztési alternatívák, melyek ezt erősítik.

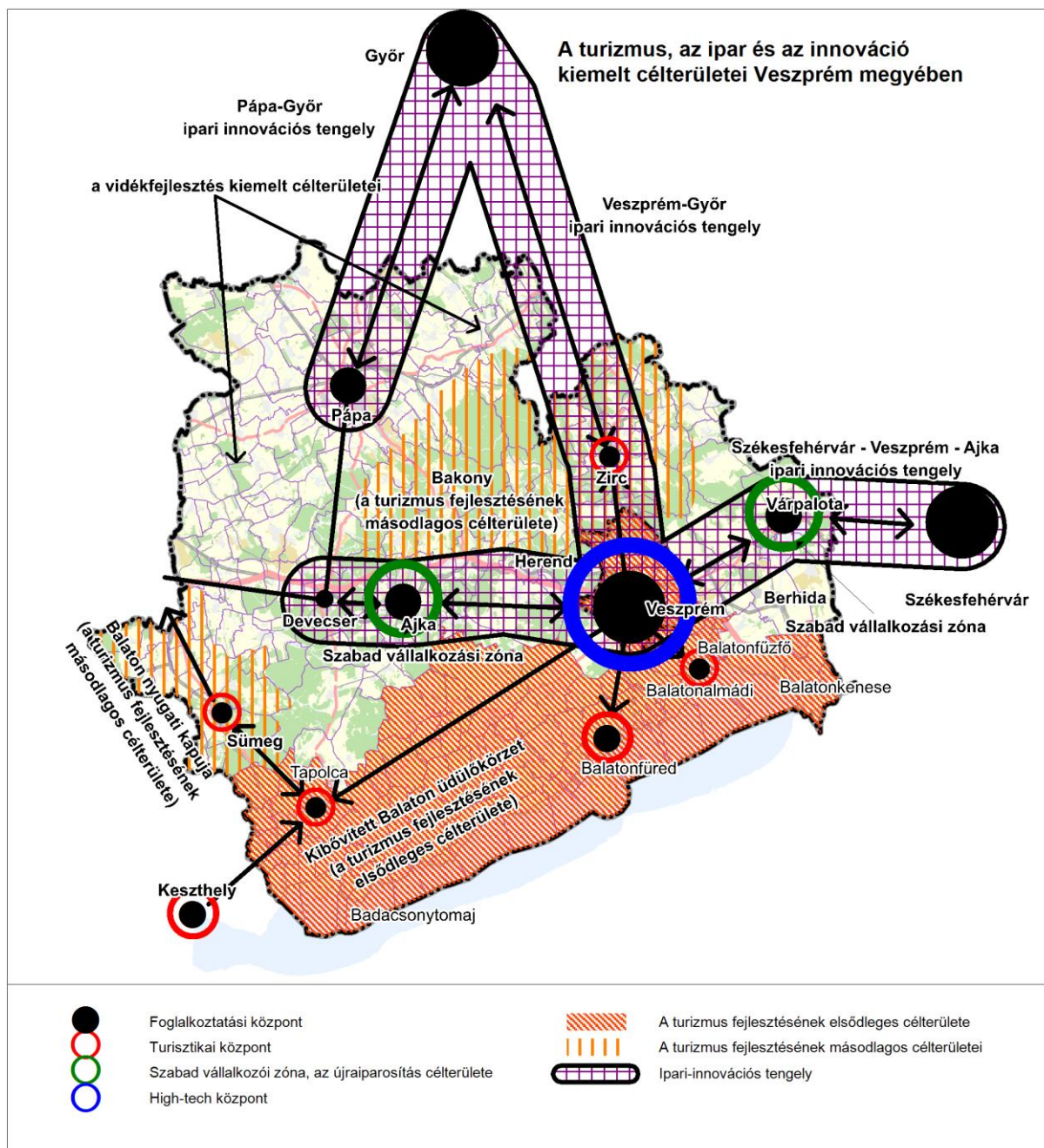
- A fejlesztések (kivéve a kombinált közlekedésre irányuló fejlesztések) megvalósítása nem növelheti többszörösére a lakott területeken, természeti és környezeti szempontból érzékeny tájakon, kiemelt táji értékekkel (természeti és kulturális) rendelkező térségekben a koncentrált parkolási igényeket. Prioritást kell, hogy élvezzenek azok a fejlesztési alternatívák, melyek ez utóbbit csökkentik.

A tisztább környezet, a hatékonyabb gazdaság, a felelősségteljesebb társadalom érdekében közelebb kell hozni a társadalmat helyi környezetéhez:

- A biomassa, mint megújuló energiaforrás használata csak kisléptékű autonóm energiagazdálkodási rendszerekben támogatható. Ez az energiaforrás csak akkor tekinthető megújulónak, ha felhasználása a népességhez közel történik, átlátható és nyomon követhető az újratermelése és a felelősség teljes fenntartható használata.
- A fejlesztéseknek szolgálniuk kell a területtel rendelkező magántulajdon gondozása iránti felelősség tudatosítását.
- A fejlesztéseknek szolgálniuk kell a szűkebb helyi környezet értékeinek megismerését és tudatosítását (mi hogyan és miért valósult meg).
- A mező- és erdőgazdálkodásban a természetközeli gazdálkodási gyakorlatot, mint fenntartható gazdálkodási módszereket kell támogatni és azt a lakosság számára megismerhetővé tenni.”

3.10. A megye stratégiai térstruktúrája

Az alábbi térképi ábrázolás összesíti a térképen ábrázolható célrendszeri üzeneteket (fejlesztési célterületeket, térkapcsolatokat, stratégiai tengelyeket).

4. Eszköz- és intézményrendszer

4.1. A területfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

A Veszprém megyei területfejlesztési célok megvalósításának főbb forrásai a célzott ágazati operatív programok, a területi operatív program (ezen belül továbbá a helyi közösségi kezdeményezések (CLLD)), a központi európai uniós források és hazai források (pl. Kiemelt turisztikai fejlesztési térség). A fejlesztések megvalósításának eszközei a prioritások és intézkedések rendszere.

A területfejlesztési koncepció céljai elérését támogató prioritások meghatározása a következő fejezetben található. A prioritások részleteinek meghatározását és a prioritásokhoz kapcsolódó intézkedések részletes leírását a Területfejlesztési Stratégiai Program tartalmazza.

A megye területfejlesztési igényeinek és elképzeléseinek finanszírozására alapvetően hazai és Európai Unió források álltak és állnak rendelkezésre.

A területfejlesztés intézményrendszerének kereteit a területfejlesztésről és a területrendezésről az 1996. évi XXI. törvény jelöli ki. Az ún. területfejlesztési törvény alapvető feladata a területfejlesztés intézményrendszerének megreformálása, illetve a hazai és az Európai Unió munkaszervezetek összehangolása volt. A területfejlesztési feladatokat a korábban megszűnt regionális fejlesztési tanácsok, illetve kistérségi fejlesztési tanácsok helyett a megyei önkormányzatok látják el.

A 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól a terület- és településfejlesztést a helyi önkormányzatok, így a fővárosi és települési önkormányzatok feladatai közé sorolta. A megyei, azaz területi önkormányzatok a törvényben meghatározottak értelmében területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési és koordinációs feladatokat látnak el.

A Nemzeti Fejlesztés 2030 szerint a „megyei területfejlesztési szerepköröknek két fontos iránya lehet a jövőben:

- A megyék egyrészt tervezhetnek és végrehajthatnak fejlesztéseket központilag kialakított – a kormányzati és a helyi szinttel összefüggésben meghatározott – megyei fejlesztési tárgykörökben. A tárgykört úgy kell kialakítani, hogy a megyék komplex, sokszínű tematikát integráló fejlesztéseket valósíthassanak meg a gazdaság-, közlekedés-, és közszolgáltatás-fejlesztések terén. Ezekben a megyék előre ismert forrásnagyságra központilag koordinált módon, de önállóan terveznek és a terveiket saját felelősségben, kormányzati ellenőrzés mellett valósítják meg.
- Másrészt a megyéknek kell koordinálni a helyi szintű fejlesztéseket: azok lehatárolását, összehangolását, nyomon követését és értékelését. Ez természetesen jelentheti megyehatáron átnyúló helyi szerveződések (pl. várostérségek) közös kezelését is. A sikeres fejlesztésekhez a megye koordinációs támogatása mellett aktív helyi/térségi fejlesztési partnerségek működtetésére van szükség (non-profit, kormányzati, önkormányzati, for-profit szereplőkkel).

A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeit, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályait a 218/2009. (X.6) Korm. rendelet határozza meg. Eszerint, továbbá a Pénzügyminisztérium által közzreadott „Útmutató a megyei önkormányzatok, a főváros és a kiemelt térségi fejlesztési tanácsok számára a 2021-2027 közötti tervezési időszakra, valamint a területfejlesztési koncepciók felülvizsgálatához, módosításához”, illetve az „Útmutató a megyei

önkormányzatok, a főváros és a kiemelt térségi fejlesztési tanácsok számára a területfejlesztési program elkészítéséhez” segédletekben előírtak figyelembe vételével készült el a Veszprém megyei területfejlesztési koncepció, illetve a területfejlesztési program.

Veszprém megye új területfejlesztési koncepciója kidolgozása és egyeztetése időszakában - a Kormány által meghatározott irányelvek figyelembevételével - folyik az országos és a megyei szintű hosszú távú fejlesztési dokumentumok kidolgozása és egyeztetése. Ezen dokumentumok elfogadása után kerül majd sor a Magyarország és az Európai Unió megállapodására a fejlesztési célok megvalósítását szolgáló fejlesztési források biztosításáról, a koncepciók alapján kidolgozásra kerülő fejlesztési programok támogatásáról és finanszírozásáról. Ezért a következő - 2021 - 2027-es - fejlesztési időszakot illetően még nincs pontos információ sem a források lehetséges nagyságáról, sem a fejlesztések megvalósítását segítő intézményrendszer működéséről.

4.2. Javasolt prioritások

A helyzetértékelés eredményei és a megyei területfejlesztési célok alapján kirajzolódó fejlesztési irányokra figyelemmel kerültek meghatározásra a stratégia számára a fejlesztési prioritások, amelyek az alábbiak:

1. Prioritás:

A megye ipari-innovációs tengelyeire, turisztikai térségeire specializált gazdaságfejlesztés a kutatás-fejlesztés-innováció erősítésével és a fenntartható munkaerőpiac feltételeinek biztosításával, a versenyképesség növelése

2. Prioritás:

A területi potenciál erősítése a vidékies térségekben, a városok és térségeik összehangolt integrált fejlesztése, fenntartható térség- és településfejlesztés

3. Prioritás:

Kreatív, versenyképes tudással rendelkező jól képzett, a korszerű digitális megoldások nyújtotta lehetőségekkel élni képes modern és egészséges társadalom, amely számára biztosítottak a gyógyulás, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés javuló feltételei

4. Prioritás:

A megye külső és az egyes térségei közötti belső kapcsolatrendszerét javító, a munkahelyek és szolgáltatások jó színvonalú elérhetőségét korszerű és fenntartható módon biztosító mobilitás

5. Prioritás:

A természeti erőforrások megóvása, a természeti környezet és a vizek védelme, a környezeti állapot javítását szolgáló közműfejlesztés, a klímaadaptációs képesség fokozása, az energiatudatosság és energiahatékonyság növelése

4.3. A felülvizsgálati, módosítási folyamat, a társadalmasítás és legitimáció leírása, partnerségi terv

1. Bevonandó célcsoportok meghatározása:

- Veszprém Megyei Területfejlesztési Szakmai Kollégium, melynek tagjai a Veszprém Megyei Önkormányzat mellett a Veszprém Megyei Kormányhivatal, a Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata, a Balaton Fejlesztési Tanács, a Pannon Egyetem, a Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamara valamint a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Veszprém Megyei Szervezete
- Veszprém megye települési önkormányzatai
- szomszédos megyei önkormányzatok
- a gazdasági szektor megyei szereplői – *a Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamarán keresztül* -
- az agrárium megyei szereplői - *a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Veszprém Megyei Szervezetén keresztül* -
- történelmi egyházak,
- civil szervezetek (megszólítása az őket tömörítő szövetségen keresztül),
- turisztikai desztinációk,
- vidékfejlesztési akciócsoportok,
- Szakképzési Centrumok,
- Tankerületi Központok,
- Veszprém megye lakossága

2. Az egyes tervezési elemekhez és fázisokhoz kapcsolódó bevonás tervezett eszközei és részvételi formái

A koronavírus járvány következtében előállt veszélyhelyzet felülírta a személyes találkozásokat is feltételező társadalmi párbeszédet, és a partnerség kialakításával összefüggő feladatokat az online térbe terelte.

- A személyes jelenléte igénylő megbeszéléseket/ fórumokat interneten lebonyolított (online) megbeszélések helyettesítik. Ilyen módon történnek a készülő területfejlesztési dokumentumok előzetes egyeztetései is.
- Veszprém Megye számára kiemelt fontosságú járási egyeztetések is az online térben történnek.
- Veszprém Megyei Önkormányzat a honlapján (www.veszpremmegye.hu) folyamatos tájékoztatást ad a tervezés aktuális állásáról, biztosítva a megye egészében a folyamatos tájékoztatás és a hozzászólás, véleményezés lehetőségét.
- A Veszprém Megyei Önkormányzat Elnöke sajtó útján – a Veszprém megyei napilapban-tájékoztatást ad a tervezés folyamatáról.

3. A bevonás céljai

3.1. A területfejlesztésben szükséges partnerség megalapozására Veszprém megyében - az országban az első között – már 2012. május 31-én megalakult a Veszprém Megyei Területfejlesztési Szakmai Kollégium (a továbbiakban: megyei területfejlesztési szakmai kollégium).

A partnerségben és az együttműködésben részt vevő felek - azon szándéktól vezérelve, hogy közös tevékenységgel és erőfeszítéssel Veszprém megye kiegyensúlyozott, összehangolt területi fejlődését biztosítsák, továbbá a 2012-2020 közötti sikeres együttműködés tapasztalataira figyelemmel – a terület- és vidékfejlesztési feladataik hatékonyabb ellátása érdekében a 2021-2027-es uniós tervezési

ciklusra megújítják a megyei területfejlesztési szakmai kollégiumot. Állandó tagjai: Veszprém Megyei Önkormányzat, illetve a Veszprém Megyei Kormányhivatal, Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata, a Pannon Egyetem, a Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Veszprém Megyei Szervezete, valamint a Balaton Fejlesztési Tanács.

A Szakmai Kollégium keretében megvalósuló partnerség és együttműködés kiemelt célja a 2021-2027-es uniós tervezési ciklusban Veszprém megye területi fejlesztésének elősegítése:

- a megye különböző adottságú térségeiben a társadalom és a gazdaság megújulását elősegítő, a térségi erőforrásokat hasznosító fejlesztéspolitika kidolgozása, összehangolása és érvényesítése;
- a térségi és helyi közösségek területfejlesztési és területrendezési kezdeményezéseinek elősegítése, összehangolása a megyei célokkal;
- az elmaradott térségek felzárkóztatásának elősegítése;
- a gazdaság szerkezeti megújulásának elősegítése az egyes ipari és mezőgazdasági jellegű térségekben;
- a kutatás-fejlesztés, az innováció elősegítése a megfelelő termelési és szellemi háttérrel rendelkező központokban, és az innovációk térségi terjedésének elősegítése;
- a kiemelt térségek sajátos fejlődésének elősegítése;
- a megyei és térségi identitástudat megtartása és erősítése.

Az együttműködés kiemelt területei:

Az együttműködésben részt vevő felek a 2021-2027-es uniós tervezési ciklus időszakára közös, összehangolt tevékenységet folytatnak, együttműködnek a térség fejlesztésének tervezésében, a programok kialakításában.

Az együttműködésben részt vevő felek

- a megye területére készülő területi tervek: területfejlesztési koncepció és fejlesztési program előkészítésében, kidolgozásában és megvalósításában együttműködnek.
- a közös érintettségű, térségi hatású és kiterjedésű tervek készítésében, projektek kidolgozásában érdekeltységüknek és érintettségüknek megfelelően kölcsönösen közreműködnek, részt vesznek, információkat szolgáltatnak.
- az ágazati terveket, programokat egymással ismertetik, a projektek megvalósítását lehetőségeikkel összhangban esetenként közösen szervezik, ez irányú eszközeiket, forrásait egyeztetik, a szükséges pénzügyi források elérése érdekében közös tevékenységet folytatnak, amennyiben ezt a vonatkozó eljárásrendek lehetővé teszik.
- feladataik összehangolása, megvalósításának segítése feladatkörén belüli konkrét tevékenységek részleteit illetően a felek minden esetre vonatkozóan egyedi, külön megállapodást kötnek.
- az együttműködést kölcsönös információ szolgáltatással segítik, a szakmai vizsgálatok, elemzések dokumentumait, a készített koncepciókat, programokat, projekteket igény és lehetőség szerint egymásnak rendelkezésre bocsátják, az ezekhez kapcsolódó felméréseket, elemzéseket, statisztikákat egymással megismertetik.

3.2. Első körben a megyei közgyűlés elnöke levélben kéri közreműködésre és együttműködésre:

- a megyei területfejlesztési szakmai kollégium tagjait a tervezéssel összefüggésben rendelkezésükre álló adatok szolgáltatása céljából,
- a megye valamennyi önkormányzatának polgármesterét a járási oldalak aktualizálása okán,
- a szomszéd megyék közgyűlési elnökeit a közös gondolkodást igénylő tématerületek azonosításában,
- valamint a területfejlesztési dokumentumok megújítása egyeztetésében és véleményezésében – *a jogszabályokban rögzített módon* - közreműködő szervezetek vezetőit a környezeti értékelés tematikájának véleményezésére.

A kezdeményezés eredményeként

- A területfejlesztési szakmai kollégium tagjai információkkal segítik a tervezést
- A megye polgármesterei közreműködnek a területfejlesztési koncepció részét képező járási összefoglalók aktualizálásában, mely nem csak a „komplex programmal fejlesztendő járárok”-ra, hanem a megye valamennyi járására elkészült. Ezek az összefoglalók a megújított koncepció egyeztetésre bocsájtott tervezetének részét fogják képezni.
- A szomszédos megyék közgyűlési elnökei – a felkérésre válaszolva – összefoglalják a Veszprém megyével közös fejlesztéseik tématerületeit, konkrét projektjeit. A javaslatok beépülnek a Veszprém megyei területfejlesztési dokumentumok tervezeteibe.
- A Balaton Kiemelt Térség Hosszútávú Fejlesztési Koncepcióját (2014-2030) a Balaton Fejlesztési Tanács munkaszervezte aktualizálta. A társadalmi egyeztetést követően a Koncepció aktualizált verzióját a Balaton Fejlesztési Tanács 2020. május 15-i ülésén fogadta el, amely figyelembe vételre kerül a megyei területfejlesztési dokumentumok készítése során. Az aktualizált Koncepció alapján jelenleg folyamatban van a 2021-2027 évre szóló Stratégiai Program és Operatív Program elkészítése.

3.3. A partnerség keretében kerül lebonyolításra 2020. október közepe és november közepe között a projektötletek összegyűjtése:

- a megye települési önkormányzatai célzott megkeresésével az önkormányzatok tervezett fejlesztéseiről (2020. november 6-i visszaküldési határidővel),
- valamint gazdasági- társadalmi, egyházi, oktatási és civil szereplői körében szervezeti szintű és nyilvános felületen történő megkereséssel az önkormányzatokon kívüli fejlesztési elképzelésekről (2020. november 20-i visszaküldési határidővel).

A projektgyűjtés és a feldolgozás elősegítésére egységes projekt adatlapok kerültek kidolgozásra. A beérkezett adatlapok a stratégiai és az operatív program megalapozására előre meghatározott szempontok figyelembevételével feldolgozásra kerülnek. A projektgyűjtés eredményei beépülnek a stratégiai és az operatív programokba.

3.4. A területfejlesztési dokumentumok (területfejlesztési koncepció módosítása és területfejlesztési program, valamint az alátámasztó dokumentumok és környezeti értékelés) – a tervezésre és elfogadásra rendelkezésre álló szűkös határidő okán - összevont partneri véleményezése során

- a honlapon történő megjelenés és bárki számára biztosított véleményezés célja, hogy a megye lakossága, gazdasági, mezőgazdasági szereplői, egyházi, civil és társadalmi szervezetei a készülő dokumentumokkal kapcsolatban javaslatot fogalmazzanak meg, véleményt mondjanak.
- az online térben megrendezésre kerülő fórumok célja, hogy az önkormányzatokkal párbeszéd alakuljon ki a kidolgozó megyei önkormányzattal. E fórumok során az önkormányzatoknak lehetősége lesz a helyi gazdaság és társadalom véleményének a becsatornázására is.
- jogszabályban rögzített véleményezésben részt vevők köre az ágazati, az össz-önkormányzati, és a térségi érdekek megismerését szolgálja

4. A partnerségi program a területfejlesztési programok végrehajtása az állampolgárok és a szakmai közösségek részvételének szabályai

A végrehajtás során kiemelt szerepe lesz a megyei területfejlesztési kollégiumnak, mely a 2020-2027 európai uniós ciklusra történő megújítása a felek egyező akarata alapján megtörténik.

A kamara állandó tagjainak szakmai munkaülésein és tevékenységén keresztül biztosított lesz a részvétele:

- Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamarán keresztül a megye gazdasági szereplői
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Veszprém Megyei Szervezete az agrárium szereplői

- A Veszprém Megyei Kormányhivatal az államigazgatás érdekei
- a Pannon Egyetem az oktatás területe, kutatás, fejlesztés szakterületén tevékenykedők részére.

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata a megyei jogú várossal való összehangolt fejlesztésre, a Balaton Fejlesztési Tanács a Balaton Turisztikai Térség és a megyei érdekek összehangolásában ad lehetőséget.

Mindemelett a széleskörű nyilvánosság biztosítása Veszprém Megye honlapján (www.veszpremmegye.hu) történő folyamatos tájékoztatással és párbeszéd lehetővé tételével.

A Partnerségi Terv teljesülése

Veszprém Megyei Területfejlesztési Kon koncepció módosítása előkészítése során

- 1./ Veszprém megyei települési önkormányzatok bevonása
 - a hatályos koncepció járási oldalainak aktualizálását célzó megkeresés 2020.09.10. (visszaküldési határidő: 2020.09.30., 13 önkormányzat küldte meg válaszát)

Veszprém Megyei Területfejlesztési Kon koncepció módosítása és Veszprém Megyei Területfejlesztési program megalkotása során együttesen (tekintettel a rendkívül szűk határidőre)

I. Előkészítő fázis

- 1./ Veszprém Megyei Területfejlesztési Szakmai Kollégium (a továbbiakban: szakmai kollégium) bevonása
 - 1.1. szakmai kollégium tagjai felkérése adatigénylő lista alapján beazonosítható, kezelésükben lévő vagy rendelkezésükre álló adatszolgáltatásra (kiküldés:2020.09.10.)
 - 1.2. szakmai kollégium megújítása, együttműködési megállapodás aláírása (2020.november-december)

(a veszélyhelyzet okán a személyes aláírás helyett a jóval hosszabb időigényű postai úton történő eljuttatást kellett választani)
 - 1.3. szakmai kollégium tagjainak bevonása a projektötlet gyűjtés fázisában (kiküldés: 2020.10.22.) kettős, egyrészt a tagok szakterületét érintő ágazati fejlesztések kapcsán információ átadás másrészt projektötletgyűjtés.
 - 1.3.1. Veszprém megyei Kereskedelmi és Iparkamara
 - az adatigényre megküldött válasza alapján „Legnagyobb tőkeerősségű vállalkozások a megyében (2019)” és a „Legnagyobb vállalkozások felsorolása, ezek foglalkoztatotti létszámával (2019)” adatok megküldése (kiküldés: 2020.10.22. határidő:2020.10.30.)
 - a gazdaság szereplőinek megszólításában közreműködés (kiküldés:2020.10.22.- határidő 2020.11.20.)
 - 1.3.2. Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Veszprém megyei Szervezete rajta keresztül az agrárium szereplőinek megszólítása (kiküldés:2020.10.22.- határidő 2020.11.20.)
 - 1.3.3. Pannon Egyetem kutatás, fejlesztés tématerületén információ kérés (kiküldés:2020.10.22.- határidő 2020.11.10.)
 - 1.3.4. Veszprém Megyei Kormányhivatal ágazati fejlesztési információk és projektötlet gyűjtés tervezett intézményi fejlesztésről (kiküldés:2020.10.22.- határidő 2020.11.20.)
 - 1.3.5. Veszprém Megyei Jogú Város érdekeltségébe tartozó gazdasági társaságok projektötlet gyűjtés (kiküldés:2020.10.22. határidő 2020.11.20.)
 - 1.3.6. Balaton Fejlesztési Tanács

- a Balaton Kiemelt Térség folyamatban lévő fejlesztési dokumentumainak megújítása során beérkezett, Veszprém megyére vonatkozó adatbázis rendelkezésre bocsátás
(kiküldés:2020.10.22.- határidő 2020.11.06.)
- 2./ Veszprém megyei települési önkormányzatok
- projektötlet gyűjtés
kiküldés: 2020.10.21. emlékeztető 2020.10.29 beérkezési határidő: 2020.11.06.
- 3./ Szomszédos megyei önkormányzatok
a megyehatárokon átnyúló hatást kifejtő fejlesztések és a közös gondolkodást igénylő területek beazonosítására (kiküldés: 2020.10.30. határidő: 2020.11.10.)
5 szomszédos megye küldte meg válaszát
- 4./ A gazdasági szektor megyei szereplői – a Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamarán keresztül – projektötlet gyűjtés
(kiküldés:2020.10.22.- határidő 2020.11.20.)
- 5./ Az agrárium megyei szereplői - a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Veszprém Megyei Szervezetén keresztül – projektötlet gyűjtés
(kiküldés:2020.10.22.- határidő 2020.11.20.)
- 6./ Veszprém Megyében működő történelmi egyházak – katolikus, református és evangélikus-egyházmegyéin keresztül történő megszólítása
- projektötlet gyűjtés (kiküldés 2020.11.05. határidő 2020.11.20.)
- 4./ Civil szervezetek az őket tömörítő szolgáltató központon keresztül
- projektötlet gyűjtés (kiküldés 2020.11.05. határidő 2020.11.20.)
- 7./ Turisztikai desztinációk a megyében működő TDM szervezeteken keresztül
- projektötlet gyűjtés (kiküldés 2020.11.05. határidő 2020.11.20.)
- 8./ Vidékfejlesztési akciócsoportok
- projektötlet gyűjtés (kiküldés 2020.11.05. határidő 2020.11.20.)
- 5./ Szakképzési Centrumok
- projektötlet gyűjtés (kiküldés 2020.11.05. határidő 2020.11.20.)
- 6./ Tankerületi Központok
- projektötlet gyűjtés (kiküldés 2020.11.05. határidő 2020.11.20.)
- 10./ Veszprém Megye lakossága és ezzel együtt az előzőekben felsorolt minden szereplő:
- Veszprém Megye honlapján keresztül történő tájékoztatás a tervezési folyamat elindulásáról és kitölthető projektgyűjtő adatlap közzététele
o (közzététel: 2020.11.04. határidő: 2020.11.20.)
- a Veszprém megyei napilapon keresztül, a közgyűlés elnökének interjúja és sajtóközleménye megjelenés napja 2020.11.13.

Projektötlet gyűjtés során beérkezett adatlapok:

- önkormányzati adatlap 559 db (a 2020.11.06.-ig beérkezettek)
- önkormányzaton kívüli adatlap 166 db (a 2020.11.30-ig beérkezettek)

Az adatlapok feldolgozása megtörtént. Az adatlapok tartalmából kirajzolódnak a települések, térségek problémái, a helyi fejlesztési igényekben megfogalmazott válasz. Ugyanakkor a helyi potenciálra alapozott fejlesztési igények jó alapot biztosítanak a területfejlesztési program elkészítéséhez.

Környezeti értékelés tematikájának véleményezése a jogszabályban megjelölt államigazgatási szervek részéről

Kiküldés 2020. október 30., véleményezési határidő 2020. november 30, mely határidő elmulasztásához jogkövetkezmény társul, az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet 8.§ (3a) bekezdésben foglaltak szerint a kidolgozó a megadott határidőre beérkezett véleményeket és észrevételeket veszi figyelembe.

II. Véleményezési fázis

Az egyeztetési eljárás 2020 decemberének második felében 2020. december 16-án kezdődött meg. 2021. február 1. volt az egyeztetési eljárásban részt vevő véleményező szervezetek véleményeinek megküldési határideje.